FOTBOLLSPLANEN

(en plan att utveckla en kreativ och effektiv fotboll)

Conny Winge

F O T B O L L S P L A N E N

Fotbollsplanen

Copyright © Conny Winge 2018
Ansvarig utgivare: Conny Winge
Framställd av Vulkan.se, tryckt i Riga

ISBN 978-91-639-6099-4

FOTBOLLSPLANEN

(en plan att utveckla en kreativ och effektiv fotboll)

Conny Winge

Prolog

Författarens tankar …

Under hela min tid som fotbollsspelare och sedermera som tränare har jag haft en fotbollsfilosofi med tankar och idéer som skiljt sig åt från det allmänt vedertagna svenska arbetssättet. Detta föranledde mig att agera ”utanför ringen” och simma uppströms, stark i tron, att verka i förmån för kreativitetens genombrott och anfallsspelets progression. Fotbollens utveckling ligger onekligen i anfallsspelet, där det ännu finns kolossalt mycket mer att förädla och förfina.

Den så kallade ”svenska modellen” har under lång tid präglats och kännetecknas fortfarande av samma utmärkande drag som utgör grunderna för att träna och spela fotboll i Sverige. I mina ögon har det gett företräde åt försvarsspelet, kampmentalitet, laglojalitet, taktik, organisation och inte minst en allmän fysisk träning som inte är specifik för spelet fotboll. Anfallsspelet med dess attribut har generellt inte prioriterats på samma sätt av svenska tränare utan praktiserats mest utifrån en grundnivå utan någon större finurlighet eller finess. Kreativiteten och det konstruktiva i spelet har blivit åsidosatt alldeles för länge eftersom framgång istället eftersträvats genom det traditionella sättet.

Mitt påfund är att den ”svenska modellen” bör utgöra en bas för att ta nästa steg i utvecklingen av fotbollen i hela Sverige, både på elit- och breddnivå, nämligen att välkomna och inkludera kreativiteten i både tanken och i verksamheten. Först då har vi en chans att bli hela, fullständiga och kan konkurrera på samma villkor som de bästa.

Boken *Fotbollsplanen* tog mig cirka tio år att skriva. Tanken var initialt inte att skriva en bok utan istället föra ner diverse idéer och funderingar till minnesanteckningar att använda i olika sammanhang i min roll som tränare eller utvecklingsledare. Så småningom tog jag ett beslut att skriva en roman, där även livets nätverk invävs i det ädla spelet fotboll.

Innehållet i boken avspeglar stora delar av det som jag står och verkar för.

Ett stort tack till Er alla som på ett eller annat sätt bidragit till innehållet i *Fotbollsplanen*.

Leve kreativiteten!

Conny Winge

KAPITEL 1

Mötet med Noah

Planet flög in över Mexicos östkust och landade mjukt någon minut senare på Cancúns flygplats efter drygt elva timmar i luften. Värmen som uppenbarade sig utanför flygplanskroppen kom som en efterlängtad befrielse efter att en kylslagen sommar slagit klorna över hela mitt avlånga land utan att bjuda på någon värmebölja. Massorna gick av planet med ett leende på läpparna och välkomnade samtidigt den åtrådda solen. De flesta av resenärerna var utan tvivel turister som skulle tillbringa den mesta av tiden vid havet och kring hotellpoolerna.

Taxichauffören placerade min resväska i bagageutrymmet på sin vita Nissan Tiida Sedan och körde därefter plikttroget mot mitt förbokade hotell i Playa del Carmen. Upprymdheten som välvde över mig i baksätet var en blandning av upptrissade förväntningar och en ensamhetskänsla. Faktiskt kände jag en litenhet i att göra denna resa på egen hand och inte kunna dela mina upplevelser med någon. Även om jag kunde vara självupptagen av mitt arbete emellanåt och försjunka i djupa tankar, så ville jag definitivt ha en följeslagare på denna speciella resa som var planerad sedan långt tillbaka.

Min gode vän Martin hade lämnat återbud som resesällskap på grund av en elak influensa. Ett par dagar före avresan stod jag inför valet att avboka resan eller ge mig iväg på ett eget äventyr, åtminstone tills Martin tillfrisknat och kunnat ansluta. Även om tanken slog mig att stanna hemma några sekunder, fanns det egentligen inget alternativ. Tjänstledighetsansökan på tio veckor var beviljad och nu skulle det ske.

Taxibilen bromsade in framför hotellet. I receptionen blev jag bemött av en charmig kvinna i trettioårsåldern som log brett med sina vackra vita tänder. Incheckningen gick smidigt. En stund senare stod jag på

rumsbalkongen och betraktade hotellområdet från andra våningen. Havsutsikten från rummet var begränsad av några byggnader, men det bekom mig inte det minsta. I barnpoolen nedan badade några småttingar som övervakades av en stående kvinna i en gul bikini. I den större angränsande bassängen var det flera kroppar som sökt sig till vattenhålet.

Rummet var enkelt möblerat och väggarna var målade i en skön mintgrön färg. En härligt framfusig nyans som jag gillade skarpt, men som aldrig varit aktuell i tvårumslägenheten hemma på gatan. Förmodligen för att jag var för feg för att ens tänka tanken.

Jag bestämde mig för att ta en promenad runt hotellanläggningen för att kolla läget och därefter gå ner till havet för att strosa barfota längs strandkanten. Sedan skulle det vara dags att gå och lägga sig för kvällen för att få en nödvändig sömn.

När jag slog upp ögonen på morgonen därefter hade jag sovit i ett halvt dygn. Klockradion visade prick tio på förmiddagen och jag undrade för mig själv om frukosten fortfarande serverades. Jag såg fram emot en exotisk frukttallrik, juice och svart kaffe.

Min aptit blev stillad en kvart senare. Kaffet smakade gott ute på restaurangverandan, där jag slagit mig ner vid ett bord utan att skymta några andra hotellgäster. Det starka solljuset gjorde att jag fick kisa och påminde mig om att solglasögonen låg kvar på hotellrummet. Det verkade vara vindstilla och det fanns inte tillstymmelse till vågor i det klara turkosblåa havsvattnet. Surfarna får leka med sina brädor en annan dag, tänkte jag.

En spänning kom krypande inom mig när tankarna for över till morgondagens utflykt, en förbeställd busstripp med två övernattningar. Första utflyktsmålet var till den gamla mayastaden, Chichén Itzá, och därefter ytterligare några mindre stopp före påhälsningen i Tulum sista dagen.

En av servitriserna iklädd hotellets läckra färgglada klädkod kom på nytt med kaffekannan och jag fick mig en uppskattad påtår. Framför

mig hade jag en faktafolder över mayastaden. Vårt utflyktsmål fanns med på Unescos världsarvslista som så många andra kulturella sevärdheter. En schweizisk organisation hade anordnat en omröstning på internet, där Chichén Itzá röstats fram till ett av världens sju nya underverk av över hundra miljoner människor. Indianbyn hade gott sällskap av Kristusstatyn i Rio de Janerio, Kinesiska muren, Taj Mahal i Indien, Petra i Jordanien, Machu Picchu i Peru samt Colosseum i Rom. Chichén Itzá fullkomligt kryllade av häpnadsväckande historia och fascinerande arkitektur. Mystiken kring mayafolkets förfall och försvinnande var något som förbryllat experterna och meningarna var fortfarande delade. Vissa hävdade att sjukdomar, missväxt och klimatförändringar splittrade riket medan andra trodde mer på olydnad och inbördes stridigheter. Sannolikt var det en kombination av olika orsaker eller till och med något som forskarna ännu inte kommit fram till.

Oavsett vilket var mitt intresse på topp, inte minst sedan jag plöjt igenom ett par böcker i ämnet den sista månaden. Det skulle bli en upplevelse att tillbringa tre dagar bland pyramider, tempel och ruiner i en gammal antik civilisation.

Resten av dagen tillbringade jag vid havet och poolen liksom flertalet andra hotellgäster. Tillbakalutad i en solstol omgiven av nästan trettiofem graders värme och gassande sol på en molnfri blå himmel fastnade mina tankar omedvetet på min stora passion i livet – fotboll. Kunde utflykten till Chichén Itzá ge mig några nya uppslag?

Det okända hade alltid fångat mitt intresse. Nyfikenheten inför att upptäcka dolda sanningar hade gjort mig till en sökare. Det hade jag fått höra åtskilliga gånger från några av mina vänner. Sökandet gällde nog främst svar på världsliga hemlighållna förehavanden, men även upplysningar om min egen självkännedom och mina rötter. Ibland inbillade jag mig att det som jag stod och verkade för skulle spela en betydande roll i något större sammanhang. Det var kanske lite naivt att tro och en aning genant till och med inför mig själv,

men tanken fanns där. Om jag kunde bidra med något speciellt till andra vore det något positivt. Förmodligen skulle det vara något som har med fotboll att göra eftersom det var det enda som jag tyckte mig behärska förhållandevis väl.

Fotbollsskorna låg numera på hyllan sedan några år tillbaka och min aktiva karriär var avslutad. Förmågan att spela på elitnivå hade jag aldrig haft. Min genetiska kod bestod inte av de snabba muskelfibrer som så väl behövdes för spel på en högre nivå, där det gick betydligt snabbare än där jag brukade husera. Entusiasmen hade alltid funnits och glöden för fotboll kunde fått mig att spela i världslaget – om inte annat i drömmarna. Fotbollen hade blivit ett gift som upptog nästan all min tid och hade blivit en del av min identitet.

Den vardagliga kontakten med fotbollen var idag att träna äldre ungdomar. Mitt uppdrag som tränare var att försöka se till att talangfulla spelare kunde utvecklas till elitspelare på seniornivå. Det var en mycket inspirerande uppgift. Det var faktiskt mitt arbete, då jag var heltidsanställd i en elitförening i mitt hemland Sverige. Ett förmånligt kall, där det även fanns stora möjligheter att självförverkliga mig själv.

Jag märkte tidigt att jag hade en filosofi som skiljde sig betydligt från nästan alla av mina tränarkollegor. Deras filosofi utgick nästan helt från det strikt traditionella synsättet. Värderingarna i landet präglades av försiktighet, försvarsinriktning, organisation, taktiska depositioner samt byggandet av kraft, uthållighet och kampvilja. Tränarna praktiserade främst dessa enheter i försvarsspelets anda som inte sällan dominerade träningstiden i seniorlagen.

Det är självklart inte fel att vara kunnig och stark inom dessa områden, men för mig var dessa bara en grund och en del av spelet som också naturligtvis skulle behärskas för att helheten skulle bli mer fullkomlig. Det stora incitamentet låg någon helt annanstans. Utmaningen och lyckan fanns i spelet med boll, ansåg jag bestämt.

Den stora glädjen gick att hitta i anfallsspelet. För att generalisera kännetecknades tyvärr mitt lands anfallsspel som ganska förutsägbart och fattigt i mina ögon. Nästan enbart grunderna verkade praktiseras i anfallsspelet. Överraskningsmomenten var få, tekniken oftast för begränsad och variationen för liten. Faktumet var att förmågan att skapa ett omväxlande och effektivt anfallsspel var eftersatt. Fantasin och uppfinningsrikedomen verkade bara finnas på sydligare breddgrader.

Naturligtvis ska både klubbar och enskilda tränare ha rättigheten att själva välja sin inriktning inom fotbollen. De måste äga suveräniteten att bestämma över sin egen verksamhet och sitt egna spelsätt. Alla som bidrar med insatser till sporten ska äras, men det kommer definitivt att få konsekvenser för svensk fotboll i framtiden och i det långa loppet om en överrepresentation av konservativa tankar ska få styra.

En förnyelse var på sikt oundviklig. Den insikten hade jag kommit fram till. Det fattades något nödvändigt vitalt för att fotbollen skulle bli mer attraktiv för folkmassorna i vårt land och dessutom kunna nå framgång på högsta nivå.

Till stora delar saknades kreativitet, teknisk skicklighet och förmågan att samspela med hög fart och finess. Dessa värden högaktade jag och såg som givna beståndsdelar i en tränares koncept. Det hade sorgligt nog visat sig att dessa rättesnören var lätträknade i tränarkadern hemmavid, speciellt bland seniortränarna. Kvaliteten skulle kunna förhöjas betydligt och underhållningsvärdet öka om ett nytt tänk genomsyrade tränarkåren och personer i ledande positioner. Allt börjar först med att tanken måste tänkas.

Det verkade dock vara svårt för de flesta att ens våga eller kunna tänka tanken och föreställa sig att svensk fotboll skulle kunna nå framgång med konstruktivitet och kreativitet som grundpelare.

Fotbollens utveckling låg givetvis i anfallsspelet, ansåg jag. Fotboll ska vara kul, utvecklande, effektiv och samtidigt just anfallsinriktad.

Ytterst måste det vara meningen att skapa istället för att förstöra, även om det också gäller att kunna behärska försvarsspelets destruktiva moment.

Min frispråkighet för det offensiva spelet mottogs allt som oftast med skepsis. De flesta slog dövörat till och intog en ren sarkastisk attityd när jag försökte argumentera för mina åsikter. Snart kände jag mig stå utanför ringen och inte få några större sympatier för min fotbollsfilosofi. Några tränare för äldre ungdomar och seniorer kunde tycka att en del saker som jag förespråkade var fyndiga, men att de hörde hemma i ungdomsfotbollen och att det inte fanns plats för dessa på seniorsidan. Flera ungdomsledare tyckte däremot att mina idéer var intressanta och skulle kunna vara en lösning till att utveckla fotbollen i landet – inte minst på seniornivå.

Samtyckandet uppskattade jag givetvis, men där avstannade också i regel processen. Förmågan till att utveckla konstruktivitet och kreativitet behövde tillföras näring i form av utbildningsinsatser och väckelseinformation. Denna typ av utbildningsverksamhet var i allmänhet förbisedd. Det var också endast något som skulle kunna berikas från kunniga läromästare i ämnet. Många hävdade att vi i landet inte hade de förutsättningar eller det klimat som behövdes för att utveckla kreativiteten och det offensiva spelet i nivå med de bästa. Detta var givetvis rent nonsens och ett sätt att istället upprätthålla traditionens mönster.

Ju fler argument som framfördes från olika håll för att fortsätta satsa på den sedvanliga metodiken, desto säkrare blev jag på att en förändring måste komma till stånd till förmån för den kreativa fotbollen och för att svensk fotboll skulle kunna nå högre höjder. Risken var annars uppenbar att de svenska bidragen i internationella sammanhang skulle hanka efter ännu mer. Detta gällde både landslagsfotbollen, såväl som våra inhemska elitklubbar. Konkurrensen i Europa var knivskarp och det var i princip omöjligt att nå framgång med ett förutsägbart och måttligt anfallsspel.

Det fanns en stark övertro i landet på att de allomfattande lösningarna endast fanns att inhämta inom försvarsspelet eller genom olika spelsystem, alternativa organisationsmodeller eller via taktiska disponeringar. Kämpatakter och löpstyrka var andra utmärkande egenskaper som accentuerades. Olyckligtvis rådde övertygelsen om att det var lättare att ta poäng i matcher genom att lägga sig på försvar, kriga och spela på chans framåt genom kontringar och raka bollar. Att ”kötta” och spela grisfotboll får aldrig vara parollen för att möta framtiden och ta tre poäng.

Den genomgående uppfattningen, åtminstone hos kollegorna som företrädde representationslagen i landet, var att försvara kompakt, ligga rätt i positionerna, kämpa och ta vara på chanserna framåt. Samtidigt förkunnade de att det viktigaste med att hålla på med fotbollen var att vinna.

Seniorträner och inte sällan de äldre ungdomslagens tränare hävdade att segerreceptet var just att spela defensivt, hålla ihop laget och försöka få till det i några sporadiska framstötar med lyckosam utgång.

Hur var det möjligt att företräda en sådan filosofi och tycka att detta var det rätta? För mig var det vansinne att spela fotboll med både hängslen och livrem och sedan hoppas på effektivitet framåt. Hoppas!

Vår plats på världsrankingen har varit medelmåttig över tid på herrsidan och vittnade om att det fanns massor att förbättra. Periodvis lyckades vi kravla oss upp på topp tjugo-listan. Dock med samma rättesnören som alltid. Kanske var jag överdrivet kritisk mot mitt lands sätt att spela fotboll, men jag ville verkligen se en annan typ av fotboll i landet.

Jag insåg tidigt att det endast var Fotbollsförbundet eller några etablerade auktoriteter som kunde förändra bilden. Med deras rekommendationer och alternativa utbildningsinitiativ skulle en nödvändig

kursförändring kunna ske. Flertalet som arbetade i förbundet värnade om traditionen och verkade inte ha de nödvändiga visionerna för att kunna förnya konceptet i en kreativ riktning. Vår största inhemska organisation inom fotbollen med bas i huvudstaden ville väl, men hade själv begränsat sin kapacitet genom att fjättra sin egen tankeförmåga i traditionens källare. Ett visst nytänk föreföll ha tagit form på senare tid bland annat genom reformerande tränarutbildningar.

En enskild klubb som spelade en positiv fotboll skulle kanske kunna visa vägen för framtiden, men bara om långvarig resultatmässig framgång uppnåtts och överbevisat belackarna.

Jag kände mig stark i min övertygelse och tänkte fortsätta kämpa för det jag stod för. Men vem skulle lyssna på en rebell utan några större meriter eller några blänkande medaljer runt halsen?

Om jag som enskild person skulle kunna påverka etablissemanget på något sätt med mina idéer så skulle jag ta chansen.

Möjligheterna för mig att få respons hos de traditionella påhejarna var likväl mikroskopiska. Vid flera tillfällen hade jag känt mig misskrediterad, då jag inte följt den fastslagna systematiska vägen utan vurmade för kreativitetens utmärkande egenskaper. Jag blev bedömd utefter mina åsikter och offensiva idéer av konservativa kursledare och förståsigpåare som betraktade mig som en utomjording som saknade härrörande till planeten jordens beskaffenheter. Vid en gruppdiskussion hade till och med en känd profil fräst till och beordrat mig; ”plats i korgen”.

Solen hade gjort sitt. Värmen avbröt mina djupa tankebanor. Det var onekligen dags för ett svalkande dopp. Poolen med sin blåa mosaik i bottenskiktet såg inbjudande ut. Jag dök kompromisslöst ner i vattnet och kroppen fick sig en sparsam avkylning. Det måste ha varit omkring trettio plusgrader i det soltempererade ljumna vattnet. I alla fall kändes det så.

Jag avverkade några längder bröstsim innan jag steg upp ur vattnet och tog tag i ett medelsvårt korsord. Åter behagligt tillbakalutad i

solstolen under parasollet njöt jag av värmen och inväntade samtidigt morgondagens sevärdheter.

Turistbussen hämtade upp folk från några kringliggande hotell i Playa del Carmen. Efter det att de sista resenärerna stigit på bussen hälsade den engelskspråkiga guiden oss välkomna på rundturen med Chichén Itzá som första anhalt. Han presenterade sig som Ulises och var uppskattningsvis i fyrtioårsåldern. En tjock svart mustasch prydde hans runda ansikte. Hans kropp var ännu rundare och det var märkbart att mexikanen hade slarvat med situpsen.

Det märktes genast att Ulises hade erfarenhet av att berätta om attraktioner på Yucatánhalvön. Bussresan till den gamla mayastaden skulle ta drygt tre timmar, berättade han.

”Ni kommer alla att känna historians vingslag och få en otrolig upplevelse under tre dagar”, fortsatte den kompakte mannen i bussmikrofonen.

Ulises lät oss inte vila alltför mycket utan pratade på och delade samtidigt ut en broschyr över resmålet till var och en av oss.

”Maya är ett indianfolk som fortfarande lever här på Yucatánhalvön i sydöstra Mexico. Det finns åtminstone många ättlingar i rakt nedstigande led som bor här, cirka fyra miljoner närmare bestämt. Mayamänniskor kännetecknas än idag av att de är extremt korta, har rakt svart hår och blir aldrig flintskalliga under sin livstid.

Mayariket hade sin storhetstid cirka 250–900 e.Kr. Det sträckte sig vid denna tid från Yucatán till Belize, Guatemala och en bit in i El Salvador och Honduras. En civilisation byggdes upp från mindre stamsamhällen till flera självständiga statsstater. De brukade handel med varandra och bildade allianser. Vid kusterna fanns främst fiskarsamhällen och i inlandet idkades jordbruk.

En elit började bildas i ett hierarkiskt system. Kungar och mäktiga adelsmän styrde. Kungarna ansågs som halvgudar och övermänniskor i folkets ögon. Religionen spelade en betydande roll för mayafolket.

Riter och ceremonier fungerade som en länk mellan människor och gudar, då de inte skulle kunna existera utan varandra. Höga pyramider och religiösa tempel byggdes till ära för gudarna. Mayakungar och förkunnare genomförde emellanåt ritualer uppe på pyramiderna, där överstepräster och gelikar utförde offerceremonier på bland annat krigsfångar, slavar och folk som skulle straffas. Det offrades till gudarna för att människorna skulle få välfärd och ett fruktbart liv.

Under denna högklassiska period blomstrade civilisationen. Uppfinningar och arvet från tidigare kulturer gjorde att utvecklingen tog fart. Arkitekturen förädlades tillsammans med konsten, skriften och matematiken. Mayaindianerna var skickliga byggnadskonstruktörer. De hade förmågan att bygga mäktiga städer mitt ute i djungeln. Ändå hade de inte ens tillgång till metallverktyg eller dragdjur. Hjulet hade de inte uppfunnit och fanns inte att ta hjälp av. Än idag finns det många välbevarade byggnadsverk i sten.

Flera byggnader och föremål pryddes med imponerande hieroglyfer. Det var ett sätt för befolkningen att kommunicera och dokumentera med ett bildspråk. Mayafolket var faktiskt en av få forntida civilisationer som hade ett eget skriftspråk som även nedpräntades på näver. Det sägs att nittio procent av mayaskrifterna brändes under den spanske biskopen Diego de Landas ledning under 1500-talet. Ironiskt nog tydde samme man efterlämnade pappershieroglyfer och dokumenterade mayafolkets traditioner, historik, skrifter och sedvänjor. På senare tid har mayaskriften i princip lyckats tydas helt tack vare detta.

Astronomi och tidens gång fängslade mayafolket. Ambitionen var att leva i symbios med universum och i harmoni med gudarna. De religiösa ritualerna de utförde krävde exakta beräkningar av tid och rum som följde konjunktioner och konstellationer av himlakropparna för att passa in i ett större sammanhang. De gjorde noggranna observationer av himlakropparna och kunde utföra precisa uträkningar. Detta ledde till utvecklandet av mayakalendern som är ett komplicerat system av flera olika kalendrar. De kunde synkroniseras

med varandra i olika kombinationer för att beräkna alternativa tidscykler. Det var bland annat med hjälp av kalendrarna som präster avgjorde när det var rätt tid för olika typer av ritualer och ceremonier.

Den mest kända och äldsta av mayakalendrarna, *Tzolkin*, innehåller tretton stycken tjugodagars-veckor. Denna tvåhundrasextiodagars-kalender brukades över hela Mesoamerika vid denna tidpunkt och utgjorde grunden för det ceremoniella året.

Det fanns även en årskalender, känd som *Haab*, på trehundrasextiofem dygn."

Ulises hann knappt hämta andan, då han fyllde oss med fängslande fakta samtidigt som hans panna och kinder svettades ymnigt trots bussens påslagna luftkonditionering. Han fortsatte:

"Mayaindianerna baserade sin matematik på talet tjugo och siffran noll använde de redan 200 e.Kr. – över tusen år före européerna. Fascinerande, eller hur?"

Ulises hade fångat allas intresse med sin inlevelse för ämnet.

"Allt var dock inte frid och fröjd i riket", mässade han vidare. "Omkring tio miljoner människor levde i mayariket på den tiden och de skulle samsas i ett samhälle uppbyggt av hierarki. Städer som Calakmul och Tikal hade till exempel en befolkning på ungefär 100 000 invånare. De olika självständiga statsstaterna runt om i riket började föra krig med varandra och inre stridigheter uppstod. Högkulturen i mayacivilisationen började förfalla runt 900 e.Kr. Flera städer löstes upp i det centrala riket och kollapsen var ett faktum. Härskare, präster och adelsmän försvann från sina bostäder och det skedde en decentralisering.

Den egentliga orsaken till undergången spekuleras det kring. Några av teorierna är torka och missväxt, häftiga klimatsvängningar, svält, sjukdomar, inbördeskrig, invasioner samt uppror mot överheten i samband med insikten att de styrande inte var gudar. De flesta vetenskapsmän hävdar att förfallet vidtog successivt, medan några

tror att det kom plötsligt. Vem vet exakt? Mycket har dock tytt på att större delen av mayafolket försvann spårlöst från hela kontinenten. De finns de som spekulerar i att det skedde ett massbortförande av mayaindianerna från planeten jorden till en avlägsen planet som ursprungligen var deras egentliga hem. Samma konnässör vill göra gällande att det var utomjordingar som låg bakom detta.

Efter den klassiska perioden med högkultur följde den efterklassiska perioden cirka 900–1550 e.Kr. Mayafolket skingrades och många sökte sig till låglandets norra delar på Yucatánhalvön som blev det nya centret.

Cirka 985 e.Kr. blev hela Yucatán invaderat av ett folk från väster. Ledaren kallades Kukulkan, *Den befjädrade ormen*. Han utsåg vårt utflyktsmål för dagen, Chichén Itzá, till sin huvudstad. Då kallades dock staden Uucil Abnal.

De nya härskarna sammansmälte med mayafolket. Över tvåhundra år senare blev Chichén Itzá åter erövrat av ett annat folk från väster, kallade Itzá. De nya angriparna sägs ha funnit staden i princip övergiven vid deras ankomst. Staden döptes sedan om till sitt nuvarande namn. Chichén Itzá betyder förresten: *Vid mynningen av källans magiska vatten.*

Cirka 1300 e.Kr. var Chichén Itzás storhetstid över. De största delarna av mayariket intogs därefter som bekant av spanjorerna på 1500-talet. Det var den spanske sjöfararen Hernán Cortés med trupper som 1521 slutligen erövrade Mexiko inkluderat aztekernas rike. Då hade mayacivilisationen sedan länge gått under och de flesta städer förvandlats till övervuxna ruiner.

Några häpnadsväckande byggnader att notera i Chichén Itzá är bland annat slottet El Castillo eller Kukulcanpyramiden som det också kallades, krigartemplet Los Guerreros, bollplanen Juego de Pelota och observatoriet Caracol. Dessa och många fler byggnader finns att läsa mer om i foldern”, berättade Ulises, som gjort sig förtjänt av lite vila innan ankomsten till Chichén Itzá. Han försäkrade att vi skulle få mer information gällande mayariket under vår tredagarsvistelse.

”Ni kommer att få en historielektion i det mesta gällande maya-folket, från den förklassiska perioden som inleddes cirka 1500 f.Kr. till idag.”

Jag förundrades över hur lätt det var att begripa Ulises engelska och jag tog honom på orden att vi skulle få ytterligare kunskap om den gamla indianska kulturen.

Ett par timmar senare steg vi av bussen rakt ut i hettan. Det kändes som att ha hamnat i en kokande gryta. Det måste ha varit runt fyrtio grader. Bussens luftkonditionering hade spelat ut sin roll och nu väntade en ihärdig gassande värme. Jag köpte en flaska mineralvatten, en tub solskyddskräm och förberedde mig på bästa sätt att möta både värmen och Ulises engagemang.

Framåt eftermiddagen hade vi i sällskapet fått en rejäl dos av båda. Ulises hade varit lysande som reseguide. Jag var helt fullpumpad av ny vetskap och flera av de kända antika byggnadsverken var besiktigade. Min Nokia systemkamera hade dokumenterat det mesta under dagen och bilderna skulle fylla ut mina anteckningar i en kommande reseskildring.

Innan middagen skulle vi syna bollplanen, Juego de Pelota, lite närmare och få bevittna en uppvisningsmatch i ett gammalt bollspel. Detta var något jag såg fram emot extra mycket. Efter att ha sett några filmklipp på YouTube sedan tidigare, var jag inte helt obekant med spelformen.

Väl på plats vid planen fick vi i resegruppen grundläggande information om bollspelet av Ulises som nu kommit in i en andra andning.

”Spelet sägs härstamma från olmekerna från omkring tretusenfemhundra år sedan. Olmekerna tros vara föregångarna till de flesta mesoamerikanska civilisationer och de hade sitt säte vid Mexikanska golfen. Redan i mayas skapelseberättelse, *Popol Vuh*, motsvarande vår bibel, nämns bollspelet *Pok-A-Tok*. Idag går det oftast under namnet

Juego de pelota. Det har spelats i många olika varianter och även av aztekerna i centrala Mexicos högland. Det bestod av två lag med i regel två–sju spelare vardera. Antalet spelare berodde kanske delvis på hur stor spelytan var. Spelarna var dekorerade med färgglada huvudbonader och detaljrika dräkter samt utrustade med skydd för hårda bollträffar. De var ofta målade i ansiktet för att gäcka omgivningen.

Här framför er i Chichén Itzá finns hela mayarikets största spelplan, även den kallad Juego de pelota. Den är rektangulär till ytan med det imponerande måttet 166 gånger 68 meter. Det finns ytterligare sju mindre spelplaner i området. Alla spelplaner var rektangulära i väldet, men storleken skiftade. Flertalet spelplaner i mayariket var nedsänkta strax under markytan omgivna av kraftigt sluttande murar.

Spelet gick ut på att få en boll att passera igenom en vertikal målring av sten fäst på de två murarna i planens längdriktning. Här i Chichén Itzá är murarna nästan åtta meter höga och stenringarna som är snidade av sammanflätande ormar sitter som ni ser nästan allra högst upp. Det krävs en oerhörd skicklighet och precision för att få bollen att ta sig igenom ringarna. Målringarna var endast upphöjda några meter på andra bollplaner runt om i det forna mayariket."

"Bollen var normalt tio–femtio centimeter i diameter och var gjord i massivt gummi. Det fanns bollar som faktiskt vägde över fyra kilo", konstaterade Ulises. "Spelarna var därför försedda med stoppningar och skydd för att tåla häftiga bollkontakter. Det var förbjudet att röra bollen med fötterna eller händerna och det blev då naturligtvis extra svårt att få bollen dit man ville. Det var däremot tillåtet att stöta bollen med höfterna och slå till den med armbågarna. I vissa fall var det även tillåtet att använda knäna.

De sluttande murarna som oftast omgav bollplanerna hjälpte spelarna att få upp bollen och hålla den i luften. Bollen kunde studsa snabbt, vilket gjorde att spelet blev intressant att titta på. Arkeologiska fynd har visat på att även racketar, klubbor och slagträn

har använts som variationer av spelet. Det kan tänkas att bollen då nådde riktigt höga farter.

En match brukade avslutas omedelbart när bollen passerade en målring, då ena laget stod som segrare. Vissa poäng kunde tas om bollen for in på motståndarnas bakre del av plan och slog i kortsidans vägg."

"Oftast spelades Juego de pelota som ett rent nöje utan dödlig utgång. Spelet var i andra sammanhang verkligen bokstavligen på liv och död.

Det tros att spelet var en metod att lösa inre och yttre tvister. Konflikter kunde undvikas utan riktig krigsföring, där matchens utgång istället fick lösa problemet. Tillfångatagna soldater och härskare från andra statsstater kunde offras i samband med spelen. Legenden säger att det förlorande lagets lagkapten halshöggs av lagkaptenen och medspelarna i det vinnande laget. Förloraren fick den ultimata äran i handlingen, att offras, och få en direkt förbindelse till himlen. Vi tycker givetvis att detta är märkligt, men det fanns en annan uppfattning på den tiden. Det sades vara en heder att offras till gudarna och få kontakt med ett högre väsen. Vinnarna ansågs även ha utvunnit ära, styrka och berömmelse åt prästerna och statsstaten som de representerade.

Som ni ser har murarna en tillbyggd sluttning ner mot marken. I dessa vinklade avsatser ses tydliga inskriptioner av bland annat hur någon har halshuggits och där huvudet hålls upp av en segrare i motståndarlaget. Bredvid spelplanen finns en stenplattform med ristningar av dödskallar föreställande människor som offrats. Denna hylla för uppvisande av skallar kallas *Tzompantli*. Här lades även förlorarens skalle. I vissa fall förekom det att hela det förlorande laget offrades. Detta var emellertid omtvistat.

De betydelsefulla matcherna ägde rum då sakkunniga astrologer ansåg att det var rätt tid att spela, för att tilldragelsen skulle passa in i ett större gudomligt sammanhang. Den kosmiska parallellen till spelet

var väsentlig. Själva spelplanen representerade jorden som var en portal till undervärlden. Bollen stod för solen. Spelet avspeglade symboliskt kampen mellan det goda i himlen och den demoniska undre världen, *Xibalba*. Målen representerade soluppgången och solnedgången."

Ulises betonade att allt han hade berättat inte var fullständigt vetenskapliga fakta utan även en del av en myt. Det mesta tycktes vara trovärdigt, tyckte jag.

"Akustiken här på bollplanen är fantastisk", framhöll Ulises. "En normal samtalston kan höras från ena kortsidan till den andra. Högljudda läten och klappningar av händer ger en enorm ljudverkan. Detta ska vi få intyga nu då det är dags för en uppvisningsmatch på världens största bollplan i spelet, Juego de pelota. Ta plats mina damer och herrar", trumpetade Ulises stolt ut.

Skådespelet som följde infriade mina förväntningar till fullo. Planen var avgränsad till en mindre yta än vad som brukligt var en gång i tiden. Två nytillsatta lodräta målringar var placerade i brösthöjd under de ordinarie ormprydda ringarna som satt betydligt högre upp. En man i hästsvans presenterade den tidiga kvällens begivenhet. Spelarna i respektive lag tågade in på planen till en pulserande taktfast suggestiv musik som påminde om den genre som musikgruppen Enigma motsvarade.

Mörkret hade gjort sitt inbrott och bollplanen var nu upplyst av strålkastare efter att solljuset från vår närmaste stjärna försvunnit i horisonten. Spelarna var iklädda endast en sorts gördel som även fungerade som kortbyxa och en vacker färgglad fjäderskrud på hjässan.

Spelet vidtog i två varianter med en kamp av fem spelare i vardera lagen. Den första omgången spelades med käppar liknande bandyklubbor. En brinnande boll i storlek av en handboll dribblades och passades för att slutligen förpassas förbi motståndarlagets mållinje. Mörkret och dämpade strålkastare gjorde att dramat uppfattades som extra effektfullt.

Efter en kvart fortsatte spelet utan hjälpmedel och med en något större boll. Denna gång var den inte antänd. Det traditionella regelverket följde, där endast kroppens höfter och armbågar var tillåtna för att slå till bollen. Meningen var nu att försöka få bollen att passera antingen genom de höga eller låga målringarna. Spelplanen var åter upptänd och musiken förhöjde atmosfären med sitt rytmiska trummande. Speakern kommenterade spelet omväxlande på spanska och engelska, och bidrog till den höga stämningen. Jag frapperades framför allt av hur skickliga spelarna var. Med enastående precision kunde de stöta bollen med höfterna. Ibland passade de bollen liggande mot muren eller till en medspelare i imponerande hög fart.

Snart hade mål gjorts i målringarna på båda höjdnivåerna.

Omedelbart efter uppvisningen fick jag ett infall av att vilja ta kontakt med speakern som gjort ett gediget intryck på mig. Efter någon minut fick jag modet att gå fram till honom och ge beröm för den fantastiska prestationen på arenan, såväl som hans egen insats i mikrofonen. Jag fumlade fram några frågor på engelska och fick raka svar tillbaka. Mannen utstrålade i sin enkelhet en livskraftig karisma. Jag blev direkt fascinerad av mannen i hästsvans som stod framför mig iklädd en anspråkslös skjorta, ett par halvslitna jeans och bruna sandaler. En genuin stolthet tycktes personifiera honom. Uppskattningsvis var han i dryga femtioårsåldern. Han verkade inneha en stor kunskap och hade sannolikt mycket att förtälja.

Jag kände en iver att få följa upp samtalet och prata mer med honom eller rättare sagt få möjligheten att lyssna av honom. Impulsivt skruvade jag omedvetet på mig och frågade om jag fick bjuda honom på kvällsmat. Detta var verkligen olikt mig och generat inväntade jag hans bemötande. Jag blev både förvånad och upprymd när han tackade ja till min invit. Det hade jag inte väntat mig.

Jag var fortfarande lite kallsvettig av nervositet när vi vandrade tillsammans mot en mysig liten restaurang som inte låg långt ifrån

bollplanen. Min gäst presenterade sig kort och gott som Noah. Han berättade att han sporadiskt hjälpt till som presentatör vid bollplanen under ett par veckor, men att han snart skulle resa vidare.

Jag berättade att jag hette Pelle.

Vi slog oss ner vid ett ledigt träbord på restaurangens veranda. Gröna lampor förgyllde de knallgula dukarna som låg på borden runt omkring oss. På Noahs initiativ beställde vi in mexikansk tortilla. Tunnbrödet var tillverkat av ett speciellt behandlat majsmjöl och fyllningen bestod av en potatisomelett med lök, squash och ost. Jag var verkligen hungrig och rätten som jag aldrig tidigare ätit smakade fantastiskt gott. Ett ljust inhemskt lageröl av märket Corona fick rensa våra torra strupar. Den klassiska citronskivan som tillbehör satt naturligtvis inkilad i flaskhalsen.

Jag bemötte Noahs frågor vid matbordet, och berättade att jag kom från Sverige, och hade sökt mig till Mexico för att även upptäcka andra sidor av livet förutom fotboll som var mitt kall. Mayariket hade intresserat mig sedan ungdomstiden och nu var jag här ensam på en slags upptäcktsresa efter det att min bästa vän tvingats stanna hemma på grund av sjukdom. Det var anledningen till att jag var på plats i Chichén Itzá. Otroligt nog fick jag på min första utflyktsdag bevittna ett bollspel som till vissa delar påminde om just fotboll!

Noah skrattade högljutt och sade att det var ett märkligt sammanträffande. I nästa andetag fällde han ut sina armar likt en kondor som vidgar sina vingar till fullo och utbrast att han älskade fotboll. Från denna stund satt vi i över en timme och pratade om fotboll. På Noahs begäran styrdes samtalet mestadels över till mina egna tankar om fotboll och mina erfarenheter av spelet.

Jag berättade övergripande om min fotbollsfilosofi och min amatörkarriär som spelare samt om den nuvarande tränarsysslan som också var mitt arbete. Noah lyssnade närvarande och sköt då och då in med några ledande frågor. Han verkade vara uppriktigt intresserad av vårt samtal. Den kvinnliga servitrisen hade under tiden hunnit

med att servera en ny omgång tortilla. Denna gång med fyllning av chilibönor, oliver och rödlök.

Först till kaffet fick jag friheten att bolla över några frågor till Noah. Jag fick reda på att han var observatör av spelet fotboll. Det var åtminstone hans egen beskrivning av sitt engagemang runt fotbollen – observatör. Han hade aldrig haft några tränaruppdrag, men han hade tränat och spelat lite under sin ungdom. Nu var han en passionerad fotbollsälskare som gillade att se på all typ av fotboll. Han brukade stanna till på olika platser när han såg barn spela improviserat i byar, liksom då organiserade matcher spelades med domare efter regelboken. Han berättade att han sett VM-fotboll på plats från åtta världsmästerskap. Det första bevittnade han här i Mexico 1970 som barn, då Brasilien slog Italien med 4–1 i finalen med Pelé i storform. Det blev det riktiga startskottet till att fotbollsintresset tog fart.

”Alla spel har sin tjusning och sin idé, men fotboll är det mest komplexa och intressanta spelet av dem alla”, betonade Noah. Han talade om att han var av indianskt ursprung och bodde i USA. Han reste mycket och var inte hemma ofta. Av vad jag förstod så hade han inget fast arbete för tillfället.

Jag kände att jag befunnit mig i en sorts bubbla, helt frånvarande från den närmaste omgivningen och alldeles uppslukad av samtalet. Innan vi skiljdes åt frågade jag Noah om vi kunde ses igen. Jag sade att jag skulle tillbringa natten på det närliggande hotellet, Villas Arqueologica Chichén Itzá. På förmiddagen dagen efter skulle bussen ta oss i utflyktsgruppen till fler sevärdheter för att vara tillbaka i Playa del Carmen ytterligare en dag senare. Noah föreslog att vi skulle träffas på mitt hotell i Playa del Carmen inom en vecka och därpå skakade vi hand och sade god natt. Jag promenerade mot hotellet och kände en munterhet av att ha bekantat mig med Noah och glad över att få återse honom inom några dagar.

Det var något speciellt med mannen i hästsvansen och jag ville gärna ta reda på vad det var. Kanske kunde han ge mig några svar i mitt sökande. Jag hade överraskat mig själv på nytt då jag frågat Noah om vi kunde träffas igen. Mitt ovanligt oblyga agerande hade stärkt mitt självförtroende och fått mig att ta initiativ som jag trott mig vara oförmögen till.

Den totala upplevelsen från dagen som gått var definitivt att det hade varit en av de mest betagande dagarna i mitt annars så inrutade vuxna liv.

Fem minuter senare hade jag anslutit till resesällskapet på hotellet för att strax därefter dra mig till kojs i ett enkelrum med spartansk standard. Jag kröp under det randiga täcket, släckte lampan och somnade omgående.

De återstående två utflyktsdagarna tillbringades bland fler mäktiga pyramider, bebyggelser och ruiner med förhistorisk mayabakgrund.

Först besökte vi ruinstaden Cobá som var omgiven av två storslagna laguner. Rundvandringen bland återstoderna förstärkte bara min hänförelse från dagen innan. Här övernattade vi alldeles intill mayafundamenten, på samma hotellkedja som i Chichén Itzá.

Den tredje och sista dagen gick bussen vidare till den vackra hamnstaden Tulum vid Karibiska havet. Den forna byggnationen var av typisk mayaarkitektur och var väl värt besöket. Ett mer storslaget panorama får man leta efter, då ruinerna låg direkt i anslutning till det mäktiga turkosa havsvattnet som övergick i blåmelerade kulörer en bit ut från kustlinjen. Intill platsen fanns en mäktig *cenote* som flera av resenärerna badade i. Det var ett jättelikt vattenfyllt hål, en slags naturlig brunn, som det finns flera tusentals av över hela Yucatánhalvön. Ulises hade påtalat att folket i det forntida maya hade använt hålen för offergåvor. Det hade hittats åtskilliga människoskelett, men även smycken, krus och andra dyrbarheter i groparna.

Min kvot av mayakulturen var med råge uppfylld för stunden. På kvällen var hela resesällskapet tillbaka i Playa del Carmen. Jag tackade

Ulises för en enastående insats och för en underbar upplevelse, och kramade samtidigt om hans brunbrända högerhand. Därefter gick jag direkt till en uteservering strax intill mitt hotell för att få mig en sista matbit för dagen och summera det minnesrika helhetsintrycket av utflykten.

Vilket fantastiskt litet äventyr utflykten hade varit.

KAPITEL 2

Uppvaknandet

Meddelandet i hotellreceptionen talade om att Noah skulle komma till mitt hotell tidigt på morgonkvisten en dag senare. Jag såg sannerligen fram emot att återse min nyvunna bekantskap från Chichén Itzá.

Noah hade fascinerat mig från första stund då han hade presenterat bollspelet Juego de pelota i mikrofonen. Han utstrålade ett blandat skimmer av mystik och stolthet. Trots att vi mestadels hade pratat om fotboll under vår konversation framgick det tydligt att han besatt en allsidig kunskap och hade en stor erfarenhet av resor, kultur och kontakt med människor. Hans upprätta hållning och sätt att röra sig berättade om en självaktning och en vördnad för livet. Utöver detta fanns det något gåtfullt över honom. Det var som om han ruvade på en stor hemlighet och hade en djupare insikt om livets mysterier.

Jag var tacksam att han ville ta sin tid och träffa mig igen. Vad vårt möte skulle ge stod oklart i stjärnorna, men att det skulle bli intresseväckande för mig stod utom allt tvivel.

Kvällen tillbringade jag, i väntan på Noahs visit, med att läsa en biografi om universalgeniet Leonardo da Vinci. Jag förvånades över hur en och samma människa kunde inneha sådana allsidiga toppkvaliteter som denne italienare sades ha haft. Historien berättade att han bland annat var konstnär, skulptör, vetenskapsman, arkitekt, uppfinnare, ingenjör och naturforskare. Han hann under sin livstid skapa mängder av verk och avhandlingar. Bland Leonardos mest kända konstverk ses porträttet Mona Lisa, Madonnan i grottan och fresken Nattvarden. Han uppfann modeller av flygmaskinen, ubåten,

bilen, cykeln, fallskärmen, dykardräkten, den mekaniska vävstolen, kanonen, katapulten och stridsvagnen, bland mycket annat. Hans naturvetenskapliga studier finns återgivna i cirka sjutusen teckningar. Leonardo dissekerade människan för anatomiska observationer och ritade samtidigt av kroppens organ och vävnader i förträffliga illustrationer. Han gjorde även iakttagelser inom matematik, geologi, botanik och astronomi, bland mycket annat. Han sägs även ha varit festarrangör vid det kungliga hovet och dessutom äga en god sångröst. Han bemästrade helt enkelt det mesta och hann med så ofantligt mycket under sina levnadsår.

Hur är det möjligt?

Det som han konstruerade eller beräknade gjorde han med yttersta färdighet och med absolut största kvalitet. Det minsta man kan säga om Leonardo da Vinci var att han var ett universalgeni som levde före sin tid. Frågeställningen som nästan förtrollat mig var just hur en och samma människa kunde inneha alla dessa allsidiga toppkvaliteter och förmågor?

Hur kunde Leonardo som var född år 1452 ha all den fullödiga kunskap, insikt och begåvning?

Det verkade som om Leonardo var närmast komplett.

Detta fick mig att relatera till fotbollen. Om Leonardo hade spelat fotboll hade han kunnat vara en hybrid av flera världsspelare och uppsugit deras bästa färdigheter, såsom Lionel Messi, Cristiano Ronaldo och vår egen Zlatan Ibrahimovic med deras explosivitet, uppfinningsrikedom, spelintelligens, tekniska beskaffenheter och målsinne. De spanska mittfältsstrategerna Andrés Iniesta och Xavi Hernández var två fältherrar som kunde bädda för lyckosamma anfall med sin passningsskicklighet, bollkontroll och taktiska begåvning under tidspress och på små ytor. Dessa spelares egenskaper hade säkert kunnat bidra till skapandet av en fantomspelare av stora mått. Stora spelare från föregående generationer som Pelé, Maradona, Johan Cruyff, Michel Platini, Marco van Basten, Zinedine Zidane, Franz Beckenbauer och en handfull andra spelare hade alla kvaliteter

och färdigheter som Leonardo eller fantomspelaren inte skulle tackat nej till.

Min övertygelse var att dagens fotbollsspelare på elitnivå skulle kunna bli mer kompletta och utveckla allsidiga toppkvaliteter liksom Leonardo da Vinci gjorde på sin tid. Det gäller framför allt spelare som har fotbollen som yrke och de som har möjligheten att träna åtskilliga timmar i veckan. De borde verkligen kunna eliminera sina svagheter och samtidigt vidareutveckla sina styrkor och putsa på sina spetsegenskaper. Tiden fanns onekligen för detta, men fanns det visionärer, strateger och operativa tränare som hade förmågan att upprätta ett koncept och lära ut i denna anda?

Till de spelare jag tränat har jag försökt att förmedla att ha ambitionen att sträva efter att bli så bra och kompletta som möjligt. Det var den riktiga Da Vinci-koden i mina ögon – *att utveckla spelare med allsidiga toppkvaliteter som kan hantera samtliga beståndsdelar i själva spelet i möten med motståndare*. För mig är det en självklarhet att stå för en utvecklingsfilosofi som inte begränsar utan uppmanar och leder till *obegränsning*. Det är för fattigt att endast leva på någon enstaka specialitet och behärska spelets övriga moment halvdant i dagens fotboll, ansåg jag. Om bara strävan finns att ständigt bli bättre, utvecklas och bli så komplett som möjligt borde de flesta spelare kunna komma en bra bit på vägen mot uppsatta mål och ideal.

Alla spelare bör kunna förhöja sin nivå betydligt utifrån sin egen nuvarande förmåga. Några kan till och med överträffa sig själva och nå sin egen fulla potential. Finns det ett övre tak förresten? Det är givetvis en kolossal fördel att börja leka och bli vän med bollen i tidig ålder, där mottagligheten för vissa motoriska färdigheter är som störst. I slutändan gäller det ändå att utveckla ett lagspel, där de enskilda spelarna tillsammans kan samspela och samverka efter bästa förmåga. Ju mer innehållsrik och kvalificerad ”verktygslåda” de enskilda spelarna innehar, desto större chans till lyckosamma prestationer och framgång för

laget. Ett helt lag kan tillsammans utföra fantastiska prestationer och utveckla sitt spel flera nivåer om spelarna bara är utvecklingsbenägna och flitigt strävar efter gemensamma mål och riktlinjer.

Tänk om vi hade haft ett utvecklingskoncept på detta sätt i Sverige där spelare lärs att utvidga sina verktygslådor för att bli mer slagkraftiga i anfallsspelet! Vi hade kunnat vara en föregångare som trampar upp nya stigar istället för att befästa ordinära traditioner med avsaknad av verklig kreativitet.

Kanske var mina förhoppningar att utveckla kreativa spelare med allsidiga toppkvaliteter inte genomförbara i Sverige. Var det endast en romantisk utopi? Eftersom artister som Messi och Ronaldo verkligen existerar och levererar vecka in och vecka ut, så måste andra människor med två ögon, en näsa och en mun, även i Norden, också kunna ha möjligheten att bli fullfjädrade kreativa fotbollsspelare. Det ska fastställas att ingen blir komplett, varken som människa eller fotbollsspelare, i mina ögon. De som förmodligen kommit längst är nog ikonen Jesus och just fotbollsvirtuosen Lionel Messi. Det fick bli mina sista tankar för kvällen.

Nästa morgon dök Noah upp som utlovat. Han gick på sitt majestätiska sätt in i hotellfoajén och mötte mig med en stor kram.

”Hej Pelle, kul att se dig igen”, sade Noah.

”Detsamma”, sade jag.

Vi slog oss ner vid ett bord under tak vid poolserveringen för att skydda oss mot den gassande solen. Jag beställde in en stor flaska mineralvatten till oss båda. Noah berättade att han fullföljt sitt åtagande som speaker och funktionär för det antika bollspelet Juego de pelota i Chichén Itzá. Han hade hjälpt till ideellt för kommunen under ett par veckor mot kost och logi. Nu var han fri för stunden och hade bestämt sig för några dagars ledighet.

”Verkligen kul att du ville tillbringa din semester här i Playa del Carmen och hälsa på mig”, stötte jag fram något förläget. Jag talade

om att jag fördrivit tiden vid poolen och havet, motionerat lite varje dag och läst ett par böcker sedan vi skiljdes åt. Samtidigt fanns det många intryck att smälta från utflykten i mayaland och det hade funnits gott om tid för eftertanke.

Noah undrade vilken bok jag höll på att läsa.

”En mycket intressant biografi om Leonardo da Vinci”, replikerade jag.

Snart hade vår diskussion inte helt överraskande snöat in på fotboll igen, då jag återgivit mina tankar från gårdagskvällen om obegränsning och eftersträvandet att utveckla allsidiga toppkvaliteter hos ambitiösa fotbollsspelare. Det fanns en parallell mellan Leonardo da Vincis mångsidiga förmåga och utvecklingsfilosofin, där dagens moderna fotbollsspelare borde kunna hantera spelets alla förekommande moment med yttersta kvalitet. Ur ett konstruktivt perspektiv innebar detta bland annat att spelare med sin teknik ska kunna behandla bollen med båda fötterna och tillåtna kroppsdelar i högt tempo, kunna fatta blixtsnabba beslut med ett väl utvecklat spelsinne samt ha förmågan att både samspela med medspelare och utföra goda individuella prestationer. Jag utvecklade mina idéer för Noah som lyssnade ihärdigt. Efter en stund bröt han in i samtalet och lovordade mig för min syn på fotboll. Han berättade att han hade en tangerande filosofi och liknande värderingar.

”Redan som ung lärdes jag att hitta mig själv, upptäcka min sanning och förstå det jag stod för”, berättade Noah samtidigt som han tog några klunkar av sitt mineralvatten. ”Jag sattes på vissa prov och hade duktiga läromästare som guidade mig under min uppväxttid. Har du hört talas om begreppet *balans genom inkludering?*”

”Det har jag inte”, svarade jag.

”Det handlar om att försöka utveckla de svaga sidorna i nivå med de som redan är starka. Pelle, du berättade i Chichén Itzá att det fanns vissa block eller moment som var eftersatta i den svenska fotbollen”, erinrade sig Noah. ”Om jag minns rätt tyckte du att det generellt sett saknades kreativitet och teknisk förmåga i ligasystemet. Anfallsspelet

verkade vara ganska fattigt i allmänhet. Det som prioriterades och lades mest tid på var försvarsspelet, organisation, kampmentalitet, fysik och taktiska färdigheter.”

”Det stämmer”, flikade jag in.

”Föreställ dig nu att klubbarna och dess tränare samt personer i ledande positioner metodiskt skulle börja utveckla och stärka de svaga sidorna så de blir jämbördiga med de som redan är starka. Genom att förhöja nivån på anfallsspelet och tekniken blir inte försvarsspelet sämre för den sakens skull. Poängen är att helheten blir mer homogen. Genom att tillföra kvalitet och energi inom de områden som är begränsade ökar istället den totala förmågan. En fotbollsspelare som till exempel har en stark högerfot blir inte sämre med den för att den vänstra foten tränas upp i nivå med den redan starka högra. Spelaren blir istället mer komplett och får dessutom de rätta proportionerna.

Brister och svagheter är begränsningar, vilka oftast avslöjas mot etablerat motstånd och under tidspress. Varför gå och släpa på en massa svagheter om det går att eliminera dessa? Det borde vara en självklarhet att arbeta bort dem. Givetvis ska styrkorna även fortsättningsvis underhållas och slipas ytterligare. Svensk fotboll har verkligen möjligheten att balansera genom att inkludera”, betonade Noah.

”Under en femårsperiod kan processen sjösättas i hela landet och frukterna kan med största sannolikhet börja skördas strax därefter. Att balansera genom att inkludera är ett sätt att utveckla allsidiga toppkvaliteter och sträva efter att bli så bra och komplett som möjligt”, underströk Noah.

”Denna utvecklingsfilosofi skiljer sig konstigt nog en hel del från vad många forskare kommit fram till och vad en mängd mentala rådgivare står för. De förespråkar i första hand att spelare och lag ska jobba vidare med saker som de redan är bra på och inte lägga för mycket kraft på att avlägsna sina svagheter. I mina ögon låter detta som vansinne. Hur i all världen kan det vara bra att ha en massa svagheter och begränsningar som framträder ideligen? Kontentan innebär ju sårbarhet och återkommande misslyckanden.”

Hela Noahs tankegång låg i linje med mina egna idéer och jag hade fått en ny infallsvinkel på utvecklingsmöjligheterna av svensk fotboll.

Noah föreslog därefter i nästa andetag att han gärna hjälpte mig att gräva djupare i min fotbollsfilosofi. Detta var något jag verkligen såg fram emot, men egentligen förstod jag nog inte vad han hade i åtanke. Jag kände att jag var ganska klar över vad jag stod för och hur fotboll skulle spelas. Jag tackade självklart ändå ja till detta intressanta erbjudande för jag var nyfiken på vad Noah hade att komma med.

Noah föreslog att vi skulle ta en promenad längs vattenbrynet. Det turkosblå saltvattnet svepte frekvent fram och tillbaka över våra nakna fötter samtidigt som förmiddagssolen gjorde sig starkt påmind. Här traskade jag nu en vecka in på min semester utmed strandkanten vid Karibiska havet med en vis man som skulle lotsa mig vidare i min fotbollsfilosofi. Mitt äventyr i Mexico hade knappt börjat och redan kände jag mig rik på nya upplevelser. Noah bad mig lyssna på vad han hade att säga. Han inledde med ett påstående som gjorde mig helt förstummad:

”Livet är inte komplett utan döden!”

Jag sade inget, men undrade i min tystnad vad den brunbrända mannen med hästsvansen verkligen menade. Vad kunde detta ha med fotboll att göra?

”Har du tänkt på att livet består av polariteter, Pelle? Det finns en stor spännvidd av ytterligheter till det mesta runt omkring oss. För allas vidkommande gäller det att bli varse dessa polära sidor. Det råder en dualism överallt. Motsatsförhållandena är en del av helheten och det gäller att kunna hantera dem båda.

I vardagen finns kontraster på alla håll och kanter, som till exempel ljus/mörker, dag/natt, sommar/vinter, öster/väster, maskulin/feminin, glädje/sorg, gott/ont, öppen/stängd, värme/kyla, rätt/fel, positiv/negativ, frihet/tvång, kamp/flykt, stark/svag och hunger/mättnad. I både livet och i fotbollen kan vi exempelvis prata om att vinna/förlora, få medgång/motgång, anfalla/försvara och vara offensiv/defensiv. En passning kan bland annat vara lång/kort, hög/

låg, rak/skruvad och hård/mjuk. Passningen kan antingen slås med höger eller vänster fot och bollen kan ligga still eller vara i rörelse vid tillslagsögonblicket. De polära sidorna och det som finns däremellan bildar en helhet som det gäller för oss människor att känna till och kunna hantera i olika situationer", sade Noah.

"Det finns de som har svårt att hantera en motgång. Det kan ta sig många uttryck, såsom ilska, frustration, förtvivlan, lidande eller uppgivenhet. Vissa kan reagera med aggression medan andra blir passiva. Några vill ha revansch medan andra nedslås och flyr undan. Det finns personer som även har svårt att ta en medgång och kanske dåras för mycket och beter sig överlägset på ett opassande sätt mot sig själv och andra. Hur ska vi till fullo kunna veta vad livet egentligen är om vi inte känner till döden? Just livet och döden är den största kontrasten och berör oss alla förr eller senare. Förresten behöver inte liv och död vara något motsatsförhållande", ursäktade sig Noah för att han gått på djupet och lyft fram livets kontrast i sitt klargörande.

Han ville att jag skulle förstå hur det hela hängde samman både världsligt och inom idrotten.

"De människor som både har förståelse och insikt för olikheterna har lättare att leva och fungera. En fotbollsspelare som kan använda båda fötterna har en fördel mot dem som bara kan använda en fot. Ju mer moment en fotbollsspelare kan bestyra på ett fullödigt sätt, desto större är chansen att utföra goda prestationer och lyckas med det som man företar sig. För laget gäller det att både kunna anfalla och försvara med kvalitet, inte antingen eller.

En man som Leonardo da Vinci hade en stor allsidig kunskap och insikt om många av livets sidor och hade dessutom en förmåga att skapa och sätta saker i sitt rätta sammanhang. Insikten kommer från upplevelser. Den baseras helt och fullt på egna erfarenheter. Förståelsen skiljer sig från den djupare insikten och den är intellektets uppfattning. Vi kan förstå vissa saker utan att vi själva har

upplevt dem. Männen kan förstå och sätta sig in i hur en kvinna kan känna sig när hon är gravid för att senare föda barn. Män kan däremot inte ha någon insikt i hur det är att föda barn eftersom de inte kan få några egna erfarenheter från detta. Det kan endast de kvinnor ha som blivit mammor. Vi kan ha kunskap om Kina och förståelse för hur folk lever och hur saker fungerar där. Har man själv inte varit på plats i Kina saknas insikt för helheten och den fullständiga bilden av landet. Alla kan tillfoga sig kunskap för den är specifik och den kan läras in och ge förståelse för saker och ting. Kunskap är färglös, neutral och saknar helt känslor. Insikten är däremot holistisk och inbegriper både kropp och själ. Insikten är beroende av de fem sinnena som registrerar och känner av olika tillstånd. Inom fotbollen är termen spelinsikt således mer fullständig än begreppet spelförståelse. En spelare kan ha kunskap om spelet, kännedom om reglerna, känna till och förstå olika moment och situationer, men ändå sakna spelinsikt. De spelare som har den totala spelinsikten har vetskap om hur allt samspelar, hur allt hänger samman och har därtill egna upplevelser genom att ha medverkat i dessa spelsituationer", förklarade Noah.

"Vänta lite", sade jag. "I Sverige har vi inget begrepp som benämns som spelinsikt utan det är termen spelförståelse som brukas."

"Det viktigaste är att folk känner till vad skillnaden mellan förståelse och insikt är", betonade Noah och gjorde en paus från sitt resonemang.

Vi vände tillbaka mot hotellet under tystnad. Min hjärna arbetade febrilt. Jag hade fått en ovärderlig filosofilektion. De flesta av Noahs budskap hade jag aldrig tidigare funderat över, men ändå sympatiserade jag med dem. Allt verkade stämma. Noah lyckades med enkelhet sätta ord på vissa saker som jag själv endast kunde förnimma en tanke eller en känsla av. Noah var en djupsinnig man som fångat mitt intresse. Vem var han och varifrån hade han fått dessa tankar?

Livet är inte komplett utan döden!

Det var en magstark ståndpunkt.

Jag ville fråga Noah vad han visste om döden och efterlivet, men valde att avvakta. Det var för tunga saker för mig för tillfället.

”Är du hungrig?” frågade Noah. ”Lunchdags kanske?”

Efter lunchen kilade Noah iväg i ett ärende, medan jag tog mig en siesta på rummet. Ett par timmar senare tog jag en löprunda i området och försökte lätta på huvudbryet som Noah bjudit mig på. Vi möttes upp igen till kvällningen och bestämde oss för att ta en promenad före middagen.

Noah frågade om jag var redo för ytterligare en portion vishetslära. Jag svarade att jag var mycket öppen för nya infallsvinklar och var oerhört spänd på vad mer han hade att berätta.

”Visst är filosofi ett intressant ämne?” inledde Noah. ”Det behandlar de mest grundläggande frågorna i livet. Det är våra övergripande filosofiska värderingar och normer som ytterst styr tankarna och därmed våra handlingar. Tidigare idag belyste vi vad kunskap, förståelse och insikt är samt innebörden av dualismens effekter för människor som exempelvis motsatsförhållandet livet och döden. Filosofi kommer från grekiskans *philosophia* och betyder *kärlek till visheten*. Eftersom du är så utvecklingsbenägen och vill försöka bidra med en förändring av fotbollen i ditt land kommer jag hädanefter att härröra det mesta av resonemanget kring fotboll”, fastslog Noah.

”Fotboll blir det man gör det till!” Är det inte så att vi har en chans att utvecklas och bli bra på det sätt som vi tänker, pratar, umgås, tränar och matchar på? Det som prioriteras har följaktligen en möjlighet att förbättras. De klubbar och tränare som satsar på en försvarsinriktad fotboll har chans att bli bra på att förstöra för andra. De kan då blockera, mota och göra livet surt för motståndarna och därigenom hoppas på framgång genom den typen av spelsätt. Sannolikheten att anfallsspelet för det laget skulle kunna utvecklas och ge effekt av ringa träning är naturligtvis ytterst liten.

De tränare som förordar att spelarna i laget ska gå ut och springa runt sjön kan förvänta sig en sak, nämligen att spelarna kan bli bra på att springa just runt sjön. Att springa runt sjön har dock knappast något med fotboll att göra, eller hur Pelle? Ett långt löpsteg och en allmän kondition med en ensidig löphastighet liknar inte direkt hur fotboll ser ut.

Det finns andra tränare som beordrar sina spelare till flera timmars fysisk träning i styrketräningslokaler varje vecka. Dessa spelare kan säkert generellt sett bli starkare och få en bättre allmän fysisk status, men träningen är knappast anpassad till fotboll och till den oregelbundna arbetsbelastning som en utespelare har.

Fysiologer brukar hävda att skadebenägenheten blir mindre av förebyggande styrketräning och det kan i sig vara ett giltigt skäl. I gymmet är det emellertid svårt att förbättra lagspelet och där kan man inte heller utveckla vare sig sin teknik eller sin spelintelligens.

De som i huvudsak satsar på att förstöra för andra eller att vinna på fysisk kraft har gjort sina val. Förmodligen tror de att framgång både enklast och bäst uppnås genom denna strategi. Det är inte fel att förespråka denna typ av fotboll, men den leder definitivt mer till avveckling än utveckling. I nästan alla sammanhang är det enklare att förgöra än att skapa. Fotbollen som företeelse är inget undantag. Det är generellt sett lättare att lägga sig på försvar med uppgiften att förhindra och förstöra för motståndaren än att själv skapa ett konstruktivt anfallsspel som består av teknisk skicklighet, variation och effektivitet. Alltför många matcher kan idag vinnas med ett defensivt tänkande och med försvarsinriktning som främsta preferens. Så länge framgång kan nås genom denna grundattityd kommer det alltid att finnas anhängare som prioriterar denna typ av fotboll.

I en förlängning accepterar jag därför inte ett fattigt och outvecklat anfallsspel med otillräckliga kvaliteter som alltför lätt slås ut av ett organiserat och samspelt försvar”, betonade Noah med eftertryck.

”Alla borde inte bara sträva efter att ta tre poäng i matcher utan även beakta sättet man gör det på. Det varma hjärtat bör alltid finnas

med liksom en vägvinnande idé som leder till både kortsiktig och långsiktig framgång utifrån ett konstruktivt perspektiv. Vägen och sättet man tar sig fram på är lika viktigt som målet i sig. De ledare som till grunden väljer att hellre förstöra för motståndaren istället för att försöka vinna matcher av egen konstruktiv kraft har ingen positiv inverkan på fotbollens utveckling och framtid.

Det bästa sättet att övertyga de defensiva tyckarna borde vara om det kom fram ett eller flera lag på högsta nivå som återkommande vann framgång med ett tekniskt och offensivt spel. Redan idag finns det ett föredömligt exempel i form av det spanska klubblaget FC Barcelona. Katalanerna har uppdaterat AFC Ajax totalfotboll från slutet av sextiotalet i en nyversion som sprakar av fantasi, finess och finurlighet – dessutom är den grymt effektiv. Förmodligen är deras fantastiska anfallsspel beroende av att deras försvarsspel också håller högsta internationella klass. Oftast försöker de direkt återerövra bollen högt upp i spelplan efter att de förlorat den. Ofta lyckas de med sitt företagande", betonade Noah.

Jag inflikade att det fanns många belackare i Sverige till Barcas sätt att spela fotboll. Smädarna tyckte att spelet gick långsamt, att det slogs alldeles för många sidledspassningar och att det kladdades för mycket på bollen.

Noah höjde på ögonbrynen och uttryckte sin förvåning.

"Barcelona har undantagslöst producerat flest mål framåt av alla lag i de bästa europeiska ligorna under de senaste åren. Endast Real Madrid som även de är oerhört kreativa kan göra dem sällskap i den bedriften. Anledningen till att Barcelona drivs till att hålla bollen inom laget och inte blåköra framåt i alla lägen beror främst på att motståndarlagen konsekvent backar tillbaka och bildar ett sardinstim i och strax utanför eget straffområde. Med list och finess väljer de istället alternativa framryckningsvägar för att komma till målchanser och göra mål. Mot samlade försvar är inte lösningen att oryggligt spela rakt och snabbt i djupled. Lösningen ligger på andra plan som

bland annat inbegriper variation, distraktion och kvickt samspel”, hävdade Noah.

”Fler goda förebilder kan komma fram om bara fler tränare och instruktörer hade insikten och förmågan att vidareutveckla spelarnas teknik och spelsinnen som motsvarar kraven för framtidens anfallsspel. Oftast är det bara visionärer och kloka strateger som kan forma ett utvecklingskoncept av denna dignitet”, menade Noah.

”Det mesta är möjligt i livet, så även inom fotbollen. Det som kanske är omöjligt idag kan vara fullt möjligt i framtiden”, fastställde Noah.

”Ett passande exempel var när människan satte sin fot på månen för första gången den 21 juli 1969. Det var ett stort ögonblick för mänskligheten då Neil Armstrong och hans besättning beträdde helt okända marker och flyttade fram gränserna för det som var omöjligt. En dröm hade blivit till verklighet. Det var ett litet steg för en människa, men ett jättekliv för mänskligheten!

Bakom den fantastiska bedriften att bestiga månen låg en tidskrävande utvecklingsprocess som även innehöll motgångar. De klubbar och tränare som prioriterar tekniken och det kreativa i spelet är alltså i kraftfull minoritet i Sverige”, konstaterade Noah.

”Det finns alltid anledningar till allt. De flesta är stöpta i samma form och födda in i ett system fullt av tradition och historia. När jag var i Sverige en gång såg jag på en seniormatch mellan två herrlag i Stockholm. Tränaren för ena laget ropade flera gånger: *’Vinn andrabollen!’* Eftersom jag inte kan svenska tog jag reda på vad han skrek till sina spelare och fick det klart för mig. Jag blev förvånad när spelarna ständigt uppmanades till att vinna tillbaka bollen i ett andra skeende efter att ha chansspelat. ’Vinn andrabollen’ måste vara en svensk uppfinning”, skrattade Noah. ”Det viktigaste bör väl först och främst vara att vårda bollen och inte ge bort den till motståndarna i en första fas.”

Det hade han givetvis rätt i.

”Du har inte berättat att du har varit i Sverige Noah”, sade jag. ”Det måste du berätta mer om senare. Beträffande att vara född in i ett system har du helt rätt. Det gäller i högsta grad i Sverige. Vi svenskar är starkt influerade av den brittiska fotbollen sedan slutet av sextiotalet, då tv-sändningar kablades ut en gång i veckan i ett program som kallades Tipsextra. Denna typ av fotboll som vi är uppvuxna till präglades av mycket kamp och vilja, där spelarna hade stora hjärtan och offrade sig hängivet oavsett motstånd och väderlek. Bolltempot var oftast högre än den tekniska förmågan och de flesta avslut skulle företas efter inlägg från kanterna. Svenskarna fick en förkärlek till denna fotboll. Det dröjde inte länge förrän några engelska tränare kontrakterades till några svenska elitklubbar och snart hade de planterat sina idéer och nått framgång med dem. Våra inhemska tränare var inte sena att hänga på och snart hade vi fått en annan typ av fotboll över hela landet på gott och ont.

Sättet att spela praktiserades i ett nytt spelsystem och bestod bland annat av revolutionerande försvarselement som press med understöd, överflyttningar, zonspel och offsidefällor. Detta var nog en del av en oundviklig evolution. Det dröjde åtskilliga år innan matcher kunde ses i tevesoffan från andra länders ligor. Först därefter kunde alternativa impulser vägas in. Den nya generationens tränare borde kunna bryta sig loss ifrån det cementerade arvet från tipsextratiden.”

”Där har vi sannolikt den övergripande förklaringen till varför de flesta ledare och tränare fortfarande prioriterar denna typ av fotboll i Sverige”, flikade Noah in. ”Konklusionen är att *fotboll blir det man gör den till!* Som man sår får man skörda. Ordspråket talar sitt tydliga språk. Lag och spelare har möjligheten att bli bra på det de övar på och det som prioriteras i verksamheten. Inverkan från britterna har satt sina spår och det får ni leva med. Med tiden kommer fler att anamma den kreativa fotbollen i Sverige och försöka nå framgång av egen positiv kraft. Det är jag säker på”, bedyrade Noah.

”Det finns de som aldrig kommer att tillägna sig den kreativa och konstruktiva fotbollen med ambitionen att vinna matcher av egen

positiv kraft. Anledningarna kan vara att de *inte kan* genomföra den på grund av oförmåga, *inte vågar* satsa på den för rädslan att inte upplevas trovärdiga mot sina tränarkollegor och närmaste omgivning, *inte vill* för att de inte tror på den eller helt enkelt att de *inte hinner* eller *inte orkar* arbeta med utveckling för att det kan ta för lång tid att uppnå de önskade effekterna. Dra parallellen med de tidskrävande aspekterna och energiåtgången att sätta fötterna på månen för första gången", betonade Noah. "Satsningen på och utvecklingen av rymdprogrammet tog ansenlig tid, men i slutändan uppnåddes något som människan inte varit förmögen till tidigare – att beträda månen. Utvecklingen ledde till att det bara var en tidsfråga innan människan satte sin fot på månen. Nästa steg är förmodligen att beträda mars och andra planeter."

"Alla kan förändras och rekonstruera sig, bara de vill själva", bedyrade Noah. "Först måste de *avidentifieras* för att öppnas upp i ett större perspektiv. Det är en mognadsprocess som oftast tar tid och kräver övertygelse för den nya sanningen. Det gäller att upptäcka det sanna fenomenet och dess fördelar."

"För att citera en bibelskrift", fortsatte Noah, "nämligen Johannes 9:25 från din bibel: *Han svarade: Om han är en syndare vet jag icke; ett vet jag: att jag, som var blind, nu kan se.* Alla som vill kan förändras. Det gäller att se saker från ett annat perspektiv."

"Beakta denna frågeställning, Pelle: Tre indianer kommer springande mot dig. Du har ett gevär med två skott. Vad gör du?"

Efter en kort betänketid svarade jag att jag hade sprungit iväg så fort jag kunnat.

"Ett annat alternativ hade varit att skjuta två av dem och försöka slå ner den tredje", svarade jag.

"Fel", svarade Noah. "Du borde kanske se det ur en annan synvinkel, Pelle. Varför inte fråga de tre herrarna om de vill göra dig sällskap på en fika eftersom du ändå satt där och drack kaffe ensam?

Varför antog du att indianerna var fientliga? Jag är ju indian och jag har inte varit elak mot dig hoppas jag.”

Han hade rätt. Jag hade verkligen förutfattade meningar. Oj, vad jag skämdes. Jag förstod att jag själv hade slutna tankebanor och borde vara mer öppen för alternativa sanningar.

”Fotboll består av motsatsförhållandena anfall och försvar. Det är spelets sanna väsen. Även om du, Pelle, och många andra ytterst står och verkar för ett kreativt anfallsspel gäller det ändå att kunna behärska motsatsen, det vill säga försvarsspelet och de element som omfattas av det. Det gäller att bli så hel som möjligt och därför kunna hantera båda till dess fullständighet även om man anser att meningen med fotboll är att anfalla och göra mål.

Ett annat motsatsförhållande är elden. Den är ett fenomen som alla respekterar. Eld kan förgöra under bråkdelen av en sekund av oaktsamhet. Ett hus kan lätt brinna ner till grunden på bara några minuter, men betänk hur lång tid det tar att bygga och inreda det. Elden kan också berika med sin värme och ge oss tillfredsställelse på många sätt. Detta är en liknelse till skapandet och förgörandet.

Inom fotbollen tar det i regel lång tid att utveckla ett varierat och effektfullt anfallsspel, men att lägga sig på försvar och förstöra för andra kräver inte på långa vägar lika mycket. Kanske är det fotbollens tjusning att det finns en väg att vandra för alla. Det är inget som är rätt eller fel – det blir bara skilda konsekvenser av de vägval man gör.

Kärnkraften är ett annat exempel. Den kan i en reaktor med hundra kilo uran driva en hel stad med värme, ljus och elektricitet i flera år. Likväl kan atomkraften i ett negativt perspektiv lätt förinta delar av mänskligheten, djurriket och växtligheten som den gjorde under augusti 1945 i ambitionen att avsluta andra världskriget. Atomklyvningen fick konträra följder. Albert Einstein var indirekt delaktig till dessa båda företeelser. Trots att Einstein hade en pacifistisk inställning fick han uppleva vad kraften kan ställa till med. Han och många andra fysikers insatser bidrog till underlättandet av vår

levnadsexistens i form av energitillförsel från kärnkraften, men fick också ta del av dess negativa följder. Fotboll blir det vi gör den till. Detsamma gäller livet och de val vi gör. Vår idrott fotboll konkurrerar med andra sporter och en mängd andra aktiviteter i samhället. För att vinna publik och intresse måste fotbollen vara en attraktiv produkt i sig. För att locka barn och ungdomar till klubbarna bör innehållet i klubbarna vara nydanande, inspirerande och vara fyllt av glädje. Därför bör fokuseringen ligga på det konstruktiva planet och ge företräde åt tekniken, kreativiteten och anfallsspelet – spelet med boll. Individen bör sättas i centrum och få möjligheten till personlig utveckling och dessutom få sina individuella behov tillfredsställda. Risken är annars uppenbar att de lämnar eller väljer bort fotbollen till förmån för andra mer lockande aktiviteter", sade Noah.

"För att tjusningen och engagemanget ska förbli stort, så måste betydande insatser göras för att föra fotbollens utveckling framåt. Alla tränare och ledare inom fotbollen fyller en viktig funktion. Vad de står för och hur de verkar får konsekvenser för framtiden, precis som följderna av hur vi hanterar elden eller kärnkraften. Det borde vara en självklarhet att som ledare betrakta alla enskilda spelare som likvärdiga utifrån ett människoperspektiv. Det naturliga borde vara att se spelaren och människan som en och samma person. De är ofrånkomligt sammanlänkande, åtminstone så länge människan ikläds rollen som fotbollsspelare. Om ett gott förtroende etableras mellan ledaren och den enskilde spelaren ökar sannolikt inte bara dennes tillväxtmöjligheter utan även glädjen, trivselfaktorn och trygghetskänslan. Individen måste därför bli sedd! Trots att fotboll är ett lagspel bör individen således sättas i centrum för den han eller hon är. Detta oavsett kön, ålder eller fallenhet. Alla förtjänar därtill att få uppskattning, tilldelas uppmärksamhet och ägnas tid.

Det är klubbarna och ledarna som ansvarar för att fotbollen blir en kul upplevelse och som förhoppningsvis leder till personlig utveckling och självförverkligande för utövarna. Landets ledande

fotbollsorganisation fyller här en oerhört viktig funktion. De bör ange tydliga riktlinjer och rekommendationer just för att barnen och ungdomarna ska känna glädje för sin idrott fotboll.”

Noah avslutade sitt lilla anförande med att förkunna:

”Alla borde noga överväga om de ska vara en *kreatör* eller *sekatör!*”

Jag var minst sagt imponerad av vad han framfört till mig. Det var ett privilegium att lyssna till honom. Jag kände mig utvald och jag sög åt mig allt vad jag kunde av stunden. I mina ögon framstod nu Noah som en mentor som jag högaktade. Han vidgade mina perspektiv och fick mig att greppa en större del av helheten. Min förhoppning var att han inte fick intrycket av mig att vara en lycksökare utan ädla motiv.

Jag hade fått ett omvälvande uppvaknande och en filosofilektion jag aldrig kommer att glömma. Jag köpte allt han hade berättat!

KAPITEL 3

Upptäckten av helhetsperspektivet

Det knackade på dörren till mitt hotellrum. Yrvaket steg jag upp från sängen och stapplade mig fram längs golvet i mörkret. I samma ögonblick som jag öppnade dörrvredet tvingades jag kisa då morgonljuset slog till bländande i mina ögon.

”God morgon Pelle”, sade Noah. ”Har du sovit gott?”

”Jodå”, fick jag fram som svar. ”Vad är klockan? Har det hänt något?”

”Klockan är halv sju och det är dags för frukost”, svarade Noah. ”Inget har hänt, men vi har en härlig dag framför oss. Kom till frukostmatsalen när du klätt på dig.”

”Vi syns där”, sade jag.

En stund senare återförenades vi vid ett dukat frukostbord. Jag kompletterade omeletten, det rostade brödet, marmeladen och apelsinjuicen som redan fanns på bordet med lite yoghurt och pålägg som fanns vid en uppställd disk. En manlig kypare sipprade fram kaffe till oss från en termos som hade sett sina bästa dagar.

”Hoppas att du känner dig frisk och utvilad för jag har tänkt att vi ska gå på en vandringsfärd idag”, föreslog Noah.

”Det verkar spännande”, sade jag.

Det var tidigt på morgonen och jag hade precis vaknat, men visst såg jag fram emot ett äventyr tillsammans med Noah. Den tidiga morgonen var normalt inte delen på dygnet som min kropp och hjärna fungerade bäst. Jag var oftast trögstartad på morgonen och låg helst och drog mig en stund extra innan det var dags att gå upp och möta den nya dagen.

Jag tackade Noah för filosofilektionerna från gårdagen och framförde att det var mycket tänkvärda saker att ta till sig. Saker som jag knappt reflekterat över tidigare.

”Kanske kommer något till användning idag”, log Noah pillemariskt.

Noah berättade att han redan gjort i ordning en packning till mig.

”Det kan vara bra om du tar med dig en tröja och långa byxor till packningen”, sade Noah.

Jag gick upp till mitt hotellrum och tog på mig kortbyxor, en t-shirt och löparskor. Lydaktigt stoppade jag ner en collegetröja och ett par jeans i en plastpåse och tog trapporna ner till Noah som stod och samtalade med en man i receptionen. I nästa ögonblick tog Noah fram en keps till mig i ena handen och överräckte en ganska stor ryggsäck till mig i den andra. Den var tung och vägde säkert upp mot femton kilo. Han hade en betydligt mindre ryggsäck än min.

”Du har allt vad du kan komma att behöva i ryggsäcken”, sade Noah.

Vi tog oss ut från hotellet och Noah pekade ut färdriktningen vid hotellparkeringen.

”Jag hade tänkt att vi ska knalla på en stund och vi kan prata under tiden vi går”, föreslog Noah.

”Visst”, sade jag, ovetandes om vad som skulle ske härnäst.

Vi hade gott och väl traskat några kilometer då Noah frågade mig om jag visste vad *det indianska medicinhjulet* var för något.

”Det har jag aldrig hört talas om”, svarade jag.

”Låt mig då få presentera denna urgamla livsmetod som nordamerikanska indianer praktiserat i århundraden medan vi tar oss till utflyktsmålet”, sade Noah.

Jag anade att en ny lektion vishetslära var i antågande och jag visste att det var dags att spetsa öronen och hålla mina sinnen öppna. Jag längtade verkligen efter att få en ny dos av Noah, men samtidigt undrade jag för mig själv om det fanns utrymme inom mig att motta ytterligare förkunnelser och budskap på så kort tid. Det kändes som om jag redan var fulltankad, men samtidigt suktade jag efter mer.

Noah plockade fram två halvliters flaskor mineralvatten ur min ryggsäck och gav mig den ena.

”Nåväl”, sade Noah, och började sin berättelse:

”Indianerna ser inte livet som en linje med en början och ett slut. De ser livet som en cirkel utan slut. Cirkeln är en symbol för livets oändliga kretslopp som består av födsel, död och återfödelse. Året är just ett tecken för något som förekommer, upphör, och därefter påbörjas på nytt igen. De olika månfaserna med nymåne, halvmåne och fullmåne föreställer samma kretsgång som livet utan något definitivt slut. För indianerna symboliserar cirkeln även vördandet för himlen, solen, jorden, andra planeter och himlakroppar som den store anden skapat. Indianerna använder ofta cirkeln som en formation för att samspråka och umgås. Det är en gruppering där alla har möjlighet att se varandra och utgå från samma värdegrund. Det är ett jämlikt sätt att mötas”, resonerade Noah.

”Jag vill minnas att senast jag satt i en cirkel var i förskolan”, sade jag.

”Förnuftiga lärare du hade när du var barn”, kontrade Noah. ”Synd bara att pedagogiken brukar slätas ut med åldern.”

”Det som vi ger har en tendens att komma tillbaka till oss på ett eller annat sätt, eller hur Pelle? Det verkar som om en högre makt svarar upp mot våra önskningar och förehavanden. Om du ler mot någon blir du oftast bemött med ett leende tillbaka, eller hur? Om någon gäspar gör vi inte sällan detsamma. Både leendet och gäspandet verkar smitta. Dessa företeelser är exempel på hur mänskligheten är sammanvävd oavsett hudfärg, ras, religion, ålder och geografisk tillhörighet. Djurriket och växtligheten spelar en liknande roll i det stora hela. Allt levande hänger samman. Allt är kommet från naturen och ska samma väg gå. Cirkeln är helig för allt levande och ett kännetecken på att allt är besläktat”, fortsatte Noah.

”Det sägs att indianska medicinhjul har använts av lärda indianer som shamaner, medicinmän och hövdingar i över fyratusen år. Principen eller metoden har överförts från generation till generation och den kan skilja i variationer beroende av kulturarv och avsikt. Den kan tillämpas i samband med meditation, bön, helande och som skydd. Principen används även i undervisningssyfte och inte

minst för individuell utveckling. Medicinhjulet är en praktisk metod för att ta emot healing och vägledning från både naturen och andevärlden. Idag tillämpas metoden även av många som inte är av indianskt ursprung eftersom den uppmärksammats av nyandliga sökare världen över.

De flesta medicinhjul har traditionellt ett grundmönster som består av en yttre cirkel som hölje och ett centrum inuti cirkelns mitt. Från navet leder i regel fyra större vägar ut mot cirkeln i olika riktningar. Dessa bildar ett inre kors som kan symbolisera bland annat de fyra väderstrecken eller de fyra årstiderna.

Siffrorna fyra och sju är heliga för indianerna. Medicinhjulet når egentligen ut i sju riktningar, nämligen öster, söder, väster, norr, ovan, under och mitt i. Hjulet innehåller många olika nivåer, ungefär som ett flervåningshus, och kan således vara tredimensionellt.

Från centrum brukar, förutom de fyra stora vägarna, även mindre förbindelser, liksom ekrar, löpa ut till höljet. Ursprungligen lades ett antal stenar ut i en cirkelformation för att fysiskt manifestera en pågående ceremoni fylld av andlig energi. Ytterligare stenar eller andra föremål utplacerades inne i cirkeln för att markera vägarna för de fyra riktningarna och de mindre ekrarna. Än idag kan det heliga och andliga medicinhjulet ses i fysisk form med stenformeringar på vissa platser runt om i världen och de ska alltid behandlas med respekt.”

Det indianska medicinhjulet

”Medicinhjulet ger ett fysiskt yttre uttryck av en inre dialog. Meningen är att ett individuellt inre samtal ska företas och att detta ska leda till större insikt och lättare ge signaler på vad som behöver utvecklas och göras i livet. En meditativ inre resa ska hjälpa oss att hitta vår egen väg och upptäcka vår egen potential och sanning. Modellen kan ta oss till en högre personlig nivå i vår utvecklingsfas eller lotsa oss till insikt och framgång vid nya utmaningar.

Enligt indianerna kan medicinhjulet hjälpa till att återfinna balansen och harmonin i oss själva, men även i relationer med andra och i hela samhällen. Under ceremonierna söker de upplysta indianerna kontakt med den store anden eller högre väsen för kommunikation och vägledning. De säger sig kunna språka med andevärlden och de på den andra sidan, och delger övriga i stammen de syner eller budskap de fått till sig. För många i västerlandet verkar detta vara rena rama rappakaljan, eftersom de flesta idag är andligen bankrutta och bländade av materialism, ekonomi, positionering, trender och ideal. Det är tyvärr andra värden som råder. Direkt eller indirekt blir vi alla påverkade av dessa värden som ansätter oss genom medier och kommers. På gott och ont givetvis.”

Noah gjorde ett uppehåll i sin berättelse och jag fick ett kort andrum för reflektion. Noah fortsatte att anföra vandringstakten och jag märkte att vi var på väg mot ett berg. Vi gjorde därefter ett kort stopp för att återställa vätskebalansen. Noah tog fram ytterligare två flaskor mineralvatten ur min ryggsäck som nu var två kilo lättare sedan starten i morse. Värmen gjorde sig ständigt påmind och vi svettades båda ymnigt. Efter en dryg vecka i Mexico började jag ändå anpassa mig till det glödhetta klimatet och jag hade gott om krafter kvar.

Noah började traska vidare och jag svansade med. Vi gick en stund under tystnad och osökt kom jag att tänka på vad Noah berättat tidigare om att livet inte var komplett utan döden. Det hade etsat sig fast i mitt huvud och jag hade inte förstått vad han menat. Jag

drog slutsatsen att Noah menade att livet även bestod av döden och en pånyttfödelse. Därför måste livet kompletteras med döden för att bli fullkomligt. Därefter skulle en reinkarnation följa som ett led i cirkelns kretslopp. Kanske hade jag uppfattat det hela rätt. I nästa ögonblick började Noah tala igen.

”Nu tänker jag tala om för dig Pelle hur du själv kan omsätta det indianska medicinhjulet i praktiken för att nå en större insikt och utvecklas till en högre personlig nivå. Det kan användas som ett pedagogiskt hjälpmedel för att få svaren på det som man söker i livet.

I cirkelns kärna placeras den stora frågeställningen som man önskar få ett svar på. Det kan vara en typ av angelägenhet, såsom en utmaning, en vision, ett ärende, ett problem, en svårighet eller något som man vill titta närmare på. De fyra väderstrecken eller riktningarna inne i cirkeln kan liknas vid fyra olika perspektiv, där respektive perspektiv behandlar den aktuella frågeställningen på sitt unika sätt och utifrån sin synvinkel. Proceduren innebär att betrakta frågeställningen från ett perspektiv åt gången. Detta görs i regel under meditation sittande vid ett väderstreck vid cirkelns hölje vänd in mot mitten av cirkeln. Cirkelns centrum är också vårt eget center som associeras med rent ljus, kärlek och perfekt harmoni. Många utövare väljer att tända en brasa eller ett stearinljus i centrum och blicka in i den diffusa elden och på så sätt framkalla den rätta sinnesstämningen.

Tanken är att föraningar, tecken och svar ska uppenbara sig under meditationen. Dessa uppenbarelser ska leda till en ökad klarhet, då betraktaren efterhand flyttar sig mellan väderstrecken för att få kompletterande upplysningar från de olika grundvalarna. Betraktaren kan hoppa flera gånger mellan väderstrecken tills samtliga känns tillräckligt bearbetade. Den fullständiga bilden bör successivt växa fram, liksom pusselbitar som läggs samman för att slutligen åskådliggöra ett komplett pusselmotiv. Dimman ska på detta sätt skingras och den stora frågeställningen ska kunna ha fått sitt svar eller lett fram till ett väl underbyggt beslut.

Medicinhjulen kan variera ganska mycket genom att se ut på olika sätt, tillämpas annorlunda, innehålla skilda ämnen och stå för olika saker. Till och med inom en och samma stam kan skillnader förekomma. Detta är inte så konstigt eftersom det är den enskilde individen som själv gör expeditionen in i den mentala världen. Medicinhjul behöver inte alltid åskådliggöras med stenar och föremål. Det kan lika gärna konstrueras med papper och penna eller på annat sätt."

"Jag ska återge några av mina egna arketyper och sinnesbilder för dig Pelle", sade Noah med djup i rösten. "De har vuxit fram genom åren och är minst sagt personliga för mig. De återspeglar till vissa delar vad ett traditionellt medicinhjul representerar.

Tänk på att vi alla föds på en bestämd plats i hjulet. Från denna position kan vi beskåda livet och världen. När vi blir varse vår utgångspunkt kan vi växa, få förståelse och bearbeta de andra delarna i hjulet. För att få insikt och helhet måste vi vandra alla vägarna flera gånger. För varje varv vi tar ökar förståelsen och insikten. Alla riktningar har sina gåvor till oss och det är meningen att vi ska ta emot dessa för att bli ett 'större jag' och hitta vår egen väg genom livet. Detsamma gäller för fotbollen i ditt hemland, Pelle. I Sverige har spelet idag utvecklats på ett karakteristiskt sätt och till en viss nivå med många aktörer som bidragit till detta. Den svenska fotbollen har nått en plats i medicinhjulet, men därifrån kan den utvecklas vidare.

När auktoriteter och innovatörer i Sverige upptäcker att andra moment och beståndsdelar som generellt saknas inom fotbollen i landet enkelt kan ansättas öppnar sig möjligheten till ytterligare tillväxt. Koden är världslig och finns framför allt att inhämta utanför landets gränser. Det finns säkert även svenska visionärer som har hela eller delar av lösningen, men de måste släppas fria och få möjligheten att andas syre ovanför vattenytan. Det är just visionärerna som insiktsfullt kan vidareutveckla innehållet i fotbollen med hjälp av principen: *balans genom inkludering*", framlade Noah tillsammans med en massa gester.

”Många indianer tror att jordelivet är en form av praktikplats, där vi ska lära oss saker för att bli fullkomliga och hela. När vi levt tillräckligt många jordeliv och fått de nödvändiga inre värdena finns andra uppgifter för oss på ett annat plan”, berättade Noah.

Jag hade haft på känn att Noah var en djupsinnig man, men han hade redan nu överträffat alla mina förväntningar och berättat världsliga saker för mig som jag aldrig hört talats om tidigare. Även om jag var nyfiken av mig av naturen, så kände jag att jag nästan tagit mig vatten över huvudet. Efter bästa förmåga försökte jag att greppa Noahs visdomsord och få ihop allt till en enhetsbild. Detta var verkligen ett omvälvande uppvaknande för mig. Jag som annars mest sysslade med att lära ut bredsidepassningar och överlappningar till ambitiösa ungdomar. Min livsföring i värmen med Noah var en total kontrast jämfört med mitt leverne hemmavid.

Stigningen uppåt berget gjorde sig påmind. Det sög periodvis ordentligt i benen. Ibland fick vi nästan klättra och stundom använda händerna för att klara av att fortsätta färdas på vandringsleden som Noah valt ut.

På helspänn lyssnade jag vidare på vad gurun hade att säga, då Noah åter tog till orda.

”Ofta inleds handlingen i modellens östra block. Det är dock helt och hållet avhängt till den angelägenhet som ska bearbetas eller vad betraktaren själv önskar börja sin inre resa. Det östra väderstrecket kännetecknar våren och är platsen där solen går upp. Skapelsen börjar i öster, där allt föds och börjar växa. Ny energi och nya krafter alstras för aktivitet och upptäckter. I det nya livet föds visioner och drömmar. Nya fräscha idéer kan blomma upp och studeras utifrån detta andliga perspektiv. Den store anden finns i det östra perspektivet och följaktligen finns här det ’andliga jaget’. Studerandet av helheten görs i detta perspektiv. Andra egenskaper som beskådas är självreflektion och tilltro. Dessa båda är speciellt beaktansvärda, då man i det nya livet behöver tillit från andra för

att klara sig. Samtidigt växer självbilden fram i takt med att man får nya upplevelser.

Av de fyra elementen jord, luft, eld och vatten är det elden som symboliseras i öster. Elden står för rening och upplysning, och är avstampet till en ny start.

Indianerna har alltid känt en nära samhörighet med djurvärlden. Vissa karaktärsdrag kan härledas till djuren. Djur med vingar är utmärkande i det östra väderstrecket. Örnen, höken eller ugglan representerar liksom en del andra djur värden från denna riktning. Själv har jag förenats med örnen och har denna mäktiga fågel som kraftdjur. Örnen ger mig energi, hjälp och beskydd i vissa situationer", berättade Noah med eftertryck.

"Det gula folket kommer från öster och färgen gul får därför symbolisera väderstrecket."

"Då förflyttar vi oss till det södra perspektivet och kikar på vilka saker som förknippas med det. I den södra vägriktningen finns sommaren och värmen. Här finns också den energiska och nyfikna ungdomen som forskande letar efter svar på livets mysterier. Här finns viljan att lära sig nya saker, förstå och vara flexibel. De mest signifikativa dragen är känslan, intuitionen och kreativiteten. I söder spirar även det 'emotionella jaget' och här vaknar passionen för fertilitet. Känslorna svallar i detta väderstreck och elementet som representeras är vattnet som är i ständig rörelse. Inget djur är bättre eller sämre än något annat. De representerar våra krafter och egenskaper. Mitt kraftdjur som ger mig styrka och beskydd i syd är delfinen. Detta vattendjur står bland annat för medkänsla, harmoni och kommunikation. Folket med den mörka hudfärgen finns i syd och färgen svart får kännetecknа det. Fred och lycka skönjs ofta i söder."

Noah frågade om jag hade uppfattat innebörden av det östliga och södra perspektivet.

”Visst har jag det”, svarade jag. ”Åtminstone på ett övergripande plan, men givetvis inte i detalj.”

Hela upplägget av det indianska medicinhjulet intresserade mig. Det verkade vara en säregen problemlösningsmetod som inbegrep helheten. Det förträffliga i metoden var enligt mitt synsätt hur man kunde bli varse insikter och utvecklas på ett högre plan.

”Fortsätt berätta Noah, jag vill veta mera”, sade jag.

”Jag hör och lyder”, sade Noah och fortsatte sin berättelse.

”Inte helt oväntat tar vi steget till det västra väderstrecket. Västerut finns hösten, där det sista ska skördas innan vintern kommer. Solen går ner i väster och skymningen gör entré på denna sida av dygnet. När mörkret kommer på senhösten är det dags att söka ljuset inom sig för att få mod, förbereda sig på förändringar och för nästa fas i livet. Det är dags att ta sitt fulla ansvar, avsluta vissa saker och att samla familjen och sina vänner. Väderstrecket associeras med vuxenlivet och mogenheten. De vise strategerna planerar, organiserar och drar upp handlingsplaner i detta perspektiv. Ekonomi och materialism hör härtill. Det ’fysiska jaget’ som finns här bekräftar detta.

I denna världsdel har vi rödskinn alltid levt och vi har ambitionen att vara ett med naturen. Sålunda tycker jag att färgen som representeras ska vara röd och elementet jord. Inom djurriket är det många djur som sammankopplas med det västra väderstrecket. Av någon anledning kom räven till mig och gav mig råd. Förutom att räven står för list företräder den även magi och övernaturliga krafter. Räven anses vara en länk mellan människans värld och andevärlden. Räven agerar mest på kvällen och natten och är en duktig observatör”, sade Noah.

”Kanske är det räven i mig som gillar att titta på fotboll”, tillade Noah garvande.

”Avslutningsvis har vi i norr förnuftets, logikens och visdomens perspektiv. Här finns den kalla och mörka vintern. Snön faller och färgen är vit. Ålderdomen i livet gör sig påmind och döden kommer

därefter. I detta perspektiv är det tid för vila och eftertanke. Det är dags att stanna upp och dra lärdom av sina erfarenheter och lyssna till sitt inre. En öppenhet infinner sig för allt levande och universums existens. Efterlivet tar sin början i en ny dimension. Den mentala världen inträder med transformation och förnyelse. Kunskap och insikt har berikats för en kommande återfödelse. I denna fas sker en läkning och total rening. Luften är elementet och den nästan helt osynliga vinden står för en konstant aktivitet. Mitt kraftdjur är björnen som ligger i ide under vintern och samlar kraft. Björnen är en andlig beskyddare till människan och utövar healing på behövande. Den starka björnen kan förnimma utomkroppsliga upplevelser", sade Noah.

"Medicinhjulet kan liknas en spegel, där allt reflekteras tillbaka till en själv, Pelle. Här kan vi alltså se var vi befinner oss, vad som behöver göras och hur vi ska utvecklas vidare för att kunna nå vår fulla potential. Centrum är platsen dit alla vägarna riktas och de bildar tillsammans en helhet. Navet är platsen för vårt självförverkligande som ska sätta mening till våra liv. Vägen in till centrum för att nå fullbordan är varken självklar eller spikrak. Snarare är resan oförutsägbar. Det kan vara som att ta sig fram i en labyrint. Den kan spela oss ett spratt och tvingar oss att tänka till. Inlärning görs i centrum för att hitta balans, harmoni och perfektion i livet. Meningen är att betraktandet av de fyra perspektiven ska upplysa oss, och göra oss hela och kompletta, Pelle. Jag kan direkt se en liknelse till din aforism om att fotbollsspelare borde sträva efter att bli så kompletta som möjligt", sade Noah klarsynt.

"Det borde inte vara omöjligt att utveckla allsidiga toppkvaliteter hos fotbollsspelare om de bara får vägledning och kan träna obegränsat. Leonardo da Vinci gjorde på sin tid en teckning som kallas *Den vitruvianske mannen*. Det var en skiss över människan med dess gudomliga proportion som symboliserade balans och helhet. *Det gyllene snittet* är ett begrepp som används för att ge en norm för den

perfekta harmonin för mått och storleksförhållanden inom bland annat måleriet och arkitekturen. Medicinhjulet och vad det kan framkalla är på sitt sätt en gudomlig proportion som påminner om Leonardos verk.”

I nästa andetag avbröt Noah sin skildring av medicinhjulet för att berätta att vi var framme.

Vi var nu uppe på toppen av berget. En enastående skönhet uppenbarade sig runt omkring mig i alla riktningar. Noah förklarade att man kan se fyra olika typer av landskap från bergstoppen. I öster fanns havet, i syd ett kargt ökenlandskap, i väster berg och i norr ängar och annan frodig vegetation. Kontrasterna i topografin bildade tillsammans en mäktig syn. Det storslagna finns oftast mitt framför oss, men i regel tar vi det mesta för givet och blundar för skönheten. Liknelsen till de fyra riktningarna i det indianska medicinhjulet var slående. Det gick inte att ta miste på att utkiksplatsen betecknade medicinhjulets centrum. Avvikelserna i naturen var påfallande för de olika riktningarna och alla hade de var för sig en unik egenart. Noah hade förmodligen inte valt platsen på måfå utan snarare av omsorg för ändamålet. Budskapet hade definitivt nått mig.

Vi satte oss ner vid en grillplats. Grova trädstammar var lagda runt en eldstad och det var klart att dessa skulle användas som sittplatser. Bredvid oss fanns ett hopsnickrat större bord och ett tjugotal meter längre bort fanns tre vindskydd med trägolv. Noah tog min ryggsäck och började plocka fram innehållet ur den. Först och främst noterade jag ett liggunderlag och en sovsäck, vilket fick mig att fundera på om Noah hade planerat en övernattning för oss under bar himmel. Noah fortsatte med att plocka fram vattenflaskor och diverse matvaror.

Här fanns fisk inlagd i folie, ris, några smörgåsar, frukt och grönsaker.

”Andra bra saker som kan komma väl till hands är bland annat tändstickor, en tandborste och tandkräm, myggstift, en ficklampa,

en fällkniv, en kompass, färgpennor, ett ritblock, en penna samt toalettpapper. Det finns dessutom ett mindre medikament om det skulle behövas”, sade Noah.

En stund senare åt vi nygrillad fisk till lunch. Sällan hade mat smakat så gott. Jag njöt av måltiden som även bestod av ris, sallad och kolsyrat mineralvatten. En behaglig trötthet infann sig efter maten och den långa vandringen gjorde sig påmind.

”Kom och lägg dig och vila här i skuggan”, sade Noah och pekade mot vindskyddet som bestod av flätade palmblad. ”Lägg dig på rygg på liggunderlaget och slappna av.”

”Pelle, låt mig få vägleda dig genom en guidad visualisering”, sade Noah. ”Det är en meditationsform som med intryck av inre bilder ska stimulera tankar och känslor för att komma i kontakt med sig själv på ett djupare plan. Kanske kan du se en film spelas upp för dig i ditt inre, då du fantiserar och föreställer dig saker. Vissa blir varse grundorsakerna till sitt emotionella, psykiska och fysiska tillstånd och kan hitta lösningar på problem och på så vis gå vidare i sina liv. Det kan till exempel vara sorg, rädslor, depressioner, stress eller oförmåga i olika sammanhang. Andra upptäcker nya sidor av sig själv och växer i insikt och handling.

Liksom det indianska medicinhjulet ger guidade visualiseringar möjligheter till en renoverad hälsa och personlig utveckling. Avslappningstekniken lugnar nerverna och kan bidra till att öppna upp blockeringar som hindrar oss från vårt självförverkligande.”

”Guiden, i detta fall jag”, fortsatte Noah, ”ska hjälpa dig att lättare hitta inre bilder som är aktuella för dig i den fas som du befinner dig i just nu.”

”Vi börjar med att du sluter ögonen och slappnar av, Pelle. Tänk inte på något speciellt utan låt tankar och känslor komma till dig istället. Slappna av genom att göra andningen medveten. Ta först några djupa andetag. Andas in genom näsan och andas ut genom munnen.

Känn att kroppen blir tung och att du sjunker djupare ner för varje utandning”, sade Noah.

Jag kände att jag blev alldeles varm inombords och att musklerna var totalt avslappnade. Det var en skön känsla att bara vara. Just nu kände jag mig helt bekymmerslös. Mina tankar drog sig osökt till vad Noah berättat om det indianska medicinhjulet. Jag försökte erinra mig vad han delgivit mig under vandringen. Några sekunder senare blev mina tankar avbrutna av Noahs röst. Jag blev ombedd att föreställa mig att promenera på en stig som ledde till en stor äng. Omgående såg jag mig själv gå på en stig mot en äng som liknade den hemma på landsbygden i mina unga år. Det var sommar och ängen var full av grönska och blommor i diverse färger. Gräset var högvuxet och var omväxlande grönt med inslag av en ljus gul nyans på sina ställen. Trots att jag blundade framträdde bilderna tydligt i mitt inre.

”Framför dig ser du nu ett stort träd”, guidade Noah. ”Detta träd är ditt speciella träd, Pelle. Gå fram till trädet. Bakom trädet sitter en äldre kvinna.”

Bilderna framträdde tydligt i mitt inre. Trädet var en stor ek med rikligt bladverk som stod ensamt på ängen. Jag gick fram till trädet och bakom stammen satt mycket riktigt en gammal kvinna. Det var en gumma med en sjal runt huvudet och med färgfattiga lumpkläder på kroppen. En kaffekittel stod puttrande över en liten lägereld bredvid henne. Gumman var okänd för mig.

”Kvinnan har ett särskilt budskap att berätta för dig, Pelle. Be henne berätta vad det är för något särskilt som hon har att delge dig”, sade Noah.

Jag gick närmare gumman och frågade henne om hon hade något budskap till mig.

”Det har jag”, sade gumman och vinkade till mig att komma ännu närmare. Viskandes i mitt öra fick jag ett överraskande besked: ”Kärleken kommer att träffa ditt hjärta när månen är full.”

Det var en oväntad nyhet, men jag reflekterade inte mer över det. Noahs röst bad mig nu att fortsätta längs stigen tills jag kommer till ett stort svart hål.

”Kliv därefter ner i hålet, stanna kvar i det och identifiera hur det ser ut”, vägledde Noah.

Det dröjde inte länge förrän jag hittade det stora svarta hålet. Det var ungefär lika stort som mittcirkeln på en fotbollsplan. Jag klev ner i det enorma becksvarta hålet. Konstigt nog fanns en bred trappa i hålet som ledde ner mot avgrunden. En ledstång var fäst i hålväggen. Jag trevade i mörkret och följde långsamt trappstegen nedåt hållandes i ledstången. Det var omöjligt att lokalisera var jag befann mig och vad hålet innehöll förutom trappan och ledstången.

Jag hade säkert tagit över hundra steg nedåt när Noah uppmanade mig att börja klättra uppåt och hålla utkik efter en öppning ovan mig. Trappan slutade tvärt. Jag satte ena foten framför den andra och kände mig för. Det kändes som om det fanns ett golv nedanför trappan. Jag började gå längs golvet som lutade svagt uppför. Det var fortfarande mörkt omkring mig, men ett vitt ljussken skymtade en bit bort. Jag hade nu gått ganska länge uppför rampen och ljuset ökade i styrka för varje steg jag tog.

”Gå nu upp till markytan”, anförde Noah. ”Du kommer till en speciell plats, där du kommer att må riktigt bra och vara helt trygg. Se dig omkring, vad ser du? Är du utomhus eller inomhus? Hur ser miljön ut? Är du ute i naturen? Vilket är det första djuret du ser?” Noah pratade i sekvenser och gav mig ytterligare några ledtrådar i sin guidade visualisering.

Jag tog mig upp från hålet och tittade kisande omkring mig. Jag befann mig märkligt nog på en kulle blickandes ut över en savann, förmodligen någonstans i Afrika. Bilden präglades av en öppen terräng med glest gult gräs, några utspridda träd, berg i periferin och en klar ljusblå himmel. Inget djur fanns i sikte trots att jag spanade i alla riktningar.

När jag började ge upp hörde jag ett hoande över mig. Där högt

uppe i en tall nära mig satt en uggla på en gren och tittade ner på mig. Jag kände en samvaro med ugglan av någon anledning. Märkligt att fågeln dök upp i tomma intet. Kort därefter såg jag fler djur på savannen. Nu uppenbarade sig elefanter, zebror, giraffer, lejon och andra exotiska djur. Plötsligt var det fullt av liv på savannen som också blev grön av frodigt gräs.

Efter en stund berättade Noah att det var dags att återvända igen.

”Gå samma väg tillbaka. Tacka den äldre kvinnan för budskapet och öppna ögonen igen när du återvänt”, befallde Noah.

Det dröjde inte länge förrän jag något omtöcknande öppnade mina gluggar efter att ha tagit samma väg tillbaka.

”Ligg kvar en stund och ta lite vatten”, sade Noah. Jag kände mig torr i munnen och vattnet gjorde verkan. Noah undrade om jag fick några förnimmelser under visualiseringen.

”Ja, jag tror det”, sade jag. ”Gumman sade åt mig att kärleken skulle drabba mig.”

”Vad trevligt”, sade en småfnissande Noah. ”Gumman brukar ju ha rätt så du kan förvänta dig lite spänning framöver.”

”Högst osannolikt”, tillade jag.

”Var hamnade du när du steg upp från hålet?” undrade Noah.

”Överraskande nog var jag omgiven av en vacker men karg savann, inledningsvis helt i avsaknad av djur. Djuret som jag sedan fick syn på och påkallade min uppmärksamhet kom uppifrån en hög tall. Det var en uggla som hoande stirrade ner på mig”, sade jag.

”Ugglan är ditt kraftdjur, Pelle. Den kan hjälpa och skydda dig i olika situationer. Ugglan är en nattfågel som ofta är förknippad med mörker och månen. Ugglan är full av magi, har förmågan att se in i framtiden och har förbindelse med andevärlden. Klokhet och visdom är egenskaper som ugglan symboliserar. Ugglan är dessutom en god betraktare och kan finkänsligt urskilja olika karaktärer och bedöma avsikter. Kan du identifiera dig med ugglan, Pelle?”

”Kanske i något sammanhang”, svarade jag. ”Kvällen känns som

min tid på dygnet. Ibland tycker jag mig ha ganska god förmåga att bedöma människor. Tror dock inte att jag har vare sig ugglans klokhet eller förmågan att prata med de döda”, sade jag med fnitter i halsen. Vi bröt båda ut i skratt så att vi fick tårar i ögonen.

”Ett gott skratt förlänger livet, eller hur Noah?” sade jag.

”Det är snart dags för mig att gå tillbaka”, sade Noah.

”Vad menar du? Tänker du lämna mig här?” sade jag.

”Visst tänker jag det”, sade Noah. ”Det är nämligen dags för dig att få en uppgift. Jag skulle vilja att du beskriver din fotbollsfilosofi komplett med värderingar, idéer och ledarskap ur ett helhetsperspektiv. Det är tillåtet att skriva, rita och illustrera dina tankar i ritblocket. Försök att göra beskrivningen så kortfattad och tydlig som möjligt. Inkludera allt som är av vikt när du framställer din syn på fotboll, Pelle. Det är betydelsefullt att du gör detta på ditt egna sätt”, fortsatte Noah. ”Det är viktigt att du verkligen tränger ner på djupet och tar detta seriöst. Antar du utmaningen, Pelle?”

”Javisst”, sade jag även om jag inte var överförtjust i att tillbringa natten själv uppe på berget.

”Förmodligen kan det ta ett antal timmar att sammanställa din fotbollsfilosofi”, sade Noah. ”Därför vill jag att du tidigast återvänder till ditt hotell imorgon eftermiddag. Kom ihåg att förenkla din framställning så mycket du kan, Pelle. Förenkla. Använd det du behöver i ryggsäcken. Jag ser fram emot att få se vad du kommer fram till. Vi syns imorgon”, sade Noah och började vandra nedför berget.

KAPITEL 4

Redovisningen

En upprymdhet genompyrde hela min kropp, då jag en bit in på kvällen stövlade in genom foajén till mitt hotell efter närmare två timmars intensiv marsch. Kompassen som fanns i ryggsäcken hade fått fungera som vägvisare när mörkret hastigt hade omringat mig under vandringen. Ljussken och tända lampor längs havet bekräftade att vägen hemåt var den rätta. Den sista biten följde jag den upplysta landsvägen in till den kraftigt växande turiststaden Playa del Carmen.

Hela det sista dygnet hade varit upprörande för mig sedan Noah valt att lämna mig ensam uppe på bergstoppen. Jag förstod så här i efterhand att uppgiften som Noah gav mig inte endast var till för att jag skulle sammanställa min fotbollsfilosofi. Det var även en överlevnadsutflykt, där jag tvingades hantera mina känslor och tankar under bar himmel. Det var inte bara en gång som jag föreställde mig att rånare, krälande ormar och vilda djur skulle beröva mig livet. Med andra ord var jag riktigt ängslig, i synnerhet under natten. Till slut somnade jag helt utmattad och vaknade upp tidigt på morgonen. Vindskyddet hade som tur var myggnät, vilket besparade mig en massa bett från blodsugande insekter. Den resterande maten hade jag konsumerat. Endast en flaska mineralvatten fanns kvar av provianten.

Det fanns en anledning till varför jag kände mig upphetsad efter den raska vandringen tillbaka till hotellet och det var att jag var riktigt tillfreds med min egen insats av uppgiften som Noah gav till mig. Jag hade använt åtskilliga sidor på ritblocket och skrivit av mig mina tankar i överflöd. Så småningom förkortade jag redogörelsen, precis som Noah hade föreslagit. När jag insåg att det ändå blev lite väl mycket text, så reducerade jag den ytterligare. Slutligen fick jag en idé att komprimera

min syn på fotboll och livsfilosofi i en enda modell utan en massa förklarande text. Modellen valde jag att kalla för *fotbollens helhet*.

Nu var jag ivrig att konstruera modellen på min laptop som fanns på mitt hotellrum. Därefter skulle jag be personalen i receptionen att få två utskrifter av originalet och invänta Noah för att få möjligheten att presentera vad jag åstadkommit. Innehållet i modellen var starkt influerat av det som Noah hade delgivit mig under våra konversationer. I botten fanns självklart mina egna värderingar som jag haft sedan tidigare.

Efter bara en dryg veckas vistelse i Mexico var jag hänförd av Noah som hade vidgat mina vyer på ett nästan manipulativt sätt. Mina sympatier för Noahs täljda åsikter var överväldigande. Var det en slump och tillfälligheter som gjorde att våra vägar korsats eller var det förutbestämt? Existerar ödet eller kan vi påverka allt med våra tankar och handlingar?

Martin, min tilltänkta resekompanjon, hade tillfrisknat och ville ansluta snarast möjligt. Vi hade hållit kontakten via en handfull sms och ett par telefonsamtal. Jag tänkte ringa honom nästa dag för att berätta om utflykten på berget och uppgiften som jag slutfört. Martin var en god kamrat och vi trivdes i varandras sällskap. Han arbetade som föreståndare på en fritidsgård i Göteborg. Tillsammans hade vi under en lång tid pratat om att göra en upptäcktsresa till okända marker. När resan så äntligen skulle ske blev han sängliggande i hög feber med bokstavligen en influensa på halsen. Verkligen dålig timing, men det hindrade inte mig från att inleda trippen på egen hand.

Hade Martin inte blivit sjuk hade jag med största sannolikhet aldrig träffat Noah och framför allt inte fått möjligheten att lyssna till hans otroliga berättelser. Inget ont som för något gott med sig!

Förhoppningsvis kunde Martin hitta ett flyg och ansluta inom kort. Min största önskan i nuläget var dock att få möjligheten att tillbringa lite mer tid med Noah på egen hand. Det skulle bli spännande att se Noahs reaktioner, då jag redovisade uppgiften. Jag ville att han skulle

tycka att den var lysande och till och med smått genialisk. I vilket fall som helst var min egen känsla att jag överträffat mig själv och lyckats sammanfatta min syn på fotboll i en cirkulär illustration.

Jag köpte med mig lite kvällsmat från grannbutiken på andra sidan gatan för att stilla hungern. En tacopaj och en burk gröna oliver skulle visa sig bli alldeles utomordentligt välsmakande. Jag gick upp till rummet och tog mig omedelbart en dusch. Det ljumna strilande vattnet sköljde över mitt huvud och fick kroppen ren igen med hjälp av en grön flytande tvål. Den lite otrevliga odören som uppkommit efter att ha tillbringat ett och ett halvt dygn ute i naturen med långa promenader och fordrande författarskap var tack och lov borta.

Modellen växte successivt fram på datorn samtidigt som jag tuggade i mig den medhavda kvällsmaten. Ett par timmar senare var jag klar. Personalen i receptionen hade varit tillmötesgående och tillsåg att modellen blev upptryckt i två kopior.

Det mesta är föränderligt i livet, inte minst min fotbollsfilosofi även om jag hade svårt att se det just då. Med tiden kan givetvis nya infallsvinklar komma att komplettera originalet och med datorns hjälp kan modellen lätt justeras när som helst.

Den natten sov jag riktigt tungt och kolossalt länge. Nattsömnen sträckte sig långt in på förmiddagen, vilket gjorde att jag missade hotellfrukosten. Istället blev det en tidig brunch i en bodega nedåt gatan. Noah syntes inte till och han hade inte heller lämnat något meddelande i receptionen. Först framåt skymningen dök han upp med en glad framtoning. Hästsvansen var som vanligt på plats. En rödblå rutig skjorta prydde för dagen hans överkropp och ett par knälånga jeans ventilerade förståndigt de brunbrända benen ner till sandalerna.

”Hej Pelle, du verkar ha återhämtat dig från kraftprovet uppe på berget”, sade Noah och kramade samtidigt om mig.

”Det var verkligen en tuff utmaning du gav mig”, sade jag och tog mig för pannan med båda händerna.

Vi bestämde oss för att ta en fika i själva centrum av staden. När vi strövade längs gatorna återgav jag mina nattliga upplevelser uppifrån berget. Jag förklarade för Noah att jag tvingades konfrontera mina oroskänslor när mörkret gjort sitt inbrott över bergstoppen. Jag lyssnade helspänt till alla ljud som omgav mig och tankarna befarade ibland det värsta. Jag hade rädsla inom mig och det var ingen trevlig känsla. Liggandes i sovsäcken inför natten var jag totalt utlämnad till att omgivningen skulle vara vänligt sinnad. Noah smålog och sade att han hade en bekännelse att berätta.

”Pelle, du var aldrig ensam uppe på berget”, sade Noah.

”Men jag såg dig vandra tillbaka”, replikerade jag.

”Det stämmer”, sade Noah. ”För några dagar sedan pratade jag med några människor från ortsbefolkningen om presumtiva utflyktsmål som skulle kunna passa uppgiften som jag skulle ge till dig. Några föreslog det utvalda berget med den fantastiska utsikten och med övernattningsmöjlighet i vindskydd. Det verkade vara ett idealiskt alternativ och det visade sig fungera utmärkt, eller hur Pelle? En man som kallas Rafael tillbringar nästan all sin tid på berget och bor tydligen i princip där. En av männen som jag pratade med var bussig och körde mig i sin bil till berget, där jag presenterades för Rafael som gav ett gediget intryck. Det var inte svårt att övertala Rafael att hålla ett öga på dig. Det var meningen att han skulle hålla sig i bakgrunden och ingripa endast om något skulle inträffa. Det var av den anledningen som du aldrig såg till honom”, sade Noah.

”Rafael var en god spejare tillika jägare och kunde lätt hålla sig osedd på lämpligt avstånd från dig. Pelle, du var alltså inte ensam på berget någon gång under hela din vistelse där även om du säkert upplevde det så”, anförtrodde Noah.

I efterhand kändes det lugnande, men vid tillfället hade jag verkligen fått brottats med mina farhågor och det var troligtvis delvis Noahs andemening med uppgiften, antog jag.

Vi fastnade för ett litet café på en sidogata. På låg volym spelades dansmusik på spanska. Vi beställde båda kaffe. Noah valde en muffinsliknande bulle med en drös hallon bredvid. En chokladkaka med vaniljsås lockade och fick bli mitt kaloririka inköp. Noah berättade att Mexico är ursprungslandet för vaniljen där den på sina ställen växer fritt i skogarna.

Vi slog oss ner på utsidan vid ett bord för två och lät våra bakverk smaka.

”Berätta nu hur du löste uppgiften på berget”, sade Noah och förlöste samtidigt min iver att berätta det jag kommit fram till.

”Uppgiften fångade hela min närvaro under tiden på berget, undantaget oron för inkräktare”, inledde jag. ”Först stolpade jag upp det som jag ansåg vara mest betydelsefullt i min fotbollsfilosofi. Även några värderingar som låg utanför fotbollen noterade jag. Eftersom agerandet och levernet utanför fotbollen påverkar prestationerna på plan var det lämpligt att inkludera helheten. Sedan började jag detaljbeskriva innehållet samtidigt som andra saker ständigt poppade upp. Efter ett tag hade jag lätt fyllt närmare tio sidor av bladen i ritblocket med bara text och klotter. Vid lunchtid andra dagen hade jag nog klottrat på ytterligare lika många sidor i ritblocket. Det fullkomligt bubblade av idéer och kreativ energi. Jag insåg att jag behövde korta ner texten ordentligt och försökte på samma gång att bygga upp ett mönster till en kommande redovisning. Plötsligt fick jag ett infall att skapa en modell istället för att presentera min syn på fotboll på flera sidor av endast textmassa. Modellen var i behov av att antingen kompletteras med textinformation eller det talade ordet. Det skulle sammanhanget få avgöra. Även på promenaden tillbaka från berget fick jag nya uppslag och på hotellet kunde jag senare slutföra modellen med hjälp av min laptop. Förmodligen hade modellen sett något annorlunda ut om jag stannat ytterligare en dag på berget eftersom nya impulser verkade bombardera mig oupphörligt.”

Från min vänstra sidficka på shortsen plockade jag fram de två kopiorna av modellen och överräckte den ena till Noah. Det lilla värmeljuset på bordet utstrålade ett dämpat fladdrande sken och det gick knappt att läsa texten i modellen.

”Här är mitt svar på din uppgift”, sade jag och kände en stegrande anspänning inom mig.

”De flesta bollidrotter liksom fotbollen arbetar med fyra övergripande block, nämligen fysik, teknik, taktik och mentala processer. Berättelsen om det indianska medicinhjulet gjorde ett starkt intryck på mig och jag fann det ofrånkomligt att utelämna det i modellen. Det fick följdriktigt dominera hela framställningen.

I norr placerade jag blocket fysik som innehåller uthållighet, snabbhet, styrka, spänst, smidighet och koordination. Jag valde att begreppet *kraft* fick gestalta det fysiska norra blocket. Det kalla Norden fick gestalta väderstrecket. Det är svårt att hävda sig mot en skicklig motståndare utan en stark fysik. För att orka genomföra goda prestationer under en hel match och kunna tänka klart bör alla spelare vara bra fysiskt tränade. Detta är något som jag blivit matad med redan från min tidiga ungdom och naturligtvis något som alla tränare står bakom. Sättet att träna fysik och tillskansa sig bästa möjliga fysik anpassat till fotboll kan dock diskuteras tycker jag.

Tekniken är det andra stora blocket och för mig hör det hemma i öster. Jag har valt att dela upp teknik i två delar, nämligen *finteknik* och *grovteknik*. Moment som finter, dribblingar, vändningar, med- och mottagningar, kortare passningar, bollbehandling och fotarbete tillhör fintekniken. Till grovtekniken hör till exempel längre passningar, skott, tacklingar och kraftfulla nickar. Både fintekniken och grovtekniken behövs och det ena får inte förta det andra.

Som en liknelse går det att hänvisa till golfen. För att göra en bra poäng och slå så få slag som möjligt i golf måste både närspelet och det längre avståndsspelet fungera väl. Spelare måste kunna använda drivern eller de klubbor som når långt vid utslag eller längre transportslag – grovtekniken. Likväl är det av högsta betydelse att

spelare kan använda puttern och närspelsklubborna för att slå till bollen med känsla och samtidigt beräkna lutningar och hantera besvärligheter på greenerna.

En fotbollsspelare bör till exempel både kunna slå långa och korta passningar med precision eller kunna använda både den högra och vänstra foten med ackuratess i olika situationer. Inget anfallsspel kan ersätta en driven teknik. Det är de enskilda spelarnas tekniska färdigheter och kvaliteter som lägger grunden för att laget ska kunna samspela, kombinationsspela och återkommande komma till avslutsmöjligheter. Givetvis i samverkan med en väl utvecklad spelintelligens förstås.

Därför är det av högsta prioritet att sätta tekniken i centrum."

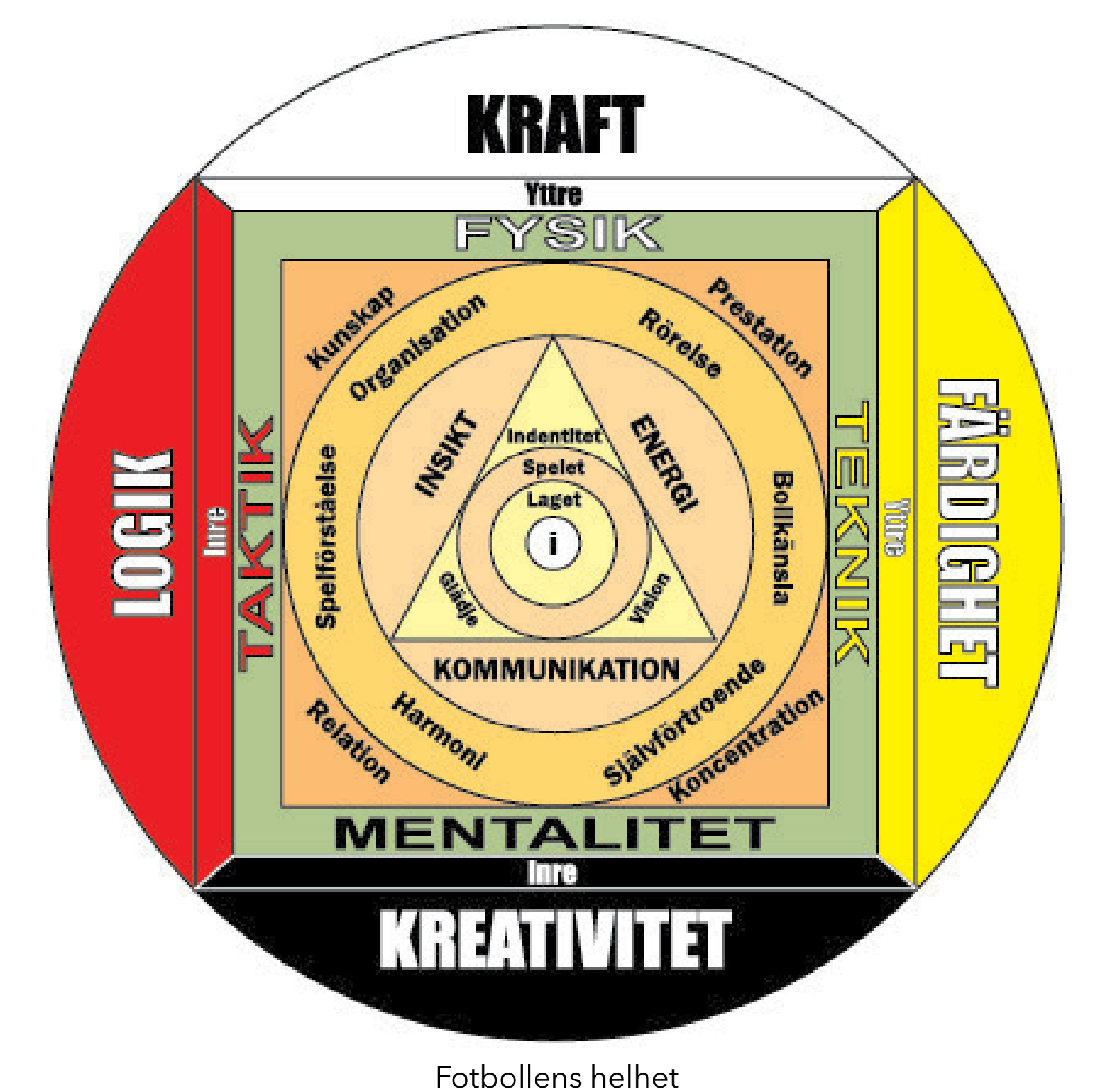

Fotbollens helhet

”Begreppet *färdighet* får kännetecknа det östra perspektivet som svarar för en samlad teknisk förmåga och skicklighet”, fortsatte jag.

Det var svårt att urskilja Noahs ställningstagande till mitt framförande. Noah var en god lyssnare. Hans blick iakttog mig hela tiden, men han sade inget. Jag antog att det var i sin ordning att fortsätta med redovisningen av uppgiften.

”I söder placerade jag enheten mentala processer. För mig handlar ämnet mycket om inställning, attityd och karaktär. En central roll spelar de tankar, känslor och energier som verkar hos en individ eller inom en grupp. Andra starka särdrag som tillhör blocket är bland annat glädje, trygghet, motivation och självförtroende. Alla är betydelsefulla för både fotbollsspelaren och människan. Det som präglar blocket för mig är *kreativitet*. I söder får fantasin flöda liksom skapandekraften och uppfinningsrikedomen. Kategorin mentala processer framstår som ett oändligt universum för mig och det kan vara svårt att avgöra vad som är rätt och fel. Kanske vet jag inte alls vad jag pratar om? Det verkar vara ett ämne utan klara objektiva svar, svår att mäta, men med massor av tyckanden och antaganden.

Som det fjärde och sista blocket tycker jag att taktiken ska få florera i väster. *Logiken* finns i detta block. Logik är en abstrakt vetenskap som innebär ett konsekvent tänkande och förmågan att kunna dra de rätta slutsatserna utifrån vissa parametrar. Med ett väl utvecklat spelsinne kan goda bedömningar vidtas och korrekta beslut fattas. En dos av intuition och känsla får gärna ingå i bedömningarna så att de inte enbart utgår från matematiska beräkningar. Som spelare gäller det att kunna och inte bara känna till lagets spelsätt. Tillkommer gör den vitala förmågan att läsa spelet ute på plan samt att omsätta det ändamålsenligt i praktiken, det vill säga i själva spelet.

Begreppen spelförståelse, speluppfattning, spelbedömning och spelbeslut tillhör det västra väderstrecket.”

”Nu tänker jag läsa innantill”, sade jag till Noah, ”då jag definierar planläggning och förfaringssätt inom fotbollen som generellt kallas *strategi* och *taktik*.”

”Det är en skillnad mellan strategi och taktik även om de båda syftar till att slå ut eller förminska motstånd i den föreslagna riktningen.

Strategi kan definieras som en plan och/eller metod som är framtagen för att använda sina resurser att nå de målsättningar som fastställts. I den strategiska planen skapas förutsättningar och resurser för att villkoren ska bli fördelaktiga före mötet mot en motståndare. Strategens övergripande idé styr planeringen för att öka sannolikheten att uppnå framgång i främst det långsiktiga perspektivet. Inom fotbollen kan det vara att nå en framskjuten placering i en serie eller cup.

Taktik är däremot ett tillvägagångssätt eller system för att vid varje enskilt tillfälle använda och manövrera befintliga resurser i en bestämd riktning. Taktikern är operativ och genomför en aktion eller match efter bästa förmåga efter de förutsättningar som råder strax före eller framför allt under mötet med en motståndare. Taktik genomförs i regel i det närliggande tidsperspektivet.

Strategen planerar således en aktion för att nå framgång medan taktikern genomför en aktion som ska ge framgång. Allmänt kan sägas att strategin är till för att vinna en serie kontra taktiken som är till för att ta tre poäng i en enskild match. Hoppas att jag var rätt ute där”, sade jag.

Efter en stunds andhämtning fortsatte jag min redovisning.

”Av de fyra övergripande blocken står teknik och fysik för kroppsliga yttre aspekter. En spelare visar till exempel upp en yttre handling då ett tekniskt moment utförs eller då fysiska rörelser företas. Blocken taktik och mentalitet kommer däremot ifrån en inre tankeverksamhet av hjärnan. Inre tankar och känslor kan döljas bakom en fasad. Ibland kan omgivningen bli varse andra människors tankar och känslor, exempelvis då någon är väldigt besviken, nervös eller frustrerad. Tankar

sänder inifrån hjärnan ut impulser till kroppen för att den ska kunna utföra vissa moment och rörelser med hjälp av musklerna. Det teoretiska ska då omsättas till något praktiskt. Det jag vill ha sagt med detta är att knoppen och kroppen ständigt samspelar i fotboll. De är oskiljaktiga och beroende av varandra för att göra goda prestationer."

Jag pekade på modellen med en penna som låg på bordet framför Noah och förklarade att jag färgsatt de olika väderstrecken med samma färger och positioner som han själv valt. Det kändes naturligt och jag vävde in en världslig infallsvinkel i modellen. Jag köpte även Noahs resonemang att modellen skulle vara cirkelformad i sitt yttre.

"En fotboll är dessutom rund i sin form och därigenom får det indianska medicinhjulet ytterligare en liknelse för att symbolisera kretsgången i livet och cirkelns betydelse. De gamla indianerna gav uttryck åt att allt av vikt är runt och vad kan vara viktigare än en boll", sade jag och log.

Skildringen av min syn på fotboll hade starka influenser av Noahs tidigare berättelser. Medicinhjulet hade gett mig mycket inspiration och delar från denna urgamla metod bidrog till hur jag utformat modellen.

Jag frågade Noah om han ville kommentera något. Han svarade med ett leende att det hela var mycket intressant, men att han valde att avvakta med att uttala sig tills min redogörelse var helt klar.

"Då går jag vidare", sade jag, "och önskar belysa modellens centrum. Kärnan i konstruktionen är bokstaven *i* som i sin tur står för *individen*. Jag håller med dig, Noah, om att alla individer förtjänar att få uppskattning för den han eller hon är och därutöver ägnas tid och uppmärksamhet. Alla spelare är inte lika bra på fotboll från början och utvecklas därtill i olika takt. De har olika anlag, färdigheter, bakgrund, erfarenheter och dessutom olika uppgifter på fotbollsplan. Av den anledningen går det inte att behandla alla lika. Individen är unik och behöver därför alternativa sätt att utvecklas och få sina behov tillfredsställda.

Jag har kommit fram till att det är individens totala kvaliteter och färdigheter som avgör lagets matcher. Ju bättre varje individ är desto bättre blir laget. Det avser individens sammanlagda förmåga att samspela och samverka med medspelare samt att utföra goda enskilda prestationer på plan. Detta involverar både anfallsspel och försvarsspel. Alltså gäller det som tränare att sträva efter att inspirera spelare till att bli så kompletta och duktiga som möjligt. Det är en fråga om att lägga ribban högt, men inte för högt så att det sänker engagemanget eller glädjen."

"Strax utanför den inre kärnan har jag formerat ytterligare en cirkel och där placerat *laget*. I laget eller gruppen kommer individerna samman och ska gemensamt uträtta ett arbete eller genomföra en prestation tillsammans. Om ett lag ska fungera optimalt måste spelarna trivas, känna drivkraft och vilja att samarbeta mot gemensamma mål. Det är av högsta prioritet att skapa en god gruppdynamik, där alla drar åt samma håll. När alla lägger sin energi i en och samma riktning kan små mirakel skapas på fotbollsplan.

Noah, föreställ dig en vattenkanon med en kraftfull stråle som riktas mot några motståndare och trycker tillbaka dem till åtlydnad och en utsiktslös defensiv. Ungefär som polisens insatsstyrkor brukar göra mot aggressiva upploppsmakare. Jämför det med en sprinkler i trädgården som fint fördelar samma mängd vatten i olika riktningar. Vattnet tränger förmodligen knappt inte ens ner från gräset ner i jorden. Effekten blir därefter. Om det finns många olika viljor i laget och de drar åt olika håll är prestationerna på plan på sikt dömda att misslyckas. Det är därför jag vill betona att sammanhållningen är mer betydelsefull än man kan tro och att skapa en 'vi-känsla' inom en grupp är definitivt en grundsats inom ett ledarskap."

"Den tredje cirkeln från modellens nav räknat har jag valt att kalla för *spelet*. Liksom de flesta lagidrotter när det gäller bollspel består fotbollens sanna väsen av motsatsförhållandena anfallsspel och

försvarsspel. Då någon i det egna laget har bollen är samtliga spelare anfallare och omvänt är alla i laget försvarare då motståndarna har bollen. I en match turas de båda lagen om att inneha bollen och den byter ständigt ägare. Spelets karaktär skiftar och nya situationer uppkommer ideligen. Då bollen erövras eller förloras måste spelarna i laget göra snabba omställningar för att anpassa sig till de nya omständigheterna och därigenom skapa gynnsamma utgångslägen för att på nytt anfalla eller försvara. För att kunna hantera de åtskilliga situationerna i spelet måste spelarna således behärska både anfallsspel, försvarsspel samt omställningarna däremellan. Ju skickligare spelarna är på att bemästra momenten i detalj, desto större är chansen att fatta de rätta besluten och lyckas med aktionerna.

Det är självklart en fördel om spelarna i ett lag har en spelidé och en matchplan att rätta sig efter. En spelidé är oftast ett varaktigt spelsätt som övas in på träningar, som alla i laget känner till, för att strategiskt skapa goda förutsättningar att nå framgång i matcher. En matchplan är mer av taktisk läggning, då ett val av genomförande görs inför den specifika matchen. Matchplanen kan till exempel vara beroende av till vilket motstånd som laget möter, vilka spelare i egna laget som finns att tillgå, spelarnas form, lagets tabellposition i en serie samt förmodligen även underlaget på spelplanen och till och med i vissa fall väderleken.

Spelet fotboll är ytterst komplext och kräver spelare som kan behärska mångsidigheten. Tanken är att spelarna ska realisera sina förmågor i spelet under matcher. De ska alltså vara skickliga matchspelare”, betonade jag.

Noah satt avslappnat mitt emot mig, men släppte mig inte heller nu med blicken. Jag gjorde en kort paus i redovisningen. Sedan jag träffade Noah hade våra diskussioner hamnat på ett högre plan än jag någonsin varit med om och involverat saker som jag aldrig tidigare tänkt på eller ämnen som jag inte diskuterat med någon annan. Jag drevs till att vara mitt absolut bästa i våra samtal och det fick mig att

resonera och tänka till på ett annat sätt än brukligt. Detta var till min fördel och gjorde att jag fick ett större medvetande.

I min redovisning så här långt kände jag att jag för första gången i mitt liv kunde uttrycka mig och argumentera för mina åsikter. Noah hade bidragit med massor av uppslag och jag hade sugit åt mig som en svamp. Jag var påverkad för resten av mitt liv och många av hans idéer och synsätt fanns redan med i min framställning.

”Noah”, sade jag, ”en tränarkollega sade till mig att fotboll ska vara enkelt. Han menade i det stora hela att man ska träna på grunderna, se till att vara välträna d, kämpa till slutet och det viktiga var att vinna matcher. Jag höll givetvis med honom, men det var något som saknades. Jag visste vad det var, men vid det tillfället kunde jag inte bemöta hans starka åsikter med ett vettigt resonemang då jag inte hade förmågan att uttrycka mina tankar på ett tydligt sätt. Idag hade jag med lätthet kunnat argumentera för min fotbollsfilosofi och dessutom kunnat förklara att fotboll inte är enkelt. Fotboll är ett svårt spel som är komplext, mångbottnat och oerhört klurigt.

För att råda över spelets element måste en spelare kunna bemästra den komplexa matchmiljön och då krävs det att verktygslådan innehåller ett antal extraordinära verktyg och redskap. Dessa hjälpmedel måste spelare få till sig både genom en allsidig, specifik och omfattande fotbollsträning. Metodiken bör ligga långt över det vanliga. Alla vill vinna matcher, men det är också på sättet man gör det på som är betydelsefullt. Resan fram till målet bör i princip vara minst lika viktig som målet i sig. Resan fram till målet avspeglar vardagen med alla träningar, uppoffringar, rutiner, relationer och matchspel. Om dessa upplevs som tråkiga eller ofördelaktiga saknas en större mening som inte kan ersättas av endast vinster i fotbollsmatcher.”

”Hur som helst, fotboll är min stora passion i livet och du har förärat mig ett helt nytt sätt att se på helheten Noah”, sade jag med ödmjukhet.

Framför mig satt gurun och smålog.

”Låt mig gå vidare”, sade jag och förklarade att utanför de tre centrumcirklarna fanns en triangel med spetsen uppåt. Tre företeelser fick spegla innanmätet av triangeln, nämligen *identitet*, *vision* och *glädje*.

”Mot norr vette jag attributet identitet. För mig är det betydelsefullt att ta reda på vem man verkligen är och vad man står för. En ökad självkännedom bekräftar identiteten. Mot sydost pekar drömbilden, visionen. Jag antar att alla bär på en dröm eller ett hopp om något. Kanske något som man önskar uppnå och vara med om i livet. Visionen bör vägleda det vardagliga arbetet och bör alltid få en chans att förverkligas. I sydväst har jag fogat in glädjen. Utan lust, upprymdhet eller förtjusning är livet reducerat till helt andra värden. Om saker är kul och intressanta föds motivationen, vilken fungerar som en motor för de flesta.

Triangeln med de tre grundpelarna utgör en bas för en fotbollsspelare eller ett helt lag.”

Jag märkte plötsligt hur djupsinniga mina tankegångar var och blev faktiskt berörd av mina egna ord. Det kändes som om pusselbitarna började falla på plats. Jag insåg ändå att jag bara krafsade på ytan och var långt ifrån någon universal sanning.

Utanför triangeln hade jag applicerat ytterligare tre fenomen som spelade en övergripande roll i min fotbollsfilosofi. Det var *insikten* i nordväst, *energin* i nordost och *kommunikationen* i söder.

”Noah, när vi promenerade i sanden längs havet vid mitt hotell beskrev du så talande vad insikt var för något”, sade jag. ”Den djupare insikten skiljde sig från förståelsen och utgick från egna upplevelser och erfarenheter. Insikten verkade inbegripa både kunskap, förståelse och kännedom om vad som pågick bakom kulisserna. Livskraften är som en eld som pyr inom kroppen, en vilja att leva och göra något konstruktivt med sitt liv. Energin ger näring till både fysiska och mentala hänseenden. När magen bubblar av energi, liksom

kolsyra i en flaska mineralvatten, ökar nästan alltid förmågan för arbetsprestationen på fotbollsplan. Energin är nära besläktad med glädje, drivkraft och inspiration.

Det handlar inte bara om att tanka nya makaroner för att få tillgång till behövliga kolhydrater som i sin tur ska förbrännas och få musklerna att klara av ett hårt arbete.

Under triangeln i modellen placerade jag kommunikation. Det är en slags informationsöverföring och en grund till allt samarbete mellan människor. På en fotbollsplan gäller det att uppmärksamma, förstå avsikter och få kontakt med varandra. Utan kommunikation minskar möjligheterna att nå framgång i fotboll. Därför bör spelarna uppmanas att sända signaler, peka och prata med varandra. Detta minimerar missförstånd och misslyckanden, följaktligen ökar möjligheten att vara lyckosam. Det finns även en indirekt kommunikation som ger information om intentioner och förehavanden. De enskilda spelarnas positioner, kroppsställningar och förflyttningar sänder alla signaler till uppmärksammade mottagare och varslar om kommande föresatser."

"Orkar du fortsätta att lyssna, Noah? Jag är snart klar", sade jag och kände hur jag malt på i närmare en timme.

"Självfallet", sade Noah och beställde samtidigt in två inhemska öl som skulle svalka våra torra strupar i aftonvärmen.

"Nåväl, låt mig få berätta om resten av innehållet i modellen", sade jag och drog skissen närmare mig på bordet. "Utanför triangeln har jag ritat en fjärde cirkel som består av sex företeelser. Samtliga har en nära förbindelse till ett eller flera av de fyra grundblocken: teknik, mentala processer, taktik och teknik. Från det östliga väderstrecket och medsols räknat är de sex företeelserna i tur och ordning: *bollkänsla, självförtroende, harmoni, spelförståelse, organisation* och *rörelse*."

Jag förklarade dessa särdrag övergripande för Noah, utan att gå in närmare på dem.

"Utanför den fjärde cirkeln från navet räknat och innanför kvadraten finns ytterligare fyra utmärkande särdrag utplacerade i var och ett

av de fyra hörnen.” Mitt pekfinger rörde sig i modellens utkanter och pekade omväxlande på begreppen: *prestation, koncentration, relation* och *kunskap*. Alla var betydande och hade sin plats i modellen. Det fanns egentligen mer att lyfta fram i redovisningen, men då hade jag behövt betydligt mer tid.

”Då var jag färdig”, sade jag, och min vän indianen nickade med slutna ögon.

”Skål! Bravo Pelle”, utbrast Noah. Våra flaskor klirrade till då vi slog dem lätt mot varandra och lät oss smaka av den kalla drycken.

Min uppgift var redovisad med omsorg. Jag var tillfreds med presentationen och hade för första gången i mitt liv utformat min syn på fotboll utifrån ett helhetsperspektiv. Jag hade verkligen varit mitt bästa jag. I jakten på upptäckandet av dolda sanningar hade svaret visat sig finnas inom mig själv. Noah hade bara gett mig de rätta nycklarna för att öppna blockeringarna. Nu fattades bara omdömet. Jag väntade spänt på att ta del av Noahs reflektioner. Noah bemötte därpå min redovisade uppgift med både lovord och vidsynta kommentarer. Vi blev kvar på caféet i ytterligare ett par timmar …

KAPITEL 5

Hopibyn

Noah hade gjort sitt bästa för att hålla mig sysselsatt och de senaste två dagarna hade verkligen inte innehållit några döda stunder. Jag var mitt inne i ett äventyr som Noah iscensatt med mästerlig regi. Efter min redovisning av Noahs uppgift på det lilla caféet i centrum av Playa del Carmen, berättade Noah att det var dags för honom att resa hem. Tiden var kommen för honom att besöka sin släkt, barndomsvänner och byn där han växte upp. Han berättade att han brukade åka hem ett par gånger varje år innan han på nytt begav sig iväg på nya rutter. Jag blev överrumplad då Noah frågade om jag ville göra honom sällskap under några dagar när han tänkte besöka sin hemby.

Han förklarade att han var född i en by som heter Oraibi, men var uppväxt i grannbyn Kykotsmovi. Byarna ligger i Hopireservatet, i nordöstra Arizona, USA. Noah förkunnade att han var hopiindian i rakt nedstigande led och att hans släkt hade bebott området i århundraden. Han hade två bröder och en syster som alla bodde kvar i reservatet. Hans mamma levde fortfarande och var vid god hälsa, men hans pappa hade dött några år tillbaka av en tärande cancersjukdom.

Detta var första gången som Noah verkligen berättade något personligt om sitt privatliv. Tidigare hade han bara nämnt att han bodde i USA och var av indianskt påbrå. Noah hade inte berättat något om sina verkliga rötter eller bakgrund. Det enda jag kände till om Noah var att han reste mycket och älskade att ”observera” fotboll. Utöver detta hade jag fått ta del av hans visdomsord gällande livet och inte minst hur enkelt han associerade tankekornen över till fotboll. Förutom detta hade han hjälpt till som volontär vid

olika kulturella arrangemang, nu senast vid bollplanen i Chichén Itzá. Vad han egentligen arbetade eller sysslade med hade jag ingen aning om.

Självklart tackade jag ja till Noahs invit som resesällskap. Det gällde helt enkelt att fånga tillfället som erbjöds och dessutom ville jag verkligen träffa min nya väns familj och se byn där han växt upp. Möjligheten att få besöka en äkta indianstam från insidan lockade kopiöst. Jag hade sedan tidiga tonåren känt ett band till indianerna av någon oförklarlig anledning och hade allt sedan dess börjat intressera mig för deras levnadsöde. Något gåtfullt, nästan magiskt, verkade prägla deras släkte. De blev orättvist behandlade av den vite mannen som stal deras land.

Innerst inne kände jag en sympati för vad som vederfarits dem. Sedan tidigare hade jag läst några faktaskrifter om några av de mest kända indianklanerna i Sydamerika. På teve hade de visat några intressanta dokumentärer som jag kikat på. Främst var det berättelser om maya, inka och aztekerna. De nordamerikanska indianerna hade jag bestämt mindre koll på. Den orättfärdiga bilden man fick av indianerna genom att se westernfilmer räknade jag inte.

På Noahs inrådan ville han att vi först skulle ta en liten omväg till Kykotsmovi via Las Vegas som låg cirka fyrtio mil från reservatet. Noah menade på att han ville att jag skulle få uppleva en levnadskontrast av gigantiska mått. Samtidigt skulle han passa på att besöka en vän i staden.

Hastigt och lustigt hade vi på kort varsel flugit från Cancún till kommersens mecka, Las Vegas. Vi tillbringade drygt ett halvt dygn i staden som enligt Noah officiellt grundades 1911. Ökenområdet som Las Vegas låg i tillhörde tidigare Mexico, men knöts till USA 1855. Vid denna tid hittades guld i området och folk sökte sig hit för att bli nyrika. I takt med att människoströmmen tilltog byggdes hus, hotell, restauranger samt annat som hör exploateringen till. Detta

var grunden till hur staden ser ut idag med dess flärd, lyxiga hotell, flashiga casinon och allehanda underhållning.

”Innan den vite mannen satte sin fot här beboddes området av indianer besläktade av min egen stam”, berättade Noah utan någon som helst bitterhet i rösten. ”Tiden har haft sin gång och vi måste alla gå vidare i det nya livet”, fyllde Noah på.

Vi bestämde oss för att ta en promenad bland all glittrande prakt i staden. Mörkret hade fallit. Neonskyltarna och lamporna lyste upp natthimlen på ett storslaget sätt. Det ena pråliga casinot verkade försöka överträffa det andra i glamour för att locka besökare till sig. Flertalet människor gick uppklädda på gatorna och var till synes förväntansfulla om vad aftonen skulle ha att erbjuda. Ljudet från trafiken och musiken som spelades var tillsammans med lystern ett tecken på all ruljans och att staden aldrig sov.

Noah föreslog att vi bara skulle observera omgivningen en stund medan vi fortsatte att promenera runt i spelparadiset.

”Iaktta med närvaro”, sade Noah.

Efter att ha gått omkring i närmare en timme föreslog Noah att vi även skulle syna insidan av ett casino och fortsätta studera människornas beteende på närmare håll.

De klassiska gröna dukarna låg som förväntat över spelborden. Små lampor blinkade överallt i olika färger för att påkalla uppmärksamhet. Datoriserade spelautomater och enarmade banditer gav ifrån sig diverse mekaniska ljud som rasslade, skramlade, klirrade och plingade i den väldiga lokalen. Ljudet från roulettekulor i rörelse och smättande spelkort kunde skönjas i ljudkulissen tillsammans med sorlet från svärmen av stimmande människor. Det var fascinerande att se, eller snarare tragiskt, hur folk växlade mellan hopp och förtvivlan runt spelborden. Här gick det med lätthet att notera glädje och vemod. Spelmarkerna bytte ständigt ägare och några verkade ha fru fortuna vid sin sida denna afton. Oddsen var som alltid dock

på bankens sida. De allra flesta gick därifrån som förlorare och vissa med tom plånbok.

Motgångar och missöden vid spelborden har slagit många människors liv i spillror, tänkte jag för mig själv. Det kunde vara lätt att drabbas av speldjävulen.

Noah föreslog att vi själva skulle prova lyckan när vi ändå var på plats och plockade fram tvåhundra dollar. Noah växlade till sig summan i marker och överräckte halva högen till mig.

”Låt oss se om vi kan göra några behövande lyckliga”, sade Noah samtidigt som vi stegade mot ett roulettebord.

Efter ett tag var inte helt oväntat bådas våra marker borta. Black Jack-korten hade inte heller varit snälla mot oss. Vi lämnade casinot bakom oss och tog en taxi till utkanten av staden, där vi sov över i en lägenhet hos en vän till Noah som hette Elan.

Tidigt på morgonen dagen efter åkte vi i Elans gröna Ford Mustang mot Noahs hemby. Det var trångt i baksätet fastän det bara var jag själv som satt där. Elan sade att det var okej att lägga upp fötterna på sätet, vilket jag också gjorde.

Bilen var över fyrtio år gammal, men V8:an under huven mullrade som den skulle. Solen gassade och det var riktigt hett i bilen. Mustangen saknade en fungerande luftkonditionering, så vi vevade ner alla rutorna för att få behövligt vinddrag.

Elan och Noah hade inte setts på flera år och hade mycket att prata om. Det visade sig att Elan också var hopiindian. Det kunde vara svårt att försörja sig i hopiområdet och många sökte sig till närliggande städer för att arbeta och tjäna pengar. Elan hade flyttat ut från byn Shungopavi för tjugo år sedan för att söka jobb som taxichaufför i Las Vegas. Elan var nu en erfaren yrkesman efter flera år i gebitet och rattade oss med säker hand genom öknen.

Efter flera timmars bilfärd gjorde vi ett stopp i mäktiga Grand Canyon. Noah ville att jag skulle få se världens längsta kanjon på nära håll. Coloradofloden hade sedan flera miljoner år tillbaka sett

till att urholka de angränsande bergen och ökenlandskapet till en bedårande floddal. Vi stannade till vid ett par utkiksplatser. Vyerna som uppenbarade sig framför oss var kolossalt imponerande. Det var den mäktigaste panoraman som jag någonsin sett. Noah och Elan hade varit här tidigare vid flera tillfällen och insupit atmosfären. För mig blev upplevelsen en kick som jag aldrig kommer att glömma. Jag bestämde mig omgående att återvända hit någon gång i framtiden och på nytt besiktiga de vackra vyerna när mer tid fanns för detta.

Innan vi körde vidare åt vi lunch på en restaurang, där vi kunde njuta mer av den vackra utsikten. Grand Canyon var sannerligen bedårande. Innan jag hann säga adjö till bergen rullade bilen vidare.

Inte långt därefter mullrade Elans Mustang till på infarten till byn Kykotsmovi. Elan varvade upp motorn och bekräftade vår ankomst med ett ihärdigt tutande.

”Nu är vi framme”, harklade Noah, med resdamm i strupen. ”Detta är min mammas stuga och huset intill är Pacos, min äldre brors.”

Det blev ett riktigt kramkalas på gårdsplanen. Noah var väntad och nästan hela släkten var på plats. Jag blev först presenterad för Noahs mamma Muna som gav mig en stor kram och hälsade mig välkommen. I tur och ordning hälsade jag därefter på Noahs syskon Paco, Nodin och Amitola med familjer. Alla tre av syskonen hade redan fått barnbarn och det var en stor familj med flera barn och ungdomar i olika åldrar som kommit för att välkomna Noah hem igen. Det gick inte att ta miste på att Noah var en mycket omtyckt person.

På baksidan av Pacos hus hade det dukats upp mat och dryck. Jag blev placerad vid det ena uppställda långbordet mellan Nodins och Amitolas familjer. Massor av mat skickades runt borden. En hopivariant av tortillabröd och piki, utgjorde förrätten tillsammans med tamales. Det var majsdeg som omlindade en fyllning av kött och squash med en slags chilisås. Därpå serverades det kött och fisk tillsammans med potatis, bönor och all möjlig sallad.

Det pratades både engelska och hopispråk runt borden. Av förståeliga skäl förstod jag inget av det sistnämnda. Amitola, Noahs syster och den yngsta av hans syskon, var mycket pratglad och talade med mig under hela middagen. Amitola var mycket nyfiken och jag manades att beskriva min bakgrund och hur det var att leva i kalla Sverige. Jag lydde artigt och upprepade i korta drag det som Noah redan fått berättat för sig. Amitola återgav i sin tur en fascinerande historia. Jag fick en kortfattad kännedom om markerna i och omkring reservatet, folkets seder och bruk, släktens anor samt vad den stora legenden berättade.

Hopi var ättlingar till folk från olika stammar som kom till regionen av en speciell anledning. Deras förfäder var anasaziindianer. Det var åtminstone vad Amitola fått höra av sina föräldrar.

Hopi är ett gammalt folkslag och betyder ”de fredliga” eller ”de fridsamma” och deras stora uppgift som folkslag är att värna om naturen och jorden. De har bebott trakterna här i närmare niohundra år och folket är indelade i över trettio olika klaner. Varje klan har sina ceremonier, speciella traditioner och historia. Det har gjort att hopifolket har en mångfald och komplext leverne. Normalt sett är det inte tillåtet att gifta sig inom samma klan. Mannen följer vid giftermålet oftast med kvinnan till hennes hem och barnen blir medlemmar i kvinnans klan. Nodim, Noahs yngre bror, hade flyttat från Kykotsmovi till en annan närliggande by, då han gift sig.

Inom klanerna har männen och kvinnorna nästan alltid bestämda uppgifter. Oftast var det avhängt till var i livet de befann sig, vilken bakgrund de hade och vad traditionen sade. Det fanns tolv byar i reservatet. De flesta av byarna låg på tre bergsplatåer som kallades First Mesa, Second Mesa och Third Mesa. De tillhörde samtliga bergsmassivet Black Mesa. Vi befann oss just nu på den tredje platån.

De äldre husen i byarna var rektangulärt byggda av sten och lera, och var uppförda i terrasser på varandra. Denna säregna typ av bebyggelse kallades pueblohus. Det fanns hushåll som än idag saknade elektricitet och dessa människor levde mycket primitivt.

Idag fanns det runt tiotusen människor i byarna. Nästan lika många hade sökt sig utanför reservatet för att söka arbete eller finna andra utmaningar på annat håll.

”Hopi har varit helt självstyrande, men har under senare år blivit kraftigt påverkade av sin omgivning. Vi har upprätthållit våra traditioner och seder, men folk utifrån influerar på olika sätt och så även USA:s kultur i stort”, berättade Amitola.

”Det har kommit missionärer som försökt tvångsomvända vår tro, profithungriga som försökt köpa vårt land och lurendrejare som försökt pracka på oss saker som exempelvis droger och alkohol. Detta har gjort att vi har varit restriktiva till besökare. De flesta har valt att hålla kvar vid det gamla medan andra lockats till det moderna sättet att leva. Folket splittras tyvärr på detta sätt och det finns de som ger upp sin kultur, sitt arv och sin religion”, menade Amitola. Hon var noga med att betona att alla i stammen måste få möjligheten att utvecklas mot ett modernare levnadssätt, men att de aldrig får glömma sin kultur och sina rötter.

Det hade nu blivit en självklarhet att få tillgång till värme, ljus och el till sina hus samt få tillgång till effektiva verktyg och redskap för jordbruk och hushåll. Dessutom behövde de kunna disponera nödvändiga motorfordon för att kunna klara av sina arbeten. Detta var en del av utvecklingen och ett sätt att överleva utan att göra avkall på traditioner eller tro.

Jag fick också reda på att de flesta hopis var djupt religiösa och trodde på gudar och andligheten. Amitola var mycket trevlig och gav mig en första bekantskap om hennes folks situation i reservatet.

Min blick letade sig osökt emellanåt snett över bordet. Där satt Amitolas vackra dotter med sitt långa blänkande svarta hår. Jag kom på mig själv att jag omedvetet hade sneglat upprepade gånger mot denna förtjusande kvinna. Amitola hade noterat mina ögonkast mot sin dotter och hon fnittrade till av munterhet vid upptäckten.

”Visst är hon vacker?” undrade Amitola. Det var lätt att konstatera och jag kunde bara hålla med.

”Hon har mycket att brås på”, sade jag hövligt.

Amitola berättade att hennes dotter hette Hope och var hennes yngsta barn av fyra. Hope var ogift, hade inget sällskap för tillfället och hade heller inga barn, vilket var ganska ovanligt i hennes ålder.

”Resten får du ta reda på själv”, sade Amitola och log brett med hela ansiktet. ”Förresten, vet du att Noah är schaman?” undrade den pratglada indianskan mitt emot mig.

”Det visste jag inte”, svarade jag. ”Är han medicinman?”

”Nej, schamaner är inga bokstavliga medicinmän även om många verkar tro det”, sade Amitola och förklarade läget.

”Visst kan de diagnostisera, behandla och bota många sjukdomar, men de har även många andra funktioner och ska betraktas mer som en mystiker eller magiker. En schaman kommunicerar med gudar och andevärlden genom att försätta sig i ett annat medvetandetillstånd. De kan frambringa en kanal som möjliggör att information kan förmedlas mellan de två världarna, livet och efterlivet.

Schamaner anser att allt i naturen är levande och att varje växt, sten eller varelse har en ande i sig. De söker svar och försöker få upplysningar på frågor som hjälper människor att behålla eller återfå sin hälsa. De hittar även lösningar på olika typer av problem av både fysisk, materiell, social, existentiell och andlig art. Min äldsta bror, Paco, är stammens uttalade schaman och verkar för vårt bästa genom att ta itu med större bekymmer och bidra till harmoni. Paco tog över som stammens schaman efter att pappa gått bort för några år sedan”, berättade Amitola.

”Min käre bror Noah har fått en unik gåva. Han valde dock tidigt att vara verksam utanför stammen för att försöka förbrödra människor i hela världen genom sina handlingar och visdomsord. Han träffar regelbundet personer i olika länders regeringar, etablerade företagsledningar och folk i biståndsorganisationer. Noah besöker återkommande även skolor och idrottsföreningar för att påverka folk

till att ta ett större ansvar för Moder jord, orättvisor, svält, sjukdomar och relationer mellan människor. Noah brukar komma hem till oss en eller två gånger om året för att rapportera om sina upplevelser i världen utanför vår egen. Paco, Noah och några andra inom stammen brukar stänga inne sig under en dag för att prata om viktiga saker som rör mänskligheten.

Hopifolket har sedan lång tid tillbaka axlat rollen som väktare av naturen. Det är ett arv som blivit ett kall för oss som lever kvar från tidigare generationer, speciellt för Paco och Noah som på sitt sätt försöker upplysa andra människor om den allvarliga situationen som uppkommit genom missbruk av vår jord. Det har ju inte undkommit någon hur vi människor ständigt river upp sår i Moder jord. Ärren blir mer påtagliga för varje år som går och tecknen är tydliga att Moder jord har invändningar mot det. Du vet, alla dessa översvämningar, jordbävningar, orkaner, vulkanutbrott och långvarig torka som synts de senaste åren. Detta är onormalt och yttringar på att vi inte sköter oss som vi ska. Vi tänker för lite på miljön och för mycket på det som gagnar vårt eget ego och våra vinstintressen", förklarade Amitola.

"Jag är benägen att hålla med dig", sade jag.

"Jag antar att Noah ser något speciellt i dig, Pelle, eftersom han tagit med sig dig till sitt hem", sade Amitola. "Det är väldigt sällsynt att han tar med sig gäster till Black Mesa."

Vi tackade för maten och folket bröt upp från kvällsmiddagen för att återvända till sina hem. Efter ett tag kom Noah fram till mig och frågade om jag hunnit äta något under tiden Amitola hade snattrat.

"Hon är en god syster och har ett varmt hjärta, men hon är ganska frågvis och pratsam eller hur?" undrade Noah.

"Amitola verkar vara en varm människa, men väldigt nyfiken", svarade jag. "Jag har fått reda på mycket om dig och ditt folk", avslöjade jag smånickandes.

"Inget dåligt hoppas jag", sade Noah och föreslog en kort kvällspromenad.

”Det var trevligt att träffa din släkt Noah”, sade jag. ”De såg verkligen fram emot att se dig igen.”

”Ja, de är fina människor”, sade Noah. ”På senare år har jag bara varit hemma ungefär en vecka om året och då blir det extra trevligt att träffa sina närmaste.”

Vi traskade iväg på en grusväg i mörkret. Det var tyst ute. Undantaget var några ökensyrsor som gjorde sig hörda emellanåt. Stillheten och lugnet rådde.

”Det här är lite skillnad från gårdagskvällen i Las Vegas, antar jag?” sade Noah.

”Det enda som överensstämmer är nog klimatet och värmen”, svarade jag.

”Kan bara hålla med dig”, sade Noah. ”Har du hört talas om metaforen *den röda och blåa järnvägen*?” fortsatte Noah.

”Nej, vad är det för något?” undrade jag.

”Det är en liknelse för människans två belöningssystem”, klargjorde Noah och fortsatte att utveckla sin tes.

”Vad är det som driver och stimulerar människor till olika saker i livet? Låt oss ta fotbollen som ett exempel. Det blå järnvägsspåret symboliseras av bland annat materiella begär, pengar, segrar, berömmelse och status. Många verksamma ledare och spelare har valt att åka strikt på den blå järnvägen. Det absolut viktigaste för dessa personer är i första hand att vinna till varje pris. De jagar pokaler, medaljer, vinster och resultat utan pardon. Parallellt söker dessa människor ofta även ära och ekonomisk tillfredsställelse. Klubbkänsla är vanligtvis inte det heligaste honnörsordet för en blå resenär, då jaget oftast är större än laget. De verkar helst där de får mest betalt och har störst chans att vinna en titel. Resan fram till målet är inte speciellt viktigt för dessa profithungriga jägare. Om livet endast reduceras till dessa kyliga värden som fotbollsspelare eller ledare har mycket gått förlorat.”

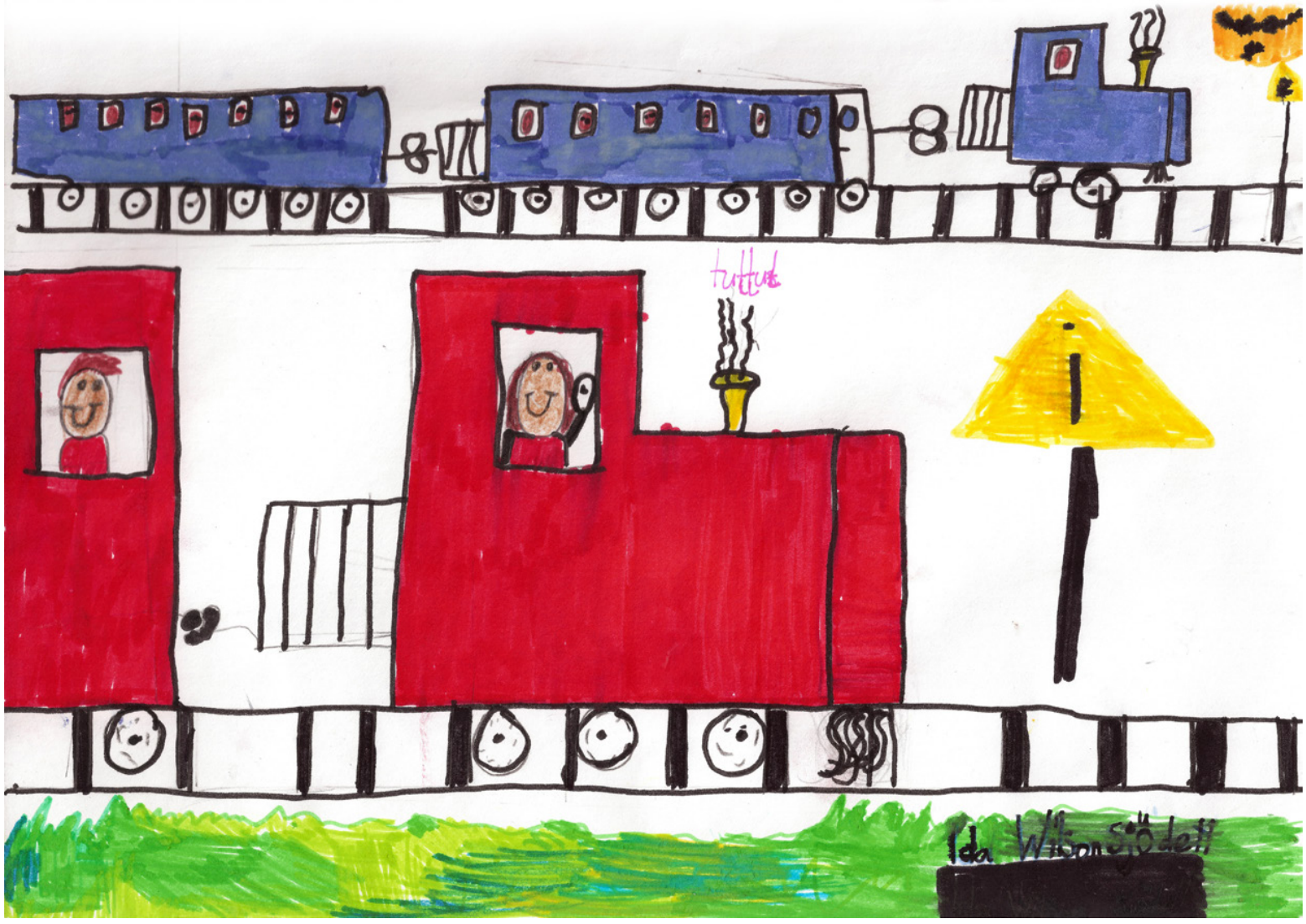

Det röda och blåa tåget

”Det finns i motsats de som helt väljer att färdas på det varma röda spåret. Denna linje präglas av helt andra värden. De mest utmärkande är betydelsen av att känna glädje, trygghet och trivsel samt att kunna utvecklas och göra goda prestationer.

De resande på det röda spåret drivs av sin kärlek till sporten i sig, älskar att träna, spela matcher och umgås med likasinnade av andra skäl än strikt blå resenärer. Laglojalitet och samarbetsvilja har alla de röda passagerarna gemensamt. Det centrala för de som endast reser på det röda spåret är att de är helt beroende av positiva tankar, känslor och upplevelser. Om de får återkommande dåliga upplevelser förtvinar de omsider och lämnar till slut sitt lag eller kanske till och med sporten helt.

Huvudmålet för de som köper biljett på den röda järnvägen är att själva resan i sig ska vara givande. Dessa utövare sporras av att vardagen är kul, trivsam och helst även utvecklande.

De blå drivkrafterna är konkreta och mätbara. Det kan lätt konstateras hur många poäng ett lag tagit i en serie, hur många mål som producerats eller hur många spaltmeter som skrivits i ortstidningen om laget eller den enskilde spelaren. Det röda spårets motivationer är däremot abstrakta och desto svårare att mäta. Vem kan mäta att självförtroendet ökat med fyra procent under en månad eller att kamratskapet i laget minskat med två enheter? Denna mätning är diffus och det är mer känslan som får avgöra."

Noah fullföljde sin ståndpunkt med inlevelse i kvällsmörkret. Det var som vanligt en njutning att få lyssna till honom. Resonemanget kring den röda och blåa järnvägen var inget jag reflekterat över tidigare, men jag förstod att motiven för drifterna var olika och att de även påverkade målsättningar, sammanhållning och motivationen inom en grupp. Jag antog att även ideal och förebilder skiljde resenärerna på de båda järnvägsspåren åt. Det var fel att tro att de blåa resenärerna egentligen ville vinna mer än de röda. Representanterna från det röda järnvägsspåret vill säkert vinna matcher och nå framgång lika mycket. Likväl är de som reser på det blå spåret inte sämre människor än de röda på något sätt, ansåg jag.

Noah återupptog sin skildring.

"Det är väl tur att de flesta färdas på både det röda och det blåa spåret. De flesta förefaller ha förmågan att växla spår när det som bäst behövs. Det är inget fel att resa på den blåa järnvägen, men en liten tur räcker gott och väl för att sedan skifta över till den mer beständiga röda, där de varma värdena finns. Kranarna på våra handfat är oftast markerade med en blå färg för kallt vatten och en röd färg för varmt vatten. Genom att vrida på båda kranarna kan temperaturen på vattnet regleras så som den bäst passar oss. Ibland önskar vi inta en varm dryck som till exempel kaffe och ibland vill vi dricka en sval dryck såsom iskallt mineralvatten. Är det riktigt hett ute kan det vara skönt att svalka sig i lite kyligt vatten medan vi ofta söker varmare

vatten att bada eller duscha i om vi är frusna. Det är våra inre sensorer som känner av vad vi behöver beroende av den aktuella situationen. Tankarna påverkar därefter vad vi vill ha och bestämmer slutligen valen vi vidtar. Det gäller att hitta balansen i livet och självklart följa våra instinkter om de verkar vara de rätta", sade Noah.

"Här i Kykotsmovi vill jag bestämt tro att nästan alla har valt att resa med det röda tåget. Det finns de som vill ta en åktur med det blåa tåget för att upptäcka andra sidor av livet, men då får de oftast söka sig utanför reservatet. Ytterligheten till levnadssättet i vår by och livsföringen på andra liknande platser är just kontrasten till det ytliga och flärdfulla livet i Las Vegas. Det finns knappast varken något djup eller större mening i sättet att leva i kosmetikaidyllen Las Vegas", deklarerade Noah.

"För vissa kan en avstickare till spelborden vara ett glamoröst inslag i vardagen och kan kanske fylla en funktion för en stund. I det långsiktiga perspektivet är detta liv emellertid ett hänsynslöst sätt att leva. Själarna blir oroliga och vilsna. Ett konstant liv på det blåa spåret blir vanligtvis kallsinnigt och avdomnande. Livsföringen i Las Vegas kontra livet i Kykotsmovi är i princip av en polär levnadsfilosofi. Det är dock alltid upp till den enskilde betraktaren att bedöma vad som är det rätta sättet att leva. En liknande betraktelse har vi redan diskuterat när det gäller fotboll", fortsatte Noah.

"Vi har konstaterat att de svenska seniortränarna överlag prioriterar att lägga mest kraft och energi på försvarsspelet i förhållande till anfallsspelet. Troliga orsaker till detta har vi också resonerat kring. Utvecklingen ligger naturligtvis inte i försvarsspelet som jag på ett sätt betecknar som en del av den blåa järnvägen. Missförstå mig inte nu Pelle", sade Noah. "Försvarsspelet är betydelsefullt och en del av spelet fotboll. Ytterst är handlingen dock destruktiv. Förgöra och förstöra för andra. Ibland tvingas vi människor att döda djur för att vi ska få föda och kunna äta oss mätta. Från vissa djur kan vi även ta vara på pälsen och skinnet för att hålla värmen och slippa frysa. Att döda för dödandets skull är däremot något vanhelgande. Det riktiga

sättet att tänka borde vara att försvara energiskt för att åter kunna vinna tillbaka bollen för att på nytt kunna anfalla igen och försöka göra mål – spelets mening!

Utvecklingen och framtiden ligger givetvis i anfallsspelet som är en uppenbar röd förbindelse. Här bör skapandekraften sjuda och öppna upp för kreativa handlingar. De tränare och klubbar som har gjort valet att ge företräde åt försvarsspelet har i samma stund begränsat det motsatta – nämligen anfallsspelet", förstärkte Noah.

"Det gäller att hitta balansen. Under träningar bör tränare och spelare befinna sig omväxlande på de båda järnvägsspåren för att vänja sig vid hur verkligheten ser ut i spelet under matcher. Detta eftersom matchspelet ofta byter karaktär och ständigt växlar mellan anfallsspel och försvarsspel.

Anfallsspelet är i relation till försvarsspelet överlägset den del av de båda som kräver mest träning för att utvecklas och bli funktionellt. En dominerande del av träningstiden bör rimligtvis då avsättas till anfallsspelet, där bland annat teknik, spelsinne, samspel och samverkan är viktiga ingredienser. Alla dessa moment tar lång tid att öva in. Ju komplexare och mer varierade dessa moment är, desto mer tid måste avsättas. Utöver tiden bör alternativa metoder tillämpas för att ge dessa moment bästa möjliga förutsättningar till utveckling. Ändå förundras man över att den stora majoriteten i tränarkåren ger förtur åt försvarsspelet. Mycket märkligt kan tyckas! Hos dessa tränare är det i regel endast grunderna i det offensiva spelet som får företräde. I dessa lag har anfallsspelet ingen större framtid."

Noah avslutade sitt lilla anförande med att betona att han försökte vara följdriktig och kategorisk i sin liknelse och ge mig tydliga bilder av sin berättelse.

"En intressant framställning du gjorde av de två järnvägsspåren", sade jag. "Kopplingen till sporten fotboll fick du naturligtvis också med på slutet. Mycket beskrivande."

Noah lämnade inget åt slumpen. Han ville verkligen att jag skulle förstå innebörden av metaforen.

Vi var nästan tillbaka vid Pacos och Munas hus när Noah frågade om jag var sugen på en ny uppgift.

”När Pandoras ask väl öppnats finns ingen återvändo”, svarade jag. ”Jag antar din nya utmaning helt osynad Noah”, tillade jag.

”Hur som helst, uppgiften blir denna gång att dissekera din anfallsfilosofi”, fastslog Noah. ”Det blir hälsosamt för dig att sammanställa din anfallsidé. Det kan vara bra att ha den till hands vid senare tillfällen, då du argumenterar för dina åsikter. Ett förslag är att bryta ner en övergripande helhetssyn till mindre enheter. Liksom uppgiften på berget har du fria händer att bearbeta det hela på ditt egna sätt. Din kreativitet får inte hämmas genom en för begränsad handlingsfrihet.”

Noah berättade därefter att han skulle tillbringa större delen av morgondagen tillsammans med Paco och några vänner till honom. Han hoppades att vi kunde prata om mina slutsatser av uppgiften senare under aftonen.

Vi gick in i Munas stenhus. Noahs mamma hade gått till sängs. Den händelserika dagen var till ända. Nu väntade en välbehövlig nattsömn. Noah och jag sade god natt till varandra. En stund senare sov jag.

På morgonkvisten knackade det på dörren till mitt lilla krypin. Det var Muna som meddelade att frukosten var framdukad. Jag visste inte riktigt vad jag skulle förvänta mig av dagen. Klart var att jag var inspirerad av att få vakna upp i en verklig indianby med anor tillbaka till medeltiden. Noahs uppgift eggade mig likaså.

Jag fick äta frukosten ensam i stillhet på altanen bakom huset. Efter en stund anslöt Noah som redan ätit sitt morgonmål. Han frågade om jag sovit gott.

”Som en stock”, svarade jag.

”Bra”, sade Noah samtidigt som han pekade på ett litet platåberg någon kilometer bort. ”Jag tänkte att du skulle tillbringa dagen uppe på berget när du skapar din syn på anfallsfotboll. När du närmar dig

berget kommer du att se att en liten stig leder upp till toppen. Där uppe finns en hängmatta som du kan ligga i eller en stol att sitta på om du hellre föredrar det. Ryggsäcken är redan packad."

"Jag börjar känna igen rutinerna", svarade jag.

"Upp på berget och skapa, Pelle! Om du inte är tillbaka innan skymningen kommer jag och hämtar dig", sade Noah.

Det skulle bli en het dag i ökenklimatet. Solen gick redan på högvarv. Jag tog på mig en keps för att skydda mig från solen och gick sedan mot berget med bestämda steg. En kort stund senare stod jag på bergstoppen. Jag lade mig ner i en tilltalande liggstol i skuggan och försökte framkalla den rätta författarkänslan.

Jag visste fullt ut vad jag stod för, men det klurigaste var att kunna återge det nedskrivet på papper. Det smög in en oro för att jag inte skulle hinna bli färdig. Jag slog bort dessa negativa tankar och konstaterade bara att jag skulle göra mitt bästa för att lösa uppgiften.

Först tyckte jag att det var lämpligt att formulera min övergripande anfallsfilosofi enligt den tyska filosofen Hegels utvecklingsprincip: tes – antites – syntes. Det var en form av dialektik eller argumentationsmetod för att komma fram till en sanning eller en konklusion (syntes). Ett visst påstående (en tes) förnekas av ett motsatspåstående (en antites). Förloppet mellan teser och antiteser som motsade varandra sågs som en utveckling som skulle leda fram till synteser. Principen fick jag förklarat för mig av en duktig lärare på en kortkurs som Arbetsförmedlingen anordnade, då jag var arbetslös under ett par månader för ett tiotal år sedan. Det var hög tid att ta fram denna gamla inlärda kunskap, fast nu med min egen tolkning av principen.

Efter ett par timmars ordvrängning i liggstolen hade jag lyckats få några formuleringar på pränt.

Tes –

Ett anfallande lag som kan skapa en maskerad och varierad hotbild med ackuratess har möjligheten att skapa distraktion i motståndarnas

försvarsspel. En offensiv med oväntade angrepp leder till försvårade försvarsvillkor och är därmed helt strategiskt korrekt.

Antites –
Spelare och lag som i sitt anfallsspel varken har förmågan att förvirra, överraska eller skapa omväxling har ett förutsägbart och underutvecklat anfallssätt.

Syntes och konklusion –
Valet för framtiden är att satsa på att utveckla kreativa anfallsspelare som tillsammans med medspelare återkommande kan slå ut och nå effektivitet mot ett samlat och organiserat försvar. Detta görs genom att spelarna uppnår en förhöjd skicklighetsnivå i anfallsspelet genom särskild utbildning och träning.

Efter att ha tillämpat Hegels utvecklingsprincip med motsägande teser funderade jag vidare över slutsatsen jag kommit fram till. Med pennan i högsta hugg fortsatte jag att föra anteckningar och spekulerade en del med mig själv.

En sak var klar – jag hade tagit ställning. Min övertygelse för fotbollen låg orubbat inom kreativitetens domäner. Det var det som var själva grundfundamentet med fotboll, nämligen att skapa. De som verkligen står bakom detta synsätt vet att det inte går att kompromissa – man måste välja sida. Det kreativa får inte hämmas eller hållas tillbaka. Kreativiteten måste få släppas helt fri utan förbehåll och ständigt tillföras vital näring. Att tänka kreativt är fantastiskt. Att få arbeta och få utlopp för sina kreativa tankar är ännu mer fantastiskt. Jag var helt såld på det kreativa! Det gällde att inte bara tro utan även våga. Det är helt klart en livsstil att tänka och arbeta med skapelser. Jag var förvissad om att fler fotbollsentusiaster kommer att söka sig till det kreativa i framtiden. Visst borde det vara mer intressant att vara en kreatör än en sekatör på fotbollsplan eller i själva livet?

Jag kände mig smått hänförd av mina egna tankar, över vad de skulle kunna betyda för svensk fotboll om de bara anammades. Varför inte försöka skapa ett eget mästerverk inom landets gränser liksom Da Vincis Mona Lisa, Queens Bohemian Rhapsody eller varför inte Mario Puzos litterära verk Gudfadern som även var återgiven på ett ypperligt sätt av Coppola på filmduken. Sverige som land skulle kunna klara av att ge liv åt en ny typ av kreativ fotboll, en renässans av totalfotbollen.

Allt är möjligt i slutändan – även för de icke troende.

Tankarna gick tillbaka till då Sverige rev den kinesiska muren 1989 i Tyskland, då Kina slogs tillbaka med hela 5–0 i lag-VM i bordtennis. Även singelspelet blev en succé, då J-O Waldner besegrade Jörgen Persson i en helsvensk final. Kineserna blev förolämpade i sin egen folksport.

Befolkningsmängd och tradition spelade ingen roll – med ett kreativt spelsätt, ny metodik och kunskap gick det att utföra ett mirakel. Liksom fotboll är bordtennis en breddidrott som spelas i alla länder. Det är inte en inskränkt idrott, som till exempel bandy, som endast på allvar spelas i ett dussintal länder. Pingisbragden var gigantisk. Goliat hade slagits tillbaka av lilla David. Vår ringa folkmängd jämfört med Kinas borde ha gjort bedriften omöjlig. Ändå gick det.

Är det ingen som ser att Sverige kan göra likadant i fotboll om vi bara …

Som vanligt är det rädslan och bekvämligheten som är de största bovarna. Fanns det någon inom landets elit som vågade sätta ner foten, ta ställning och bilda opinion för kreativiteten? Skulle en enskild klubb kunna omvända massorna? Kanske hoppades jag på att en fotbollens Messias skulle anlända och reformera oss på ett obestridligt sätt. En stilbildare skulle verkligen behövas. Frälsaren fanns på ett sätt redan här mitt ibland oss. Vi kunde se honom nästan varje vecka på teve och emellanåt i landskamper på inhemsk mark.

Hans namn var Zlatan Ibrahimovic. Skåningens kreativa kvaliteter var sammantaget helt överlägsna någon annan svensk spelares. Totalt överlägsna. Zlatan var en världsspelare som ska högaktas för sina fotbollskvaliteter, men samtidigt var det ett kritiskt omdöme till övriga i den nationella svenska eliten. Utan Zlatan på plan var spelet kraftigt reducerat i offensiven. Så får det givetvis inte vara. Det var ett fattigdomsbevis.

Jag var medveten om att skeptiker skulle peka finger och förklara att en förhöjd nivå av en kreativ anfallsfotboll skulle vara ogenomförbar i vårt avlånga land. Vissa ansåg att satsningen på en kreativ fotboll var för omständlig och för tidskrävande att genomföra. Andra tyckte att det inte behövdes någon utvecklad konstruktivitet utan att vi i Sverige skulle spela som vi alltid gjort, men göra det lite bättre och fortsätta stärka upp det som var vårt signum, den fastlagda svenska modellen. Jag hade så svårt att acceptera detta. Förstod de inte att vi aldrig skulle kunna konkurrera på samma villkor och alltid ligga efter redan innan säsongen eller matcherna ens hade börjat?

De bästa klubblagen och länderna i världen var minst lika bra som vi i Sverige på de sidor som kännetecknade oss som starka. När det gällde tekniken och det offensiva spelet var vi hopplöst på efterkälken. Med andra ord spelet med boll. Vi skulle inte ha något att sätta emot om vi inte blev bättre på det kreativa i spelet. Att bara lägga sig på försvar och satsa på kontringar mot de bästa lagen var ensidigt och ett brott mot spelets mening i mina ögon. Fy vad primitivt och glädjelöst.

Jag visste att andra skulle hävda att det inte gick att spela fotboll utan något försvarsspel. Dessa misstroende tyckare hade inte förstått grejen med min fotbollsfilosofi. Ett riktigt bra försvarsspel ligger som grund just för att utveckla ett riktigt varierat och kreativt anfallsspel. Således skulle de bästa anfallslagen även ha de allra bästa försvaren. Varför nöja sig med något annat?

Jag själv stod just för ett disciplinerat försvarsspel grundat utifrån en strategisk idé, där träningsmetoder och övningar på träningar bidrog till att säkerställa defensiven. Det ena behöver ju inte förta det andra. Framgångsrika lag behärskade hela spelet, inte minst försvarsspelet. Spelets yttersta mening hade jag dock klart för mig – att satsa på att utveckla anfallsspelet.

Det som jag kommit till insikt med var att spelet i den sista tredjedelen var mest eftersatt och att det var den delen av anfallsspelet som verkligen var i behov av en nydaning. Det hade slagit mig att förutsättningarna för anfallsspelet på egen planhalva skiljde sig markant i förhållande till spelet i sista tredjedelen som var mycket vanskligare.

Förutsättningarna för det anfallande laget att lyckas var generellt sett gynnsamma i uppbyggnadsspelet på egen planhalva i förhållande till det mer invecklade i sista tredjedelen av spelplan. Det var några faktorer som påvisade detta:

- Det anfallande laget är nästan alltid i *numerärt överläge* på sin egen planhalva. Det är fler medspelare än motståndare här. Flera alternativ kan vanligen erbjudas.
- De anfallande spelarna kan husera på relativt *stora spelytor*, vilket gör det lättare att undvika bolltapp till motståndarlaget. Ett alternativ i pressat läge kan alltid vara att passa tillbaka bollen till egen målvakt och därigenom börja om.
- Anfallsspelarna har förhållandevis ganska *gott om tid* för att lyckas med sina förehavanden på egen planhalva och en bit in på motståndarnas.
- Anfallsspelarna klarar sig i regel med en funktionell *grundteknik*, såsom att etablera ett passningsspel med bolltempo, göra medtagningar samt att utföra enklare dribblingar, finter och vändningar vid behov på egen planhalva.

- *Trygghet* och *enkelhet* är två parametrar gällande anfallsspelet på egen planhalva och i synnerhet i de bakre regionerna. Här behöver saker inte kompliceras utan snarare förenklas.

Anfallsspelet i och kring motståndarnas straffområde har konstigt nog i det närmaste motsatta förutsättningar för att lyckas, nämligen: anfallsspelarna är vanligtvis i *numerärt underläge*, de har *små ytor* att agera på, de har *ont om tid* för sina aktioner, det räcker inte med tekniska grundfärdigheter utan det fordras en *avancerad teknisk skicklighet* och helst i symbios med ett väl *utvecklat spelsinne* samt att anfallsspelarna har *finess och finurlighet* i spelet som ersätter enkelheten.

Med denna inblick är det inte svårt att räkna ut att träningsmetodiken måste skilja sig avsevärt åt när det gäller genombrottsspelet i sista tredjedelen av spelplan kontra uppbyggnadsspelet på egen planhalva. Det går inte att tro på eller hoppas att basredskapen i verktygslådan ska ge effekt mot ett starkt och organiserat försvar i den ofta kompakta och svårforcerade sista tredjedelen. Här krävs således en helt annan form av färdigheter i repertoaren. Fler verktyg måste finnas tillgängliga. Sannolikt behövs det till exempel flera skruvmejslar i olika storlekar och inte bara en enda för att få i olika storlekar av skruvar på plats.

Ju fler verktyg och redskap som kan behärskas, desto större chans till välgång. Spelsinnet och tekniken måste synkroniseras. Om till exempel en tavla ska hängas upp på en vägg behöver en spik spikas i med en hammare. Då är det inte lämpligt att en såg eller skiftnyckel plockas fram ur verktygslådan. De gör knappast någon nytta vid det tillfället. Smarta spelare vet vad som behöver göras och vilka verktyg som krävs i olika situationer. Att ha en bra teknik hjälper föga om spelintelligens saknas. Således gäller det att synka tankeverksamheten med den tekniska förmågan så att hela fotbollsaktionen kan lyckas.

Dessa kvaliteter och egenskaper kan i princip endast förvärvas i sista tredjedelen genom träning av specifika övningar och metoder

som främjar genombrottsspel. Denna träningsmetodik bygger på samverkan och samspel. När det gäller att lösa uppgifter tillsammans i denna del av spelplan är den interna kommunikationen och kombinationsspel synnerligen väsentliga. Några andra saker att bemästra är timing, kvickhet, fart och att kunna växla rytm i spelet.

En god vän till mig från Finland sade vid ett tillfälle att spelytan i och kring motståndarnas straffområde egentligen borde kallas för första tredjedelen. Som sann vurmare av kreativiteten och anfallsspelets betydelse var jag i högsta grad benägen att hålla med honom. Det var ju ytan längst fram som var mest intressant att komma åt och det var där målen skulle göras.

Jag stod i tacksamhet till Noah som hade varit en slags katalysator för att få upp mina övertygelser till ytan. Mitt självförtroende tilltog i takt med att jag blev bättre på att uttrycka mig. När Noah dessutom gav bekräftelse på att mina idéer var välgrundade och spännande växte min självkänsla ytterligare. Jag var riktigt nöjd med hur jag lyckades skapa modellen över min fotbollsfilosofi i Noahs första uppgift. Mina förhoppningar var att kunna presentera min anfallsidé på ett lika bra sätt. Den stora svårigheten var att kunna hinna med den tidsmässigt. Jag bestämde mig för att konstruera en dogm i faser och konsekvenser. Den skulle inte bli lika spektakulär som modellen över min fotbollsfilosofi, men den skulle kunna fylla sitt syfte och kanske bli klar i tid.

Det hade börjat skymma. Jag hade befunnit mig omkring åtta timmar på berget. Solen hade ändrat färg från gul till orange. Solnedgången var mycket vacker, men jag hade inte ron i kroppen att avnjuta den överhuvudtaget. Det var inte riktigt lika varmt som i Mexico några dagar tidigare, men inte långt därifrån.

Uppgiften hade trollbundit mig och det kändes som om jag varit på plats i en bråkdel av den faktiska tiden. Uppgiften var nästan klar. De sista orden skulle först falla på plats och plitas ner i kollegieblocket.

Plötsligt hörde jag ett ljud bakom mig. Jag ryckte till och vände mig om i all hast.

”Ursäkta, det var inte meningen att skrämma dig”, sade en kvinnoröst. Det var Hope, Amitolas dotter. ”Hej, jag blev ombedd av Noah att ta med dig hem innan det blev riktigt mörkt”, sade Hope.

”Tack det var snällt”, svarade jag med darr på stämbanden. Min puls steg av minst två tänkbara orsaker. Den ena var att jag verkligen blev uppskärrad av Hope, då hon smög upp bakom mig. Den andra var att hennes blotta närvaro generade mig. Hon hade ett par åtsittande jeans och en vit tunika på sig. Hennes långa svarta hår glänste i aftondunklet. Hennes kropp var smärt och hon rörde sig graciöst.

”Om du är redo så går vi”, sade hon och tog tag i min överarm.

”Låt mig bara få plocka ihop mina saker”, sade jag.

Vi gick därefter tillbaka mot Munas hus. Nedanför berget frågade Hope mig om maten hade smakat bra.

”Ja, den var mycket god. Jag ska tacka Muna när jag kommer tillbaka”, svarade jag.

”Det får du gärna göra”, sade Hope, ”men det var jag som lagade den.”

”Oj, det visste jag inte. Tack så mycket”, svarade jag lite brytt. Vi småskrattade och det kändes som om isen var bruten. Hope hade ett vackert leende och hon var mycket tilldragande. Det var svårt att försöka spela oberörd när jag i själva verket bedårades av hennes skönhet. Hennes oblyga sätt att vara gjorde att jag började slappna av. Vi småpratade den sista biten innan Hope gav mig en puss på kinden och öppnade köksdörren till huset där Muna bodde med mig som tillfällig gäst.

KAPITEL 6

Hybriden

Avstickaren till indianbyn Kykotsmovi var till ända. När Noah lite hastigt fick för sig att dra vidare hängde jag på till flygplatsen. Våra destinationer var dock inte desamma. Noah skulle vara verksam vid en konferens i New York och på flygplatsen skiljdes våra vägar åt. Vi växlade telefonnummer och några sista ord. Noah försäkrade mig om att vi skulle träffas på nytt igen. Vi sade på återseende och kramade om varandra. Jag tackade för allt och Noah visste att jag uppriktigt hade uppskattat vår tid tillsammans. Noah gick igenom gaten till sitt plan och bara en dryg timme senare var det dags för mig att ta ett direktflyg till Playa del Carmen för att ansluta till Martins hotell.

Dagarna i indianbyn hade varit något speciellt och skulle komma att bli ett minne för livet. Jag hade fattat tycke för Hope och trodde mig känna att det var ömsesidigt. Vi hade tillbringat en del tid tillsammans, men hade inte haft någon intim kontakt bortsett från några oskyldiga kramar och en avskedskyss. Vi lovade varandra att hålla kontakten och hoppades återses i framtiden. Det var onekligen något som jag ville och såg fram emot.

Väl tillbaka i Playa del Carmen kunde jag inte hålla tillbaka mig själv. Martin hade blivit kvitt sin kraftiga förkylning och hade anslutit till hotellet. Vi kramade om varandra som om vi inte synts på flera år. Mina nyvunna upplevelser och insikter fullkomligt bombarderade stackars Martin som nästan tvingades ta skydd för att undvika en överdos av haglande visdomsord. Det fanns så mycket jag ville berätta och diskutera med Martin. Jag var lika exalterad som ett barn på julafton. Martin var liksom jag själv fotbollstränåre och vi var båda intresserade av att dryfta utvecklingsteorier och testa dessa i

träningar och matcher med våra lag. Martin var assisterande tränare för ett division fyra-lag och hade uppdraget som bisyssla. Nu skulle vi fortsätta resan tillsammans, då Martin blivit frisk och tagit sig till Playa del Carmen med buss från Cancún dit den väldiga flygmaskinen fraktat honom.

Jag hade fått klart för mig att ”universella sanningar och världsliga koder” lätt kunde appliceras till fotbollen i nästan alla avseenden. Livet i stort hängde i högsta grad samman med spelet fotboll. Det fanns så ofantligt mycket att inkludera till fotbollen gällande filosofier, värderingar, ledarskap och aforismer. Till och med till synes märkliga tekniker från när och fjärran kunde implementeras till verksamheten bara de omdanades med sinnrikhet och fyllde sin funktion i sammanhanget.

Allt verkade dessutom vara påverkbart och föränderligt. Önskade saker kunde läggas till i konceptet medan ovälkomna saker med lätthet kunde exkluderas från kontot. Fanns det egentligen någon optimal filosofi eller något perfekt ledarskap? Troligtvis var allt avhängt till tid och rum samt just till den som stod vid rodret eller var betraktare till det hela.

Min övertygelse var att kunna skapa ett nära intill perfekt utvecklingsklimat för att kunna utveckla spelare och hela lag till stordåd. Helt enkelt att ta ett lag till en helt ny nivå mot fulländan och komma i närheten av någon slags kollektiv inneboende potential. Tanken var spännande och Martin var ett kvalificerat bollplank att diskutera saken med. Sedan vi möttes upp i Playa del Carmen hade redan åtskilliga timmar gått åt till att diskutera fotboll och livsåskådning.

Martin lyssnade och bemötte de läror som jag registrerat från samtalen med Noah. Martin var nästan lika överväldigad som jag själv och frapperades över Noahs skarpsinniga budskap utan att ha träffat honom. Martin hade blivit varse *Det indianska medicinhjulet, Den blåa och röda järnvägen, Fotboll blir det man gör det till,*

Balans genom inkludering, Dualismens motsatta poler, med *Livet är inte komplett utan döden* som yttersta slagord samt innebörden av begreppen *kunskap, förståelse* och *insikt.* Min syn på fotboll hade jag också presenterat för Martin som blivit smått imponerad av min framställning. Medvetet hade jag avvaktat med att berätta om min dissekerade anfallsfilosofi. Den tänkte jag spara till något senare. Jag drog även liknelsen med Leonardo Da Vincis måttlösa begåvningar, nämligen att jämföras till strävan att *utveckla fantomspelare med allsidiga toppkvaliteter* som kan realisera sina förmågor i en komplex matchmiljö. Jag ansåg att dagens spelare på elitnivå eller de som kunde träna obegränsat borde kunna bli riktigt skickliga på alla moment som förekom i spelet eller åtminstone nära på. Mitt nypåkomna synsätt var att inte begränsa spelarna i deras utveckling utan snarare leda dem till *obegränsning*. Fotbollen var komplex och det gällde att utveckla spelare som kunde hantera den invecklade och mångbottnade matchmiljön inte bara på ett enkelt dugligt sätt utan med upptrappade egenskaper och färdigheter som kunde matcha de allra bästa motstånden.

Noah hade skildrat ytterligare en djupsinnig liknelse under tiden i hans hemby och det var just att utveckla spelare med allsidiga toppkvaliteter. Han kallade den för *astronaututbildningen*.

”Ponera Pelle”, hade Noah sagt, ”att fyra astronauter skulle göra en gemensam rymdresa och fara iväg och vara borta omkring en månad. De skulle lämna den trygga tillvaron på jorden för helt främmande marker att exploatera och konfrontera. En sådan avlägsen färd var sällan fri från missöden. Allt gick inte alltid enligt planerna. Oväntade saker kunde hända. Om något ödesdigert hände kunde det dessutom leda till döden för samtliga i besättningen. Det var en hög riskfaktor som stod på spel och astronauterna visste om det. De hade tränat minutiöst under en lång tid och de var förberedda på i princip det mesta som kunde hända. Väl uppe i rymden skedde också flera olyckstillbud. En i kvartetten blev sjuk och blev sängliggande.

Några av datorerna slogs ut samtidigt. Det bekom inte de övriga rymdfararna som fixade till datorerna en stund senare. Skrovet på farkosten blev senare rammat av en stenbumling och delar av ytterhöljet slets sönder. Två av astronauterna fick söka sig utanför skeppet, där de hjälptes åt att svetsa och sätta skrovet på plats igen. När sedan en drivmotor hackade fick en avgörande insats utföras med stor skicklighet från en av astronauterna.

Mindre incidenter uppkom, men avhjälptes med säker hand. Anmärkningsvärt var hur smidigt tillbuden rättades till. Kanske var det inte så konstigt eftersom astronauterna var professionella rakt igenom och hade genomgått en intensiv och omfattande utbildning."

"Poängen med denna lilla berättelse", hade Noah sagt, "var att samtliga i astronautteamet kunde tillnärmelsevis allt. Alla och envar kunde arbeta med och laga trassliga datorer, svetsa skrov, kalibrera ostämda motorer eller fixa till andra störningsmoment. Varje enskild astronaut var superkompetent och kunde agera ändamålsenligt i rymden oavsett vad som än kunde tänkas hända, trots begränsade resurser och det oändliga avståndet tillbaka till planeten jorden", hade Noah fortsatt.

"På samma sätt borde en fotbollsspelare vara rustad för de situationer som uppkommer i matcher. Alla spelare borde kunna behärska både anfalls- och försvarsspelets samtliga moment med högsta kvalitet samt även behandla bollen fullkomligt med båda fötterna och tillåtna kroppsdelar i olika farter och situationer. Problemet är att så fungerar det inte riktigt idag. Naturligtvis borde en erfaren seniorspelare på elitnivå vara fullfjädrad inom alla områden och inte ha några större svagheter i någon del av spelet efter år av träning. I annat fall vore det ett fattigdomsbevis", hade Noah framhållit.

"Ju mer svagheter och brister, desto fler misslyckanden och dessa var ju inte välkomna. Således räckte det inte att leva på någon enstaka spetskompetens för att senare vara blottlagd i resterande delar av spelet. Med detta alternativa synsätt skulle färdighetsnivån höjas betydligt på spelarna och därmed skulle lagets prestationer automatiskt

bli bättre. Samverkan och samspelsförmågan i det offensiva spelet skulle behöva utvecklas avsevärt från dagens standard.

Sverige som land skulle kunna bli först med att utveckla en livskraftig hybrid. Det vill säga att plocka det bästa från framstående länder och utvecklade kulturer samt foga det samman med en egen idé till en syntes av sällan skådat slag. Till detta behövs en *astronaututbildning* i hela landet som omformar klubbar och förbund. En nyskolning skulle införas där tränare och spelare fick ta del av ett helt nytt tänk som leder till obegränsning och skapandet av spelare med allsidiga toppkvaliteter. Sverige skulle kunna bli en världsnation framöver och visa vägen med en ny typ av kreativ och fantasirik fotboll. Jag tror bara att det finns ett sätt för Sverige, eller ett land med ungefär samma förutsättningar som Sverige, att kunna leda utvecklingen framåt och vinna mästerskap. Det är att bli banbrytare och hitta ett nytt eller alternativt sätt att spela. Ett sätt som motståndarna inte riktigt känner till eller har svårt att försvara sig mot. En nivå där de enskilda spelarna har förhöjt sina kvaliteter och egenskaper. En oöverträffad hybridfotboll kan skapas från ett koncept byggt på mästerligt tillsatta synteser, både etablerade och nyvunna insikter.

För att få ett landsomfattande genomslag i Sverige i strävandet efter en ny typ av *hybridfotboll* krävs just att en *astronaututbildning* måste komma till stånd och planteras i alla delar av riket”, hade Noah förkunnat med allvar i rösten.

När jag funderat lite djupare på saken kunde jag inte säga emot honom utan var istället benägen att hålla med utan förbehåll, precis som vanligt. Naturligt måste utbildningen av ledare och tränare spetsas till och generellt inom det kreativa området. Riktigt ambitiösa tränare bör beredas möjlighet att genomgå en *astronaututbildning* för att förhöja nivån ytterligare och vässa kompetensen i riket.

”Martin, visst skulle det vara hyperintressant att skapa en hybrid för den svenska fotbollen och dra upp ritningarna för hur synteserna

skulle utformas och spelet kunna utvecklas till upptrappade nivåer?” framhöll jag.

En plan hade börjat gro i mitt huvud. En plan som skulle innebära ett projekt att omdana den svenska fotbollen mot en ny typ av totalfotboll. Grundfundamentet hade Noah skapat med sina teorier. Skulle det finnas en möjlighet för mig att förädla Noahs idéer till ett praktiskt genomförbart koncept att omsätta i klubblagsfotbollen i Sverige? Givetvis skulle jag sätta min egen piff och krydda på anrättningen. Skulle planen vara möjlig att genomföra? Fanns det tillräckligt med auktoriteter och följeslagare i Sverige som skulle dela idéerna med mig? Skulle det gå att påverka den stora konservativa massan och etablissemanget till en förändring?

Jag var fullt på det klara med att alla pusselbitar först måste sättas på plats och presenteras utifrån en strategisk plan. Det skulle inte räcka med teorier utan även iklädas konkreta handlingsplaner med väl utarbetade spelmodeller, integrerade träningsmetoder och speciellt utformade övningar. Förmodligen skulle det först även behövas bevis på att teserna fungerar i praktiken. Detta i form av ett lag som vandrar uppåt i spelsystemet med en kreativ hybridfotboll eller att framgång uppnås på annat sätt med denna typ av fotboll.

För att nå trovärdighet kunde inget lämnas åt slumpen. En sådan här plan skulle göra skillnad för fotbollen i Sverige år framöver och kanske även få konsekvenser i hela världen. Jag var övertygad om detta. Det var dags att börja snickra på den stora planen – *Fotbollsplanen*.

KAPITEL 7

De nio stegen

Jag kände mig pånyttfödd och full av energi, där jag satt bredvid Martin på en solstol på stranden vid det härliga blågrönmelerade havet i anslutning till vårt hotell. Tokmånga idéer virvlade runt i skallen på mig och jag visste varken hur jag skulle sortera dem eller vad jag först skulle börja nysta i. Ett var jag helt på det klara med och det var att jag nu för första gången kände mig mogen att fullt ut argumentera för min fotbollsfilosofi och mina åsikter. Noah hade främjat mina ståndpunkter och blivit utlösaren för mig att ta nästa steg. Exakt i vilken riktning visste jag inte ännu. Jag var fortfarande alltför mörbultad av Noahs aforismer. Jag kände mig emellertid fullpumpad av självförtroende och var redo att möta världen.

Ett par strandtavernor låg ett femtiotal meter bort. Något svalkande lockade i hettan. Jag tog upp plånboken från strandbagen och stegade barfota genom den brännande sanden. Inköpet föll på två sandwichglassar och en stor flaska mineralvatten. Martin tog del av förvärvet som vi avnjöt tillsammans under solen.

”Vad sägs om att ta del av min dissekerade anfallsfilosofi, Martin?”

Min vän nickade, men han föreslog att vi först skulle gå tillbaka till hotellet och sätta oss vid ett bord i skuggan. Vi hamnade istället i en soffgrupp i lobbyn som var helt tom på hotellgäster förutom oss själva. Jag tog fram mina anteckningar från Kykotsmovi som hade redovisats en gång tidigare. Då för mästaren själv som också hade iscensatt uppdraget. Nu skulle Martin få kännedom om mina innersta tankar i anfallsväg. Det skulle verkligen bli kul att delge mitt delvis nyförvärvade synsätt avseende en kreativ anfallsfotboll.

På hemmaplan i Sverige diskuterade vi ofta fotboll, men då på ett helt annat plan och definitivt inte lika djupsinnigt och detaljerat som med Noah.

Martin fattade en penna och satt beredd att göra noteringar på några pappersark som han fått tag i vid hotellreceptionen.

”Framställningen om min anfallsfilosofi har jag delat upp i nio steg”, inledde jag. ”Idéerna kommer jag inte att presentera i detalj utan mer i sin helhet”, fortsatte jag i ett hänfört röstläge. Noah hade föreslagit att jag skulle förenkla min skildring så mycket det gick och då valde jag att göra det på det viset efter rådande tidsbrist och under väldigt speciella förutsättningar.

”Innan jag berättar om de nio stegen vill jag betona att metoden för redogörelsen skapades i en hängmatta uppe på ett berg i ett indianreservat. Ganska surrealistiskt, eller hur?” fortsatte jag. En kontrast av gigantiska mått till vardagen hemma i Göteborg, där det mesta följde ett sedvanligt mönster.

”Martin, tänk dig att ett berg består av stora klippblock och stenbumlingar. Dessa stenpartier är uppbyggda av mindre enheter som stenar, grus och små sandkorn. Ytterst består berget av ännu mindre beståndsdelar, nämligen atomer och molekyler. Vetenskapen har rönt att det finns ännu mindre komponenter, men de har jag inte sett ännu”, skämtade jag.

”Nåväl, utan atomerna och molekylerna som jag inte heller sett skulle det inte finnas något berg. Jag vill jämföra liknelsen om berget till ett fotbollslag, där laget består av mindre enheter som naturligtvis är spelarna. De enskilda spelarna är unika med sina personligheter, egenskaper och färdigheter. Det är de individuella spelarnas egenarter som bildar laget”, fortsatte jag.

”Med detta sagt är det individen som måste sättas i centrum och må bra för att laget ska kunna utföra prestationer på ett fullgott sätt. Jag har valt en anfallsfilosofi som bygger på stor variation, finess och

finurlighet, men det visste du ju redan Martin", sade jag. "Den bygger även på att försöka ha ett stort bollinnehav och kunna hålla bollen inom laget för att välja tillfällena för genombrott och där försöka att komma till avslut. Snabba omställningar och kontringsspel ingår och tillämpas i den mån motståndarna tillåter. Denna anfallsvision ska sedan kläs med relaterade målsättningar. Anfallsspelets kreativa utmaning finns på motståndarnas bortre planhalva, där det till sist är meningen att göra mål. Då gäller det att ha en synnerligen specifik strategi för detta, där spelarna övar på att samspela och samverka efter en plan för att komma förbi motståndarnas nedre försvar. Samtidigt ska spelarna bli goda improvisatörer och hitta fiffiga genombrottslösningar med hjälp av ett tränat intellekt och god teknik.

De träningsmetoder och övningar som kommer att ingå i min övergripande anfallsfilosofi har jag inte konstruerat fullt ut ännu utan de kommer att presenteras i en mer omfattande beskrivning vid ett senare tillfälle", konstaterade jag.

"Hur som helst, här följer de nio stegen som kort återger min syn på anfallsfotboll."

Jag läste sedan upp punkterna utan att lämna utrymme för kommentarer från Martins sida.

1. Komma till avslut och göra mål

Slutmålet med anfallsspelet är att komma till kvalificerade avslut och ytterst att **göra mål**. Det är spelets mening att försöka vinna matcher och då behöver man göra minst ett mål mer än motståndarlaget. Gärna fler än så. För detta krävs i regel att ett flertal målchanser skapas. Ett delmål med min anfallsfilosofi är att kunna hålla bollen inom laget med god förmåga. Genom att ha ett stort bollinnehav kan spelet kontrolleras på ett bättre sätt än om det hade varit det omvända. Denna filosofi kan även vara den rätta medicinen för att trötta ut ett motståndarlag eller att bevaka en ledning i slutfasen av vissa matcher när kort speltid återstår.

Ett annat och viktigare delmål är att spela en attraktiv och teknisk fotboll med stort kreativt underhållningsvärde. Parollen som gäller är att vilja, våga och satsa framåt. Alla matcher vinns inte. Det gör inga lag. Vid ett eventuellt nederlag har de kreativa förespråkarna, liksom jag själv, ändå försökt att spela konstruktivt och följa spelidén och det är lovvärt i sig.

Som du förstår Martin, står jag helhjärtat för att vilja och våga satsa framåt, men inte utan försäkring eller beredskap bakåt. Ibland får man inte matcher på sina villkor och då får man göra ett visst avkall på sin matchplan och sin kreativa anfallsfilosofi.

Det finns emellertid de som väljer att lägga sig på försvar och hoppas på oavgjort eller att en kontring ska resultera i ett enstaka mål och ge seger. Visst kan matcher vinnas på detta sätt, men denna inställning påminner om en primitiv och perspektivlös fotboll utan vare sig hjärta eller känsla för det estetiska. Betänk att vid en förlust har man inte ens försökt att vara konstruktiv och har därmed inget att ta med sig till morgondagen.

Total modlöshet.

Ivrarna av denna slätstrukna filosofi vågar i bästa fall släppa iväg två eller tre spelare i det höga anfallsspelet och väljer oftast att mer tänka på ”defensiven i offensiven”. Honnörsbegreppen hos dessa överförsiktiga generaler brukar vara att ”spela efter resurserna” eller ”balansera laget efter förutsättningarna”. Det är försvarsmekanismer som fortfarande används flitigt i vårt land för att upprätthålla traditionens mönster och ge en oberättigad förlitan till att rädda ansiktet. Med detta sagt vill jag betona hur väsentligt det är i grunden att satsa på det konstruktiva och våga släppa loss framåt. Det är ju mål vi vill göra.

2. Slå ut motståndarnas nedre försvar

För att återkommande kunna slå ut motståndarnas nedre försvar, det vill säga backlinjen och målvakten, krävs ett framgångsrikt koncept som leder till skapandet av frekventa målchanser. Detta kan göras genom att upprätta en strategisk plan med avpassade träningsmetoder och övningar som refererar till en övergripande anfallsidé.

Planen måste harmonisera med spelarnas förmåga. Motståndarnas sista försvarslinje kan slås ut via kanterna eller centralt. Det kan också göras i ett uppbyggnadsspel eller efter kontringar. Ytan bakom motståndarnas backlinje är en eftertraktad målzon och en viktig nyckel att hitta för att dyrka upp motståndarnas nedre försvar. Om målchanser skapas centralt bakom backlinjen är mycket vunnet.

För att nå framgång i sista tredjedelen och kunna åstadkomma genombrottspassager och komma till avslut mot slipade försvar krävs att de anfallande lagen förkovrar sig i att samspela och samverka på ett effektivt sätt. För att vara fruktsam i och runt motståndarnas straffområde krävs kolossalt mycket samspelsträning och naturligtvis effektivitet i avsluten. När motståndarna är samlade och välorganiserade i sitt nedre försvarsspel krävs ytterligare färdigheter för spelarna i det anfallande laget. En grundläggande teknik och hög fart räcker inte som framgångsfaktorer. Verktygslådan måste utvidgas med betydligt fler förfinade verktyg och redskap som är anpassade för lyckosamma genombrott och nätrassel.

3. Lyckas med genombrottsfasen

Man kan säga att genombrottsfasen föregår avslutsfasen. Kreativ problemlösning ligger till grund för anfallsspelarnas prestationer i själva genombrottsfasen. I synnerhet gäller detta då motståndarna har backat tillbaka och är samlade. Vid genombrottsförsöken får de anfallande spelarna räkna med att vara i numerärt underläge och dessutom vara i tidsnöd och spela på krympta ytor. Kravprofilen är hög för att ta sig förbi etablerade försvar och komma till avslut.

Störst chans är om hela laget är engagerat och att alla utespelare är direkt eller indirekt involverade i det höga anfallsspelet. Full närvaro och alerthet måste råda i genombrottsfasen, då dessa spelsituationer är de absolut svåraste att behärska. Förutom teknik, spelintelligens och timing är kommunikationen spelarna emellan oerhört betydelsefull.

Just kommunikationen kommer förmodligen att bli nästa stora utvecklingsdel framöver inom fotbollen. Bland annat handlar det om att kunna uttrycka sig genom tal och kroppsspråk. Även förmågan att sända och ta emot budskap och signaler. Att ha full uppmärksamhet, närvaro samt att kunna uppfatta avsikter är av största vikt.

Andra händelser som ska bemästras i genombrottsfasen eller i sista tredjedelen är fasta situationer och slumpsituationer. Naturligtvis gäller det även att utnyttja misstag från motståndarna eller att lägga extra tryck på deras svagheter.

4. Skapa en maskerad och varierad hotbild

De flesta lag vill skapa många målchanser och göra mål i sitt anfallsspel. Bäst möjligheter har de lag som kan maskera sina avsikter och variera anfallsbilden för motståndarna. Den övergripande anfallsfilosofin bör därför bygga på att egna laget ska kunna överraska motståndaren genom att vara svårlästa, oförutsägbara och fantasifulla. Anfallen varieras därför med olika spelmönster och framryckningssätt för att försvåra försvarsvillkoren för motståndaren. Detta görs bland annat genom distraktion, det vill säga att skapa förvirring genom avledande handlingar och maskerande av de egentliga avsikterna. Motståndarna kommer därmed att bli osäkra, tveka och får helt naturligt svårare att försvara sig.

Ett anfallande lag som använder sig av list, fart, finurlighet och finess har stora möjligheter att skapa en maskerad och varierad hotbild i sitt anfallsspel – en slags illusion och synvilla för motståndarna. Dessa omväxlande och oväntade angrepp lämpar sig för att slå ut

motståndarnas nedre försvar och skapar förutsättningar för att lyckas i genombrottsfasen.

Kombinationsspel är centralt i denna form av anfallsspel. Med därtill effektivitet i avsluten är dessa lag mycket svårstoppade och går allt som oftast segrande ur striden.

5. Intränade mönster och improvisation

Anfallsstrategin bör bygga på en gemensam spelidé som alla spelare *känner till, kan* och *vill* utföra. Först därefter blir ett utvecklingsklimat gynnsamt att verka i. Ju högre upp i spelplan, desto större svårighetsgrad fordras av spelarnas kompetens och utförande.

På offensiv planhalva och i synnerhet i sista tredjedelen behöver spelarna öva in några olika spelmönster tillsammans. Dessa bör framtas från en strategisk plan. Inträndandet av spelmönstren och anfallsvägarna ökar förståelsen spelarna sinsemellan för vad som ska göras. För att denna typ av mönsterträning ska ge effekt krävs en omfattande träningstid där moment bryts ner från sin helhet till små detaljer.

När spelarna förkovrat sig i spelmönstren har de fått fler verktyg att lägga till i sin verktygslåda. De har dessutom fått en gemensam referensgrund att arbeta utifrån. Detta leder i sin tur till att spelarna även blir bättre på att improvisera och kunna hitta alternativa lösningar eftersom de fått en större repertoar. Spelarna ska alltid uppmuntras utifrån sin förmåga att hitta de bästa alternativen i aktuella situationer för att slå ut motståndarnas nedre försvar och komma till avslut. Detta innebär att anfallsspelarna i slutändan ska bli kopiöst duktiga på att improvisera för att hitta de rätta lösningarna i uppkomna lägen.

Det är med hjälp av spelsinnet som spelarna ska improvisera och snabbt kunna bedöma situationer och fatta snillrika beslut. Detta eftersom motståndarna oftast inte försvarar och agerar som man själv vill. Därför ställs höga krav på både observationsförmågan, beslutstagandet och handlingsförmågan.

6. Samspel, kombinationsspel och individuella prestationer

Mixen mellan intränade mönster och improvisation manifesteras i spelarnas samspel, kombinationsspel och soloprestationer. Kommunikation och samarbetsförmåga är två nyckelfaktorer i all samverkan och är betydelsefullt vid alla former av samspel.

När två eller flera spelare agerar tillsammans och utför ett speciellt spelmönster, kallas kombinationsspel. Detta görs antingen genom passningar, kontakter (till exempel vid en överlämning, då två spelare söker upp varandra och gör ett bollbyte) eller vid en mix av båda. Kombinationer kan göras över hela spelplan, men är speciellt effektfullt i samband med genombrott för att ta sig förbi motståndarnas nedre försvar. Märk väl att kombinationsspel ställer de allra högsta kraven på en fotbollsspelare. Här involveras teknik, timing, uppfattningsförmåga, kommunikation och spelintelligens bland mycket annat.

Samspel är en slags benämning och vidareutveckling av passningsspelet och innefattar samtliga spelares engagemang, alerthet, rörelser, positionsförflyttningar och inte minst bollkontakter. När laget anfaller och samspelar kan flera spelare ta löpningar och röra sig i samband med en passning för att på detta sätt interagera med ambitionen att omgående, eller i nästföljande fas, öppna motståndarförsvaret och hitta avancemang för genombrott. Ett fruktsamt samspel ger synergi och större effekter än ett så kallat passningsspel. Ett passningsspel är mer enkelt till naturen och är koncentrerat till en passningsläggares och en bollmottagares interaktioner.

Förutom ett produktivt samspel och kombinationer måste även exceptionella soloinsatser ingå i en varierad hotbild. Individuell skicklighet är alltid välkommen och nödvändig. Inte minst förmågan att kunna ”slå ut sin spelare” och avsluta med operativ ackuratess, vilket blir allt viktigare i den moderna fotbollen. Det är ett lagvapen

att ha spelare som äger en förträfflig dribblingsteknik och förmåga att effektfullt finta bort motståndare till höger och vänster för att skaffa sig fördelar.

För att återkommande lyckas vid samspel, kombinationsspel och soloprestationer krävs att spelarna kan hantera den komplexa matchmiljön. Här gäller det för spelarna att förverkliga sina förmågor på ett effektivt sätt. Klubbledningar och tränare bör sträva efter att utveckla ”kompletta spelare” med allsidiga toppkvaliteter som tillsammans kan uträtta underverk i anfallsspelet. Fulländningen går sedan i sin slutfas mot ”obegränsning”, där knappt någon styrning är nödvändig. De två anfallsessen Lionel Messi och Cristiano Ronaldo är två kreativa spelare som är bevis på detta. De har båda dominerat skytteligorna där de huserat under flera år och kan den ädla konsten att göra mål. De bör därför släppas fria och tillåtas använda sina magiska verktygslådor utan att styras upp av för mycket instruktioner och taktiska direktiv. Uppmaningen är att släppa illusionisterna fria innanför ramarna.

7. Väl utvecklad teknik och spelintelligens

Låt det först fastslås att det inte finns något som kan ersätta en väl utvecklad teknik i ett produktivt anfallsspel. Riktigt smarta spelare kan se vad som behöver göras i olika spelsituationer, men därefter måste de även kunna utföra det praktiskt på fotbollsplan. Det är här bollen och tekniken kommer in. För att lyckas med sina föresatser krävs det att spelarna kan uträtta saker korrekt med bollen. Det är därför det är så betydelsefullt för spelare att kunna förhålla sig till bollen i alla förekommande situationer, till exempel vid olika farter och tempon, vid motståndarangrepp från olika vinklar samt vid utförandet av tekniska göromål såsom finter, vändningar, passningar och skott med mera. Även om tanken och ambitionen är god så måste själva utförandet ändå bli rätt i slutfasen och då måste således

det bolltekniska fungera. Därför är det så viktigt och avgörande att inneha en riktigt god teknik. Inget kan ersätta tekniken i anfallsspelet.

För att dyrka upp kompakta försvar behövs både finess och finurlighet. Finess handlar om teknisk skicklighet avvägt i sin helhet. Finurlighet innebär att med hjälp av spelsinnet agera med list och klurighet. Helt enkelt att med timing utföra goda tekniska prestationer som är smart genomtänkta eller instinktivt påkomna. Tanke och handling samspelar ständigt även om vissa handlingar verkar komma spontant och närmast vara automatiserade. För att möjliggöra ett riktigt kreativt och produktivt anfallsspel bör således en driven teknik kompletteras med en hög dos av spelintelligens. Det är dessa två enskilda faktorer som är absolut viktigast och oftast avgörande i anfallsspelet. Lägg till en hög fysisk kapacitet hos spelarna som bidrar till fart i spelet jämte mental styrka, taktisk begåvning, samarbetsfärdigheter samt god kommunikationsförmåga och det finns knappt ett försvar som kan stå tillbaka.

Spelare med en stor spelintelligens kan både förstå och uppfatta spelet i olika situationer. Lägg därtill att de har förmågan att värdera vad som ska eller behövs göras och fattar sedan snabba beslut. Hela tankeprocessen tar allt som oftast bara bråkdelen av en sekund. Utöver detta har de även hunnit med att kalkylera med odds som väger in risker och möjligheter. Smarta och medvetna spelare väger in chanserna att lyckas i de många olika situationer som ständigt uppkommer på plan. De kalkylerar främst med sina egna förmågor och skicklighetsnivå i förhållande till bollen, men de jämför även styrkeförhållanden med motståndarspelare och inberäknar de enskilda medspelarnas kompetenser. Den spelintelligenta spelaren har till exempel förstått att det inte är någon större mening att slå en djupledsboll till en långsam medspelare att rusha efter. Ett sådant agerande hade sannolikt misslyckats även om det vore rätt i sak. Hade en snabb medspelare istället befunnit sig i samma situation hade

valet varit givet – slå passningen på djupet. Om väta fanns i gräset skulle förmodligen bollen sticka iväg i djupet och inte hinnas fångas upp av en medspelare trots en maxlöpning. Passningsläggaren är då tvungen att kalkylera med fler variabler och värdera sina handlingar.

Det är inte svårt att förutsäga att framtidens fotboll kommer att utvecklas ytterligare på alla plan. Sannolikt kommer morgondagens fantomspelare att vara fullfjädrade tvåvägsspelare, där de snabbt kan växla positioner och roller med varandra i både anfall och försvar. Motståndarna får därmed svårare att kontrollera spelet och läsa av situationer. Varför inte börja skapa framtidens fantomspelare och fantomlag redan idag?

8. Det är individens totala kvaliteter och färdigheter som avgör lagets matcher!

Det som ligger till grund för ett lags prestationer är de enskilda spelarnas insatser. Det är spelarnas totala kvaliteter och färdigheter som avgör utgången i matcher. Färdigheterna avser i huvudsak kvaliteten hos spelarna inom de fyra stora blocken: teknik, spelintelligens, fysik och mentala aspekter. Tillkommer gör även bland annat spelarnas förmåga att kommunicera och samarbeta som är grundläggande lagfunktioner i jakten på välgång. Spelarnas kompetens innefattar naturligtvis både anfallsspel och försvarsspel.

Slutsatsen är: ju bättre spelare, desto större chans till framgång och goda resultat.

Det är därför av högsta betydelse att varje spelare har så få svagheter och begränsningar som möjligt. Genom att eliminera brister kan alternativa styrkor växa fram. Detta bidrar till att spelare blir mer kompletta och kan prestera på en hög nivå. Det är främst upp till kunniga tränare att ta fram adekvata övningar och träningsmetoder som får spelare att utvecklas och tillfoga sig nya kvaliteter och färdigheter. Övningarna måste vara av både individuellt och kollektivt

slag. En individuell utvecklingsplan bör skräddarsys för varje enskild spelare in i minsta detalj efter en noggrann analys. På detta sätt blir spelaren medveten om vad som behöver göras. Naturligtvis måste spelaren själv reflektera över sin egen utveckling och ta befälet över sina aktioner.

Den ena utvecklingsplanen behöver nödvändigtvis inte tillnärmelsevis vara lika den andra. Detta eftersom varje enskild spelare har olika utvecklingsbehov. Spelarna har olika bakgrunder, erfarenheter, egenskaper, styrkor och svagheter, positioner på plan och roller i laget. Detta gör att individen måste betraktas som en unik människa och spelare trots att fotboll är ett lagspel.

9. Sätt individen i centrum för lagets bästa!

Grunden i ett gynnsamt utvecklingsklimat är att känna *glädje* och *trygghet*. När dessa två grundpelare är välmående brukar de generera motivation, självförtroende och harmoni. De mentala aspekterna är följaktligen basen för att må bra och kunna utföra goda prestationer.

Varje enskild spelare ska ges ansvar samt få möjligheten att få sina individuella behov tillfredsställda. Från ledarhåll gäller det att få alla spelare att tycka att det är kul i verksamheten och få chans att utvecklas utifrån sin förmåga. Även om fotboll är ett lagspel önskar alla spelare att få uppmärksamhet och känna uppskattning för sin egen skull. Alla vill känna sig betydelsefulla och vara accepterade av både medspelare och ledare. Individen förtjänar att bli sedd, för han eller hon är unik. Märk väl att det finns stora skillnader mellan spelarna i ett lag när det gäller flera avseenden. De har bland annat olika genetiska anlag och fysiska förutsättningar. De har alla olika uppväxt, fostran, mogenhet och social fallenhet. Spelarnas nivå av kunskap, kompetens och erfarenheter skiljer sig också åt. Olikheterna måste urskiljas och ses som en styrka för laget. Mångfalden som spelarna har berikar och det är upp till ledarna att med fingertoppskänsla bygga ett sammansvetsat lag.

Det borde vara en självklarhet att betrakta alla enskilda spelare som lika utifrån ett människoperspektiv. Det naturliga borde vara att se på människan och fotbollsspelaren som en och samma person. Eftersom saker och ting i privatlivet och vid sidan av fotbollen påverkar prestationerna på plan, borde en helhetsbild inbegripas kring en spelare. Denna helhetsbild innefattar spelarens totala situation inkluderat bakgrund, nuläge och framtidsutsikter.

Aspekter att uppmärksamma utanför fotbollen kan till exempel vara spelarens familjesituation, boende, arbete, studier, fritid, kost, hälsotillstånd och inte minst relationer. Ledarteamet kring laget bör engagera sig i den enskilde spelaren för att få kännedom om och förståelse för individernas komplexa helhetsbild. Därigenom kan ledarna lättare medvetandegöra spelaren om vad som fordras för att utvecklas som fotbollsspelare men även som människa. Att skapa ett förtroende mellan ledaren och spelaren är därför av högsta vikt.

Alla spelare kan inte behandlas lika eftersom vi inte är lika, varken som människor eller spelare. Däremot bör alla spelare behandlas lika och följa lagets interna regelverk, till exempel att göra sitt bästa, följa lagets målsättningar och spelidé, uppträda positivt, hålla avtalade tider och höra av sig vid frånvaro.

Naturligtvis sätts laget i mittpunkten och det är ju inget motsatsförhållande till att individerna med dess egenheter också sätts i centrum. För att laget ska kunna fungera optimalt eller på ett nästan fullkomligt sätt bör det först brytas ner till mindre enheter, där den enskilde spelaren med dess egenskaper och färdigheter är den minsta beståndsdelen i helheten. Det är sedan upp till den kalibrerade ledaren att få spelarna att dra åt samma håll samt att de ger det bästa av sig själva till gruppen.

Rådet till alla i ledarposition är: *Sätt individen i centrum för lagets bästa!*

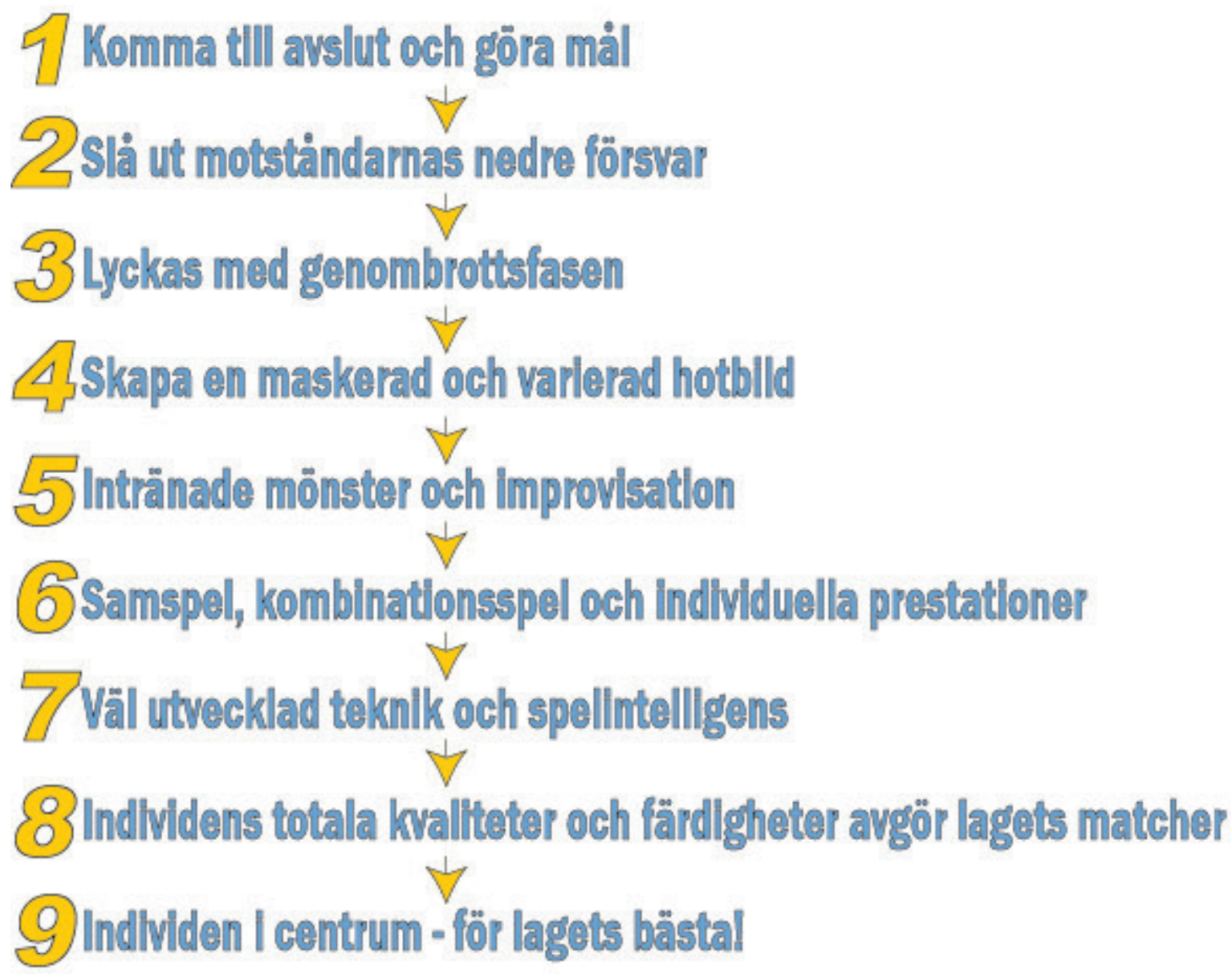

Anfallsfilosofi – nio steg

Efter att jag delgivit Martin min strategiska anfallsfilosofi följde en aktiv dialog oss emellan. Martin hade gjort anteckningar och synade mig genom att ställa kluriga frågor som jag fick bemöta. Med sina glödande frågeställningar ville Martin få kompletterande information om mina utläggningar snarare än att försöka sätta mig på pottkanten. Det var kanske inte så konstigt, då han hade en liknande fotbollsfilosofi som den jag nyss presenterat och hade i annat fall baktalat sig själv.

En man som jobbade på hotellet iakttog oss från sin position intill ett fönster en bit ifrån soffgruppen som vi satt i. Han verkade fascinerad av vårt samtal eller snarare av vårt engagemang och gestikulerande. När jag upptäckte honom skrattade han glatt och satte av mot en trappavsats som vette ner mot en utegård omringad av läckra kaktusväxter.

Martin harklade sig och konfronterade mig med frågan som gäckat mig flera gånger förr, nämligen:

”Är det viktigaste inom fotbollen att vinna, Pelle?”

”Om jag måste svara ja eller nej på frågan, så får det bli ett nej! Låt mig få förklara varför”, tillade jag. ”Det är viktigt att vinna, men det är inte det viktigaste. Det viktigaste inom fotbollen är inte att vinna utan att *försöka* vinna. Det vill säga att laget med de enskilda spelarna och ledningen kring laget vill vinna matcher som de spelar och verkligen försöker vinna. Ett bra resultat är givetvis tillfredsställande och något man eftersträvar. Då två lags möts kan dock högst ett av lagen vinna matchen. Det skulle betyda att ett av lagen eller till och med båda kan bedrövas ett stort misslyckande eller att de känner missbelåtenhet varje gång en match spelas, då de förlorat eller spelat oavgjort. Kanske upplever de till och med katastrofkänslor eller uppfattar att de går igenom en tragedi på grund av en förlust. Det måste väl ändå vara orimligt. Bara ett lag kan ju gå segrande ur striden. Att vinna, förlora och dela poäng är en del av spelet och det måste man kunna hantera. Med det sagt vill jag inte avdramatisera betydelsen av att vinna ett mästerskap, en serie eller enskilda matcher. Segerns sötma är ljuv och framför allt extra skön, då laget även spelat riktigt bra.

Det viktigaste är således inte att vinna utan att *göra* och *vara* sitt bästa. Det är en prestationsinriktad filosofi, där inget lämnas åt slumpen. Under alla matcher förväntar jag mig att spelarna i laget gör sitt bästa. Enligt mitt sätt att se på saken innebär det att alla följer lagets spelidé och matchplan samt att alla tar i efter sina förutsättningar så länge de är på plan. Det vill säga att de gör sitt bästa i alla bollkontakter, närkamper, löpningar och övriga situationer. De förväntas även att vara sitt bästa. Närmare bestämt att spelarna är laglojala, tar hemåtjobbet, uppmuntrar och berömmer medspelare, har ett positivt kroppsspråk och beteende samt har rätt attityd då de sitter på bänken. På detta sätt kan en vinnarkultur skapas, där alla gör och är sitt bästa både på och utanför plan med full medvetenhet

och delaktighet. Vad kan man mer önska? Kanske tre poäng, men det får man oftast om man förtjänar det och är bättre än motståndarna! Utvecklingstränaren eller utvecklingscoachen agerar omgående om spelare inte varit och gjort sitt bästa. Under normala förhållanden tolereras inte detta. Spelare kan få tillrättavisningar även om laget har vunnit en storseger. Den strikt resultatinriktade ledaren fixerar på resultatet och agerar därefter.

Det absolut viktigaste är emellertid att överhuvudtaget kunna träna och spela matcher. Det är på det sättet som vi måste se på saken. Att bara få lov att få hålla på med fotbollen är det viktigaste. För att kunna göra goda insatser måste vi tillfredsställa de grundläggande behoven som att kunna andas, äta, sova, få tillgång till rent vatten och värme samt få tak över huvudet. Därutöver gäller det att hålla sig frisk, ha hälsan i behåll och må bra. Andra saker som är viktigare än att vinna är att vi känner glädje, harmoni och trygghet. Att vi känner oss uppskattade och till och med älskade. Det gäller att ha perspektiv på tillvaron. Har jag svarat på din fråga, Martin?" undrade jag.

Martin inflikade med ironi i rösten att det verkar som om jag blivit sjuhundra procent visare på bara några veckor.

"Det ligger nog lite grann i det", insköt jag.

Martin kontrade direkt med en ny frågeställning.

"Tror du att ett lag som satsar offensivt med en kreativ och teknisk fotboll tar mer poäng än ett lag som prioriterar det motsatta? Det vill säga där en försvarsinriktad fotboll ges företräde och där spelarna främst lever på kampmentalitet och omställningsspel med begränsad anfallskraft? Ungefär så som du har beskrivit hur den svenska fotbollen ser ut i allmänhet, Pelle."

Jag tvingades återigen argumentera för mina åsikter och mina värderingar i en central sakfråga. Jag klargjorde att kreativiteten skulle segra på lång sikt eftersom spelarna och laget under tid förvärvar ny kunskap och ständigt lägger till nya redskap i sina verktygslådor. Detta genom omfattande specifik anfallsträning vad gäller teknik, spelintelligens

och samspel som regelbundet praktiseras under matcher. Detta leder till gradvist framåtskridande med ökad kompetens och förmåga som följd. Detta faller väldigt sällan till regression. De som främst främjar försvarsspelet kommer givetvis att kunna bli starkare på att försvara sig, men blir knappast bättre på att anfalla och göra mål. De kan i bästa fall bevara, slipa och förfina sina befintliga verktyg, då de inte verkar för vare sig progressiv utveckling eller för att fler kvaliteter tillförs till repertoaren.

”Martin, jag vill återigen betona att jag önskar ett organiserat och svårforcerat försvar. Det ena förtar inte det andra utan båda bidrar till en växande helhet”, tillade jag.

”På kort sikt kan dock det försvarsinriktade spelsättet med dess attribut vinna framgång och har gjort så vid åtskilliga tillfällen. Jag kan också se en viss tjusning i det. Utmaningen ligger för oss som står och verkar för den kreativa fotbollen i att jobba ännu hårdare för att vinna matcher av egen konstruktiv kraft och besegra de destruktiva förespråkarna. Det som närmast sitter på min näthinna och som avspeglar jämförelsen är Greklands seger i fotbolls-EM 2004 i Portugal för herrar”, fortsatte jag.

”Med ett sammansvetsat och kompakt försvarsspel och tappert krigande lyckades grekerna slå tillbaka storheter och vinna sina tre sista matcher i mästerskapet med 1–0. Jag vill minnas att det välorganiserade Grekland hade mindre bollinnehav än sina motståndare i samtliga spelade matcher under hela EM. Av de sexton lag som kvalificerade sig för slutspelet var det endast Lettland som hade mindre bollinnehav än Grekland i de matcher som samtliga lagen spelade. Detsamma gällde statistiken för antalet slagna passningar. Detta till trots samt färre skapade målchanser än sina motståndare lyckades Grekland ändå vinna knappt med en enastående effektivitet och kollektiva uppoffringar. I finalen mot Portugal hade de endast ett avslut på mål under hela matchen och det räckte. Storbingo Hellas!

Om allt stämmer och alla marginaler är på lagets sida kan en turnering vinnas med få skapade målchanser och högst begränsad

anfallsförmåga. I längden går detta givetvis inte och oftast blir det ett snabbt utträde ur turneringar med detta spelsätt.

Spelet Grekland presterade var inte vackert. I mina och många andra ögon var det en ledsam förlust för fotbollen. De flesta kände nog så utom grekerna själva. Greklands triumf var verkligen en så kallad pyrrhusseger för fotbollen i Europa. Det var som om fotbollen och dess attraktionskraft tog ett par steg tillbaka. Utifrån ett kreativt perspektiv var det närmast en tragedi."

Jag förklarade för Martin att en pyrrhusseger sägs härröra från den grekiske kungen Pyrrhos som vann ett viktigt slag mot romarna 280 f.Kr. Priset var dock att hans mannar led stora egna förluster och att resultatet även kunde leda till ödesdigra motgångar längre fram. Segern var en alltför dyrköpt framgång. Han sägs ha sagt: *"En sådan seger till, och jag är förlorad."*

"Ibland kan man briljera med kunskaper om gamla kungar och forntida händelser, då historia var mitt favoritämne i skolan undantaget gymnastiken då förstås", prålade jag lätt ironiskt.

I det närliggande perspektivet mindes jag Sveriges mirakulösa U21-gloria i Tjeckien, där våra blågula slog Portugal i finalen på straffar. De yngre svenska herrarna lyckades vinna hela turneringen för första gången och framtiden verkade se ljus ut inför en generationsväxling till A-landslaget. Den svenska nationen vädrade morgonluft och hoppet hade tänts. Verkligen kul för svensk fotboll såklart.

"I ett försök att vara objektivt nyanserad är jämförelsen med Greklands EM-triumf 2004 inte alltför olik Sveriges U21-framgång", sade jag till Martin.

Samma kännetecken och ingredienser präglade de båda lagen, där försvarsspelet, lojaliteten och uppoffrande kollektiva laginsatser utmärkte framgångarna. Den svenska effektiviteten framåt var knivskarp och den möjliggjorde medgången. Statistiken från Sveriges fem slutspelsmatcher i U21-EM inkluderat finalen skvallrar om

att kreativiteten inte förespråkades i första rummet eller inte heller kunde presteras fullt ut av våra verkningsfulla hjältar.

Emellanåt tyckte jag att de svenska U21-prestationerna periodvis var klart godkända i anfallsväg. I samtliga fem matcher hade Sverige dock färre avslut, mindre procentuellt bollinnehav och dessutom mindre antalet slagna passningar än sina motståndare. Det var ett konststycke att lyckas vinna hela turneringen med dessa röda siffror i bokslutet.

Efter den svenska bragden var jag splittrad i min tillfredsställelse. Med en bitterljuv känsla och sötsur smak i gommen var jag tudelad. Jag älskade mitt land och var glad för att de yngre herrarna lyckats med bedriften att vinna Europamästerskapet 2015. Emellertid stod ju jag och verkade för kreativiteten med allt vad den betyder och medför och så vinner mitt hemland på det gamla ”traditionella och hederliga” sättet och bevisade att motivation slår klass. Noterbart var att de andra länderna inte märkbart överglänste Sverige spelmässigt.

Jag kände att förespråkarna för urtypen av svensk fotboll hade fått vatten på sin kvarn och att huvuddelen av tränarkåren skulle fortsätta att nöta den svenska modellen år framöver med samma utmärkande egenskaper som alltid.

Å andra sidan, hade Sveriges U21-herrar fått respass redan i gruppspelet liksom Malmö FF fick i sina två olustiga gruppspelsförsök i Champions League under 2010-talet, så hade det nog inte heller lett till något nytänk utan förmodligen hade det vässats ytterligare på kammaren i jakt efter att stärka de traditionella honnörsorden för att nå framgång. Det vill säga att vi skulle fortsätta spela fotboll på samma sätt som vi gjort i modern tid.

Även de svenska damerna lyckades nå framgång med en högst begränsad offensiv i Brasilien där OS genomfördes 2016. En silverpeng kunde inkasseras efter finalförlust mot Tyskland. Efter ett knappt avancemang från gruppspelet lyckades damerna med de två följande matcherna vinna på straffar efter förlängning och nå finalen. Detta

efter försvarsinriktat spel, kämpatakter och med fattig offensiv. Förbundskapten själv skrattade ironiskt åt sina egna ord, nämligen att det svenska laget tråkat sönder motståndet genom att ha lagt sig på igelkottförsvar. Damerna hade försvarat sig till segrar och gnetat mot framgång. Oavsett kvalitet och spelsätt var det starkt gjort av tjejerna att ta medalj i ett stort mästerskap och det kan ingen ta ifrån dem. Spelet fotboll går ju ut på att vinna och ibland lyckas man göra det på ett defensivt sätt. Lyckligtvis vinner oftast de som har störst konstruktiv förmåga och dessutom vill och vågar satsa framåt.

De svenska herrarna lyckades samma år kvalificera sig för EM-slutspelet i Frankrike efter att ha slutat trea i sin kvalgrupp efter Österrike och Ryssland. I slutspelet blev herrarna utslagna direkt i gruppspelet efter en genomgående fruktlös offensiv, inte minst i sista fjärdedelen där väldigt få avslut avlossades mot mål under tre segerlösa matcher.

För mig överskrider fotbollens mening landsgränser och för mig till universella lustar när de bästa klubblagen och landslagen i världen bjuder upp till skönspel och skänker stor attraktionskraft. I ett annat ögonblick kunde jag känna en svartfotstämpel över min fosterländska uppfattning, då jag tillät mig själv att tänka på detta sätt och inte påhejade nationens intressen till fullo i alla lägen. Detta slog jag snabbt ifrån mig, då jag visste att jag bara ville gott.

Vägen som jag hade valt att vandra var alternativ för att nå välgång och ge tillväxt för framtiden. Vandringsleden var längre och mer energikrävande, men oöverträffad av naturskönhet och rika upplevelser för livet. Färden som leder mot kreativ utveckling och progressivt framåtskridande var spännande och allt annat än primitiv. För mig var det den självklara vägen att ta. Det fanns helt enkelt ingen annan väg att gå. Genvägar mot kortsiktighet var inget jag förordade eller trodde på. Det fanns heller inget som lockade mig med defensiva strategier och att spela en primitiv fotboll i grunden som många väljer att göra. En eventuell framgång på detta inskränkta sätt hade

jag betecknat som något jag hade fått be om ursäkt för. Åtminstone till mig själv, för mina värderingar och allt vad jag stod för.

Märk väl att vi är på väg att glida in i det tredje decenniet på 2000-talet utan ett kreativt tänk och då givetvis även med avsaknad av ett kreativt spel. Hur länge ska vi i Sverige blunda för att utveckla kreativiteten? Fem år till eller kanske tjugo år till? Eller kanske för evigt?

Martin fortsatte att grilla mig och jag fick stå upp för min nyss presenterade anfallsfilosofi. Frågorna tog till sist slut och vi bestämde oss för en matbit inne i staden.

KAPITEL 8

Destination Jerusalem

Jag hade upptäckt att jag fått pyspunka på svensk fotboll. Mitt patriotiska hjärta hade successivt tappat både stoltheten, tron och entusiasmen för spelkvaliteten som både landslaget och nästan alla våra inhemska elitlag stod för. Framför allt var det sättet att spela på som jag kände otillfredsställelse för. Jag saknade helt enkelt underhållningsvärdet i spelet och för mig var det kreativiteten som var eftersatt.

Vid några tillfällen hade jag till och med kommit på mig själv att byta kanal på teven från en överlag händelsefattig landskamp, där Sverige på ena sidan ”spelade efter sina resurser” och bjöd på ett ringa underhållningsvärde. Detsamma hade hänt flera gånger, då allsvenska matcher visats på mina abonnerade betalkanaler. Kvaliteten och variationen i anfallsspelet var begränsad och bjöd inte på några större finesser. Därigenom blev anfallen alltför korta och chansfyllda. Det verkade som om attackerna skulle vara raka och snabba till varje pris oavsett vilka omständigheter som rådde. Det kändes nästan som om det var fult och skamligt att äga bollen och invänta ett bra läge för genombrott. Mycket märkligt, tyckte jag.

Konkurrenskraften hade också oftast visat sig vara svag mot internationella motsvarigheter. Få undantag fanns, men i det stora hela var vi på efterkälken i Sverige och hade varit det i många år. Hur lång tid ska det gå innan någon upptäckte det? Varför dryftades det inte mer i media och i officiella sammanhang? Varför fanns det inga auktoriteter som ville se en förändring och uppdatering av svensk fotboll i den kreativa och tekniska riktningen? Och varför försökte vi endast hitta lösningar inom de områden som vi brukade arbetade

med i vardagen och inte de som vi borde inkludera för att bli bättre och mer kompletta?

Var svenska tränare och klubbledningar verkligen så övertygande om att den traditionella vägen som vi förespråkat så länge skulle vara ett vinnarrecept för framtiden?

Nej, det var knappast troligt. Det var helt orimligt!

Jag hade en känsla av att kåren och hövdingarna skulle fortsätta att stånga sig blodiga genom att slå huvudet i väggen. Mekaniskt skulle utan tvivel ombuden för svensk fotboll plikttroget med idétorka följa kutymen och hoppas på ett mirakel för framtiden. Kanske skulle en fotbollsmessias eller en ny Svennis dyka upp som når framgång på den så cementerat utstakade vägen? Kanske skulle vi kunna upprepa Greklands triumf från EM 2004? För mig var det utan tvivel att tyckarna och tänkarna i den svenska fotbollsfamiljen skulle fortsätta att bevara traditionen och den så kallade svenska modellen genom tid och rum. Det var ett lika säkert axiom som att Kalle Anka dyker upp årligen klockan 15:00 varje julafton. Ändå hoppades jag på en förnyelse och ett nytänkande.

Värderingarna hos det svenska fotbollsfolket satt i generna, framför allt hos de äldre generationerna, och de verkade ha bestämt sig – kreativitet är inget vi prioriterar på våra breddgrader! Låt oss därför hålla oss till det som vi bemästrar och lämpar sig för oss nordbor. Lämna resten till sydlänningarna.

Varför fanns det ingen i position som kunde se att vi blir mer kompletta, bättre och hela om vi inkluderar kreativiteten i spelet? Är vi i avsaknad av visionärer i Sverige?

Jag var inte högfärdig över mina egna åsikter utan försökte åtminstone ödmjukt påverka min närmaste omgivning med en alternativ väg ut ur fattigdomen. Jag visste att mina ståndpunkter kunde upplevas som lite kaxiga, men det var verkligen inte andemeningen. Jag ville väl, även om mina blågula känslor hade naggats i kanten. Givetvis ville jag inte känna på det sättet, men det var ett faktum som det

inte gick att råda över. Det gick inte att styra över känslorna – de var mina emotionella vägvisare och jag visste vad jag ville.

Fotbollen i Sverige var i behov av en rejäl kreativ uppryckning för att hänga med internationellt. Skickligheten i spelet måste nyfriseras. Det hade jag blivit varse för flera år sedan. I samhället i övrigt förändras saker och ting i en rasande takt. Nya uppfinningar, hjälpmedel och tekniska apparater översköljer oss som till exempel smartphones, datorer och andra tekniska hjälpmedel. Modeller utvecklas och förfinas oavbrutet och programvaror uppdateras snabbare än blixten. Ibland känns det som om man knappt hinner tillbaka från ett toalettbesök innan en ny version uppgraderats och förfinats till utformning och innehåll.

Tiderna har förändrats och detsamma har människan. Förr, och då menar jag inte för så länge sedan, hade människan vissa parametrar för att leva och överhuvudtaget kunna överleva. Vi var i behov av syre för att kunna andas, vatten för att smörja kroppen och mat för att få nödvändig energi till att orka utföra saker och kunna arbeta. Kläder hade som största funktion att skydda kroppen och ge värme. Tak över huvudet gav trygghet och skyddade från ovälkommen väderlek. Dessa värden tar vi numera helt för givna. Idag verkar dessa grundläggande livselement blivit sekundära för den moderna människan och passerats av andra viktigare överlevnadsdrifter.

Den i särklass mest betydande faktorn och helt nödtvunget för överlevnad verkar vara uppkopplingen till internet. Skit i syret – bara det finns Wi-Fi och snabbt ska det dessutom gå! Vid utebliven täckning vidtar ofta humörsvängningar och kraftord beklagas högmält till höger och vänster. Tålamodet har blivit kort och koncentrationsförmågan försämrad. På morgonen hinner kroppen knappt vakna förrän den intilliggande nallemobilen ska knäppas på för att kontrollera sociala medier, meddelanden och diverse inlägg med plågade nyöppnade ögon fästa på den oumbärliga skärmen. Ett pling från det digitaliserade gosedjuret utlöser automatiskt en betingad armreflex

hos den vanebildade som omgående bara måste syna den aviserade nyheten. Nyfikenheten är för stor för att avvakta ett senare tillfälle att ta till sig informationen.

En mobiltelefon med dess multifunktioner är idag mer beroendeframkallande än narkotika, smågodis eller någonting annat i vår närmiljö. Vid middagsbordet sitter familjemedlemmarna nu för tiden med varsin mobiltelefon asocialt hermetiskt isolerade från varandra i sin egna lilla värld. Vi distanserar oss från varandra och låter maskiner ta över. Vi verkar tänka mer på oss själva och mindre om andra. Detta är dagens verklighet och utvecklingen lär inte avstanna. Detta är något som även fotbollen måste anpassa sig till på gott och ont. Den moderna pulsen är här och tempot är uppskruvat. Allt ska gå med raketens fart och allt ska vara fräckare än förr.

Många har inte uthålligheten att lyssna igenom en hel musiklåt innan det zappas över till andra låtval i spellistan. Beatet i musiken dunkar numera rytmiskt i ett ursinnigt tempo på radion och effekterna i nyproducerade actionfilmer avlöser varandra i häftiga rappa klipp, där det knappt går att hänga med i svängarna.

Dagens samhälle är uppbyggt på ett otäckt högt tempo och snabbkonsumtion. Det gäller även matkulturen, där mikron är främsta nyttoprylen hemma i köket och snabbmatskedjorna bästa vännerna i hetsiga tider. Individen blir ständigt påverkad av stressen som råder. Det får även andra uttryck. Vem orkar förresten vänta på att äta lördagsgodiset tills i slutet av veckan? Går det inte lika bra att äta lite redan under måndagen? Nyanställda vill gärna ha ett förskott innan de gjort sin första arbetsdag. Det är tidiga belöningar som gäller i det pulserande samhället mina damer och herrar!

Jag vaknade till från mina inre tankar, ryggliggandes parkerad på en blå hotellhandduk en bit från strandkanten, när min mobiltelefon ringde. Namnet Noah kom upp på skärmen. Tänka sig att Noah ringer redan nu, tänkte jag glatt för mig själv, och svarade med en knapptryckning.

”Hej min vän”, hörde jag i andra änden. Han meddelade att han befann sig i Madrid på en mässa och skulle hålla ett föredrag om Nordamerikas ursprungsbefolkning.

Efter några utbytta artighetsfraser kom Noah med ett förslag. Han frågade om jag hade lust att fortsätta sökandet efter universella sanningar att inkludera inom fotbollen. Jag inflikade att expeditionen bara hade börjat och att jag tillsammans med Martin redan hade funderat på att dra vidare efter att ha blivit rastlösa på sistone.

”Vad bra”, sade Noah och kom med ett överraskande erbjudande. Noah förklarade att han hade förekommit mig och att han redan hade pratat med en person som han ville att vi skulle träffa.

”Mannen är en god vän till mig som heter Rabbi Alon. Han bor i Jerusalem”, fortsatte Noah. Noah talade om att Rabbi Alon var en rättslärd kyrklig man som förkunnade judisk tro. Han var också mycket intresserad av fotboll och hade unika läror att förkunna inom träning och lärande som kunde vidga synsätt på ett nästan översinnligt sätt och bidra till att uppspåra mystiken kring helheten och dolda sanningar.

”Rabbi Alon kommer personligen att ta hand om dig och din vän i hans hem – om ni vill förstås”, sade Noah.

Samtalet var kort därefter avslutat. Jag hade fått nödvändiga kontaktuppgifter till Rabbi Alon. När vi hittat ett flyg till Tel Aviv i Israel skulle vi kontakta Rabbi Alon som även erbjudit sig att hämta Martin och mig vid flygplatsen. Nu krävdes det bara att få Martin att haka på till det heliga landet, men det skulle nog inte behövas någon större övertalning om jag kände honom rätt.

Mycket riktigt. Trehundra raska steg senare stod det klart att Martin omedelbart nappat på Noahs förslag. Nästa etapp skulle bli Jerusalem! Historiska Jerusalem av alla platser! Staden där tre religioner möttes. Vad otroligt spännande!

KAPITEL 9

Rabbi Alon

Flygplanet, en Boeing 747 med någon kompletterande beteckning, landade mjukt på Ben Gurions flygplats i Tel Aviv tre dagar senare. Ombord fanns Martin och jag tillsammans med drygt ytterligare fyrahundra människor. De flesta applåderade då gummidäcken stötte till i asfalten på israelisk mark. Många var av utseende och klädsel att döma av judisk härkomst. Landet de hade i sina hjärtan var fyllt av en intresseväckande historik. Detta hade vi som unga tagit del av i skolundervisningen och nu skulle vi själva beträda det heliga landet ovetandes om hur den kommande tiden skulle gestalta sig.

Martin och jag hade haft tur som fått tag på enkelbiljetter till ett överkomligt pris på kort varsel. Resan hade gått från Cancún via New York och därefter direkt till Tel Aviv. Servicen på den sista långa flygningen var ypperlig. Maten som serverades var överraskande god och fria drycker sköljde ner resdammet. Flygbolaget EL AL ska ha credit för det, tänkte jag.

Martin hade bekvämt slagit sig till ro och lutat sig tillbaka med apterade hörlurar för att komma åt ljudet från valda filmer som visades på den infällda skärmen i passagerarsätet framför. Jag plöjde igenom tre nya filmreleaser och tillsammans med lite sömn kändes restiden mindre än vad den faktiskt var.

Den sedvanliga stämpeln hamnade i passet vid ett av många bås vid passkontrollen. Ett antal små fåglar cirkulerade i luften inomhus över våra huvuden och verkade inte vilja ta resvägen ut i det fria. Martin och jag fiskade upp våra resväskor vid det närmaste rullbandet och tog oss igenom tullen utan att deklarera något. Dörrarna slogs upp till ankomsthallen. Många förväntansfulla ögon besiktigade

oss resenärer från nära håll när vi strömmade ut, då de sökte efter adressater i vimlet. Kramar utbyttes av glada och ljudliga människor samtidigt som Martin och jag sökte med blicken efter någon som kunde tänkas vara Rabbi Alon.

En grupp människor med namnskyltar stod en bit bort. Av allt att döma var de chaufförer. Några hade taxibolagets firmaskjorta och vissa den sedvanliga kepsen på knoppen. På ett pappersark stod mitt namn handskrivet. Det hölls i handen av en man av normallängd, uppskattningsvis i unga sextioårsåldern, iklädd en vit kortärmad skjorta, blåa jeans och sandaler. Håret var mörkt och burrigt med en liten huvudduk fastsatt bak på hjässan. Ansiktet bestod av ett yvigt svart skägg som hade inslag av gråtoner. Kinderna var något insjunkna och ögonen var lystert bruna. Figuren var spenslig och skvallrade om aktiv kroppsvård. Martin och jag närmade oss mannen när han utbrast:

”Shalom, hello and welcome to Israel. Mr Pelle and Mr Martin I presume.”

Mannen gav oss ett rejält handslag och introducerade sig som Alon. Ett ögonblick senare satt vi i Rabbi Alons vita Subaru mot destinationen, Jerusalem. Små samhällen yppade sig längs vägen. En och annan vägskylt markerade att det fanns en kibbutz, ett slags frivilligt kollektiv, i närheten. Det mesta av geografin närmast vägen bestod av sand, mindre glesa buskar och spretiga träd. Emellanåt syntes citrusodlingar med främst apelsinträd. Några av apelsinträden låg alldeles intill vägen och var bara en armlängd bort för att skörden skulle bli olagligen reducerad. Apelsinträden gav ifrån sig en söt behaglig doft i den varma luften.

Trafiken flöt på, men avståndet mellan fordonen var i kortaste laget. Armar hängde utanför bildörrar för att svalka i hettan. Vid stoppljusen fanns inte tålamodet från bakomvarande förare att invänta turordningen. Vissa forcerade sig slingrande framåt och bilhornen användes lika frekvent som rattarna. En kakofoni av oorganiserat oväsen antydde otålighet och att viss irritation kunde skönjas i värmen.

Väl framme i Jerusalem började Rabbi Alon att peka ut flera sevärdheter på vägen till hans hem på King David Street nära gamla staden. Vi stannade bland annat till vid Knesset, Israels parlament, utan att lämna bilen.

Bilfärden tog knappt en och en halv timme. Rabbi Alon parkerade bilen intill sitt beigevita stenhus i två etager. Vid dörren till huset väntade Rabbi Alons fru Leora. Bakom henne stod Jacob, den yngsta av fyra syskon. Vi hälsades välkomna av familjen och både Martin och jag fick dubbla kindpussar i ansiktet. En tradition som vi inte har hemma i Sverige.

Rabbi Alons och Leoras fyra barn var numera vuxna och samtliga utflugna för länge sedan. Martin och jag fick tilldelat oss varsitt rum i ett hus som hyste flera mindre rum. Efter att ha installerat oss blev vi bjudna på middag. Det var redan dukat när vi satte oss runt matbordet. Vardagsrummet var stort, men ganska avskalat på väggar och i inredning.

Leora serverade oss en god kycklingsoppa till förrätt. En kokt biffköttgryta med ris samt massor av grönsaker, bönor och småplock utgjorde huvudmålet. Under middagen berättade Rabbi Alon att hans fru Leora arbetade med textil och sömnad. Leora sydde kläder och bonader efter beställning och arbetade mest hemifrån. Deras son Jacob arbetade som lärare på det största universitetet i staden och hade liksom fadern till yrket att förkunna bibelord. Jacob hade långa skruvlockar som en form av polisonger framför öronen och ett stort skägg som gömde nedre delen av ansiktet. Den judiska heliga skriften, Toran, påbjuder att man ska låta både polisonger och skägg växa. De ortodoxa judarna tolkar texten som att man inte får trimma håret med rakkniv eller rakapparat. Däremot gick det tydligen bra att använda sax, enligt Rabbi Alon. På huvudet hade han en kippa, en rund mönstrad tygbit.

Middagen avrundades med kaffe och tre olika sorters kakor till efterrätt. Allt var till full belåtenhet om än ovant. Därefter bad Rabbi

Alon en bordsbön på hebreiska som jag inte förstod något av, men förmodligen tackade han Gud för maten. Rabbi Alon berättade att de precis haft Jom Kippur, en judisk högtid som infaller tio dagar efter den judiska nyårsdagen. Jom Kippur handlar om förståelse och försoning. Man lovar Gud att bli en bättre människa och leva efter Guds vilja. Ett dygns fasta ingår i helgen, där all mat och dryck avstås. Denna högtid och nästan alla andra med religiösa inslag från Bibeln och det skrivna ordet följdes i Rabbi Alons familj, berättade han.

”Fotboll finns det plats för ändå”, smålog han med glimten i ögat.

Efter maten samlades vi i vardagsrummet och satte oss i tevesoffan. Rabbi Alon satte på nyheterna på teven. Efter tio minuter stängdes apparaten av och fick vila resten av kvällen. Vi avrundade en tidig afton genom att mest prata om Martin och mig, vilka vi var och vad vi sysslade med. Jag fick också beskriva mötet med Noah och vad vi hade gjort och diskuterat.

Rabbi Alon berättade utmålande om hans första möte med Noah i samband med fotbolls-VM 1970 i Mexico. De var båda unga på den tiden och hade funnit varandra före en landskamp. De hade träffats flera gånger sedan dess och höll en regelbunden kontakt, berättade Rabbi Alon. Det var för övrigt enda gången som Israel har kvalificerat sig för VM. Det blev dock respass redan i gruppspelet, där de bland annat spelade 1–1 mot Sverige som också gick samma öde till mötes.

Rabbi Alon framhöll att Noah var en mäktig person som hade förmågan att förena folk världen över. Noah kunde även hela människor. Som schaman kunde han vandra in i andra världar och få kontakt med andar, förfäder och kraftenergier. Han kunde därigenom inhämta information och få kunskap för att sedan hjälpa människor i vår värld idag.

”Jag kan försäkra att det inte är något hokus pokus över detta”, underströk Rabbi Alon. I nästa andetag frågade han om vi var trötta

efter resan. ”Gå nu och lägg er och få en ordentlig nattsömn så syns vi imorgon bitti”, fortsatte han.

Martin och jag gick till våra rum och därmed var en lång dag till ända.

Rabbi Alon satt avslappnad i förarsätet på sin Subaru med Martin i baksätet och jag själv fastspänd i passagerarsätet. Dagen skulle vigas till sightseeing och besök på historiska platser. Rabbin passade på att kortfattat skildra sin religion under bilturen på väg mot Olivberget som skulle bli första anhalten.

”Inom judendomen tror man på en enda Gud, Jahve. Vi tror även på ett liv efter döden, men anser att livet före döden är en väsentlig del av helheten. Livet ska levas på rätt sätt genom att följa Guds budord från Toran, vad kristna benämner som Moseböckerna. Gud har nämligen en plan för saker och ting som händer i världen”, förkunnade Rabbi Alon.

”Människan är skapad till Guds avbild och judarna är det utvalda folkslaget som ska hjälpa honom att sätta planen i verket. Judarna har mycket att förhålla sig till eftersom vår historia är omfattande i gudomlig mening. Vi har mycket att rätta oss efter. Närmast tänker jag på innehållet i heliga skrifter, olika högtider, bön och gudstjänster samt inte minst vardagliga hushållssysslor och matkultur. Ortodoxa judar äter till exempel endast kött från idisslande djur som har delade klövar. Allt blod ska tas bort från köttet innan det äts genom att lägga det i grovt saltvatten efter slakten. Detta tillredningssätt kallas att kashra. Rättrogna judar får endast äta rent och tillåtet kött och mat som kallas kosher. Detta finns alltid märkt på restauranger eller i mathandeln. Fläskkött från grisen får till exempel inte ätas. Inte heller skaldjur, men det finns de som tummar på det”, berättade Rabbi Alon.

Rabbi Alon fortsatte med stolthet i rösten att beskriva judarnas tro och levnadsstil.

”En annan sak som judar rättar sig efter är sabbaten. Enligt Toran skapade Gud världen på sex dagar. På sjunde dagen vilade han. Den sjunde dagen inföll på en lördag och därav ska människan vila på lördagar och inte arbeta. Sabbaten inleds på fredagskvällen tills skymningen infaller på lördagens afton. Det finns många ceremonier under sabbaten liksom ett regelverk att följa.

Innan vi stannar till kan det också vara bra att veta att inom kristendomen tror man att Jesus var Kristus och en Messias, men det gör inte anhängare till judendomen. Judarna väntar fortfarande på att Messias ska uppenbara sig en dag och förena folk till evig fred på jorden.”

I nästa stund styrde Rabbi Alon upp fordonet mot en höjd.

”Denna höjd kallas Olivberget”, sade han.

Vi klev ut i värmen och en mäktig syn mötte våra ögon. Mitt i blickfånget fastnade den väldiga Klippdomen med sin guldfärgade kupol. Byggnaden som ligger innanför murarna på det så kallade Tempelberget var faktiskt en muslimsk helgedom och räknas som islams tredje mest heligaste plats efter Kaba i Mecka och profeten Muhammeds moské i Medina.

Jag lät blicken sakta svepa runt och panorera den överväldigande mark som fullkomligt kryllade av heliga platser med kyrkor, kapell, monument och murar överallt. Stenhus i alla former kompletterade en fascinerande vy. Martin och jag insöp atmosfären och kände oss privilegierade av stunden att kunna befinna oss här i religionscentrat för både judedomen, kristendomen och islam. Det gick knappt att föreställa sig hur Jesus sägs ha ridit ner från denna utkiksplats till templet för att hyllas som en konung.

Rabbi Alon guidade oss vidare till fots. Vi stannade först till vid Pater Noster-kyrkan, där Jesus sägs ha lärt lärjungarna Herrens bön, *Fader vår*. Granne med kyrkan låg Himmelsfärdskapellet. Det var här Jesus enligt kristen och muslimsk tro lämnade jorden för att ta sig upp i himlen.

”I kapellet finns ett litet urgröpt hålrum i berggrunden som påstås av legenden vara ett fotavtryck från Jesus”, sade Rabbi Alon.

En liten bit därifrån låg Dominus Flevit-kyrkan som även kallas Jesu tårars kyrka. Platsen där Jesus lär ha gråtit över Jerusalem när han såg hur mycket folket bråkade runt omkring honom. Bara ytterligare ett stenkast därifrån vid foten av Olivberget låg Getsemane. I den vackra örtgården och trädgården sägs Jesus ha bett tillsammans med sina lärjungar dagen före sin korsfästelse, då han blivit förrådd av Judas. I trädgården har även Jungfru Maria begravts av apostlarna, enligt Rabbi Alon.

Den praktfulla Maria Magdalena-kyrkan med rysk-ortodox anknytning låg alldeles intill med sina förgyllda lökkupoler. Maria Magdalena ska ha varit Jesus främsta kvinnliga lärjunge och vissa hävdar att hon till och med var Jesus fru och mor till hans barn. Detta sistnämnda kom dock inte från Rabbi Alons läppar, utan det hade jag fått mig berättat tidigare från bland annat en dokumentär hemma framför teven. Sanning eller påhitt? Jag visste inte vad jag skulle tro. Den enda slutsatsen jag kunde dra var att om det skulle vara sant hade hela religionsbilden rubbats och kyrkans position hade förändrats markant.

Efter några korta stopp med fler sevärdheter stod vi framför Klagomuren, den västra delen av tempelmuren. En brokig samling människor befann sig intill muren, de flesta svartklädda med hattar och med korkskruvar längs öronen. De bad och var allmänt exalterade. Martin och jag fick låna varsin kippa av Rabbi Alon att sätta på våra huvuden, då det inte var tillåtet att beträda marken intill tempelmuren utan huvudbonad. Vi blev ombedda av Rabbi Alon att gå fram till muren för att be eller önska något. Jag noterade att några stack in små ihoprullade papper med böner mellan stenblocken i muren. Kvinnor sjöng en bit ifrån och gav emellanåt ifrån sig märkliga och högljudda läten. Tydligen är den befintliga muren endast en replika av tempelmuren som uppfördes av Israels andra kung som hette David och senare av hans son, kung Salomon.

Rabbi Alon framförde att templet uppfördes helt för första gången av kung Salomon, som var Israels tredje kung, omkring 960 f.Kr. Förbundsarken, lagtavlorna som Mose sägs ha fått av Gud på berget Sinai, sägs ha varit placerat inne i templet och skänkt en magisk kraft till israelerna. Templet ska ha raserats knappt fyrahundra år senare under babyloniernas erövringståg och de flesta judarna landsförvisades. Ett andra tempel restes 515 f.Kr. med återvändande judar, för att på nytt skändas och delvis raseras av Alexander den store ett par århundraden senare.

Rabbi Alon berättade att Jerusalem genom tiderna har belägrats upp emot femtio gånger och förstörts tio gånger.

Vi promenerade vidare in i det judiska kvarteret genom gränder med små butiker på båda sidor om oss. Fascinerande basarer med sköna valvgångar utgjorde delar av upptäcktsfärden. Försäljare gjorde oss beaktande stup i kvarten och ville inbjuda oss till just deras lilla affär. De flesta runt omkring oss pratade engelska, men det kändes tryggt att ha Rabbi Alon som guide. Vår egen rabbi fungerade som språkrör och förklarade att vi inte var intresserade av shopping just nu.

Intrycket från min sinnesnärvaro var att tiden hade stått stilla här i decennier eller till och med i sekler. Judiska ortodoxa människor sågs iögonfallande med sina svarta hattar, mörka klädsel och märkliga frisyrer. Den mer moderne israelen klädde sig som vilken västerlänning som helst och påkallade ingen som helst uppmärksamhet.

I folkhopen syntes även flera arabiska män med den sedvanliga palestinasjalen på huvudet omsluten med dubbla slags repöglor för att hålla huvudbonaden på plats. Kvinnorna var i minoritet på gatan och var sannolikt främst på plats i sina hushåll. Entusiastiska turister kompletterade skaran, hållandes kartor och mobiltelefoner i högsta beredskap för att navigera och dokumentera intresseväckande ting.

Här levde både muslimer och judar sida vid sida vare sig de gillade det eller inte. Samlevnaden var kanske också en förutsättning för deras gemensamma existens, funderade jag. Historien hade förändrats och

villkoren har skiftat genom århundraden. Det viktigaste var att hålla sams i regionen och hitta fredliga lösningar för framtiden. Båda parter får se sig själva som vinnare och inte något annat. Jag funderade ett kort ögonblick på vem som egentligen hade rätt till landet och staden Jerusalem. Det var omöjligt att spekulera i vem som kom först – hönan eller ägget. Därmed fanns det ingen anledning att bära tanken vidare.

Rabbi Alon pekade, under strosandet, ut byggnader för skolor och andra studiecentra som rests på senare år på den historiska marken runt västra sidan av templet. Vi tog sedan den sägenomspunna promenaden på Via Dolorosa eller ”Smärtornas väg” som den även benämndes. Enligt legenden förlöpte Via Dolorosa längs den väg där Jesus bar på korset fram till Golgata där korsfästelsen ägde rum. Martin som var kristligt troende var verkligen berörd av stundens allvar och fick återhämta sig tårögd på en bänk i anslutning till Heliga gravens kyrka som var den sista av fjorton stationer som kantade Jesus väg fram till sin död och gravläggning. Jesus lär ha begravts i en uthuggen grav i en klippa i närheten av platsen för korsfästelsen. På tredje dagen återuppstod vår kristna ikon från de döda. Dagen för Jesu död och begravning kallas i kristna kretsar för långfredagen och dagen för uppståndelsen benämns påskdagen. Martin som fortfarande var rörd lade sin ena arm runt mina axlar och sin panna mot mitt huvud. Han viskade känslofullt i mitt öra:

”Detta är mäktigt, detta är riktigt, riktigt mäktigt Pelle. Tänk att vi är här och får uppleva detta. Det är riktigt stort!”

Rabbi Alon tog oss till en arkad i närheten, där vi slog oss ner på några pallar intill en butik med försäljning av frukt, grönsaker och lite krimskrams. Här blev vi serverade arabiskt kaffe, eller turkiskt kaffe som vissa kallar det. Rabbi Alon redogjorde för att det finmalda nordafrikanska kaffet var tillsatt med kardemumma och lite socker. Kaffet kokas direkt i vatten och filtreras inte före servering. Med förväntan höjde vi de små metallkopparna till våra munnar och

smakgommarna fick tänja på gränserna från vad vi var vana vid. Kaffet smakade oändligt gott med en karaktär som var både rund, stark och söt samtidigt. Både Martin och jag fick strax senare en efterfrågad påfyllning.

Rabbi Alon vägledde oss sedan vidare efter kafferasten till ytterligare ett antal historiska platser. Besöket i Klippdomen på Tempelberget innanför murarna var en höjdpunkt. Smyckningen var magnifik och den gyllene guldfärgade kupolen attraherade ögat i mängden. Det var mycket att lägga på minnet och Rabbi Alons sightseeing var fullkomligt betagande. Martin och jag hade turats om att ta fotografier och filmsnuttar från helgedomarna. Vid ett antal platser var det strängeligen förbjudet att dokumentera omgivningen och det var bara att respektera. Det gick smidigt att köpa dvd-filmer eller fotografier från försäljare i närheten som ett alternativ för att bättre minnas dagen och piffa upp historiekunskaperna.

Före hemresan till Rabbi Alons bostad stannade vi till vid ett gatukök för att mätta hungern som gjort sig hörd. Haket var populärt av allt att döma. Människor trängdes lätt framför uppskurna och hackade grönsaker i färgglada former. Martin och jag fick varsitt pitabröd i handen. Toppen på det platta ihåliga brödet var snittat för att få plats med fyllningen. Rabbi Alon föreslog att vi först skulle smeta i hummus inne i det färska brödet. Hummus var en slags sås bestående av kikärtor och sesampasta med tillhörande olivolja, salt, citronjuice och en dos vitlök. Jag lät fingret fånga upp en klick av såsen från brödet och smakresultat var högst välsmakande.

”Detta kommer att bli en favorit i Israel”, sade jag till Martin.

Brödet fylldes sedan med utvalda grönsaker från det fräscha ståndet samt falafel i botten. Falafel, som var en slags friterade grönsaksbollar, hade jag ätit hemma en gång men upplevelsen var inte i närheten av det som avsmakades vid ståndet. Martin som hade proppat sitt pitabröd fullt med tillbehören kunde bara instämma. Detta var riktigt smaskigt.

Kvällen avrundade vi i Rabbi Alons hem sittande utomhus på altanen. Det dröjde inte länge förrän Martin och jag tog på oss långbyxor och en tröja. Inte på grund av någon tilltagande svalka utan för att myggen hade gjort entré och ville prova vårt svenska blod. Rabbi Alons fru Leora satte kontakten till den vägghängda mosquitogrillen i eluttaget. Grillen tändes ultraviolett och omgående börja det spraka till då den första myggan tog vägen mot en knastrande ändalykt.

Efter att ha summerat dagen tillsammans med Martin, Rabbi Alon och Leora började vi ofrånkomligt att diskutera fotboll. Leora pep in i huset och lämnade oss själva med kaffe, kakor, nötter och en skål oliver. Jag kom på mig själv att inte ha ägnat en tanke åt fotboll under hela dagen. Det fanns tydligen plats för annat som kunde uppta uppmärksamheten.

Rabbi Alon hade fått kännedom att jag fått ett antal kluriga uppdrag av Noah att redovisa. Jag förklarade att jag hade fått massor av nya insikter och kunskap. Det var saker som jag aldrig funderat speciellt mycket på tidigare eller inte haft någon som helst vetskap om. Noah hade öppnat mina tankebanor och jag hade sorterat och format tillsatserna till en slags egen blandform av filosofi, värderingar och idéer.

”En stor tacksamhet till Noah för hans välmenande”, sade jag samtidigt som jag fann mig själv bockandes med överkroppen. En våg av lärdom hade sköljt över mig de sista veckorna och jag var fast besluten att stå med båda fötterna på jorden och inte dåras av en nyvunnen kunskap. Jag hade lagt två ordspråk på minnet sedan tidigare som väl passade in i det sammanhang som jag befann mig i:

”Den kloke är stolt över allt han vet, den vise ödmjuk över allt han inte känner till samt *Den kloke har stora öron och kort tunga*. Vilka som var författare till dessa citat vet jag inte”, förklarade jag.

”Tänkvärt”, sade Rabbi Alon och hämtade omedelbart ett ordspråk från *Talmud*, judarnas efterbibliska skriftsamling:

”När du undervisar din son, undervisar du också din sonson.”

Rabbi Alon log och sade att det fanns mycket relevans i Talmud som kan tillämpas i den moderna världen idag. ”Tillåt mig även att citera Benjamin Disraeli som var Storbritanniens hittills ende premiärminister med judisk bakgrund: *Att inse att man är okunnig är ett bra steg mot kunskap.*”

”Så sant som det är sagt”, sade Martin. ”Kunskap är vägen mot bättre vetande. Jag har inte mycket sparat, men är villig att lära”, spexade Martin fram med ett brett flin på läpparna.

Vi blev sittande i kvällen och pratade om både ditt och datt. Rabbi Alon avslutade umgänget med att tala om att det stod fotboll på agendan nästa dag.

”Inget som herrarna har invändning emot antar jag”, sade Rabbi Alon och gav tecken med armarna att det var dags att dra sig tillbaka.

Innan jag somnade gick mina tankar till Hope från Hopibyn. Jag skickade ett textmeddelande till hennes mobiltelefon och uttryckte några vackra meningar om min korta vistelse i byn och umgänget med henne som fått mitt hjärta att slå några extra slag.

KAPITEL 10

Nya uppslag

Soldiset lyste upp delar av mitt tilldelade sovrum tidigt denna morgon, samtidigt som Rabbi Alon och Leora kunde höras samspråka i huset. En knackning på min sovrumsdörr bekräftade att det var dags att gå upp för att möta den nya dagen. Jag hade sovit gott och kände mig utvilad.

Efter frukosten på altanen satt vi åter i Rabbi Alons Subaru. Denna gång med Martin i passagerarsätet. Dagen skulle vigas till fotboll och det protesterade jag inte emot. Rabbi Alon berättade att första träningspasset var för barn i fotbollsskolan.

Klockan var åtta på morgonen och på den luggade gräsplanen befann sig ett trettiotal barn i åttaårsåldern i enhetlig klädsel. Ljusblå t-shirts prydde barnens överkroppar. Deras kortbyxor var även de ljusblå och strumporna var vita. Rabbi Alon hälsade glatt på några vuxna vid sidan av planen som inte helt oväntat visade sig vara barnens föräldraskara. Ett par tränarkollegor anslöt till Rabbi Alon. De presenterade sig på engelska för Martin och mig och skakade hand med oss. Därefter var det endast hebreiska för hela slanten. Av förklarliga skäl förstod Martin och jag inte mycket av själva språket, men greppade snart vad övningarna för barnen gick ut på.

Efter en kollektiv bollek med rörelse som uppvärmning fick spelarna hämta sina medtagna bollar. Nu skedde något som jag aldrig sett tidigare. Chaim, en av Rabbi Alons tränarkollegor, satte på musik på en portabel bandspelare mitt ute på plan. Musiken gjorde att barnen omedelbart, nästan självverkande, skuttade omkring med sina bollar och lekfullt förflyttade sig med spontana bollkontakter. Efter ett par minuter stängdes musiken av. Barnen spred ut sig i

en halvmåne runt bandspelaren med sin högra fotsula placerad på bollen under sig. Musiken sattes åter på med en markerad rytmisk trumtakt som dunkade ut i morgonluften. På en nedräkning från Chaim började barnen samtidigt att hoppa med fotisättningar på sina bollar, omväxlande med höger och vänster fot. Samtliga tre ledare gick runt bland barnen och såg till att de hittade rytmen och utförde övningen på rätt sätt i takten till musiken. Chaim ropade ”gemina-schmåla” på hebreiska upprepade gånger och jag uppfattade det som att det betydde höger-vänster.

Rabbi Alon ropade ”poppa-poppa” och han hoppade samtidigt runt som en dansant dribbler mellan barnen. Han var verkligen engagerad.

I takt till musiken satte pojkarna ner sina fotsulor på bollen, varannan gång med höger och varannan gång med vänster. Det var en mäktig syn att beskåda då hela gruppen rörde sig synkat på ett förutbestämt sätt. Pojkarna fick utföra ytterligare ett par övningar med olika rörelsemönster och bollkontakter innan de gick samman parvis med varsin boll. På nedräkning bytte de nu synkat bollar med varandra med fötterna på ett speciellt sätt i takt till musik. Jag hade aldrig sett något liknande och blev direkt förtrollad av den multifunktionella träningsmetoden. Jag noterade att alla barnen arbetade lika mycket med båda fötterna och att övningarna utfördes både symmetriskt och synkroniserat. Martin var lika imponerad som jag.

”Vilken möjlighet att utveckla tvåfotsspelare redan i unga år”, kvittrade Martin glatt.

Martin fortsatte att imponeras av barnens teknik och i synnerhet av träningsmetoden.

”Ser du hur koordinerade barnen är? Vilket smidigt fotarbete de har? Och hur musiken lättar upp atmosfären i träningen?” sade Martin.

Jag såg direkt kopplingen till hur träningsmetoden skulle kunna planteras i Sverige och omsättas av ungdomstränare landet över. Vilken effekt vi skulle kunna få i Sverige för att förbättra bolltekniken.

Efter en skottövning och lite smålagsspel var träningen över. Jag kunde knappt bärga mig att få möjlighet att fråga Rabbi Alon om den allsidiga träningsmetoden för att förbättra spelares bollkontroll, fotarbete och koordination. Rabbi Alon hade noterat vår upprymdhet. Martin hann före mig att ställa frågan vad det var för säregen träningsmetod som pojkarna utövade till musikaliska rytmer.

”Jag behöver en kopp kaffe för att besvara den frågan”, replikerade en leende Rabbi Alon.

Bilen bromsade in vid trottoarkanten till en coffee shop. Vi gick in i butiken för att få skugga och beställa en fika.

”Shalom Alon”, sade en man med uppknäppt skjorta bakom disken.

”Shalom Dror”, svarade Rabbi Alon hövligt tillbaka. Båda tog varandra i hand.

”Möt mina två svenska vänner, Pelle och Martin”, sade Rabbi Alon.

Vi hälsade artigt på butiksägaren och skakade hand.

”It is on the house”, sade Dror. ”Slå er ner så kommer jag strax till er.”

Vi slog oss ner på några enkla trästolar runt ett glasbord och njöt av luftkonditioneringen. Alternativet hade varit att sitta utomhus under ett parasoll och det hade också fungerat. Rabbi Alon berättade sedan historien kring tillkomsten av träningsmetoden till musik. Han sade att han fick idén till träningsformen en dag för tre–fyra år sedan, då han besökte en förskola. En kvinna använde musik när dagisbarnen kastade bollar till varandra i ett givet mönster ute i trädgården. Det lade grunden för ett kreativt tänkande, då han funderade utanför ramarna.

Rabbi Alon beskrev hur han tog sig en funderare på hur man skulle kunna skapa en träningsmetod till musik för att förbättra fotbollsspelares teknik med optimerade bollkontakter och som samtidigt gav fysiska effekter. Det hela utvecklade sig till en träningsform som kan utföras individuellt med en boll på stället eller under dribbling. Träningen skulle även kunna utföras parvis, i smågrupper eller i något större grupper.

”Som ni märkte tränar man lika mycket med båda fötterna och oftast kommer man lätt upp i över hundra bollkontakter i minuten”, sade Rabbi Alon.

”Det gäller också att hålla takten till musiken och barnen tränar därför på sin rytmik, taktkänsla och timing. Andra saker som övas är bland annat balans, snabba fötter i ett skiftande fotarbete, styrka för benen, kondition eftersom träningen är pulshöjande, koordination, split vision för att hålla koll på både bollen och omgivningen samt även koncentration faktiskt. Att träningen ger tekniska effekter är naturligtvis givet liksom att bollkontrollen är i centrum. Bollen och spelaren är oskiljaktiga i träningen som ger en härlig workout för benen och pulsen.

Spelarna upplever oftast träningen som både rolig och utvecklande eftersom de snabbt kan se personliga framsteg och får möjlighet att jobba så mycket med bollen. Det bästa är att tempot i träningen enkelt kan regleras av pulstakterna i musiken. När beatet i musiken är långsamt ska övningen utföras på samma sätt fast långsammare. Tempot kan lätt ökas med förhöjda pulsrytmer. Tempot i träningen anpassas alltså helt efter pulstakterna i musiken”, sade Rabbi Alon.

”Måttet på tempot hos ett musikstycke benämns kortfattat som bpm, beats per minute”, fortsatte Rabbi Alon.

Taktslag i minuten blev nog en passande översättning till svenska, antog jag.

”I och med att tempot lätt kan höjas och sänkas passar övningarna alldeles utmärkt att träna på även för ungdomar och seniorer. Puls- och musikvalet gör jag som instruktör”, sade Rabbi Alon. ”Arbetsintervallet kan också justeras efter syfte och målgrupp.”

Rabbi Alon berättade att han konstruerat ett femtiotal övningar tillsammans med en kompis och att bara fantasin sätter gränser för vad man kan skapa för innehåll.

”Fråga Leora om hon gillade när jag övade hemma i vardagsrummet emellanåt. Fick jag en idé till övning kunde jag testa den på nästan vilken plats som helst. Synagogan har också fått sina fiskar

varma”, berättade Rabbi Alon med uppspända smilband. ”Upprepningar av olika typer av bollförflyttningar och stegisättningar ger en ökad trygghet som lätt kan plockas fram i skarpa lägen i själva spelet. Många av övningarna har dessutom relaterade inslag av finter, vändningar, dribblingar samt snabba korta bollförflyttningar som man har användning av i matchsituationer.”

Martin och jag satt häpna och lyssnade till Rabbi Alons skildring av träningsmetoden till musik. Frågan som jag ställde tyst för mig själv var hur denne skäggprydde ortodoxe jude, förmodligen i knappa sextioårsåldern, kunde uppfinna en sådan revolutionerande och nydanande träningsmetod. Allt verkade vara genomtänkt och mycket smart påkommet. Det gick över mitt förstånd att Rabbi Alon var pappa till träningsmetoden som han kallade *Pop Ball*. Skenet hade bedragit mig. Mina indirekta förutfattade meningar hade spelat mig ett spratt. Jag var helt såld. Rabbi Alon var inte bara en bibelman utan också en skicklig fotbollsvisionär och gissningsvis också en kompetent utvecklingstränare. En synnerligen ovanlig kombination, kunde jag konstatera.

Noah hade inte skojat när han framställt Rabbi Alon som en klok man som hade saker att lära ut. Förmodligen var detta bara början på en ny annorlunda skolningsrunda som både skulle bredda och spetsa min insikt för framtiden. Nu fanns Martin med som vän, bollplank och elev. Det kändes betryggande att inte behöva uppleva denna resa själv som jag gjorde i mayariket och i Kykotsmovi.

Jag satt i mina egna tankar ett ögonblick när Rabbi Alon sade att det var dags att dra vidare.

Denna gång bromsade Rabbi Alon in sin bil på en parkeringsplats alldeles intill en fotbollsstadion inte långt ifrån fiket som vi nyss var på.

”Nu ska vi träffa klubbpresidenten i Hapoel Katamon”, berättade Rabbi Alon. ”Han är en mycket färgstark och positiv människa som gjort mycket för fotbollen i staden.”

I nästa andetag avslöjade Rabbi Alon att han själv även var tränare för klubbens sextonårs-lag. Hoppsan tänkte jag – det var en ny överraskning. Inte trodde jag att Rabbi Alon egentligen var tränare utan snarare rådgivare eller ett fan.

Hälsningsritualerna kändes igen. Klubbpresidenten och Rabbi Alon omfamnade varandra med dubbla kindpussar och med shalom som honnörshälsning. Martin och jag blev på nytt presenterade inför en främling. Ett rejält handslag klämde ihop min högra hand.

”Mina svenskar vänner, detta är min gode vän Avishaj och han är klubbpresident i Hapoel”, framhöll Rabbi Alon.

Vi blev introducerade av Avishaj i klubbens verksamheter och fick även en kort historik presenterad för oss. Vi tog därefter en tur in på matchplanen inne i arenan som hade sett sina bästa dagar och skvallrade om att en renovering vore på plats. Gräsmattan var inte heller av bästa kvalitet och frågan var om konstgräs inte hade varit att föredra. Avishaj verkade dock inte vara bekymrad. Han var stolt över det som existerade och visste mycket väl att arenan behövde en ansiktslyftning.

Avishaj frågade Martin och mig om vi skulle komma till matchen i eftermiddag. Martin och jag tittade på varandra och undrade vilka det var som spelade.

”Rabbi Alon har alltså inte talat om att juniorerna har en viktig match i ligan. Det är så här”, sade Avishaj, ”att Rabbi Alon är huvudtränare för juniorerna och de möter Beitar Jerusalem i en match om serieledningen. Båda lagen är hittills obesegrade i ligan.”

Martin och jag tittade på Rabbi Alon som sade att han precis skulle berätta för oss att vi var välkomna till att observera matchen från nära håll. Martin och jag blev inbjudna till samlingen före matchstart.

”Matchen kommer att spelas utanför arenan på B-planen som ligger alldeles intill”, sade Rabbi Alon.

Besöket hos Avishaj var avslutat och det var dags för Rabbi Alon att förbereda sig inför matchen. Rabbi Alon föreslog att Martin och

jag tog en promenad till köpcentrat som endast låg en halv kilometer ifrån arenan och att vi var tillbaka om två timmar, i god tid till matchen.

Vi nordbor traskade iväg mot köpcentrat och lämnade Rabbi Alon åt matchförberedelserna.

”Häftigt att få uppleva ett fotbollsderby i Jerusalem och med en rabbi som huvudcoach för ena laget”, sade Martin.

”Vi har verkligen kastats rätt in i hetgröten och det ska bli kul att se hur Rabbi Alon arbetar med sina spelare. Jag blir inte förvånad om våra sinnen får bevittna något uppseendeväckande. Allt som händer kring Noah och Rabbi Alon är sannerligen kulturkrockar för mig och stora kontraster till hur livet rullar på hemma i Göteborg”, sade jag.

Martin och jag återvände från köpcentrat. Vi blev inslussade av en man i en samlingslokal där Rabbi Alon befann sig tillsammans med ytterligare några män och ett antal ungdomar. Några satt i en stor soffgrupp, medan andra spelade pingis eller bara småpratade. En man gjorde sig hörd genom att vissla till och alla blev tysta i lokalen. Han verkade säga några väl valda ord och bad därefter en kort bön, där spelarna i laget tillsammans med ledningen unisont stämde in. Efter bönestunden klappade alla i händerna. Därefter tog Rabbi Alon vid och började prata kring matchen, vilket jag kunde begripa trots att jag inte kunde språket. Han presenterade laget som skulle börja spela matchen från start på en whiteboardtavla. Matchplanen för dagen redogjordes muntligt och även med hjälp av en taktiktavla. Så långt var inte mycket annorlunda gjort än vad jag själv brukar göra som tränare.

En kvart senare var genomgången avslutad och spelarna tog sig till omklädningsrummet. Rabbi Alon kom fram till Martin och mig och frågade om vi ville vara med i omklädningsrummet och även på matchplan vid uppvärmningen. Det tackade Martin och jag

givetvis ja till när vi ändå var på plats. Verkligen skojigt att få följa förberedelserna på nära håll.

Spelarna bytte om och vandrade ut på planen i sina AC Milan-relaterade matchtröjor. Även Beitar hade svarta ränder på sina matchtröjor, men dessa kompletterades av gula bårder istället för de röda som hemmalaget hade.

Efter fem minuters individuell uppvärmning samlades Hapoelspelarna hos en av Rabbi Alons medhjälpare. De tio utespelarna samt två av avbytarna fördelades vid fyra upplagda koner med lika avstånd från en femte kona som var placerad i mitten av övningsytan som var uppskattningsvis 12 gånger 12 meter. Konerna bildade tillsammans ett kors. Den första spelaren i respektive trio hade en boll vid sina fötter. Samtliga fyra bollförare tog sig alla på signal in mot mitten med massor av suldrag med fötterna. Varje spelare hann säkert med ett tjugotal suldrag i ett angivet sicksackmönster. När de fyra spelarna kom fram till konan i mitten stannade de upp och satte höger fots sula på bollarna. Vid en given signal exploderade spelarna samtidigt till sin vänstersida med ett suldrag på bollen bakom stödjefoten följt av en passning till spelaren som var först i ledet åtföljt av ett lättare ryck. De fyra spelarna som nu stod främst i stjärnformationen tog sig på samma sätt framåt mot mittkonan med snabba suldrag mellan fötterna. På nytt stannades alla fyra bollarna en halv meter ifrån konan i mitten följt av en förflyttning åt vänster för respektive spelare genom att sula bollen bakom stödjefoten.

Efter ett tag fick spelarna spegelvända utförandet och ta sig till höger vid mittkonan. Suldragen övergick till ett annat dribblingsmönster och en annan variant tog vid. Spelarna värmde upp båda fötterna lika mycket med många korta olika bollförflyttningar på liten yta. Verkligen raffinerat, tänkte jag. På detta sätt värmde spelarna fysiskt upp sina kroppar på samma gång som de utförde massor av bollkontakter.

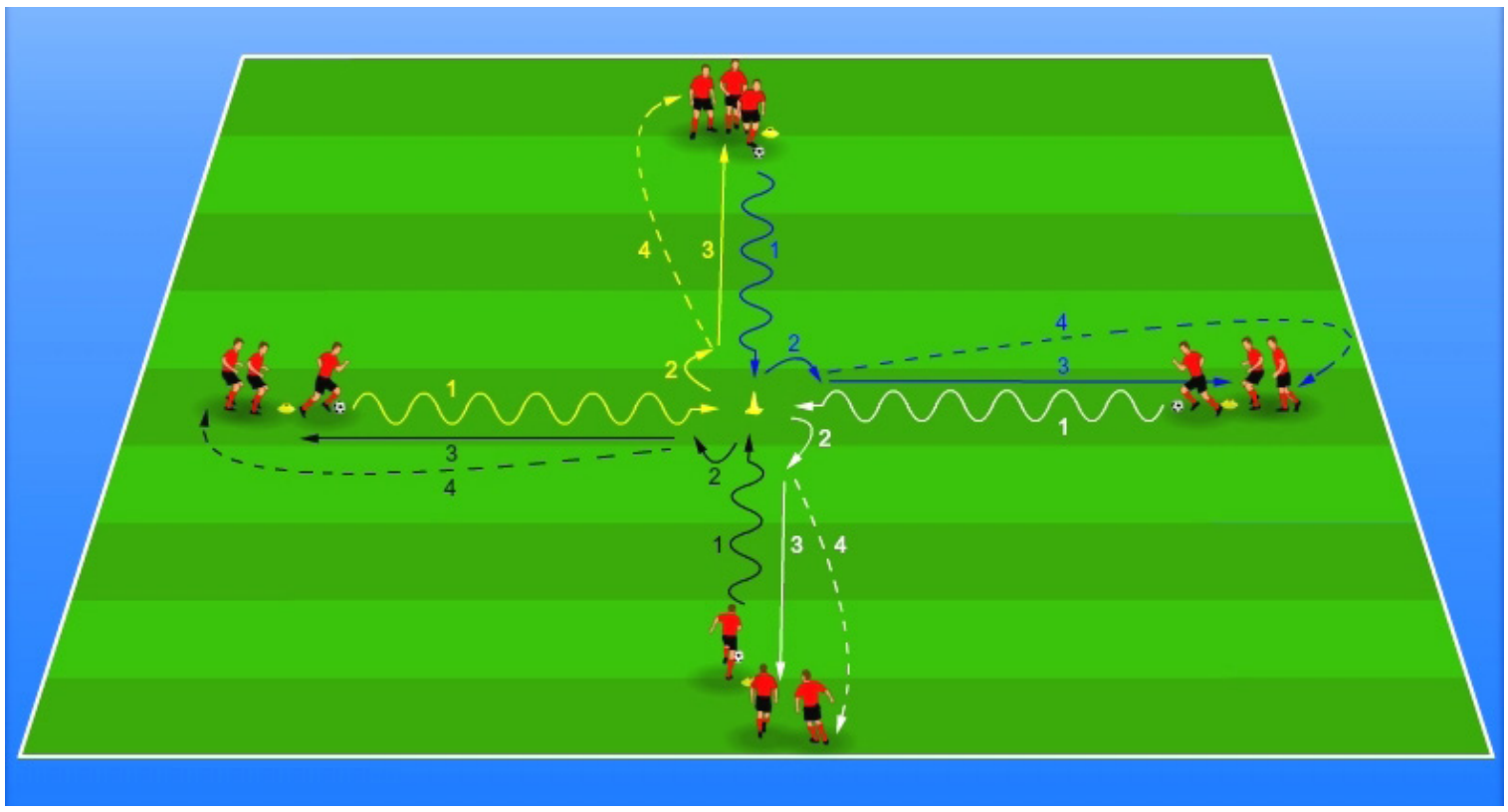

Betlehemsstjärnan

Efter ungefär knappt fem minuter började spelarna istället att passa de fyra bollarna mellan sig i ett speciellt mönster. Alla passningar slogs till spelartrion närmast till vänster och på så sätt passades bollarna mellan de fyra stationerna på ett synkat sätt. Passningarna slogs på ett andra tillslag efter att spelarna först gjort en kort medtagning i passningsriktningen. Efter knappt två minuter bytte spelarna passningsriktning och löpningar gjordes nu motsols. Därefter genomfördes även varianter med dribblingar och nickar inne i ytan. Den lilla övningsytan möjliggjorde att spelarna hela tiden var observerade av tränarteamet, där de ibland fick individuella anvisningar och uppmuntrande ord. Denna kollektiva uppvärmningsövning var mycket skickligt konstruerad. Tränarna och spelarna var alla samlade på en liten yta där de enkelt kunde kommunicera och ha uppsikt över varandra. Spelarna värmde upp och förberedde sig fintekniskt före matchstart med både snabba bolltouch i givna mönster, med passningar, dribblingsteknik samt även med nickar. Detta var smått genialiskt utformat. När domaren sedan blåser till matchstart är spelarna uppvärmda och känner sig bekväma efter massor av bollkontakter på olika sätt.

Efter stjärnövningen som varade i drygt tio minuter stretchade spelarna tillsammans och fyllde på vattenreserven för att avsluta med smålagsspel under en kort stund innan de åter vandrade tillbaka till omklädningsrummet. Därmed var uppvärmningen till ända.

Martin och jag anslöt till omklädningsrummet, där vi ställde oss nära dörren som vette mot duschutrymmet. Efter någon minut var spelarna samlade sittandes på bänkar runt om i rummet som nu luktade liniment. Odören kändes onekligen igen. Rabbi Alon hade fångat spelarnas uppmärksamhet som nu vände sina ansikten mot sin huvudtränare och tillika matchcoach. På ett tecken från Rabbi Alon slöt samtliga spelare sina ögon och blundade på samma gång som mjuk behaglig musik strömmade ut från en musikanläggning inne i rummet. En panflöjt stack ut i mängden och gjorde melodin rofylld. Rabbi Alon uttalade emellanåt några meningar med eftertryck i anspelning till musiken. Flera av spelarna satt med knäppta händer medan några andra höll sina händer mot sina knän i någon form av meditationsteknik. Spelarna var till synes i ett meditativt tillstånd och djupt avslappnade.

Efter musikens insomnande, efter en handfull minuter, reste spelarna på sig och gav varandra ryggdunkningar, handslag och tillhörande slagord. Spelarna lämnade omklädningsrummet och klev taggade ut på matchplanen redo för att spela en tidig seriefinal.

Martin och jag slog oss ner på en mindre läktare tio meter från Hapoels spelarbås när matchen var till att börja. Då mötte Martin och jag en oortodox syn då vi blickade ut över planen. Hapoel hade vunnit slantsinglingen och valde att göra avspark. Två Hapoelspelare ställde upp vid bollen i mittcirkeln omgivna av ytterligare fyra medspelare som hade gått ner i startställning för att låtsas löpa ett sprintlopp. De fyra som utvalts som sprinters var positionerade på mittlinjen, två på varje sida om bollen. Således befann sig hela sex spelare på mittlinjen inne i mittcirkeln. Vad är nu detta? tänkte jag och gav Martin en

knuff med armen. Vad håller de på med? Min blick for osökt till gästernas ledare som verkade lika förvånade som vi, pekandes ut mot mittplan på ett roat sätt. Sex sekunder efter att domaren hade blåst för avspark låg bollen överraskande i Beitars målbur. Ställningen var 1–0 till Hapoel.

Alla Hapoelspelarna, målvakten inkluderad, tog sig till motståndarnas straffområde för att gratulera målskytten och celebrera att deras avsparksvariant hade gått hem. Det hade tagit endast sex magiska sekunder. Martin och jag upptäckte att vi stod hoppandes av en exalterad upprymdhet tillsammans med ett hundratal andra personer på läktaren och runt omkring planen. Allt hade gått så fort och varit så exceptionellt ovanligt. Matchen hade ju knappt börjat! Detta var magi!

Bollen hade spelats bakåt vid avspelet till en mittback som direkt slog en lång hög passning förbi och över motståndarnas fyrbackslinje. Två av sprintrarna löpte i högsta fart rakt in i straffområdet mot målvakten. De andra två spelarna som gått ner i sprintposition löpte även de snabbt i djupled fast något bredare. De två som gjorde avsparken löpte framåt för att fånga upp en eventuell andraboll strax utanför straffområdet. Den långa passningen som slogs av mittbacken hade studsat bakom motståndarnas backlinje in i straffområdet, där en av sprintrarna hade nickat bollen, över målvakten som hade kommit ut på halvdistans, in i mål. Målvakten hade överrumplats totalt när han ställts mot sex ensamma motståndare som kommit rusande mot honom utan hjälp från sitt egna försvar som blivit helt tagna på sängen.

Jag hade aldrig sett något liknande på en fotbollsplan och dessutom med lyckad utgång.

”Vad fräckt och vad kul! Kan man verkligen göra så där?” sade jag till Martin.

Matchen vann Hapoel till slut med 2–1 efter en spännande tillställning med allmän hög kvalitet och fyndigt spel. Glädjen var märkbar i Hapoellägret efter matchen. Laget hade gjort en bra match

och hade hållit tillbaka sina motståndare som hade pressat på för en kvittering på slutet.

Tillbaka i omklädningsrummet var stämningen naturligtvis på topp. Glädjen var påtaglig. Efter en stund satte sig alla spelarna ner på befallning från Rabbi Alon och blundade åter några ögonblick. Spelarna gjorde sedan tecken med sina fingrar på båda händerna. Jag noterade att de flesta gjorde tummen upp med sin vänstra hand. De visade sedan upp ett antal fingrar med sin högra hand. En av Rabbi Alons medhjälpare observerade de enskilda spelarnas tecken och antecknade samtidigt flitigt på ett papper. Strax därefter avslutande Rabbi Alon samlingen med några få ord. Sedan var det dusch och hemfärd.

Det var glada Hapoelanhängare som lämnade arenan denna afton med något speciellt att minnas. Jag visste att jag aldrig skulle glömma avsparksvarianten så länge jag levde. Jag fick en omedelbar lust att prova den hemma i klubblaget. Hur skulle det se ut?

Åter hemma i Rabbi Alons hus fanns det tid för förtäring och uppföljande diskussioner. Leora hade på nytt skött marktjänsten. Hon hade lagat en god middag med ett glas rödvin att smutta på, dagen till ära. Vi hamnade sedan i månskenet på altanen för att inmundiga efterrätten som bestod av ett kakverk samt någon grön geléliknande slemmig sötsak. Både Martin och jag smakade artigt på den gröna massan, men jag avstod att äta upp hela fyllningen i skålen, då den inte var direkt inbjudande eller särskilt njutbar. Kaffet som serverades tillsammans med ett välkylt glas citronjuice var emellertid till full belåtenhet.

Rabbi Alon, som tidigare under dagen berättat om den raffinerande träningsmetoden *Pop Ball*, fick nu mer att redogöra för.

”Låt oss börja från början”, sade Martin hänryckt och föreslog att Rabbi Alon först skulle berätta om meditationen i omklädningsrummet. ”Vad var detta för metod? Och vad var syftet?”

Rabbi Alon verkade ta sats genom att harkla sig och sätta sig tillrätta i trädgårdsstolen.

”Tov”, sade Rabbi Alon och började berätta om meditationsformen som satte avtryck hos Martin och mig.

”Ungdomarna är alla fostrade att be i mindre eller större omfattning genom samhället, skolan, släkt och föräldrar. De flesta av pojkarna är troende och går till kyrkan en gång i veckan. Redan som små har de lärt sig att dagligen ägna rofylld tid för både eftertanke och tillbedjan. Som fotbollscoach har jag brukat deras invanda händigheter till att optimera förberedelser inför matcher som bör leda till klartänkthet och fokus. Att ha passande sinnesnärvaro före och under matchen är av stor betydelse. Grunden läggs faktiskt redan före samlingen, men förstärks i omklädningsrummet med ett gemensamt deltagande.

Känslan och upplevelsen som man vill framkalla är trygghet, glädje och viljan att vara delaktig här och nu. Tankarna bör vara rena och positiva och följaktligen inte villrådiga eller att oro eller rädsla smyger in i kroppen på något sätt.

Själva ritualen som vi använder oss av brukar hålla på i upp till fem minuter. Då sluter alla spelarna sina ögon och tar några djupa andetag för att göra sig mentalt öppna och avslappnade. Både tankar och känslor påkopplas i en form av individuell visualisering. Samtidigt som pojkarna försöker hitta rätt stämning och anspänning ser de sig själva vara sitt ’bästa jag’ i olika situationer i den kommande matchen. De har blivit skolade att tro på sig själva och sina förmågor samt att de ser sig lyckosamma på planen. Vi ledare försöker hjälpa spelarna att hitta rätt anspänning genom att sätta på anpassad musik till visualiseringen. Idag fick ni höra en lugn och harmonisk musik med framträdande panflöjter samt stråkar och nedtonad trumma i bakgrunden. Matchens betydelse var stor för pojkarna och då passar det bra med en soft musik som inte pumpar upp adrenalinet alltför högt”, berättade Rabbi Alon samtidigt som han gned fingerspetsarna mot varandra.

”Jag försöker att jobba med fingertoppskänsla och bidra till att framkalla en balanserad atmosfär utefter förväntningarna som råder.

Som ni märkte sade jag även några saker under visualiseringen", fortsatte Rabbi Alon. "Det var för att trycka på vissa kollektiva saker i spelet. Pojkarna är mycket mottagliga för kort information i sitt avslappnade tillstånd och kan lätt snappa upp några sista budord under vår gemensamma stund."

Rabbi Alon påpekade också att hans tonfall och betoningar var viktiga och att de kom in i rätt läge.

"Förra veckan hade vi en annan typ av musik i omklädningsrummet under visualiseringen", berättade Rabbi Alon. "Då mötte vi ett bottenlag i serien som vi borde slå på förhand. Musiken som vi använde då var en markerad trumtakt på hög volym som pulserade rytmiskt för att väcka pojkarna, då de visste på förhand att motståndet var sämre och att vi förmodligen skulle vinna ganska enkelt. Mina instruktioner handlade vid detta tillfälle inte om något taktiskt överhuvudtaget utan endast om att få kolsyran att bubbla hos pojkarna", fastslog Rabbi Alon.

"Jag har faktiskt använt denna metod i omklädningsrummet i samtliga tävlingsmatcher för alla lag jag coachat under de senaste tio åren. Jag inbillar mig att det ger effekt i det långa loppet och att vi kan få ett litet försprång på detta sätt gentemot våra motståndare", sade Rabbi Alon övertygat.

"Även om just denna visualiseringsmetod är kollektiv så jobbar vi ledare även enskilt med varje spelare. Pojkarna får individuella instruktioner och vi försöker trycka på saker som är anpassade för var och en. Musik är en ypperlig sinnespejlare och ett träffande låtval är väsentligt i sammanhanget. Det kanske inte alltid passar alla helt perfekt, men för gruppen som helhet har det visat sig fungera mycket bra. Genom individuella samtal har jag fått veta vad alla av pojkarna tycker och känner. Ingen vill faktiskt vara utan vår gemensamma kontemplation", sade Rabbi Alon. "Den mentala biten är avgörande för om en spelare eller ett helt lag har möjlighet att prestera på toppen av sin nuvarande förmåga."

Rabbi Alon var givetvis helt rätt ute och jag hade fått ytterligare en lektion av den vise farbrodern som bjudit Martin och mig på en ny insikt.

Min blick for mot insektshalstret ett tiotal meter ifrån mig. Några myggor grillades ljudligt och sprakande gnistor uppstod i kvällsmörkret. I nästa andetag frågade Martin Rabbi Alon om uppvärmningsmetoden där spelarna värmde upp fysiskt samtidigt som de förberedde sig finteknisk med massor av olika former av bollkontakter. Martin ansåg att det var en genial övning som fick alla spelare att värma upp på liten yta och komma samman. Martin var smått överväldigad av Rabbi Alons mångsidighet och hans banbrytande metoder. Det var jag naturligtvis också.

Rabbi Alon bekräftade egentligen bara vad Martin redan kommit fram till.

”Övningen kallas för *Betlehemsstjärnan*”, sade Rabbi Alon. ”Den är till för att förbereda spelarna inför matchstart genom att de utför ett stort antal bollkontakter med båda fötterna. Inledningsvis utför spelarna två olika varianter med snabba och korta tillslag under förflyttning framåt. Även sulorna används. Tanken är att alla spelarna ska få igång sitt fotarbete och känna trygghet med sin bollkontroll. Stora delar av livet är förknippat med timing, det vill säga samordning av tid, fart och utförande. Spelarna jobbar just med timing i *Betlehemsstjärnan*”, betonade Rabbi Alon.

”Låt mig ta några exempel om timing och om odds”, fortsatte Rabbi Alon.

”Pelle och Martin, föreställ er hur era föräldrar träffades för första gången. Var det av en ren slump, tillfälligheter eller en planerad handling? Ett nätverk med faktorer och villkor påverkade med största sannolikhet att era föräldrar träffades överhuvudtaget. De fattade tycke för varandra och blev sedermera tillsammans och fick barn.

Era mammor var fruktsamma vid tillfället och möjliggjorde fullbordandet. Omständigheterna var gynnsamma och liv uppstod. Just ni blev till. Fantastiskt eller hur? Timingen var avgörande vid

både befruktningen och då de upptäckte varandra. Timingen är också avgörande på fotbollsplanen och speciellt i mångbottnade spelsituationer, då det gäller att vara på rätt plats vid rätt tillfälle och där utföra de valda handlingarna i exakt rätt hastighet på ett kompetent sätt.

Vad är egentligen oddsen att vi sitter här tillsammans just nu och pratar fotboll i Jerusalem? Många omständigheter med osynlig mikroskopisk marginal har fört er båda hit till mig. Visst är det ganska kusligt?”

Rabbi Alon hade rätt. Sannolikheten var i princip obefintlig för detta sammanträffande, men likväl var vi här. En lyckträff för både Martin och mig.

Rabbi Alon återgick till skildrandet av övningen *Betlehemsstjärnan*.

”Utöver de snabba bollkontakterna har jag lagt in medtagningar med efterföljande passningar, dribblingar och nickar i övningen”, sade Rabbi Alon. ”Alla moment utförs på samma begränsade yta och naturligtvis var syftet att få pojkarna samlade där vi alla kan se och höra varandra. På knappa femton minuter har varje spelare haft ett par hundra bollkontakter och dessutom blivit varma i kroppen. Smålagsspel och stretching ingick också i uppvärmningen som ni säkert också antecknade”, pålyste Rabbi Alon.

”Nu borde spelarna vara ganska preparerade för att känna trygghet med bollen när matchen väl börjar. Under tiden som övningen bedrivs finns även möjlighet att ge både individuella budskap såväl som lagmässiga instruktioner”, fortsatte rabbin.

”Har du kommit på övningen och uppställningsformen själv?” frågade Martin.

Rabbi Alon berättade ödmjukt att han skapar de flesta övningar själv.

”Ibland kan jag stjäla en annan konstnärs verk och bedriva en god kopia av en övning. I detta fall var *Betlehemsstjärnan* mitt egna verk”, kåserade Rabbi Alon utan någon underton av stolthet i rösten.

Martin, som alltjämt var lika begeistrad, bad Rabbi Alon berätta om det snabba målet efter avsparken.

”Nåväl”, sade Rabbi Alon. ”Denna variant kallar jag för *Torpeden*. Vid några tidigare tillfällen hade jag sett att lag direkt efter avspel tjongar upp bollen mot hörnflaggan för att ge bort ett inkast till motståndarna. Meningen med detta var att flytta upp det egna laget och försöka sätta tryck på motståndarna och vinna tillbaka bollen högt upp i spelplan efter ett inkast. Jag försökte istället utveckla idén till något konstruktivt”, klargjorde Rabbi Alon.

”Varför inte försöka göra mål istället för att slå bort bollen för att vinna den tillbaka igen? Bilden växte fram till att bollen först skulle spelas bakåt för att *torpederna* skulle få tid att hinna fram mot och in i straffområdet. Varje spelare har sin roll och sitt löpmönster. Att spelarna gick ner i startposition för att låtsas löpa ett sprintlopp gjorde hela saken iögonfallande och var förutom detta ett festligt inslag för publiken. Det är ju kul om man kan bjuda på något utöver det vanliga”, sade Rabbi Alon och smålog.

”Jag har märkt att spelarna i motståndarlaget distraheras, då mina pojkar går ner i startposition. Motståndarna uppträdde oftast förvånat med passivitet som följd. Detta gav oss naturligtvis fördelar och med ökade chanser att lyckas. Detta var den sjätte gången vi praktiserade torpedavspelet”, sade Rabbi Alon. ”Tidigare har vi inte lyckats göra mål, men vid ett tillfälle skapade vi ett kvalificerat avslut och en annan gång fick vi en omedelbar hörna. En annan aspekt var att effekten av *Torpeden* gjorde motståndarna osäkra under matchinledningen. De undrade säkerligen vad det var som pågick och vad vi höll på med. Påföljden fick dem att vackla något.”

Rabbi Alon berättade att de inte kommer att fortsätta med torpedvarianten framöver.

”Ett par av spelarna hade känt sig generade av att gå ner i startställning och föreslog att vi inte skulle fullfölja varianten. Jag gjorde därför en kompromiss med pojkarna”, fortsatte Rabbi Alon.

”Överenskommelsen var att vi skulle försöka med *Torpeden* tills

vi gör mål eller i annat fall utföra den högst tio gånger totalt. Sedan skulle vi lägga ner varianten och grabbarna slapp att besväras mer. Nu gjorde vi mål och experimentet är därmed avslutat med framgång.

Min teori var att det skulle gå att skaffa omedelbara fördelar genom *Torpeden* och också att det skulle gå att göra mål på den. Nu fick jag ett kvitto på att det fungerade och därtill var det riktigt kul att få spöa Beitar.

Storslaget av pojkarna att vinna över Beitar som spelar på kraft. Dessutom är våra grabbar ett till två år yngre än sina motståndare", uttryckte Rabbi Alon blygsamt.

"Vad var det för tecken som spelarna gjorde med sina fingrar i omklädningsrummet efter matchen?" undrade jag.

Rabbi Alon förklarade att aktiviteten som utfördes i omklädningsrummet med händerna var en kort reflektion utifrån spelarnas individuella syn på matchen.

"Med fingrarna på sin högerhand sätter de sitt personliga betyg på sin egen insats. Betygsskalan är ett till fem, där fem är högsta betyg. Med sin vänstra hand visar de antingen tummen upp, i sida eller ner. Här utgår vi från deras känsla efter den genomförda matchen. Tummen upp visar att de mår bra, känner glädje och allt är ok. Visas tummen i sidled eller nedåt, så är det ett tecken på att något inte är som det ska. Vi ledare är måna om alla pojkarna och vill veta hur de känner sig. Skulle någon eller några av pojkarna inte visa tummen upp, så behandlar vi det direkt efteråt genom att prata med vederbörande. Trots att vi vunnit kan det vara spelare som visar tummen ner. Det kan vara att de är störda över saker som hänt under matchen. Det kan vara att de känner besvikelse, irritation eller frustration över något. Genom att ta i det direkt blir vi oftast av med problemet."

"Räkskal!" utbrast Rabbi Alon kort och koncist. "Efter det att folk har ätit räkor och skaldjur bör de omedelbart gå till soptunnan och slänga skalen i en hopknuten påse. Locket på soptunnan bör stängas beslutsamt. Annars får man ta konsekvenserna av att det luktar riktigt

illa. Står resterna framme är det även lätt hänt att fåglar krafsar runt och sprider ut skalen i en stor röra. Detsamma gäller om man har en katt som husdjur. Små eller stora problem finns i alla lag. Om man har mögel i huset finns det egentligen bara två saker att göra: antingen så sanerar man eller så flyttar man. Mellanläget att bo kvar med bakterierna skapar dåliga försättningar för att trivas, må bra och hålla sig frisk. Det leder till undergång i det längre perspektivet. Det gäller att göra sig av med bakterierna, så att säga", fastslog Rabbi Alon.

Metaforerna avlöste varandra och det var enkelt att förstå vad Rabbi Alon menade.

"Rådet är således: ta i problemen när de är små så tenderar de att inte växa och bli större", sade Rabbi Alon beslutsamt.

"*Perpetuum Mobile!*" fortsatte Rabbi Alon. "Ingen spelare är någon evighetsmaskin. Alla har känslor och alla är unika. Alla är lika viktiga som människor och behandlas därefter. Att ventilera bekymret visar också att vi bryr oss som ledare."

"Beträffande betygsättningen som spelarna gör med sina fingrar …" Rabbi Alon hämtade andan en sekund och fortsatte sedan. "Jo, metoden är till för att vi ledare ska kunna jämföra vår uppfattning om spelarnas individuella prestationer med deras egen. Om det finns stora olikheter i betygsbedömningarna av genomförda prestationer mellan vad ledare och spelare tycker kan detta vara ett bra diskussionsunderlag. Det har visat sig att många av spelarna är överkritiska till sina egna prestationer. Samtidigt finns det andra som kan ha en övertro på sig själva och kan vara väl självgoda i vissa lägen och ge sig höga betyg. I båda fall är det bra att lufta det hela och lyssna av varandra. Kanske kan vi komma till en samsyn som gynnar individen på bästa sätt."

På en dag hade Martin och jag fått uppleva fem saker inom fotbollen som var helt främmande för oss. Först fick vi observera den multifunktionella träningsmetoden *Pop Ball*, där barnen tränade intensivt

på liten yta med varsin boll till musik. Därefter fick vi uppleva den multifunktionella uppvärmningsövningen *Betlehemsstjärnan* följt en kollekt visualisering i omklädningsrummet strax före matchstart. Som krydda på moset fick vi vara med om succévarianten *Torpeden* direkt i samband med avspark.

Betygssättningen av den egna prestationen som spelarna gjorde efter matchen var en form av feedback till ledarna som jag heller aldrig sett tidigare. Det var även fiffigt att alla spelarna blundade, vilket innebar att de inte kunde se varandras betygsättningar eller känsloindikatorer.

Alla fem företeelserna var praktiskt genomförbara och kunde enkelt tillämpas i verkligheten. Det fanns inga som helst tvivel om att metoderna var funktionella och jag kunde minsann skriva under på att de var befriade från hokus pokus och hypotetiskt skimmer. Dagen till ära hade jag fått massor av nya erfarenheter som tränare som saknar motstycke. Aldrig tidigare hade jag fått en bättre utbildning med nydanande träningsmetoder att ta till mig. Detta på en och samma dag.

Jag funderade ett ögonblick för mig själv, stirrande upp mot den upplysta månen, om jag skulle komma att prova några av metoderna senare hemma i klubblaget. Det kändes mycket lockande. Både Noah och Rabbi Alon framstod i mina ögon som två gigantiska visionärer inom fotbollen. De två vise männen som jag mött skulle kunna tillföra mycket till fotbollsrörelsen världen över. Deras innovationer var spännande, nyskapande och produktiva för fotbollen. Tränare och ledare, på alla nivåer, skulle kunna få ta del av deras uppslag och verka i kreativitetens anda. Jag insåg i nästa andetag att profeters lärdomar i huvudsak sprids genom deras lärjungar. Det var elever som Martin och jag som var kanalen att föra budskapen vidare.

KAPITEL 11

”On/off-knappen”

”Deduktion.” Konstpaus vidtog. ”Arthur Conan Doyle.” Ny konstpaus och tystnad vidtog. Rabbi Alon satt bekvämt i hammocken vars sits försiktigt pendlade fram och tillbaka i trädgårdens skuggsida till ett lätt gnisslande. Martin och jag hade valt krökta liggstolar i röd textil som avkopplingsalternativ placerade under ett högrest avokadoträd intill hammocken. Något som kunde uppfattas som ledtrådar hade sipprat ut från Rabbi Alons skäggprydda mun.

”Du måste mena Sherlock Holmes”, kontrade Martin efter ett tag, sökande efter bekräftelse från Rabbi Alon.

”Elementärt, min käre Martin”, sade Rabbi Alon. Vår rabbi höll upp sin hand och pekade sitt högra långfinger mot Martin som kvitto att han hade angivit rätt lösning på den öppna hängande frågan.

”Sherlock Holmes är en utomordentligt skarpsinnig detektiv om än i fiction. Han drog snillrika slutsatser utifrån observationer och givna premisser, och kunde avslöja svårlösta brott och illdåd med ett sällan skådat intellekt. Sherlock utgick från noggranna iakttagelser för att sedan begrunda och dra slutsatser. Denna form av utvecklad iakttagelseförmåga och slutledningsförmåga borde även fotbollsspelare och för all del även fotbollstränare ha i sin repertoar. Det borde vara en självklarhet att fotbollsspelare ständigt har påkopplat sina observationskanaler och känselspröt, speciellt i matcher. Detta naturligtvis för att öka sannolikheten att kunna lyckas i situationer och lösa de problem som finns i spelet mot ett motståndarlag”, framhöll Rabbi Alon.

”Det gäller att använda sina sinnen på ett effektivt sätt. Självfallet är synen och hörseln de två främsta sinnesorganen att koppla på och

ideligen hålla högaktiva under spelets gång. Informationen som inhämtats i första hand via just synen och i andra hand via hörseln ska sedan bearbetas med tankeverksamhet för att värderas och slutligen ska passande beslut fattas oftast följt av ett utförande.

En spelare som jag är synnerligen imponerad av är den tidigare FC Barcelona-ikonen och speluppläggaren, Xavi Hernández. Trots en längd på endast 168 centimeter i strumplästen och en matchvikt under 70 kilo kunde Xavi styra spelet med en superb spelintelligens och enastående teknik. När storväxta krigande kraftpaket mätte krafterna med den lille spanjoren föll de ändå oftast till korta och blev avslöjade med bristande färdigheter. Xavi skaffade sig oumbärliga fördelar genom att bland annat använda sitt blickfång.

Pojkar, tänk er ett ubåtsperiskop som roteras i olika riktningar för att observera omgivningen ovanför vattenytan. Den förmågan hade Xavi som spelare på fotbollsplan. Lägg därtill hans fantastiska split vision-förmåga som bollförare. Med ett vidgat 3D-synfält, det vill säga förmågan att överblicka framåt-bakåt, höger-vänster samt upp-ner, kunde Xavi med hjälp av sin överlägsna iakttagelseförmåga och slutledningsförmåga hitta smidiga vägar ut ur trångmålen tillsammans med en lika enastående bollteknik. Detta oftast trots tidsbrist, krympta ytor och hårt attackerande motståndare. Han verkade sällan stressad och hade alltid till synes koll på läget.

Många insekter har fasettögon som överblickar sin omgivning i olika vinklar. Vem har inte blivit väckt klockan fyra på morgonen av en fluga som irriterat flyger runt med surrande läte och landar på näsan eller kinden? Förtvivlat försöker man smälla till flugan för att få fortsätta att sova och få nattro innan det är dags att åter stiga upp. Resultatet blir emellertid allt som oftast att flugan enkelt undviker smällen genom en god iakttagelseförmåga och reaktionsförmåga. Flugan tar därpå en kort flygtur för att återigen docka till på samma ställe i ansiktet. Vansinnigt enerverande! För att ta kol på flugan krävs inte kraft utan främst list och kvickhet. Spelgeniet Xavi skulle metaforiskt kunna sägas vara flugan gestaltad och kan på sitt unika

sätt glida ifrån bufflande motståndargladiatorer som försöker beröva honom bollen eller till synes livet i vissa lägen.”

Rabbi Alon använde ofta metaforer i sina liknelser och han hade något underfundigt på gång, det märkte jag. Han hade dragit en parallell mellan detektivgeniet Sherlock Holmes och mittfältskreatören Xavi Hernández på ett pricksäkert sätt. Kopplingen fanns där onekligen. Även till liknelsen med ubåtsperiskopet och flugan. Martin och jag hade inte diskuterat ämnet spelintelligens något särskilt ingående under de hundratals timmar då vi pratat fotboll tidigare. Visst hade vi tagit upp några frågeställningar och problem som uppkommer i samband med att spelare har ett begränsat spelsinne. Våra diskussioner hade inte lett till några direkta konkreta åtgärder för att upprätta vare sig träningsmetoder eller övningar för att spelarna hemma i våra respektive klubblag skulle få prova på nya grepp. Läroämnet som Rabbi Alon introducerade var sannerligen välkommet och ledde omgående till att funderingar utlöstes hos både Martin och mig.

Rabbi Alon avbröt mina tankar genom att fortsätta utveckla sitt påbörjade tema om spelintelligens.

”Pojkar, är det inte så att fotbollsspelare borde vara fullt medvetna, alerta och totalt närvarande när de spelar matcher?” frågade Rabbi Alon.

”Alla spelare borde vara avslappnade, men ändå superfokuserade? Spelare borde vara fullt koncentrerade för att bättre uppfatta situationer på plan, iaktta detaljer, registrera betydelsefull information och sedan förhålla sig till detta genom att värdera och fatta lämpliga beslut. Hjärnan borde vara på helspänn och gå på alla cylindrar. Generellt skulle jag vilja säga att det tyvärr inte förhåller sig på det viset”, beklagade Rabbi Alon sig. ”De flesta spelare är helt enkelt inte tillräckligt närvarande på plan och på samma gång låter de hjärnan arbeta för lite. Tänk om spelarna istället på ett enkelt sätt kunde

koppla på ett högre medvetandetillstånd som hjälper dem att bli fullt fokuserade och att tankeverksamheten vrids på för högtryck.”

”Ponera att det fanns en så kallad ’on/off-knapp’ hos alla fotbollsspelare”, fortsatte Rabbi Alon. ”Med denna på och av-knapp kan medvetandet vid behov kopplas på helt och fullt, dimras ner till normalläge eller stängas av i princip helt vid vila. När on-knappen har aktiverats bör spelare vara totalt närvarande och klartänkta. Det vill säga att de är utåtriktade och är fullt koncentrerade på uppgiften som ligger framför dem och ingenting annat. Det gäller att vara noggrann och inte lämna något åt slumpen. Låt mig få utveckla resonemanget kring on/off-knappen i en tänkbar spelsituation.”

Rabbi Alon fullföljde sina tankegångar i hänförelse att få låta oss veta mer:

”Föreställ er att det anfallande laget har ett gynnsamt läge för att genomföra ett faktiskt väggspel på motståndarnas planhalva. Låt säga att ni båda ingår i det laget som anfaller för stunden. Pelle, vi föreställer att du är bollförare i den aktuella situationen och att du Martin är medspelare och en tilltänkt väggspelare till Pelle. Båda två av er kopplar på on-knappen, där ni är fullt medvetna, närvarande och tänker i små detaljer för att ett väggspel ska kunna genomföras och bli lyckosamt.

Martin, din uppgift blir att positionera dig i en optimal vinkel för att ett väggspel ska kunna göras tillsammans med Pelle och samtidigt vara beredd på att passa bollen tillbaka till honom på ett tillslag. Din position, Martin, avgörs främst var Pelle befinner sig med bollen och var motståndaren finns som ska väggas förbi.

I takt med att tiden går, det kan handla om tiondelar, måste du Martin inta en ny optimal position för att möjliggöra ett lyckat väggspel. Detta eftersom Pelle eller motståndaren som ska väggas förbi förmodligen har förflyttat sig något. Det kan alltså innebära att Martin måste förflytta sig fyra meter till höger, två meter diagonalt

framåt åt vänster eller kanske bara tio centimeter i någon riktning för att bli optimalt spelbar. Poängen är att snabbt förflytta sig exakt dit förutsättningarna är som absolut bäst för att genomföra väggspelet och inte tumma på det en centimeter. Det gäller att vara ytterst noggrann i beräkningarna för att fastställa den precisa positionen för att göra sig spelbar som för övrigt ständigt är föränderlig.

Det är av största vikt att ni båda har on-knappen aktiverad och att ni använder er spelintelligens i den aktuella situationen. Förhoppningsvis har ni båda två en inbyggd gradskiva, kompass, timer och miniräknare i huvudet för att kalkylera fram de rätta vinklarna och bestämma tiden för själva passningsögonblicket.

Andra aspekter som ni också måste inberäkna i kalkylen för att lyckas med väggspelet är var övriga kringliggande motståndare befinner sig och hur de rör sig. Om det finns fler motståndare direkt i närheten och kan störa väggspelet bör det förmodligen inte genomföras överhuvudtaget. Då får andra alternativ vägas in. Det gäller att ta in information genom speluppfattningen och bearbeta denna med hjälp av spelintelligensen.

Ytterligare aspekter att väga in i samband med en presumtiv väggspelssituation är självklart även var de övriga medspelarna befinner sig, hur de rör sig och om de har några speciella intentioner vid ögonblicket."

"Kommunikationen mellan dig som passningsläggare Pelle, och dig som bollmottagare Martin, är också betydande. Ska något sägas emellan er och i så fall vad? Kanske räcker det med en liten signal eller en speciell kroppshållning på något sätt? Det är fördelaktigt om ni båda förstår varandras avsikter för det som ska göras. Tänk också på att avståndet mellan er två är det rätta vid väggspelet. Detsamma gäller Pelles avstånd i själva passningsögonblicket till motståndaren som ska väggas förbi. Pelle, om du är för långt ifrån motståndaren när du slår passningen till Martin, så hinner du förmodligen sedan inte först till bollen för att få tillbaka den", sade Rabbi Alon med

armarna fullt gestikulerande och med blicken spänd in i mina ögon. ”Istället lär motståndaren som blivit förbiväggad hinna att vända upp och nå bollen först eller så kan en annan närliggande motståndare bryta passningen.”

”Situationen som jag har beskrivit är oerhört komplex. Många spelare interagerar och små detaljer avgör om utfallet för väggspelet blir lyckat eller misslyckat. Jag kanske överdriver, men det är nästan att man ska ta hänsyn och kalkylera med millimetrar, nanosekunder och decimaltecken till gradantalen”, sade Rabbi Alon begeistrat.

Vid detta lag hade han lyft sig från hammocken, vevade aktivt med sina armar och trippade fram och tillbaka över gräsplätten med nätta fötter.

”Gentlemen, det gäller således att ha on-knappen fullt påkopplad även vid ett till synes enkelt väggspel”, klargjorde Rabbi Alon och pekade med båda händernas pekfingrar mot sitt egna huvud.

Han hade verkligen fått oss adepter med på tåget. Jag har inte tänkt i dessa banor tidigare, funderade jag för mig själv. Men Rabbi Alon hade givetvis helt rätt. Det gällde att vara extremt noggrann för att undvika misslyckanden och missuppfattningar. Rabbi Alon fullföljde sin skildring med glöd.

”Redan innan Sherlock Holmes, eller en annan riktigt duktig kriminalare för den delen, anländer till en brottsplats aktiverar de sina känselspröt och kopplar på on-knappen”, fortsatte Rabbi Alon. ”De iakttar och registrerar omgivningen för att upptäcka något avvikande eller suspekt och lägger kanske något på minnet som sedan kan bli till en ledtråd och vara en del av en kommande lösning. På själva brottsplatsen sker därefter en fingranskning, där alla fem sinnena går på högoktaniga cylindrar. Intressanta pusselbitar och indicier samlas ihop som med hjälp av en skarpsynt slutledningsförmåga ska ge bevisning och lösa problemet. På fotbollsplanen är Xavi Hernández en problemlösare av stora mått liksom Sherlock Holmes är i sina detektivromaner.”

”Pojkar, jag hoppas att jag fick fram mitt budskap och att ni kunde förstå min inte helt korrekta engelska”, sade Rabbi Alon.

”Jodå.” Både Martin och jag nickade instämmande att vi fattat poängen med det hela. Detta trots att vi hade betydligt sämre kunskaper i engelska än Rabbi Alon.

Jag drog själv åter en jämförelse till min egen metafor om berget som ytterst består av molekyler och atomer.

”Utan dessa små beståndsdelar finns heller inget berg. Det är således de små detaljerna som gör helheten. Ibland kan vissa insatser vara i princip osynliga eller verka nästan oväsentliga på fotbollsplan. Det kan exempelvis vara ett leende, en ryggdunkning, ett uppmuntrande ord eller en kroppsvridning. Allt spelar emellertid roll, inte bara den uppoffrande löpningen eller den timade glidtacklingen som stoppade motståndarnas friläge.

Oftast ser vi berget bara som ett berg. Vi kan inte föreställa oss helheten med de små beståndsdelarna. Både stora och mikroskopiska insatser på plan blir avgörande för lagets prestationer och resultat. Därför gäller det även för oss tränare att ha ett ledarskap som sätter individen i centrum för lagets bästa”, avslutade jag.

”Inte illa, Pelle”, sade Rabbi Alon. ”Det var en träffande metafor som jag kanske använder själv vid ett senare tillfälle”, fortsatte han och försåg stämbanden på nytt med ytterligare en liknelse.

”Pojkar”, sade Rabbi Alon, ”har ni funderat över att en symfoniorkester påminner mycket om ett fotbollslag? Laget består av många spelare där varje enskild person bidrar med sina unika färdigheter och egenheter som ger lagets dess mångfald. Spelarna i laget har sina positioner, uppgifter och roller på plan. Det är spelarnas individuella kvaliteter och grad av skicklighet som avgör matcher i det långa perspektivet. Det avser både tekniken, spelintelligensen, fysiken och det mentala. Här är även spelarnas förmåga till samspel och samarbete inkluderat. Laget utgår från sina intränade spelidéer i anfall och försvar. Oftast tillämpas en strategi vid match, en matchplan, där

spelarna taktiskt ska kunna ta anvisningar och direktiv från coachen och genomföra planen efter bästa förmåga.

Målet med en enskild match är givetvis att segra, men främst att prestera optimalt. Känslan i bröstet ska vara varm och svallande. Det ska kännas att man gjort sitt bästa och varit sitt bästa.

En symfoniorkester fungerar på samma sätt som fotbollslaget, där musikanterna med sina individuella förmågor samverkar för att göra goda framföranden. Varje musikant har sitt instrument som ska spelas efter givna riktlinjer. Orkestern leds av dirigenten och fotbollslaget leds av tränaren eller coachen. Orkestern, genom dirigenten, utvecklar ett melodival och beslutar hur det hela ska framföras. Med yttersta precision ska melodi, tonart och takt vävas samman i kompositionens detaljerade fulländning av drillade musikanter med deras utvalda speldon. Målet är ett framförande i full symbios med känsla och finess. Inget kan lämnas åt slumpen och musikanterna måste vara fullt fokuserade. Musikanterna måste ha on-knappen påslagen för att göra ett närmast perfekt framförande. Mycket träning ligger bakom den sammansvetsade ensemblen. Solister ska komma in på exakt rätt beat och bidra med sin genialitet och särprägel till orkesterns grundframförande. Detta för att sätta en extra knorr på anrättningen och göra föreställningen förträfflig på sitt speciella sätt.

En jazzorkester skiljer sig däremot från en symfoniorkester, då den bygger sitt framträdande på improvisation och flexibilitet. Båda musikkårerna har sin tjusning. Fotbollslag som framgångsrikt kan gå ut på plan och lira med improvisation har kommit långt. Spelarna i 'jazzlaget' måste förfoga över fullproppade verktygslådor för att kunna hitta de rätta lösningarna på klurigheterna som uppkommer och på så sätt bli lyckosamma i spelet. 'Jazzspelarna' ges frihet under ansvar och improviserar efter bästa förmåga.

För att kunna improvisera väl krävs främst ett väl utvecklat spelsinne och en driven teknik. Matchcoachen för jazzlirarna ger få direktiv, men påminner spelarna om stundens allvar om de spretar alltför mycket. De har trots allt en viss spelplan att utgå ifrån.

Kravprofilen är högt ställd vid ett musikaliskt uppträdande. Observera att det räcker att en musikant i en symfoniorkester spelar falskt eller kommer in på fel beat för att avslöjas av det tränade örat. Helhetsintrycket av uppträdandet blir genast knackigt. Som betalande åhörare är förväntningarna högt ställda. Vid ett underhaltigt framträdande hade jag kunnat begära pengarna tillbaka eller så hade jag kanske lämnat föreställningen i besvikelse", förklarade Rabbi Alon.

"Som betalande publik vid en fotbollsmatch är det däremot omöjligt att få pengarna tillbaka trots mängder av felbeslut, missuppfattningar och tekniska misstag. Är det inte så att vi generellt sett är för förlåtande till alla misstag som görs på fotbollsplan?" kungjorde Rabbi Alon.

"Borde vi inte ställa högre krav på åtminstone seniorer och i synnerhet de som spelar på elitnivå? Många har fotbollen som levebröd och tränar åtskilliga pass i veckan. De borde verkligen ha en stor och omfattande verktygslåda som sörjer för att få misstag görs, men bevisligen är det inte på det viset för de flesta. Är de fel skolade? Självklart är det så för att generalisera", sade Rabbi Alon och besvarade sin egen fråga.

"Grundelementen för ett fungerande anfallsspel är att spelarna i laget kan passa bollen till varandra och hålla den inom laget. Olyckligtvis byter bollen ägare alldeles för ofta. De två lagen som möts i matcher verkar broderligt turas om att inneha bollen några få sekunder och göra några enstaka passningar inom laget för att i nästa stund ge bort den till motståndaren. Och så håller det på. De ideliga bolltappen beror främst inte på att motståndarna är övermänskliga i sitt försvarsspel, utan det är snarare tydliga kompetensbrister hos laget som anfaller. Spelarna är helt enkelt inte tillräckligt skickliga med bollen och laget inte nog samspelt. Spelarna hade dessutom behövt öka sin spelintelligens för att kunna fatta fler rätta beslut. Om de inte har on-knappen påslagen följer per automatik fler misstag. Den

komplexa matchmiljön som råder i fotboll kräver simultanförmåga och multifunktionella färdigheter”, fortsatte Rabbi Alon.

”De flesta tränare och coacher verkar emellertid tolerera att spelare gör en massa felpassningar och försumliga bollmottagningar under matcher. Mycket märkligt tycker jag”, sade Rabbi Alon.

”Hur kommer det sig att coachen kan acceptera att spelarna slår oadresserade passningar eller att bollen hamnar hos motståndarlaget av andra obildade anledningar såsom bristande spelintelligens?

Är det inte så att kravprofilen är för låg?

Självklart ska tränare uppmuntra spelare till att ta egna initiativ och hitta lösningar på plan. Tränaren bör inte uppmuntra att grova fel upprepas utan istället stimulera spelarna till att försöka igen och hitta andra lämpligare lösningar till val och utföranden. Att skälla eller ställa för höga krav som tränare är inte någon lösning då spelare misslyckas. Poängen med mitt resonemang är att många missuppfattningar och misstag kan undvikas i både träning och match genom att träna mer rationellt och effektivt”, menade Rabbi Alon.

”Tränarna lägger ribban för lågt redan på träningen när det exempelvis gäller just passningar och mottagningar. Vi reagerar knappt om en spelare missar en femmeterspassning på plan, men vi spyr galla om en tenor sjunger falskt eller får en tupp i halsen under en operakonsert.

Vad är då skillnaden? Jo, det är självklart på sättet som vi betraktar saken. Toleransnivån för att göra misstag är betydligt högre och mer förlåtande på fotbollsplan än på musikalscenen. Orsaken till att spelarnas passningsspel inte är tillräckligt bra beror givetvis på hur träningsmiljön och träningen ser ut samt hur spelarna blir skolade av oss tränare”, konstaterade Rabbi Alon utan omsvep.

”Givetvis spelar ledarna en viktig roll för lärandet. Det är många faktorer som påverkar en prestation och alla går att göra någonting åt. Vid undermåliga prestationer kan generellt sägas att spelare inte har tränat tillräckligt mycket på teknik och samspel eller så har de tränat på ett ineffektivt sätt. Därtill har de förmodligen en bristande

spelförståelse och speluppfattning som gör att det begås enkla och onödiga misstag. Naturligtvis bidrar ett övermäktigt motstånd till att misstag görs mer frekvent. Tränarna borde istället ge företräde till att laget utvecklar ett eget konstruktivt spel på träningarna som har stor möjlighet att ge effekt på matcherna. Matchlik träning således, där spelarna känner igen sig under matcherna. Detta skapar trygghet."

"På träningarna är det vanligt förekommande att spelarna instrueras till att isolerat gå samman två och två om en boll för att praktisera grundtillslag på tio meter med fötternas insidor. Oftast innehåller övningen inte heller några motståndare och spelarna har all tid i världen att omväxlande lägga rätt bollen på foten för att slå en fösare över till kompisen för att i nästa ögonblick göra en ny bollmottagning på stället och slå en liknande passning. Kravnivån på ett sådant utförande hör hemma i fotbollsskolan för de yngsta barnen, men ändå kan vi till och med se seniorer frekvent träna på detta sätt än idag. Denna typ av träning är inte heller matchlik. Hur ofta får man spela matcher utan motståndare och helt utan tidspress?" undrade Rabbi Alon.

"Ändå praktiserar alltför många tränare denna simpla passningsövning återkommande i träningen. Istället borde tränarna utveckla spelarnas passningsspel undan för undan med en helt annorlunda metodik och göra träningen mer matchlik. Det naturliga borde vara att lägga ribban på en högre nivå vad gäller kravprofilen för spelarna", fortsatte Rabbi Alon.

"Motståndare bör i princip ingå i de flesta passningsövningar. Detta för att passningsläggare och presumtiva bollmottagare ska lära sig att förhålla sig till både bollen och motståndare. Timingen för hur själva utförandet ska se ut och när det ska genomföras inkluderas automatiskt i övningar där motståndare ingår. Här tillkommer även full tankeverksamhet, precis det som efterfrågas på matcher. Värderingsförmågan sätts på prov liksom att de rätta besluten fattas. Motståndarna gör att vi måste tänka till och göra löpande

beräkningar för att passningarna ska nå tilltänkta mottagare. En av orsakerna till de många bolltappen är att spelarna inte är tillräckligt närvarande och uppmärksamma. On-knappen är helt enkelt bara till hälften påslagen.

Andra orsaker till misslyckanden vid bolltappen är givetvis bland annat bristande teknik hos spelarna och otillräcklig kommunikation dem sinsemellan.

Slutmålet är att utveckla spelare som kan slå varierade passningar med ackuratess i spelet. Då kan det naturligtvis inte bedrivas isolerade passningsövningar utan motståndare som dominerar träningstiden. Det håller ni väl med om pojkar?" undrade Rabbi Alon.

Martin och jag nickade instämmande.

"Det låter förnuftigt", sade jag.

"En spelare borde självklart kunna slå passningar och göra bollmottagningar med båda fötterna. Tillslaget på bollen bör kunna utföras på det sätt som vanliga eller för all del ovanliga situationer kräver i anfallsspelet, det vill säga att slå både långa och korta passningar, låga och i luften, hårda och mjuka samt raka och skruvade", sade Rabbi Alon. "De flesta tillslagen görs vanligen med insidorna, men ibland är bästa alternativet att använda utsidorna, vristerna eller till och med tårna eller att klacka bollen. Det är synnerligen viktigt att en spelare och ett lag kan variera sitt passningsspel med olika särdrag och i olika farter. Detta eftersom motståndarna annars har lättare att läsa spelet, förhindra framryckningar och sno bollen."

"Märk väl pojkar, att jag nu bara pratat om momenten tillslag och mottagningar. Det finns betydligt svårare eller komplexare moment i spelet som kräver betydligt mer av anfallsspelarna för att de ska lyckas. Jag tänker närmast på hur hela laget interagerar i ett samspel eller hur laget tillsammans skapar en maskerad och varierad hotbild i sitt anfallsspel. Kombinationsspel är ett annat moment i spelet som är betydligt mer kravfullt än att slå passningar och göra mottagningar.

Det fordras således stora utvecklingsinsatser och rationaliserad träning för att förbättra fotbollen i både Sverige och i övriga delar av världen", förkunnade Rabbi Alon.

"Förresten, visste ni att vissa tränare och akademier, i synnerhet i Spanien, bedriver all träning i olika spelformer för barn och ungdomar", sade Rabbi Alon. "Spel till hundra procent i någon form under samtliga lagträningar året om", förtydligade Rabbi Alon.

"Matchlik träning gäller, där inga mer isolerade drillövningar förekommer vare sig med eller utan boll. Tanken är att spelarna själva ska se, upptäcka, ta beslut och göra aktioner i spelet. Därigenom tränar de både spelintelligens och teknik i alla övningar under lagträningen. Fysiken får de på köpet genom att de spelar. Duktiga tränare varierar spelformer och manipulerar de effekter de önskar utvinna från övningarna genom att främst justera spelytor, styra spelarantal samt att lägga tonvikten på vissa kärnpunkter för att framhäva lagets spelsätt. Fördelaktigt nog tränar laget samtidigt på sitt spelsystem där spelarna utgår från sina vanliga utgångspositioner.

Även den moderna forskningen och vetenskapen stöder inlärning på detta sätt.

Tränarna uppmuntrar spelarna att träna extra utöver lagträningarna. Det kan vara gårdsfotboll eller helt enkelt att de övar upp sin teknik och bollkontroll på egen hand eller med en kompis. På detta vis får spelarna möjlighet att lattja med bollen på hemmaplan och därigenom få massor av bollkontakter. I klubben sker inlärning och träning genom att spela. Detta känns som ett framgångskoncept för framtiden. Åtminstone låter det förnuftigt", påtalade Rabbi Alon.

"Det är hög tid att ombilda grundsynen hos flertalet tränare för seniorlag och äldre ungdomslag. Detta gäller inte bara i Sverige", fortsatte Rabbi Alon. "Många seniortränare verkar betrakta spelarna i truppen som 'färdiga spelare'. Det finns för övrigt ett stort antal förståsigpåare som anser att en ung spelare som lämnar juniorlaget ska vara 'färdig' när denne kliver upp till seniorlaget. Uppfattningen

är generellt att den unge junioren bara ska få ytterligare fysisk träning, bli tuffare och inskolas i seniortränarens taktiska spelsystem. Resterande färdigheter ska den unge spelaren helt enkelt inneha och bära med sig upp till seniorlaget. Det kan man kalla att ha ett förenklat synsätt och göra det lätt för sig som seniortränare. Snacka om att blunda för verkligheten. Det är som att inte kunna se skogen för alla träden. Det finns ingen som är fullärd eller komplett. Alla kan bli bättre. Alla kan lära sig mer. Det finns rent av tränare i lägre divisioner som betraktar sina spelare som 'färdiga', fast de i själva verket bara kommit en liten bit på vägen.

Denna kategori av tränare kallas *underhållstränare*. De försöker endast krama ur de sista dropparna ur disktrasan, det vill säga att de vill få spelarna att göra goda insatser utan att egentligen utveckla något. Underhållstränaren lägger inte till några nya verktyg till spelarnas verktygslådor. Det gemensamma för underhållstränarna är att de prioriterar fysik och i synnerhet konditionsträning och styrketräning. Parollen är att springa fortare, hoppa högre, orka mer och tackla hårdare. En betydande del av träningstiden tillbringas inne i gymmen. Undrar just hur mycket bollteknik, spelintelligens och samspelsfärdigheter man får där?" sade rabbin sarkastiskt.

Rabbi Alon hade en poäng i det också såklart.

"Försvarsspelet har en överordnad betydelse hos underhållstränaren. Detta eftersom det är enklare att förgöra än att bygga. Det är som bekant lättare att få ordning på försvarsspelet och välja att främst satsa på en defensiv strategi jämfört med att utveckla en variationsrik offensiv som i regel behövde tid på sig för att ge önskade effekter. Det var kort och gott avsevärt bekvämare att prioritera satsningen av det destruktiva till förmån av det konstruktiva i spelet.

Underhållstränare bestämmer sig vanligtvis för en enkel anfallsidé. Inläggsfasen är det som främst förespråkas liksom begagnandet av fasta situationer. De flesta anfall gav även förtur åt den raka och långa passningen i djupled, 'lycka-till-bollen'. De flesta bollsparkar

for chansfyllt på detta sätt över egna mittfältet upp mot en forward som ensam jagandes skulle suga in bollen som ett sjölejon mot rättvända motståndarbackar som till på köpet var i numerärt överläge. Sedan var förhoppningen att 'ökenforwarden' ensam eller med ett litet understöd skulle fixa till ett avslut och göra mål. I bästa fall hann ett par mittfältare fram till undsättning. Detta var verkligen en typ av 'lotterifotboll', där det förväntades att den högsta vinstlotten i tombolan skulle dras varje gång.

Taktiska planläggningar står också högt upp på underhållstränarens dagordning. De vill gärna se en form av 'militärfotboll', där spelarna har givna hockeyspelslöpningar, okomplicerade robotiserade arbetsuppgifter och där bollen ska spelas på ett förutsägbart sätt. Spelarna i dessa lag är endast kuggar i ett drev som mekaniskt förväntas agera på ett uttalat sätt. Inga överraskningsmoment var välkomna. Spelet får gärna vara sterilt och bedöva, bara det ger belöning i form av poäng efter nittio minuter. Det är resultatet som gäller till varje pris för underhållstränaren.

Denna typ av tränare har också oftast en övertro på att diverse organisationsmodeller och sifferkombinationer ska ge fördelar och överlägsenhet i mötet med en motståndare. Kämpatakter och kampmentalitet var andra färdigheter som betonades högt. Tänka sig att underhållstränare även förespråkar användandet av repstegar, hinderbanor, motionsspår och pulsklockor. Underhållstränaren hänvisar inte sällan till vetenskap och forskning. Råden och rönen de för på tal och lever efter skulle därigenom kunna rättfärdigas genom utfallet i sakframställningar och i forskningsresultat. De låter männen i vita rockar istället få vara vägledande och tala om färdriktningen för verksamheten med laget. Med vetenskapen som surrogat avsäger de sig förmågan att jobba med någon form av fingertoppskänsla och känslor i sitt ledarskap. De flesta verkar helt sakna förmågan att urskilja olikheter och avvikelser i verksamheten.

Utvecklingsidéerna är sedan länge övergivna av underhållstränarna och överlämnas vänligen men bestämt till naiva opportunister i

deras tycke. Inställningen till att vilja utveckla lagets samspelförmåga i anfallsspelet och spelarnas individuella teknik förefaller sålunda helt ha fått en sekundär betydelse. Det verkar istället vara viktigare att ta blodprov på spelarna och låta dem bada i istunnor för att musklerna snabbare skall återhämta sig från hård ansträngning."

"Pojkar, har ni förresten någon gång sett en seniortränare som lär ut finter, dribblingsteknik och vändningsmanövrar till sina spelare på träningen? I så fall tillhör ni undantagen. Det är väldigt, väldigt ovanligt", sade Rabbi Alon med eftertryck och skrattade gott.

"Underhållstränaren och utvecklingstränaren är i princip varandras motpoler, åtminstone är det gigantiska skillnader dem emellan i tanke och handling. Utvecklingstränaren är mån om att alla spelare växer och att laget successivt tar stegen framåt i sin utveckling. Ändhållplatsen för spelarna är i sena senioråldern och det är där slutprodukten ska formas. Tyvärr härskar underhållstränarna i seniorlagen över fotbollen idag eftersom de är i majoritet. Efterräkningen blir beklagande därefter.

Tänk istället hur fotbollen hade kunnat se ut med utvecklingstränare i seniorlagen. Utvecklingstränarna hade inte betraktat seniorspelarna som en förlorad generation eller som 'färdiga' utan hade envist försökt utveckla alla spelare mot bättre och högre kunnande. Den unge spelaren som gör entré i de vuxnas omklädningsrum är således långt ifrån 'färdig', enligt utvecklingstränaren. De äldre spelarna är lika 'ofärdiga'. En ung spelare som kommer upp i seniorlaget har under sin barndom och uppväxt spelat fotboll i högst femton år. Junioren har minst ytterligare femton år kvar att spela fotboll om intresset kvarstår och om hälsan finns i behåll. Det finns således ytterligare ett och ett halvt decennium kvar att utveckla individen vidare. Den tiden måste man ta vara på. Allt går att förändra. Nycklarna är tid och vilja.

Det är hög tid att seniortränarna överger sina konservativa värderingar och inleder marschen mot tillväxt och kreativ fotboll.

Utvecklingen ligger i anfallsspelet och det bör alltid ha företrädesrätt. Fotboll spelas ju trots allt med en boll om jag inte minns rätt”, skojade Rabbi Alon med en underton av allvar.

Rabbi Alon medgav att han kom lite ur kurs från huvudtemat, då han entusiastiskt återgett liknelsen mellan ett fotbollslag och en musikorkester. En annan sak som kom emellan var insinuationerna att fotbollstränare generellt var för förlåtande till att spelarna begick alltför enkla misstag och att det uppkom frekventa missuppfattningar spelarna emellan i laget. Mycket av detta kunde förebyggas genom adekvat träning.

En annan ingång i Rabbi Alons redogörelse var synen på dagens seniortränare och att de flesta av dem bedrev underhållsträning. Samtliga av stickspåren hade sina poänger och de vävdes konstfullt samman i en sakkunnig berättelse. Återigen samtyckte jag till fullo med det som framförts. Rabbi Alons ståndpunkter låg åter helt i linje med mina egna åsikter och värderingar. Varför kunde inte Rabbi Alon säga något motsägande som jag inte höll med om? Kanske hade det varit gynnsamt för mig på något sätt om våra ståndpunkter hade varit skiljaktiga?

”Låt mig få återgå till kärnpunkten avseende on/off-knappens funktion och betydelse”, ursäktade Rabbi Alon sig.

”Vi ska vara medvetna om att on/off-knappen även kan användas i andra sammanhang inom fotbollen”, fortfor Rabbi Alon. ”Inom det mentala området konfronteras vi ständigt med olika former av tankar och känslor som far genom kroppen, både privat och på fotbollsplan. I matcher händer det att spelare ibland hamnar i negativa tankebanor och känner obehag för något. Det kan till exempel vara att det smugit sig in frustration, vilket aldrig är bra, då man oftast överreagerar och har svårt att balansera sig. Rädsla och ängslan är två andra starka känslor som kopplar ett ogynnsamt grepp om handlingsförmågan. När fruktan infunnit sig tar man ofta ett steg bakåt

och detta gör att prestationen blir lidande. Modet viker ner sig och man vågar inte eller kan inte ta för sig som vanligt.

Tänk bara de som är rädda för ormar, har höjdskräck eller känner fobi för folksamlingar. Alla har en sak gemensamt – de tar några steg bakåt. På fotbollsplan vill man att spelarna istället tar stegen framåt. Därför gäller det att försöka få bort all form av rädsla och djup oro inom laget.

Det finns många andra faktorer som påverkar prestationen negativt. Några saker är otrygghet, ledsamheter, motigheter, missräkningar, vanmakt, motivationsbrist och viljelöshet. Spelare kan av olika anledningar hamna på ett nedrivande spår som gör att de inte kan agera normalt med den företagsamhet som såväl behövs i det mångskiftande och påfrestande spelet.

Några huvuddrag som gör att spelare kan hamna i ett negativt tillstånd är då motståndarlaget är klart bättre och då det går betydligt snabbare än vad man är van vid. Det är lätt hänt att man kommer för sent in i situationer och blir tvåa på bollen. Det blir dessutom svårare att samarbeta inom laget och att kunna få effekt på sina aktioner. Om man inte kan genomföra matchen eller delar av matchen efter brukliga förutsättningar och villkor uppkommer i regel ovälkommet huvudbry och tveksamheter. Det gäller att ta befälet över situationen och hitta tillbaka till sitt vanliga beteende. Det handlar om att förändra tillstånd och det snabbast möjligt. Det är här on/off-knappen kommer in", sade Rabbi Alon och gnuggade ena handen i sitt skägg.

"Med hjälp av en mental knapptryckning på on-knappen kan ett negativt tillstånd brytas genom att förvandla tankar och styra dessa i en positiv riktning. Allt kan gå på någon sekund. Det handlar om att se möjligheter och vilja förändra tillståndet. När bakterier tagit sig in i ett lag är det av vikt att bli kvitt dessa destruktiva inkräktare. Risken är annars överhängande att bakterierna smittar fler spelare och till slut har hela laget fått smittan. Då är det game over", flinade Rabbi Alon.

”Det är lättare att komma ur ett negativt tillstånd om samtliga spelare i laget hjälps åt samtidigt”, fortsatte Rabbi Alon.

”Coachen, lagkaptenen eller någon annan spelare i laget måste ta det första initiativet till att förändra det befintliga negativa tillståndet till ett konstruktivt befinnande. Vad som önskas är att alla spelarna återgår till att ’göra och vara’ sitt bästa i alla situationer. Inom juniorlaget i Hapoel har vi tränat in en metod som pojkarna använt sig av vid ett par tillfällen”, berättade Rabbi Alon.

”Senast vi tog den i anspråk var förra säsongen när vi stötte på ett lag som gjorde mål i början av matchen och överraskade oss med att spela långa bollar över vår backlinje där de skapade flera farliga målchanser. Därtill hånade delar av publiken oss högljutt och skrek fula ord till pojkarna. Detta bidrog till att vi blev både irriterade, passiva och förvirrade för stunden. Pojkarna hade hamnat på ett förlorarspår och det måste naturligtvis brytas för att laget inte skulle falla längre ner i misären.

Metoden som vi inövat gick ut på att den som först ansåg att det var lämpligt att göra en kollektiv uppryckning sträckte upp båda sina händer och ropade ’Boom Boom’ ut över plan. Meningen var att alla i laget, inklusive vi som var på bänken, skulle bli uppmärksammade på att vi underpresterade för tillfället och att vi behövde rycka upp oss. Det som efterlystes var att alla övriga i laget räckte upp sina händer för att visa varandra att de är med på att förändra tillståndet. Därefter ropar den som först aktiverade metoden ytterligare ett ’Boom’. Därpå manifesterar alla spelarna samtidigt övergången till ett positivt tillstånd genom att svara med ett ’Boom’ och därefter slå båda händerna på sina kinder.

Initiativstagaren ropar åter ut ett ’Boom’ som besvaras med ett unisont ’Boom’ från övriga som slår till sina lår med handflatorna. Meningen är att detta ska bli ett uppvaknande som bekräftas både fysiskt och ljudligt. Spelarna tittar på varandra för att kontrollera att alla medspelare vill vara med om förändringen. Därefter är ambitionen att alla visar upp sin bästa sida och är sitt ’bästa jag’ resten

av matchen. Det kan vara att man springer lite mer, uppmuntrar varandra ytterligare och har ett positivt kroppsspråk.

Själva metoden bör tillämpas då bollen är ur spel, såsom vid ett inkast. On/off-knappen har många funktioner och den kan också tillämpas i andra sammanhang. Tankens och känslans kraft är mäktiga och de får aldrig underskattas.

Om man hamnar i ett negativt tillstånd gäller det således att bryta detta omgående. Annars kan det få konsekvenser för hela matchen. Det förlorande spåret med de 'Fem f:en' ska undvikas till varje pris. Mycket kan förarbetas genom positivt tänkande. Det är viktigt att man är rätt laddad före matchen och inte har någon form av fruktan i kroppen. Skulle spelare i laget trots allt agera passivt, frustrerat, förvirrat eller på något annat ovälkommet sätt under matchen måste förbannelsen brytas och metoden 'Boom Boom' kan vara ett sätt att göra det. Snabbast möjligt bör ett skutt göras över till det vinnande spåret. Kontroll alstrar självförtroende som i sin tur medverkar till ökad handlingskraft."

Rabbi Alon hade smidigt växlat över från on/off-knappens funktion avseende spelintelligens till mentala aspekter.

"Glasklart", sade Martin och gjorde tummen upp för att visa att han hade fattat galoppen. Även jag var med på noterna och kunde bara nicka instämmande. Mycket raffinerat påkommet. Rabbi Alon förklarade därpå det vinnande spåret och det förlorande spåret för oss.

Förlorande spåret*:*
Fruktan > Förvirring > Förtvivlan > Förlamning >
Förlorande förhållningssätt

Vinnande spåret:
Harmoni och trygghet > Kontroll > Självförtroende >
Handlingskraft > Vinnande förhållningssätt

”Senare idag kommer det att blåsa in en varm vind söderifrån”, meddelade Rabbi Alon. ”Meteorologerna på teve har varnat att det kan bli upp mot fyrtiofem graders värme i skuggan på vissa håll i trakten kring Jerusalem. Värmeböljan kallas Hamsin. För mig har det redan blivit tydligt kännbart att temperaturen blivit flera grader varmare än normalt”, sade Rabbi Alon, och föreslog att vi skulle dricka mycket vatten och hålla oss så mycket som möjligt i skuggan.

”Känner ni för att bada? Varför inte ta en promenad till en swimmingpool som bara ligger ett stenkast härifrån?” föreslog Rabbi Alon. ”Använd för all del luftkonditioneringen och bordsfläktarna när ni är i huset annars blir det outhärdligt varmt.”

”Ett besök i poolen blir perfekt”, sade Martin, och jag kunde bara hålla med.

”Då är det avgjort”, sade Rabbi Alon. ”Innan dess har jag emellertid ett förslag”, fortsatte han. ”Vår gemytlige vän Noah har tidigare gett dig ett par uppgifter att redovisa, Pelle, eller hur?”

”Ja, det stämmer”, svarade jag.

”Uppgifterna var dels att presentera din fotbollsfilosofi ur ett helhetsperspektiv samt att dissekera din anfallsfilosofi. Det är två tunga och krävande tankeprocesser att genomgå, men dock så nödvändiga för att bli varse det man egentligen står för inom fotbollen”, förtydligade Rabbi Alon.

”Nu tycker jag att det är hög tid att ni båda får en uppgift tillsammans att utarbeta, nämligen att vända på stenarna och redogöra för vad spelintelligens är för något och vad det betyder för er, pojkar. Det är bra om ni teoretiskt kan definiera ämnet spelintelligens i en modell eller på ett annat schematiskt sätt. Komplettera gärna med behövlig text och en muntlig framställning. Om ni hinner önskar jag dessutom att ni också tar fram någon passande praktisk övning som visar på hur spelare eller ett helt lag kan utveckla sin spelintelligens under träning eller i matcher. I slutändan är det ju ändå meningen att ledarna ska hjälpa spelarna till att utveckla sin spelintelligens och det gör de i huvudsak genom fotbollsträning i olika former.

Spelintelligens är en av spelets absolut mest centrala väsen och får därför inte endast bli en teoretisk papperstiger utan måste införlivas med praktiska övningar och metoder för att ge effekt och nå avsedd verkan”, klargjorde Rabbi Alon.

”Antar ni utmaningen, pojkar?” frågade Rabbi Alon.

”Vi antar utmaningen”, svarade jag nästan på studs efter att Martin gett mig ett bifall med sitt leende och tummen upp. Nu var det även dags för Martin att få gnugga geniknölarna i ett delikat uppdrag. Att vi skulle få dela på uppgiften tillsammans kändes extra stimulerande.

”När börjar vi?” sade Martin.

KAPITEL 12

Perspektiv

Jag visste att jag tagit ett strupgrepp på tillståndet av svensk fotboll i mina diskussioner med andra som var oliktänkande och det var de flesta. Indirekt hade jag även tagit ett strupgrepp på mig själv och det var i princip ett självmord att försöka övertyga omgivningen om kreativitetens oöverträffade betydelse för fotbollen i Sverige.

Jag ville göra skillnad. Jag ville se en förändring av svensk fotboll. En förändring till att utveckla fotbollen i en kreativ riktning i hela landet. Denna drift hade jag haft i flera år tillbaka. Eftersom det verkade som om jag var ganska ensam om dessa tankar slog det mig för en sekund att jag kanske inte var normal. Vem vill förresten vara normal? Man vill ju snarare vara unik och speciell. Enda gången man vill vara normal måste väl ändå vara vid ett läkarbesök!

Var det en välsignelse eller förbannelse att ha blivit smittad av den kreativa ådran? Jag hade konstaterat att det inte gick att kompromissa med kreativiteten. Den måste obönhörligt släppas fram och jag var en av de enträgnaste fanbärarna. Mina aktier och status som tränare ökade inte när jag argumenterade för mina ståndpunkter. Populariteten kring mig avtog snarare ju mer jag ivrade för mina värderingar och det var ju inte så konstigt. I de flesta kretsar var jag obekväm när jag stod på mig. Tyst och stillasittande hade jag aldrig varit och tänkte inte vara det framöver heller. Däremot gällde det att vara taktisk och hävda mina åsikter i rätt lägen. Jag ville inte ses som en kättersk upprorsmakare av omgivningen, men budskapet måste fram till varje pris. Någon strategi att nå ut hade jag inte utformat ännu. Det handlade om att vara smart.

”De starka vinner över de svaga, men de kloka vinner över de starka!” Jag hade kommit till insikt att jag måste vara respektfull och listig för att nå fram till den stora massan.

Eftersom de bästa landslagen och klubblagen i världen i regel spelar en positiv fotboll med ett varierat och effektivt anfallsspel borde rimligen även vi i Sverige satsa på att förbättra det kreativa i spelet, men givetvis inte på bekostnad av ett reducerat försvarsspel, bristande organisation, sviktande lojalitet eller något annat som vi behärskar tillfredsställande eller det som vi står för i vardagen. Det ena förtar inte det andra. Det borde vara en självklarhet att prioritera att fostra och utveckla riktigt bra tekniska och spelintelligenta spelare för att förhöja nivån på vår fotboll. Hur ska vi annars närma oss de bästa?

Jag upplevde ofta att svenska seniortränare hade en avvaktande syn till matcher de skulle spela. Det fanns faktiskt även barn- och ungdomsledare som var av samma uppfattning. De rättade sig ofta efter motståndet och hade en sparsam offensiv inställning. Det hörde till vanligheterna att en spionresa företogs för att studera kommande motståndare. Inga överraskningar var minsann välkomna. Jag kunde uppfatta det som om matchcoacherna inte spelade för att vinna en ärofylld gloria utan spelade för att undvika en förlust! Och det är en stor skillnad.

Berodde det på rädsla, feghet eller något annat? Den mentala hållningen var vanligtvis inställd på att ”ligga rätt i position”, ”inte släppa någon över bron”, ”stå upp” och att ”inte gå bort sig”. Om bara dessa företeelser uppfylldes tillsammans med att frejdiga kämpatakter vidtogs så skulle tränarna och coacherna rädda sina egna skinn och klara sig från att nedsättas eller få sparken. De hade ju förberett sig inför matchen och gjort sitt jobb, eller?

Bra lärare i skolan har förmågan att entusiasmera elever att intressera sig för ämnet de studerar och förhoppningsvis att de även känner glädje. Med en bra pedagogik kan lärare få elever att bli mer

motiverade att lära sig, få större kunskap och kunna prestera på olika sätt i skolan. Ju bättre lärare, desto bättre elever. Detsamma borde råda inom fotbollen, det vill säga, ju bättre ledare och tränare desto bättre spelare. Det gäller således att få fram utbildade och pedagogiska tränare som kan få fram det bästa ur laget och de enskilda spelarna.

Träningarna är till för att lära, öva, upptäcka och utvecklas. På träningarna vill man också frambringa speciella förmågor. Provet är i matcherna, där spelarna ska prestera och se vad de har lärt sig under träningarna och tidigare matcher. Att spela matcher är för all del också en del av utvecklingsprocessen.

Om vi vill se en omfattande kreativ fotboll i Sverige måste även tränarnas utbildningsinnehåll präglas av en kreativ fotbollsfilosofi, eller hur?

Mina tankar for kors och tvärs och emellanåt kom jag på att jag pratade för mig själv. Jag var inte riktigt mitt naturliga och vardagliga jag. Istället uppehöll jag mig i ett svävande och upprymt tillstånd. Rent fysiskt befann jag mig i mitt tilldelade rum hemma hos Rabbi Alon i Jerusalem, men mentalt for jag omkring och tyckte mig kunna påverka vem och vad som helst i universum. I nästa andetag fick jag en tankemässig föreställning om att göra morgondagens tränare bönhörda. Den rätta vägen att vandra hade äntligen siktats och det var på tiden att de blev upplysta.

Kom igen nu tränare – vill och våga satsa framåt. Vinn med hjärtat! Häng med på resan till okända marker och var delaktig i att trampa upp nya stigar. Hjälp till att föra Sverige till framgång och bli en aktad fotbollsnation.

Ser du det jag ser? Låt oss tillsammans skapa en hybrid, där kreativiteten är ledstjärnan och den tidigare svenska modellen utgör en bas för att ta avstampet. Vi gör något nytt som inte helt och fullt funnits tidigare. Vi kan kombinera saker på ett nytt föreslaget sätt och förändra den nuvarande världsbilden. Tillåt oss vara fantasirika

och använda skapandekraften till något positivt som gynnar den svenska fotbollen på nationell nivå och i internationella tävlingar.

Finns det något som är omöjligt nu för tiden? Är det inte så att resurser kostar pengar, men metoder och tankar endast kostar energi?

Märk väl att det är kostnadsfritt att vara delaktig på den kreativa resan. Kanske kan en betalning behöva utgöras i form av engagemang och tid, men mer är det inte.

Lyssna, bröder och systrar, gratisbiljetter utdelas till alla som vill åka med på det röda tåget. Det enda jag kan lova under resan är sagolika upplevelser för livet, att vi kommer att ha kul tillsammans samt att vi alla kommer att bli större och bättre genom att utvecklas i ett helhetsperspektiv. Resultat kan ingen garantera oavsett spelsätt.

Låt oss först börja med att tänka tanken. Se fördelarna med kreativiteten och allt den kan medföra. Vänligen kapitulera och känn dig såld på den nya sanningen! Därefter tar vi tillsammans de första stegen mot framgång som ska ge välstånd år framöver. Liten kan slå stor. Var inte rädda! Vill vi så går det. Följ med. Följ med. Det sista som överger människan är hoppet. Beröva mig inte det, snälla…

Utopiska drömmar for kors och tvärs i mitt inre. Mina teatraliska tankar gjorde ett nödstopp och jag slutade att mässa inför mig själv. Jag insåg att övergången för tränarkåren från det traditionella synsättet till det kreativa skulle innebära ett gigantiskt tankehopp för dem. Jag upplevde det som att tränarna äntligen skulle förmå lämna stenåldern för att slungas direkt in i cyberåldern för att möta kreativitetens lustar. Frågan är bara om urtidens dronter, mammutar och dinosaurier från Jurassic Park skulle kunna överleva ifall de frivilligt eller ofrivilligt tog steget in i den moderna världen, där kreativiteten inte bara var en rättighet att få tillträde till utan även en skyldighet att främja i ledarskapets aktningsvärda tjänst.

Tränarkåren i Sverige och för all del även bröderna från Norge, och i synnerhet tränarna för seniorlagen, befann sig alltjämt trampande vatten på ruta ett. De verkade inte själva vara medvetna om att

de var utrotningshotade och arbetade oortodoxt utifrån det kreativa utvecklingsperspektivet. Konstgjord andning höll dem vid liv. Traditionalisterna behövde befrias från de mentala cellerna som höll dem inspärrade i det förgängliga. Monopoltärningarna visade konstigt nog aldrig rätt antal ögon för att hamna på åtråvärda Norrmalmstorg utan hänvisade istället vederbörande att gå direkt i fängelse utan att passera gå. Svensk fotbolls framtid vilar på våra egna axlar inte på någon annans. Vi har all potential i världen att utvecklas om vi bara hade tilltro till …

I nästa stund kom jag att tänka på metaforen om de två skoförsäljarna som åkte till Afrika för sitt företags räkning. Den ena konstaterade att här finns det inga människor som har skor så det är ju ingen idé att försöka sälja skor här. Det skulle vara lönlöst. Den andra försäljaren blev lyrisk när han noterade att folket inte hade några skor och såg genast stora möjligheter. Här ska säljas skor som aldrig förr. Den positive försäljaren ringde hem till företagsledningen och tog upp en jättebeställning. Det fanns minst två infallsvinklar till att se på saken. Om vi svenskar ser möjligheter istället för hinder borde rimligtvis en rejäl dos av kreativ fotboll kunna inkluderas och omsättas i landet. Och det snarast. Det finns ingen tid att förlora. Det fungerar även på våra breddgrader. Med vilja och förmåga blir vi lyckosamma.

Det är visionärerna som ser möjligheterna, men de är oftast inte i position för att kunna göra några stora förändringar. Det är tänkarna som har insikt för utsikterna, kunde jag slå fast. Ska vi i Sverige fortsätta att bevara eller ska vi utveckla i en bransch där konkurrenterna rusar ifrån? Är det någon som förresten är tillfredsställd med våra svenska herrars rankning internationellt sett? Jag tänker både på herrlandslaget och hur våra bästa klubblag presterar i Europa, om de överhuvudtaget kvalificerar sig vill säga. Det är lika sällsynt att ett svenskt klubblag når framgång i de europeiska cuperna som att Halleys komet visar sig på himlen. Och detta himlaspel händer

inte ofta. Vår högsta nationella serie, Allsvenskan, håller en blygsam rangordning i Europas mittskikt. Inte heller det något att slå sig på bröstet för.

På damsidan är det något bättre ställt med några sporadiska framgångar de sista åren. Medgångarna kan dock inte tillskrivas ett kreativt sätt att spela fotboll. Motståndarna har inte direkt chockats av att våra svenska tjejer spelat en sprudlande teknisk och offensiv fotboll. Metodiken var i princip densamma som för herrarna.

Jag var inte ute efter att hacka på någon eller något. Inte heller att nervärdera svensk fotbolls position i det internationella perspektivet. Visst, rankinglistorna saknade svenskt deltagande högst upp, men det bekom mig inte så mycket. Det som verkligen bekymrade mig var att vi inte inkluderat kreativiteten i vår fotboll och att framtiden av den anledningen såg dyster ut.

Med detta sagt är slutsatsen ganska självklar, eller hur? Javisst, vi måste balansera genom att inkludera kreativiteten och den ligger i anfallsspelet. För att förbättra vår fotboll, vår rankning och kunna konkurrera med de bästa måste vårt svenska anfallsspel blomma. Återigen inte på bekostnad av ett svagt försvarsspel eller något av vikt som ska försakas. För att anfallsspelet ska blomma måste det ges näring. Rötterna måste bevattnas regelbundet för att blomman ska uppvisa lyster. För att vår blågula fotboll ska lysa upp måste således anfallsspelet utvecklas markant. Först måste vi upptäcka vad som måste göras. Sätt de äldre generationernas representanter på Komvux skolbänkar och låt dem börja om i första ring! Vill de inte förkovra sig bör de självmant kliva av skutan, men det tänker de givetvis inte göra frivilligt och det är ett problem.

Ett rikstäckande medvetandegörande är nödvändigt att iscensättas av berättigade visionärer. Den verkliga faran är apati och bekvämlighet. Ett vaccin måste omedelbart framställas till de trötta så ny energi kan distribueras. Rädslan måste besegras. Hemmablindheten måste botas. Med ena foten i båten och den andra på

bryggan kommer vi ingenstans. Kasta loss! Visst kommer det att kännas otryggt till en början och det finns alltid en risk att segla ut på sjön, men spänningen och skönheten övervinner allt. Vetskapen om att belöningen är stor och att det dessutom är moraliskt rätt ger upprättelse för alla tvivel. Identitetskänslan kommer definitivt att sättas i gungning. Angrepp på våra övertygelser och värderingar kommer att kännas som ett hot och det gör det självklart svårare att rekonstruera sig. Det kan vara svårt att överge gammal kunskap till förmån för nya förärade uppenbarelser. Detta till och med när man blivit överbevisad. Vissa förespråkar hellre ett bekant helvete än en okänd himmel!

Först då den stora massan accepterar en kursförändring mot kreativitetens domäner kan saker hända och en verklig förändring komma till stånd.

Ibland tar saker och ting alldeles för lång tid innan de blir av. I Sverige litar vi på den svenska modellen. Vi litar på ”systemet”. Kanske lite för mycket har det visat sig. Det är på både gott och ont. Det positiva är att genomslaget har blivit massivt på den inslagna vägen och att de flesta anammade vad etablissemanget kom fram till. Det negativa är att det kommer att bli svårt att bryta sig loss från den fastslagna kursen och att det kommer att ta onödigt lång tid att komma ur startblocken för att ta sig till en ny destination.

Tränare för våra äldre inhemska lag följer oftast med som ett torkat löv i vinden och upprätthåller de traditionella svenska kännetecknen i alla lägen.

Vi kan inte fortsätta att bara göra det vi alltid har gjort. Vi måste förnya oss. Vi litar helt enkelt för mycket på vårt system. Ett system som dessutom är otidsenligt inom den moderna fotbollen.

Ett relativt färskt utbildningskoncept har förvisso upprättats av Svenska Fotbollförbundet, men innehållet väger inte över tillräckligt till den kreativa riktningen. Betydande insatser för fotbollen görs överallt. Det generella engagemanget för fotbollen är stort ute i vårt

land och många ledare bidrar med betydande ideella insatser. Detta är sannerligen förtjänstfullt. Fotbollen lever, men den kan göras mer attraktiv, kul och samtidigt mer slagkraftig.

Vi litar även på systemet i samhället i övrigt. Vi kör i våra bilar i höga farter förbi det gröna trafikljuset i vägkorsningar, helt förvissade om att de andra bilisterna i vägkorsningen har rött stoppljus vid samma tidpunkt och står stilla för att invänta sin tur. Vad hade hänt om det blivit fel vid programmeringen av stoppljusen eller om det blivit något elektriskt fel så att alla trafikljus visar grönt samtidigt?

Vi litar på att vi kan göra säkra inköp med våra kontokort och att vi undviker identitetskapningar eller att pengar inte stjäls från våra konton. Snart blir förmodligen samhället helt kontantlöst. Vad händer om kontokorten inte fungerar av tekniska orsaker eller vid elfel? Då kan varken inköp eller utbetalningar göras. Vi litar nästan blint på systemet. Systemet är bra tills den dagen vi drabbas av dess negativa följder.

Visst handlar det om att vara en föregångare som ligger steget före i utvecklingen? Den vidsynte är alltid beredd att hitta alternativa lösningar och framryckningsvägar för att nå fram till målet. Den ambitiöse är aldrig riktigt nöjd utan suktar efter mer frukter att skörda. Låt framtiden bli ett utropstecken för svensk fotboll – inte ett frågetecken! Tänk om och gör det nu!

Tur att jag hade Martin som vän och kollega när det ibland blåste till omkring mig, då jag gjorde mig hörd mot etablissemanget. Inte för att jag flitigt trumpetade ut mina åsikter i alla lägen, men ibland kunde jag inte hålla tyst, framför allt då bakåtsträvarna dominerade scenen och inte släppte fram någon form av nytänkande till den kreativa sfären. Tillsammans kunde Martin och jag ge och få energi av varandra i strävan att utveckla fotbollen på lokal nivå. Kanske skulle vi även kunna bidra nationellt?

Martin kunde bekräfta att jag var rätt ute och att det var oundvikligt att den kreativa fotbollen skulle få företräde i framtiden. Varför inte börja redan nu i så fall? De defensiva och försiktiga företrädarna skulle få allt svårare att hävda sig ju längre tiden gick. Det hoppades jag verkligen och det var jag dessutom övertygad om. Jag behövde emellertid få till mig betydligt fler nycklar som vägleder mig till en större insikt om fotbollens helhet. Om jag skulle lotsa andra måste jag själv kunna navigera på ett fullgott sätt.

För att vara trovärdig mot andra skulle jag behöva ta fram ett koncept för att utveckla kreativiteten hos enskilda spelare och för hela lag som önskar satsa på det konstruktiva. Min ambition var alltjämt att forma en plan för detta, *en fotbollsplan*. En plan som skulle ta svensk fotboll till högre höjder. Jag hade ganska bra kläm på var vi befann oss i nuläget (A), men destinationen (B) och slutmålet för planen var jag inte klar med ännu. Kanske fanns det flera alternativa destinationer att fara till och ge svensk fotboll välkomnad fertilitet. Återigen mindes jag ett citat som sägs vara hämtat från Albert Einstein:

”Logiken tar dig från A till B.
Fantasin kan leda dig vart som helst.”

Jag insåg att jag själv måste vara öppensinnad och låta skapandekraften flöda för att kunna upprätta en utarbetad handlingsplan och inte bara peka med handen i en riktning för att föra fotbollen framåt i Svea rike. Då skulle ingen lyssna. Bra gjort är alltid bättre än bra sagt!

Jag var fortfarande tillräckligt naiv att tro att jag överhuvudtaget kunde göra någon skillnad för svensk fotboll. Skulle någon lyssna till det uppenbara som jag förhoppningsvis kan lägga fram en vacker dag? Det måste ju ändå få vara tillåtet att drömma och hoppas? Att kopiera ett färdigt koncept som till exempel FC Barcelonas eller Real Madrids kreativa sätt att spela fotboll vore nog inte speciellt bra. Det

skulle innebära alltför tvära kast och samtidigt vara för svårt att nå upp till inom skälig tid. Barcas typ av fotboll var annars något som jag högaktade stort.

Jag hade kommit till slutsatsen att innehållet i *planen* bör vara något nytt, men ändå vara en syntes av flera andra typer av fotboll. Hjulet skulle inte behöva uppfinnas igen, bara uppgraderas och moderniseras. Det skulle vara till något som skulle passa oss svenskar, men som ändå var ytterst kreativt. Det svenska hjulet, eller däcket, skulle behöva vara fortsatt slitstarkt som det alltid har varit, men det var i behov av att anpassas till nya mönsterdjup och former. Gokartkärran skulle behöva ersättas av en racerbil för att uppnå högre farter. På det viset skulle vi kunna konkurrera med de bästa internationellt. Det var förresten inte bara fordonen som var i behov av en uppgradering utan även förarna, närmare bestämt tränarna och spelarna. Även klubbledningarna borde få sina fiskar varma eftersom det är de som anger klubbarnas verksamhet och riktning.

Uppgiften som nu låg framför Martin och mig i ämnet spelintelligens skulle onekligen berika oss båda. Genom att noga granska spelintelligensens element borde vi sannolikt få en ökad förståelse för hur fotbollen kan utvecklas ytterligare på alla plan och nivåer – i synnerhet i anfallsspelet. Det vill säga om vi lyckades komma fram till något utomordentligt bra.

Spelintelligens, eller spelsinnet som vissa använder som begrepp, påverkar i högsta grad prestationen i de mångtaliga situationer som spelarna är direkt eller indirekt delaktiga i under själva spelet. Sedan tidigare hade jag konstaterat att just spelintelligensen tillsammans med tekniken var de främst avgörande faktorerna för framgång eller misslyckande i anfallsspelet. Därför var det av största vikt att just prioritera dessa två områden.

Martin hade tidigare berättat om en metafor till just att tekniken och spelintelligensen gick hand i hand. De spelade i symbios för att nå framgång på fotbollsplan. Martin hade dragit liknelsen

till en parabolinstallatör som skulle ut på ett jobb i ett villaområde. När installatören kom till en villa och knackade på dörren märkte han att han glömt sina verktyg. Jobbet kunde inte utföras trots att installatören mycket väl visste vad som skulle göras av flera års erfarenhet inom yrket. Parabolinstallatören hade kunskapen, det vill säga spelintelligensen, men saknade redskapen för att kunna utföra arbetet. Det motsvarar fotbollsspelarens teknik. Det ena fungerade inte utan det andra. Framgångskonceptet stod på två ben. Omvänt skulle inte heller jobbet kunna bli väl utfört om parabolinstallatören saknade kunskap och kompetens för att montera och installera på rätt sätt. Det hade inte spelat någon roll om installatören hade med sig flera fulla verktygslådor med de finaste av verktyg som kunde hanteras med bravur. Detta eftersom installatören saknade planritningen på hur själva arbetet skulle gå till. Installatören saknade också förmågan att lista ut hur allt hängde ihop och hur installationen skulle kunna utföras.

En bra teknik på plan kan göra under, men den faller i regel utan en väl utvecklad spelintelligens. Att briljera för egenvinning utan att tillföra saker till laget är ganska meningslöst.

Eftersom det gäller att vara så komplett och hel som möjligt var det förutom teknik och spelintelligens även viktigt att ha en bra fysik, taktisk drivenhet, ha rätt inställning samt viljan och förmågan att samarbeta och kunna kommunicera på plan. Det hade jag redan konstaterat tidigare. Att kämpa på en fotbollsplan för lagets skull är en grundförutsättning och är naturligtvis en självklarhet.

En annan sak som måste fastslås är att det är betydligt enklare att bemästra ett funktionellt försvarsspel än att behärska ett effektivt och varierat anfallsspel. Det säger ju sig självt, då bollen inte hanteras av spelarna i det försvarande laget undantaget själva brytningsförsöken. Att utbilda spelarna till att bli bäst utan boll är bara sorgligt och kan inte vara meningen med fotboll, grunnade jag vidare.

Återigen stärktes jag av att fotbollens utveckling ligger i anfallsspelet och med bollen. Föreställ dig en orienterare som är löpstark men

har svårt att läsa kartan, en slalomåkare som är bäst på barmarksträning eller en hockeyspelare som är bäst på att tackla men saknar tekniken för puck och klubba. Vad är vitsen med det?

Rabbi Alon gav sig av hemifrån i samma stund som Martin och jag fått uppgiften till oss att bena upp blocket spelintelligens i mindre enheter. Vår värd skulle vara delaktig i en kyrklig konferens i utkanten av staden och vara hemma om först tre dagar. Uppgörelsen var att Martin och jag därefter skulle redovisa vad vi kommit fram till. Det skulle onekligen bli intressant att sammanställa våra gemensamma tankar om spelintelligens.

Efter att ha tillbringat en halvdag vid en hotellpool i närheten blev Martin och jag enligt överenskommelse upphämtade av Rabbi Alons näst yngsta son i en senapsgul Volvo. Rabbi Alons son presenterade sig som Daniel. Han berättade att alla hans syskon var troende och att de alla var på ett eller annat sätt anslutna till församlingen som fadern Rabbi Alon tillhörde. Daniel berättade att han arbetade med datorer för kyrkans räkning och att han även hade hand om församlingens bokföring.

Vi fortsatte samtalet på en enkel taverna under en gigantisk mönstrad vävduk i orangea och röda toner. Värmen hade nått en smärtgräns och egentligen var det för varmt att sitta ute. En vägghängd aircondition blåste ut kalluft, mest för sakens skull då hettan tog överhand. En liten bordsfläkt gick på full styrka och svepte förbi i regelbundna intervaller med pustar som åtminstone gav ett futtigt vinddrag.

Daniel frågade oss om vad som hade fört oss till Israel. Martin och jag berättade om vår turnéstart i Mexico som var inledningen av en tio veckors semester med förhoppningsvis lite äventyr och upptäckter. Mötet med den främmande mannen, Noah, i Chichén Itzá hade sedan lett mig till Kykotsmovi i Amerika och nu till Jerusalem tillsammans med Martin som ofrivilligt missat besöket i indianbyn.

Händelsernas kärnpunkt i det som utspelat sig var onekligen samtalen kring fotboll och i synnerhet om kreativ fotboll. Slumpmässiga tillfälligheter hade fört Martin och mig till Rabbi Alon som redan hade överväldigat oss svenska upptäcktsresande med sitt beundransvärda kunnande och sin passion för fotbollen. Om det nu var någon slump överhuvudtaget att Martin och jag gästade Rabbi Alon i Jerusalem och i närvarande stund satt och pratade med Daniel.

Innanmätet i den något sena lunchen hade kommit att bli en favorit. Den färska hummusen gjorde det nybakade pitabrödet sällskap ner i magen tillsammans med en fyllning av shawarma och diverse sallad. Det var som vanligt sagolikt gott och det gick inte att få nog.

”Vårt kebabkött som vi äter i Sverige kan närmast likna shawarman som finns här i Mellanöstern”, konstaterade Martin.

Som en liten aptitretare provade vi tahini som Daniel hade föreslagit. Det var inte något drickbart utan en hummusliknande massa bestående av rostade sesamfrön, citronjuice och olivolja. Tahinin smakade något beskare än hummusen, men hade minsann sin matiga tjusning.

Daniel, uppskattningsvis närmare de fyrtio, hade inte på långa vägar lika långt skägg som Rabbi Alon eller brodern Jacob för den delen. Det obligatoriska skägget som klädde männen i Rabbi Alons familj dolde Daniels ansikte tillsammans med ett par stora solglasögon. Den ofrånkomliga kippan var placerad på hjässan som ett troendebevis för tillhörandet av judendomen.

Daniel tog med Martin och mig över det angränsande lilla torget till sin bil som var parkerad i den stekheta solen intill en häftigt trafikerad gata.

”*Aba* ville att jag skulle ta med er till Yad Vashem”, berättade Daniel. ”Det är ett museum och en minnesplats för de sex miljoner judar som förintades av nazisterna under andra världskriget. Det kan vara upprörande att besöka museet, men det ger perspektiv på livet.”

Martin och jag hade inga invändningar till ett besök på Yad Vashem. Tvärtom, vi båda tyckte att det kunde vara intressant att ta del av det oerhört tragiska som hände det judiska folket för nästan åttio år sedan. Jag mindes Schindler´s List från bioduken med avsky och hur vedervärdigt människor kunde behandlas av andra människor.

Grymheten under kriget visades emellanåt med autentiska bilder från diverse filmdokumentärer på teve och påminde mig om vidrigheterna.

Tio minuter senare stod vi vid museets parkeringsplats och ytterligare två timmar senare var vi tillbaka på samma parkeringsområde. Skillnaden var att det nu fanns en enorm tomhet inom mig. En genomgripande nedstämdhet beskrev mitt tillstånd i underkant. Martin som hade lätt till att visa känslor hade tårar i ögonen.

Vandringen genom museets otaliga gallerier och utrymmen uppvisade holocaustens motbjudande otäckheter. Överallt fanns monument hämtat från förintelsen. Salar var fyllda med fotografier, filmer, kvarlämningar och miljontals dokument. Arkiv var fyllda med tusentals vittnesmål från koncentrationslägren och register över de döda.

”Yad Vashem är till för att vi aldrig ska glömma”, sade Daniel. ”Det är också till för att fira och hedra offren som dog, de som överlevde samt de som hjälpte det judiska folket under de grymma åren.”

Raoul Wallenberg var en av de som hedrades för hjälpande insatser. För att visa uppskattning för svensken fanns bland annat ett träd planterat i museets trädgård.

Daniel släppte av oss på en gata nära Rabbi Alons hus på Martins och min begäran. Martin och jag tackade för allt och satte oss därefter på en uteservering där vi beställde in kylda drycker. Den bestående värmen gav tillsammans med olustkänslorna vi precis varit med om svettningar i pannan. Intrycken från förintelsemuseet var starka. Martin och jag var tvungna att prata av oss en stund och beslöt sedan

att försöka lägga upplevelsen åt sidan. Oundvikligt kom vi in på ämnet spelintelligens. Vi konstaterade att vi hade drygt två dygn tillsammans att arbeta fram en modell för hur spelare kan utveckla sin smarthet på plan och dessutom skulle vi beskriva vad spelintelligens är för något i sin helhet. Successivt märkte jag att jag gick in i en bubbla. Folket som promenerade förbi serveringen noterade jag inte längre. Inte knappt heller människorna vid borden bredvid. Tankarna riktades inåt och idéer diskuterades flitigt utåt med Martin.

”Det måste vara klokast att först börja med att försöka klargöra vad spelintelligens är för något och sedan beskriva det schematiskt på något sätt”, föreslog Martin.

Vi tog sedan beslutet att därefter konstruera en praktisk övning eller någon form av metod som bidrar till att spelare eller hela lag kan bli mer spelintelligenta och ta förnuftiga beslut i spelet på plan.

Jag fick en plötslig ingivelse från samtalen med Noah där han beskrev skillnaden mellan förståelse och insikt. Jag tänkte att det sannolikt gick att applicera hans resonemang i redovisningen på något vis. Noah hade berättat att ha förståelse för något inte direkt kunde liknas med att ha insikt om något. Förståelse eller för all del kunskap, har ingen färg, form eller utseende. Kunskap har heller ingen smak, lukt eller känsla. Kunskap är konkret, specifik och innebär att ha kännedom om något. Insikten är däremot större än så. Insikten innehåller både förståelse och kunskap, men kompletteras dessutom med de fem sinnena och faktiska upplevelser. Insikt bygger på egna erfarenheter.

Sakta började jag snirkla mig fram i mina tankegångar och om vad jag egentligen var ute efter.

”Låt mig dra en liknelse”, sade jag till Martin, för att förtydliga min teori. ”Föreställ dig att du har suttit i passagerarsätet i en bil hundratals gånger. Du har åkt med utan att någonsin kört bilen. Du kan därmed föreställa dig hur det är att köra bil eftersom du iakttagit hur föraren agerar och hur trafiken flyter på. Du kanske till och med har kunskap om trafikmärkenas betydelse, allmänt trafikvett och

känner till bilens beskaffenheter. Ändå vet du inte hur det är att köra bil för du har inga egna upplevelser från det. Du har således ingen insikt om hur det är att köra bil förrän du gjort det. Insikten är därför större än förståelsen och inbegriper just förståelse och kunskap."

Martin var med på noterna och tyckte att jag var helt rätt ute. Jag fortsatte att utveckla tankegångarna.

"Insikten som rubricering borde rimligen vara ordnad överst i ett diagram eller i en modell för ämnet spelintelligens. Förståelsen borde vara underliggande insikten."

Förståelsen var mer av teoretisk karaktär och borde jämställas med en rubrik av praktisk prägel. Efter lite dividerande med Martin kom vi överens om att den borde heta erfarenhet. Martin antecknade med en penna som vi fått till oss från en servitör på uteserveringen. På pappret framför oss stod nu rubriken *spelintelligens* allra överst följt av en underliggande kategori som vi döpte till *spelinsikt*. Under kategorin spelinsikt placerade vi två parallellt liggande enheter: till vänster *spelförståelse* och till höger *spelerfarenhet*.

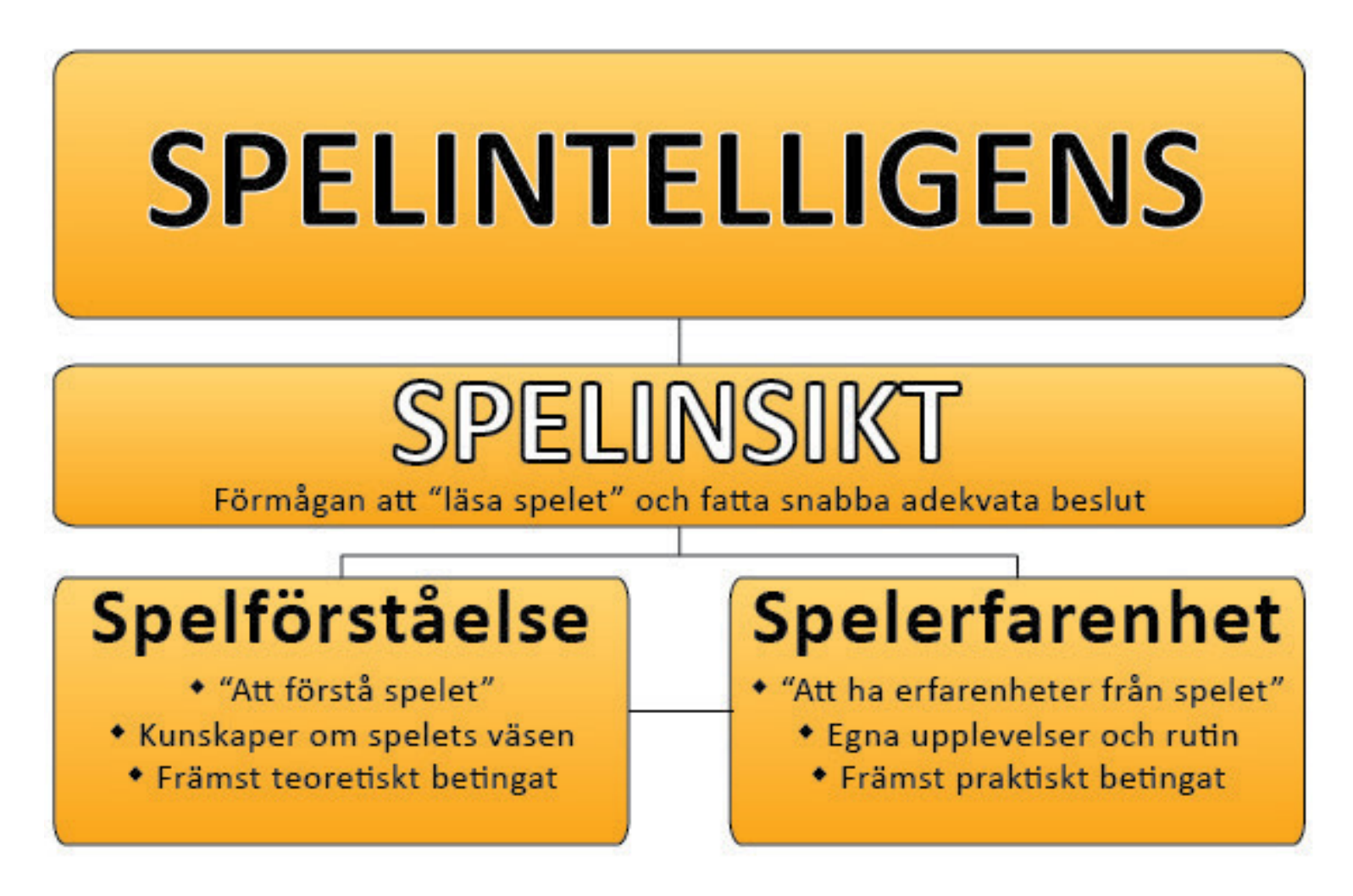

Spelinsikt

Tillsammans beskrev vi i stolpform vad spelförståelsen kan innebära, nämligen: kunskap om bland annat fotbollens regler, spelets mening och väsen, olika spelsystem, spelsätt och organisationsmodeller samt hur strategier och taktik kan tillämpas. Alla bitar inom spelförståelsen kunde man läsa sig till, lyssna sig till eller observera i matcher live eller på teve. En stor del av spelförståelsen, att förstå spelet, kunde man alltså ta till sig utan att egentligen spela själv.

Det var givetvis en enorm fördel att ha en god spelförståelse och kunskap om spelet när man själv spelar fotboll. Då blir det lättare att värdera situationer och fatta de rätta besluten. Spelförståelsen är därför en av grundförutsättningarna för att spela fotboll och att kunna vara lyckosam i det som man företar sig.

För att få spelerfarenhet var man däremot tvungen att själv spela fotboll och helst mycket. Vissa moment kunde automatiseras till stora delar om man varit i liknande situationer många gånger tidigare. Då visste man i regel vad som behövde göras och då var man heller inte i behov av en lika lång betänketid för att agera. Spelerfarenhet var praktiskt betingat och var helt beroende av egna upplevelser samt att ha fått rutin och dragit lärdomar genom att ha deltagit i spelet.

Spelerfarenhet inkluderar de fem sinnena och kan i bra stunder även framkalla ett sjätte sinne, nämligen att förnimma hur den nästkommande situationen kan komma att se ut. Det kan kallas för *spelförutsägelse*. Vissa riktigt duktiga och erfarna spelare har förmågan att med både intuition och logik ana sig till var bollen kommer att hamna eller vad som kommer att ske härnäst.

Martin och jag drog konklusionen att för att få en god spelinsikt krävdes både spelförståelse och spelerfarenhet.

Tiden hade runnit iväg. Vi var knappt medvetna om att vi beställt in och konsumerat mat och dryck under kvällen. Uppdraget hade stulit vår uppmärksamhet. Jag kände mig upprymd och livet var spännande. De kommande två dagarna hade Martin och jag tillbringat fullt sysselsatta med att färdigställa uppgiften som Rabbi Alon gett oss.

Vi hade gått på högvarv, stött och blött och kommit fram till ett gemensamt utkast. Vår kommande framställning var genomarbetad efter den tid som fanns till förfogande. Martin och jag var ju inte direkt några professorer eller trollkarlar som bara kunde knäppa med fingrarna för att i nästa ögonblick presentera en färdig lösning. Efter våra förutsättningar som ambitiösa lekmän borde rimligen Rabbi Alon kunna bli tillfreds. Vi hade åtminstone gjort och varit vårt bästa.

Mitt mandomsprov hade jag redan genomfört i form av de två tidigare redovisningarna om min fotbollsfilosofi och min anfallsidé. Nu väntade en annorlunda redovisning som skulle skildras av Martin och mig tillsammans. Och det var helt klart min gode vän Martin som kände mest av trycket.

KAPITEL 13

Spelinsikt

Rabbi Alon gjorde sig hemmastadd efter att han återvänt från seminariet i utkanten av Jerusalem. Det visade sig att diskussionsämnet för konferensen hade varit kabbala. Rabbi Alon förklarade att han hade varit en av gästföreläsarna och delgivit sina teser om läran. Kabbala var enligt Rabbi Alon ett mystiskt trosystem som spekulerade över vad det gudomliga var för något och hur allt var uppbyggt och hängde samman. Detta inkluderade människans plats i universum.

”Kabbalan bygger på äldre bibliska skrifter och det talade ordet. I Gamla testamentet står det att Moses mottog rättesnören och skrivna lagar från Gud. Enligt traditionen fick Moses även ta emot en muntlig lag som vissa kallar kabbala. Visdomen har sedan förts vidare genom en urgammal judisk berättartradition från mun till öra. Kabbala är oerhört abstrakt och komplext.

En av grenarna i kabbalan är den ständigt pågående evolutionen, inte minst den som äger rum inom alla människor. En stor del av kabbalan handlar om inre personlighetsutveckling och kan referera till en modell eller symbol, kallat *Livets träd*. Det gudomliga inom en människa innefattar både den individuella kroppen, sinnet, själen och det andliga. Kabbalan beskriver även hur universum ser ut. Detta genom olika kunskapssystem. Det finns även ett ockult spår inom kabbalan och mycket annat som är fascinerande”, avslöjade Rabbi Alon.

”Idag finns miljontals anhängare som praktiserar en modern form av kabbala världen över, men jag har inga ambitioner att inviga er i det. Härmed lägger vi kabbalan åt sidan och koncentrerar oss istället på spelintelligens. Men först ska jag ta del av min frus ädla kokkonst”, sade Rabbi Alon och bjöd i nästa andetag även in oss nordbor till bords.

Med fyllda bukar slog vi oss ner i vardagsrummet efter en traditionell judisk middag som hade bestått av en kycklinggryta med currykryddning. Rabbi Alon höll en kaffekopp i ena handen och ett kakfat i andra. Leora kom eftersläntrande med en kaffetermos och javamuggar till Martin och mig. Rabbi Alon frågade hur vi hade haft det under tiden han hade varit bortrest och om vi tränare blivit något klokare de sista dagarna. Martin bemötte kabbalistens förfrågningar och berättade att all tid gått åt till att söndersmula spelintelligens som ett ämne. Undantaget var besöket på förintelsemuseet, Yad Vashem. ”En omskakande upplevelse”, konstaterade Martin.

”Låt höra vad ni kom fram till pojkar”, sade Rabbi Alon.

Tiden var inne för min tredje redovisning inom loppet av en månad. Denna gång inför en läromästare från det heliga landet som verkade ha lika många strängar på sin lyra som Noah.

Rabbi Alon satt tillbakalutad i soffan och tittade på Martin och mig med sina blanka bruna ögon. Det hade inte förvånat mig om dessa bruna synorgan fått en glimt av några av livets mysterier. Det hade onekligen varit nervkittlande att ta del av Rabbi Alons fulla vetande. Det var nog bäst att hålla sig endast till fotbollen som var tillräckligt komplext i sig.

Martin stod inför sin första stora redogörelse någonsin inom fotbollen. De tränarkurser Martin genomgått i hemlandet var mest av ett grundläggande slag och behandlade inte fotbollens beståndsdelar på djupet. Rabbi Alons uppgift hade fått Martin, och mig med för den delen, att nagelfara ämnet spelintelligens och bestyra en mindre avhandling.

”Låt oss amatörer få berätta vad vi har kommit fram till under expressförhållanden”, sade Martin, och tyckte att jag skulle inleda med att berätta om den schematiska modellen som vi båda hade upprättat tillsammans på tavernan några dagar tidigare efter det att Daniel befriat oss från hans kokande senapsgula Volvo. Jag gjorde

som Martin önskade och började förklara teoretiskt för Rabbi Alon hur ämnet spelintelligens var uppbyggt. Rabbi Alon fick ta del av Martins och mitt gemensamt myntade begrepp, spelinsikt, och hur det var hierarkiskt överordnat spelförståelse och spelerfarenhet. Jag förklarade åtskillnaden av dessa båda. Spelförståelsen var mestadels av teoretisk karaktär medan spelerfarenheten var av praktisk prägel som byggde på egna upplevelser och erfarenheter genom att faktiskt ha spelat fotboll. Jag berättade även om anledningen till att vi valt just dessa rubriker. Noahs tidigare resonemang hade varit vägledande av rubrikvalen, där han ingående beskrivit för mig hur han tolkat betydelsen och innebörden av kunskap, förståelse och insikt. Rabbi Alon var familjär när det avsåg begreppen och dess mening. De var inga nyskapelser för honom, bara nyansskillnader.

Martin gav Rabbi Alon en datautskriven kopia på modellen som upprättades på tavernan, då vi först började nysta i saken. Rabbi Alon kommenterade modellen som mycket slugt utformad och att den väl fyller sin funktion för att förklara spelinsikt på ett övergripande sätt.

”Det kommer mera, antar jag”, sade Rabbi Alon och förde en kaka till munnen med handen.

Martin tog över redovisningen och höll ytterligare ett papper framför sig innehållande en detaljerad modell som vi konstruerat tillsammans. Martin förklarade att han hade ambitionen att beskriva hur förloppet i en spelsituation vanligen ser ut oavsett om man är anfallsspelare eller försvarsspelare.

”Men för sakens skull utgår vi ifrån att det är en bollhållande anfallsspelare som befinner sig rättvänd en bit in på motståndarnas planhalva som vi tittar närmare på. Låt oss kalla den bollhållande spelaren för Xavi eftersom han redan varit uppe på tapeten”, föreslog Martin.

”Låt oss anta att Xavi precis vänt upp med bollen i djupled på motståndarnas planhalva och att det i samma ögonblick har uppkommit en ny spelsituation. För att ha optimal chans att vara framgångsrik

i situationen måste Xavi först aktivera sina sinnen fullt ut, det vill säga att ha fullständig sinnesnärvaro. Medvetandetillståndet ska vara högt liksom tankeverksamheten. Det är dock ingen självklarhet", menade Martin. Han hänvisade till Rabbi Alons metafor om att ha on/off-knappen helt och fullt påslagen.

"En situation uppfattas via sinnena, där det är främst synen och hörseln som brukas. Ögonen med synintrycken utgör den absolut största kanalen för att uppfatta saker på en fotbollsplan.

Det gäller helt enkelt för Xavi att omedelbart kunna uppfatta den nya spelsituationen som rättvänd bollförare. Han måste därför uppmärksamma omgivningen runt omkring sig. Detta görs genom en god iakttagelseförmåga, precis det som Sherlock Holmes företar sig vid en brottsplats. Både Xavi och Sherlock scannar på sitt sätt av omgivningen för att få relevant information. En viss data noteras. Detta kallar vi att registrera.

En viktig detalj skiljer emellertid Xavi som bollförare och Sherlock åt. Närmare bestämt det att Xavi är mer i behov av att tillämpa en split vision-teknik medan Sherlock som alternativ kan fokusera och fästa blicken på en speciell punkt.

Split vision-tekniken bygger på att blicken är mer av en diffus karaktär och istället strålar ut i olika riktningar från ett nav. Denna förmåga är särskilt väsentlig att inneha då man är bollförare som Xavi är i detta fall. Genom att dela upp synfältet kan Xavi snegla ner mot bollen samtidigt som han överblickar spelfältet. På detta sätt har Xavi en fortlöpande möjlighet att frekvent uppgradera matchmiljön och registrera hur förutsättningarna skiftar från en hundradel av en sekund till en annan. De spelare som saknar en god split vision-förmåga som bollförare har reducerat möjligheterna till att ta in aktuell information i sin närhet och hamnar ofta i trångmål med konträr önskad utgång som följd. Bristande observationsteknik gör att många spelare förlorar bollen i onödan och blir överraskade av händelser runt omkring dem. Det positiva är att alla spelare kan träna upp sin split vision-förmåga genom speciella övningar och

givetvis även i det fria spelet. Det underlättar avsevärt att ha bra teknik och känna trygghet med bollen.

Tillåt mig att få förevisa ett litet skådespel som påvisar fördelarna av att ha en god split vision-teknik eller som snarare visar på nackdelarna om förmågan saknas", kåserade Martin.

"Varsågod", sade Rabbi Alon och log.

Martin reste på sig och tog fram en tennisboll från en plastpåse och lade den vid sina fötter på golvet i vardagsrummet.

"Vänligen res på dig Pelle", sade Martin till mig.

Martin improviserade utanför manus. Detta var åtminstone inget som hade ingått i vårt genrep tidigare under dagen. Bara kul, tyckte jag.

Martin förklarade att han tänkte visa fyra olika förhållningssätt en bollhållare kan ha med blicken när en försvarande motståndare attackerar. Jag blev tilldelad rollen som försvarande motståndare till Martin som hade tennisbollen under sin högerfot.

"En bollhållande spelare som inte kan titta upp på grund av en bristande bollteknik eller saknar en god split vision-förmåga blickar i regel konstant ner på bollen", slog Martin fast.

Min vän gestaltade detta genom att stirra ner i vardagsrumsgolvet.

"Denna spelare kan i bästa fall konstatera att gräset är grönt eller att han ser några Adidasskor nära sig", förevisade Martin med nedfällda armar och blicken riktad ner mot tennisbollen på golvet.

"Detta är emellertid ganska ointressant och medför inte att nödvändig information kan tas in. Att Pelle har blå strumpor på sig är också ganska ovidkommande", fortsatte Martin i sin skildring.

"Denna beskrivning när blicken konstant är fäst vid bollen får illustrera steg ett", sade Martin.

"Ett något bättre sätt, att hantera situationen under press från motståndare, är att lyfta upp huvudet någon halvsekund och försöka uppfatta hur läget ser ut med hjälp av ett snabbt ögonkast. I nästa stund tvingas bollhållaren med ringa kapacitet dock åter låta blicken

falla nedåt för att få ögonkontakt med bollen. Den korta stund som spelaren lyckades få upp blicken och titta framåt över spelfältet kallar jag för 'fotografiet'", sade Martin och förklarade varför. "Bollhållaren lyckades ta en stillbild av den aktuella situationen. Denna stillbild lever sedan kvar i minnet några tiondelar eller till och med sekunder då spelaren återgick till att föra blicken mot bollen. Ju längre tiden går, desto mer förändras verkligheten runt omkring honom. Detta innebär att information som den bollhållande spelaren tillfälligt lyckades insuga successivt helt går förlorad. Den bristande observationstekniken är inget att rekommendera för anfallsspelare med kreativa ambitioner. Exemplet med 'fotografiet' eller stillbilden kallar jag för steg två."

"Det tredje steget och det näst bästa alternativet till att få kontroll genom perceptionen är att pendla med blicken omväxlande upp och ut över spelfältet, och ner på bollen. Spelare som gör på detta sätt uppdaterar sig regelbundet och får mer information till sig än spelaren som endast tar någon enstaka stillbild", fortsatte Martin att resonera.

"Det bästa alternativet är givetvis att ha blicken konstant uppe som bollhållare och bara snegla ner på bollen i ögonvrån. Detta är det fjärde steget och slutmålet med uppfattningsförmågan."

"Nu tänker jag göra en liknelse rörande observationsteknik som har med vardagen att göra", sade Martin.

"De flesta människor, åtminstone i Sverige, använder dagligen en dator eller smartphone. Tekniken för att skriva på ett tangentbord skiljer många åt, precis som fotbollsspelare har olika förmågor till att behandla bollen. Många oskolade knapptryckare använder endast sina pekfingrar för att peta på tangenterna. Vissa tvingas dessutom att gång på gång leta efter var bokstäver, siffror och övriga tecken sitter. Denna teknik är omständlig och tar därtill onödigt lång tid. Skribenter av en sådan undermålig rang har inte förmågan att se på

dataskärmen samtidigt som knapptryckningar görs. I bästa fall kan de pendla med blicken omväxlande på tangentbordet och skärmen. Det är inte speciellt effektivt. Det är endast funktionellt om det finns obegränsat med tid.

Sedan finns det de som är utbildade i tangentbordsteknik. Inlärningen under utbildningen har talat om hur de på bästa sätt använder båda händernas fingrar för att uppfylla kriteriet att få arbetet snabbt och korrekt utfört. Blicken har de konstant på skärmen och endast i nödfall är de i behov av att snegla ner på tangentbordet. De utbildade knapptryckarna har automatiserat var de olika teckentangenterna sitter och lagt in dessa i sin minnesbank. Det är följaktligen skillnad på grad av teknik och uppfattningsförmåga, eller hur?" förhörde sig Martin.

"Det var en slående liknelse till fotbollsspelares aktioner i motsvarande situationer", utbrast Rabbi Alon.

"Spelare som både har en väl utvecklad bollteknik och förmågan att varaktigt överblicka sin omgivning på plan har ypperliga möjligheter att samla in information som förhoppningsvis leder till väl underbyggda beslut och lyckade aktioner med och utan boll. Det är denna typ av spelare som vi önskar se på fotbollsplan. Det naturliga borde då vara att utbilda, utveckla och skapa spelare som kan lära in dessa förmågor för att användas i matcher.

Frågan är om tränare överhuvudtaget tänker i dessa tankebanor? Har de i så fall format ett koncept med träningsmetodik och avpassade övningar för att spelarna ska få tillgång till de rätta proffsverktygen? Förmodligen är det få tränare som har en plan för det eftersom de flesta spelare varken disponerar över en eminent bollteknik eller har förmågan att ha blicken konstant uppe för att överblicka spelfältet.

Lär vi ut och tränar på fel sätt? Borde inte pedagogiken vara annorlunda än mot vad den är idag? Frågeställningarna är befogade tycker jag", sade Martin.

Rabbi Alon ställde ytterligare några frågor i ämnet som Martin och jag hjälptes åt att besvara.

Martin hade förklarat första delen av ett generellt händelseförlopp i en spelsituation och han hade gjort det på ett utmärkt sätt. Den första delen utgjordes av speluppfattning i form av iakttagelseförmåga och registrering. Resterande del av förloppet var det upp till mig att följa upp och redovisa för Rabbi Alon. Jag berättade att jag tänkte använda Xavi som fortsatt exempelmodell.

”Efter det att Xavi använt sin iakttagelseförmåga för att kunna uppmärksamma omgivningen och därpå registrerat viktig information kommer nästa skede i förloppet kring en spelsituation. Det är värderingsfasen där informationen bearbetas”, förkunnade jag.

”Det är nu dags för Xavi som rättvänd bollförare att leta alternativ för nästa drag och försöka hitta det som är mest eftertraktat eller mest givande, enligt honom. Xavi utgår från sin egen tankeförmåga och kompetens, men bör även ta hänsyn till lagets spelidé och en del andra faktorer som påverkar valet som förekommer själva beslutet. Xavi drivs ständigt till att kalkylera med odds. Hur stor är möjligheten att lyckas med det som han eventuellt ska företa sig? Är det värt att chansa eller ska han agera med säkerhet? Vad ska göras överhuvudtaget?

Xavi, liksom alla andra spelare, bör ha en riktigt god självkännedom och vara klar över vad han kan prestera i olika situationer. När Xavi sedan gör sina värderingar bör han först och främst utgå från sina egna förmågor och kvaliteter som fotbollsspelare. Därefter måste Xavi inväga motståndets kapaciteter som innefattar både individuella motståndare och motståndarlaget som helhet. Naturligtvis måste även medspelarnas enskilda kvaliteter och egenheter omfattas i kalkylen. Hela värderingen måste sålunda avpassas både till sig själv och andra, både motståndare och medspelare.

Värderingen omfattar bland annat jämförelser, möjligheter och motiv.

Med hjälp av slutledningsförmågan ska sedan ett val göras och ett beslut ska fattas. Det kan vi kalla beslutstagandet. Den teoretiska kunskap som ligger till grund för nästan alla beslut som fattas

kommer från spelförståelsen. Den inbegriper bland annat kännedom om fotbollens regler, spelets mening, olika spelmodeller och hur man kan organisera sig inom laget. Här ingår även lagets taktik och spelplan för den aktuella matchen. Xavis teoretiska kunskap om spelet, spelförståelsen, utgör tillsammans med hans spelerfarenhet och speluppfattningsförmåga ett underlag för värderingarna som görs och besluten som tas därefter.

Hela processen från att uppfatta en spelsituation till att ta ett beslut över vad som ska göras tar oftast långt mindre än en sekund. Hjärnan är en fantastisk dator som innehåller en supersnabb miniräknare. Hjärnan är mer än en mekanisk dator eftersom hjärnan även inberäknar de fem sinnena", fastställde jag.

Rabbi Alon flikade emellanåt in med nya frågor eller kommentarer som fick mig att förklara sakfrågorna närmare. Detta skiljde sig från Noahs förhållningssätt som bemötte mina tidigare redogörelser först efter det att jag var färdig.

"Hur som helst", sade jag. "Förloppet i en spelsituation går alltså från att uppfatta omgivningen och ta in information till att värdera och fatta beslut. Efter det att beslutet är taget ska själva aktionen utföras. För Xavis del kan det till exempel vara att slå en passning, finta, vända eller göra en dribbling under en riktningsförändring. I slutändan handlar det om för Xavi att göra ett korrekt tekniskt utförande med bollen. Han måste lyckas med den faktiska aktionen annars har tidigare stadier gått förlorade och bollen har förmodligen bytt ägare till någon i motståndarlaget.

Den fysiska aktionen som Xavi företar sig involverar vanligtvis bollteknik och någon form av kroppsliga rörelser. En faktor som måste beaktas vid en aktion är tidsaspekten. När och med vilken fart ska handlingen utföras? Det kan benämnas som timing. En väsentlig del av spelintelligensen är just timingen som ofta avgör utfallen i aktionerna. Det finns inte mycket tid på plan för Xavi

att reflektera och analysera utfallet av hans aktioner. Alla aktioner får dock konsekvenser. Lyckade aktioner kan medföra att laget kan fortsätta att anfalla och förhoppningsvis komma till avslut och göra mål. Misslyckade aktioner leder ofta till bolltapp och att hela laget måste ställa om till försvar. Orsak och verkan.

En medverkande kraft som inte får undervärderas hos en spelare under förloppet i en spelsituation är de mentala aspekterna, det vill säga inneboende tankar och känslor. Dessa resurser och energier kan både hjälpa och stjälpa en spelare. De kan vara en tillgång för prestationen eller en belastning. Oro, tveksamheter, ångest och för hög anspänning leder oftast till att tankarna grumlas och tidsaspekten ökar från värderingsfasen till själva utförandet. Omsättningsförmågan från idé till handling bör vara befriad från dessa störningselement och istället ha ett fritt flöde av beslutsamhet och handlingskraft.

Det finns många andra mentala aspekter som påverkar hela förloppsprocessen och prestationen, som till exempel graden av motivation och graden av självförtroende", fortsatte jag mitt anförande.

"Riktigt smarta spelare kan ana sig till hur utfallet i en situation kan te sig. Spelare som Xavi använder logik och intuition för att förutsäga var bollen kommer att hamna härnäst eller hur spelet kan se ut en sekund senare. Det kan vi kalla spelförutsägelse", sade jag.

Jag överräckte ett papper till Rabbi Alon innehållande en modell över förloppet i en spelsituation. Figuren innehöll även en ruta med rubriken *spelförutsägelse*. Den var en aning svårplacerad och flytande så den fick hamna vid sidan av det övriga som presenterats i händelseförloppet.

"Tidpunkten för när förutsägelsen görs, för hur nästkommande situation kan komma att se ut, behöver faktiskt nödvändigtvis inte ske efter det att aktionen har genomförts. Spådomen angående spelförutsägelsen kan inkluderas redan under värderingsfasen eller innan beslutet är taget. Därav får rutan för momentet spelförutsägelse hamna lite på sniskan", påpekade jag.

Rabbi Alon hade önskat att vi skulle presentera någon form av schematisk figur över spelintelligens och det hade han fått. Den var emellertid i behov av att kompletteras med fler modeller samt att de därutöver positionerades på rätt ställe i en helhetsbild, för att illustrera spelintelligensen på ett fullständigt sätt.

Rabbi Alon frågade om vi hade mer att redovisa och det hade vi.

”En fotbollsmatch består som bekant av två halvlekar och den andra tycker jag att vi spelar av imorgon kväll”, föreslog Rabbi Alon. ”En paus är nödvändig för det är djupa saker vi pratar om. Pojkar, ni har verkligen benat i ämnet och det har varit mycket intressant att få ta del av era idéer så här långt. Fortsättning följer.”

”Imorgon föreslår jag att vi tre gör en utflykt till några intressanta platser just utanför Jerusalem”, aviserade Rabbi Alon.

”Låter spännande”, svarade jag och Martin kunde bara hålla med.

”Jag rekommenderar att ni tar med solglasögon, keps, kamera och badbyxor utöver en ledig klädsel”, lade Rabbi Alon till.

Förloppet i en spelsituation

KAPITEL 14

Kulturdagen

Himlen var underbart klarblå denna oktobermorgon. Lufttemperaturen var behaglig och inte alls lika plågande som några dagar tidigare. Livet kändes helt fantastiskt. Min första semestermånad hade varit ett sagolikt äventyr med massor av häftiga upplevelser och möten med två storslagna filosofilärare. Märkliga sammanträffanden hade fört mig i en förutbestämd riktning. Eller var allt avhängt till slumpens skördar? Noah och Rabbi Alon hade gett mig så ofantligt mycket och puffat på mina tankebanor i en kurs mot större vetande. Jag hade fått en ökad förståelse för fotbollens helhet och mening på kort tid. Dörrar som varit stängda hade öppnats på glänt och gett mig ett vågskvalp av hur allt hänger samman.

De många och rika upptäckter jag gjort förvissade mig om hur kolossalt komplex fotbollen egentligen är. Fotbollen är som ett mikrokosmos, så mångfaldig och överväldigande. Jag tycktes bli mer respektfull och ödmjuk för fotbollens gigantiska rymd ju mer kunskap och förståelse jag fick till mig. En vision hade fötts inom mig och det var att på något sätt bidra till att fotbollen i Sverige skulle bli mer kreativ och att svenska lag började satsa på att vinna matcher av egen konstruktiv förmåga. En förmåga som frambringas genom specifik samspelsträning med bollen i centrum. Bakomliggande fanns värderingar som uppmuntrade kreativitetens företräden. Samspelets maximer fanns i att lagspelarna kunde hantera den komplexa matchmiljön och i synnerhet att vara lyckosamma i anfallsspelets sista tredjedel.

Det var ovärderligt att ha bäste kompisen Martin med på upptäcktsfärden. Tillsammans hade vi under gårdagskvällen redovisat delar av

ämnet spelintelligens för Rabbi Alon utifrån ett objektivt perspektiv. Avsikten var åtminstone att beskriva ämnet sakligt och så vetenskapligt som möjligt. Avsparken för andra halvlek skulle ske någon gång senare under dagen och det var klokt att dela upp presentationen eftersom det fanns så mycket att redogöra för och prata om.

Personbilen, en Buick tillverkad någon gång på nittiotalet, bromsade in och tog av från den asfalterade motorleden och stannade till vid en vägren så sanden yrde. Martin och jag satt i ett rymligt sammetsbeklätt baksäte med Rabbi Alon i passagerarsätet och hans vän Gabi bakom ratten. Gabi var en muskulös man i medelåldern. På huvudet hade han en svart keps med Manchester Uniteds klubbmärke broderat framför pannan. De korta ärmarna på hans vita t-shirt satt klistrade på de väldiga överarmarna. Det kunde tyckas att Rabbi Alon anlitat en bodyguard för utflykten, men så var inte fallet. Gabi var förälder till en spelare i Rabbi Alons juniorlag och fanns behjälplig emellanåt för sysslor som Rabbi Alon behövde utföra. Gabi hade stannat amerikanaren intill ett litet fruktstånd.

”Dags för frukost”, trumpetade Rabbi Alon ut och vände sig om i passagerarsätet.

Det oansenliga fruktståndet bestod av lådpallade vattenmeloner, honungsmeloner och apelsiner. Försäljaren tog en melon av varje och skar upp dem i bitar. Kärnorna fick vi pilla ut själva med hjälp av en plastsked. På frukostmenyn serverades även en sorts kringla med sesamfrön som gav ett rejält tuggmotstånd samt färskpressad apelsinjuice. Rabbi Alons medtagna kaffe kompletterade intaget vid vägkanten. När vi stod och mumsade i oss melonskivorna berättade Rabbi Alon att vi bara var några kilometer från Jericho och att vi skulle göra ett kortare stopp i staden som numera styrdes av palestinska myndigheter.

Tio minuter senare rullade Gabi fram bilen i maklig fart och Rabbi Alon berättade från passagerarsätet om staden som hade en anrik historia. I baksätet fick Martin och jag reda på att Jericho var

en av världens äldsta städer, kanske rentav den äldsta. Jericho var minst elvatusen år gammal. Jericho var dessutom den stad som är lägst belägen i världen, cirka tvåhundrasextio meter under havsytans nivå. Staden var av arkeologiskt intresse, där utgrävningar pågick även idag. Man hade funnit rester av närmare tjugo på varandra lager av bosättningar. Jericho var förr en oas för boende, passerande och handel, då man kunde hämta vatten från den närliggande Jordanfloden och från underjordiska strömmar.

Rabbi Alon fortsatte sin berättelse samtidigt som Gabi bromsade in kärran vid ett antal stenbumlingar en bit ifrån staden efter att strax innan ha korsat stadskärnan.

”Jericho har omgärdats av en mur flera gånger under sin existens. Den första muren av sten sägs vara uppförd för över tiotusen år sedan. Även i Bibelns gamla testamente står det att Jericho omgavs av en enorm mur.”

Rabbi Alon delgav Martin och mig historien om Jerichos murar, där vi stod i solgasset vid lämningarna från murväggen.

”Guden Jahve hade utlovat israelerna ett eget land, Kanaans land, efter en fyrtio år lång vandring genom öknen från slaveriet i Egypten ledda av Moses. Gud själv hade beskrivit för Josua, Moses arvtagare, hur Jericho som låg i Kanaans land skulle intas från dess invånare som levde i synd och inte ville ändra på sitt sätt att leva. Liksom Sodom och Gomorra ville Gud göra slut på syndafallet i Jericho. Josua och israelerna gick ett varv runt stadens murar sex dagar i följd. Med sig hade de förbundsarken med de tio budorden. På sjunde dagen gick de sju varv runt staden. De medföljande prästerna i tåget blåste i sju horn samtidigt som israelerna skränade varpå muren rasade samman. Israelerna intog staden och dödade befolkningen. Detta ska ha skett cirka 1200–1400 f.Kr. Murarna föll senare åter och en förbannelse blev uttalad av Gud som sade att staden inte skulle byggas upp på nytt. Den nya staden Jericho uppfördes därför ett stycke ifrån den gamla staden. Idag bor cirka tjugotusen människor i den lilla staden som är omgiven av ett ökenlandskap”, avslutade Rabbi Alon sin skildring om Jericho.

Vi hoppade in i den avkylda bilen som satte fart söderut. Det dröjde inte länge förrän vi siktade Döda havet på vår vänstra sida. Rabbi Alon guidade på nytt och upplyste oss i baksätet om fakta för Döda havet som egentligen var en saltsjö som ligger hela fyrahundratjugo meter under havsytan och är därmed världens lägst belägna plats.

”Jag tänkte att vi ska besöka en plats som bara ligger någon minut härifrån”, sade Rabbi Alon och pekade ut genom sin bilruta upp mot bergen inåt landet.

Dagens andra hållplats för kulturellt insupande visade sig bli Qumrans nationalpark. Platsen är mest känd för påträffandet av tvåtusen år gamla handskrifter, funna i områdets bergsgrottor av en herdepojke. Handskrifterna som mestadels bestod av pergamentbitar är mer välkända som *Dödahavsrullarna*. Fynden som bestod av niohundra dokument var hårt angripna av tidens tand och av vissa av dem fanns endast fragment kvar.

Skrifterna anses som en av Israels mest historiskt betydelsefulla kopplingar eftersom texterna härrör till Gamla testamentets samtliga bibelböcker förutom Ester. De funna skrifterna bekräftade det som skrivits i Bibeln, med skillnad för ändrad ordföljd samt att vissa ord eller strofer var utelämnade från vår bibel.

Efter att ha sträckt på benen och panorerat ut över bergen och mot Döda havet rattade Gabi bilen åter söderut. Rabbi Alon tog på nytt orda från framsätet och gav oss fakta om Döda havet och dess karga omgivning.

”Vattnet består av en salthalt på drygt trettiotre procent, vilket motsvarar omkring nio gånger mer än i vanligt havsvatten som till exempel i Medelhavet som gränsar till Israels västkust. Vattnet i Döda havet är så pass salt att en människa lätt kan flyta på ytan. Det är saltbergen i närheten och de rika saltkällorna vid strandkanterna som främst gör salthalten extremt hög. Vattnet som tillförs, som för övrigt är sötvatten, kommer från Genesarets sjö via Jordanfloden till Döda havets norra mynning. Stora mängder vatten avdunstar årligen och

gör att sjön minskar till ytan. Sjön har delats i två delar under senare år och hålls bara samman av en liten kanal. Idag är sjön mindre än sextiofem kilometer lång och arton kilometer bred. Av förklarliga skäl innehåller sjön inga fiskar och har heller knappt något fågelliv. Ett och annat vildsvin eller stengetter är egentligen de enda djuren från djurriket som kan ses i området. Däremot kommer det massor av turister till anläggningarna som finns vid sjön", förkunnade Rabbi Alon.

"Vattnet innehåller tjugoen mineraler, varav tolv av dessa återfinns endast här i Döda havet", upplyste Rabbi Alon. "Mineralerna i vattnet och leran som finns på havsbottnen ger näring till huden, ökar blodcirkulationen och lindrar bland annat reumatiska besvär, psoriasis och eksem. Detta tillsammans med ett varmt klimat, torr luft och en hög syrehalt gör att många söker sig till denna unika källa för hälsa och skönhet. Döda havet är ett center för spaanläggningar och hälsohem, där man kan få diverse behandlingar som sulfabad, lerinpackningar och massage", fortsatte Rabbi Alon från framsätet.

"Jag tänkte att vi skulle stanna till vid en enklare anläggning och ta oss ett dopp i saltvattnet", sade Rabbi Alon.

Det var inte helt oväntat att vi skulle bada, då Rabbi Alon under gårdagskvällen bett oss packa med badbyxor och handduk för utflykten.

"Häftigt att få bada i Döda havet med dess höga salthalt", utbrast jag.

Martin satt bara och njöt av vistelsen från Jericho och Qumran. Vällusten späddes på med vetskapen om att Döda havet skulle besiktigas på nära håll. Rabbi Alon ringde ett telefonsamtal och pratade ljudligt och hjärtligt i mobiltelefonen på hebreiska. I nästa stund svängde Gabi bilen av vägen till en parkeringsplats vid en ganska anspråkslös byggnad. En reklamskylt vittnade om att platsen erbjöd bad och välgörande lerbehandlingar.

Vid ankomsten till biljettluckan dök en man upp som presenterade sig som Raffi. Det blev ett sedvanligt kram- och pusskalas för Rabbi

Alon. Gabi, Martin och jag skakade artigt hand med den glade israelen. Rabbi Alon berättade att Raffi var en kär gammal vän som ägde inrättningen. Det var en hel del av den inhemska befolkningen som besökte Raffis ställe eftersom det var billigt och familjärt. De flesta turister valde istället de större anläggningarna och moderna hotellen längs strandbädden.

Raffi, iförd kakifärgad klädsel, lotsade oss ner för en stentrappa mot vattnet efter det att vi bytt om till badkläder i ett omklädningsrum. Han pekade ut över vattnet mot bergen på andra sidan sjön och förklarade att området tillhörde Jordanien. I nästa andetag stod Martin och jag med varsin plasthink i handen. Raffi talade om för oss båda att gå i vattnet och fylla upp hinken med lera från bottnen.

”Leran är energirik och helande för kroppen”, berättade Raffi.

Sagt och gjort, vi gjorde som vi blev tillsagda. Rabbi Alon och Gabi valde att avstå badet för att istället beskåda oss debuterande svenskar från den intilliggande klipphällen. När vi klev i vattnet till knäna kände jag hur den mjuka leran omslöt fötterna. En och annan vass sten gjorde leran sällskap på bottnen, vilket gjorde att varje steg fick tas med omsorg. Martin flinade glatt när han fyllde sin hink med svart lera från Döda havet. Själva ögonblicket var ganska overkligt och bilden var långt ifrån mina föreställningar, då Martin och jag hade planerat resan för knappt ett år sedan. Här var vi nu. Livet kan verkligen spela en många spratt och detta var en stund att minnas.

Med lera i hinkarna ombads Martin och jag att kliva upp och kleta lera på våra kroppar. Ryggtavlan och platserna vi inte kom åt själva fick vi ta hjälp av varandra. Snart var våra kroppar helt insmorda av den svarta leran. Kladdig och svart från topp till tå såg Martin riktigt lustig ut och han gjorde mig varse om detsamma. Värmen från solen gjorde att leran stelnade snabbt på huden för att sedan krackelera över hela kroppen. Vi gick försiktigt i vattnet tills vi flöt upp till ytan. Vi blev liggande och guppade omkring som fiskeflöten vid vattenytan. Det var inga som helst problem att flyta.

Gabi gav Martin och mig varsin israelisk dagstidning med ena handen. I andra hade han min systemkamera. Gabi lät avtryckaren få jobba när han tog åtskilliga arrangerade bilder på Martin och mig flytandes i saltvattnet låtsandes läsande dagens nyheter på hebreiska med Jordaniens berg i bakgrunden.

Vattnet hade en oljig karaktär och det var nog just på grund av den höga salthalten. Martin gav plötsligt ifrån sig ett tjut och förklarade att det sved kopiöst. Martin hade oavsiktligt fått ett stänk vatten på sig och några droppar hade letat sig in i hans vänstra öga. Rabbi Alon bistod med en handduk och efter några minuter kunde Martin öppna ögonlocken som uppvisade ett kisande rött öga.

”Inget att rekommendera”, konstaterade Martin med eftertryck.

Att dyka med öppna ögon var helt otänkbart i det salta vattnet. Om man hade öppna småsår var det bäst att övertäcka dessa med tejp för att undvika svedan.

Martin och jag fick efter badet tid för att relaxa en stund i några solstolar. Vi blickade ut över vattnet och jag kände mig lätt i kroppen och behaglig till mods. Döda havet var överväldigande och lätt att respektera, inklämd mellan två nationer och annalkande bergshöjder. På sina håll syntes drivor av saltavlagringar ligga längs vattenbrynen och det var endast bakterier som kunde överleva i vattnet.

Några fler badande och solande kunde ses på strandremsan, men i övrigt var det ganska avskalat. En pojke hade liksom Martin fått saltvatten i ögonen och gjorde sig hörd med besked. En vuxen man skyndade till och förde upp pojken från vattnet till en kvinna som skyndade till med en handduk och tröstade det skrikande barnet som stampade vilt med båda fötterna.

Efter en uppfriskande dusch i omklädningsrummet var Martin och jag fräscha och pigga. Huden kändes len och med all sannolikhet var badet och leran välgörande och inte falsk marknadsföring.

Rabbi Alon och Gabi satt en bit bort vid ett bord intill en liten

servering. De vinkade på Martin och mig. Vi gjorde våra guider sällskap över en framdukad lunch. Rabbi Alon hade memorerat Martins och mitt gastronomiska intresse för hummus, tahini och pitabröd. Till favoritkäket serverades även en grekisk sallad, en röd stark dip av något slag och mineralvatten.

Efter lunchen for vi åter söderut med Döda havet storslaget liggande på vår vänstra sida. Martin och jag satt tillbakalutade i det rymliga baksätet och spanade ut genom bilrutorna. Vi njöt av stunden och den tidiga dagens upplevelser. Med jämna mellanrum syntes liftande soldater promenera längs vägkanterna i båda riktningarna med k-pistar hängande över axlarna. Väg 90 som vi åkte på var glest trafikerad och de flesta tilldragelser var riktade mot vattendraget. Rabbi Alon vände på huvudet från passagerarsätet framför oss och aviserade att nästa stopp på rundturen för dagen skulle bli Masadaklippan som har en fantastisk historia som verkligen är värd att berättas. Det var inga längre sträckor mellan utflyktsmålen.

En kvart senare stod vi i entrén till turistcentret vid foten av ett fyrahundra meter högt platåberg. Rabbi Alon köpte biljetter vid en disk som berättigade tillträde till bergets topp via en linbana. På väg upp i linbanan berättade Rabbi Alon att han gått upp för berget några gånger i sin ungdom och att det fortfarande är många som väljer det alternativet trots att transporten med kabinen endast tar några minuter. Detta bekräftades då ett antal ihärdiga strebrar stegade upp och ner längs slingriga serpentinstigar under oss. Bergsplatån hade tvärbranta sidor runt om, vilket gjorde att endast erfarna klättrare kunde nå toppen. Om det inte nu var för ormstigarna som trampats upp eller snarare anlagts under senare år för att leda upp till krönet.

Panoraman från bergets topp var storslagen. Döda havet syntes i ena riktningen och åt övriga håll stoltserade berg, dalgångar och stenslätter. Ett disigt skimmer låg i luften, men det förtog inte intrycket. Visst var Grand Canyons väldiga vyer något utöver det vanliga, men utsikten från Masada fick ytterligare en försköning efter

det att Martin och jag fått till oss fakta om vad som utspelat sig här för omkring tvåtusen år sedan. Rabbi Alon hade som bästa reseledare återgivit berättelsen på plats, då vi kringvandrade på bergstoppen mellan gamla ruiner, rekonstruktioner och monument. Martin och jag fick oss en ny historielektion, den fjärde för dagen.

Cirka 30 f.Kr. uppförde kung Herodes den store, som var lydfurste under den romerske kejsaren, ett palats eller rättare sagt en fästning på ena delen av klippan och tillsåg samtidigt att övriga delar av berget var väl befästa för inkräktare. Bosättningen hade ett strategiskt läge och uppsikt i alla riktningar.

Masadaklippan erövrades 66 e.Kr. av en grupp judiska fanatiker, kallade seloter, från romarna. Klippan beboddes sedan av både män, kvinnor och barn som var knappt tusen till antalet. De tvingades att vara helt självförsörjande för att kunna överleva från romarna som ständigt försökte återta fästet. De judiska platåbosättarna byggde hus, odlade sin egen mat och samlade upp regnvatten i stora cisterner. De lyckades leva helt isolerat på platån i sju år innan romerska styrkor lyckades belägrade berget från den västra sidan. En enorm jordramp hade byggts upp vid den branta klippväggen, vilket slutligen möjliggjorde intagandet. Synen som mötte romarna när de intagit höjden var makaber. De judiska upprorsmakarna hade valt att ta kollektivt självmord hellre än att ge sig i händerna på sina övermän. De tappra martyrerna hedras årligen och är en viktig del av det judiska kulturarvet.

Masada är listad som ett kulturarv av Unesco.

Dagen hade varit en fantastisk upplevelse med Masada som höjdpunkt, även om synen att se Martin helt iklädd svart lera inte gick av för hackor. Gabi som stannat kvar i markläge i Masada styrde sedan den silvriga buicken raka vägen tillbaka till Jerusalem. Det hade börjat skymma när vi anlände till Rabbi Alons vita hus. Mörkret hade gjort sitt inbrott och stadens lampor hade tänts. Vi i sällskapet

tackade Gabi för hans tjänster och kom överens om att ses på fotbollsträningen under veckan. Martin och jag stegade in i rabbins hus och vi visste vad som väntade; en andra halvlek av vår redovisning i ämnet spelintelligens.

KAPITEL 15

Dissektion av spelintelligens

Leora hälsade oss välkomna tillbaka och undrade hur dagen hade varit för oss. Martin och jag fastnade i köket och berättade för Leora om vad hennes man hade hittat på. Jag fick en iskall coca-cola light i handen att ta med upp på rummet.

Martin och jag förberedde upplägget för redovisningen av vår uppgift för Rabbi Alon i mitt rum. Martin kände sig nervös och jag var själv lite pirrig i magen. Det kändes speciellt att behandla ett ämne som jag tidigare inte dykt in i tillräckligt. Första delen var tillryggalagd och bara återstoden var kvar. Det mesta av pirret var nog ändå att kunna formulera sig och kunna uttrycka sig tillfredsställande på engelska. Det var inte min starka sida, men Rabbi Alon var förlåtande.

Martin och jag kom fram till att jag skulle inleda denna gång.

En stund senare hamnade vi runt ett bord i trädgården. Leora hade dukat fram massor av förfriskningar och tilltugg som skulle ersätta den ordinarie middagen. Kvällen var behaglig med solens efterdyningar som tillät oss att ledigt sitta i t-shirt och kortbyxor och därutöver lägga beslag på lockande tapasdelikatesser. Rabbi Alon anslöt med raska steg, nyduschad och uppfräschad med nya kläder. Efter att ha sammanfattat dagens utflykt steg anspänningen hos oss svenskar.

”Då sitter vi här igen pojkar. Det är hög tid för kick-off”, sade Rabbi Alon och visslade till för att symbolisera en domare som blåser i en visselpipa.

Jag satte mig tillrätta och tog fram en lathund med stolpar över det som skulle presenteras. Först gjorde jag en kort resumé över

gårdagens första halvlek. Jag friskade upp Rabbi Alon främst avseende vad spelinsikt inbegriper samt hur förloppet i en spelsituation generellt ser ut. Efter introduktionen delade jag ut ett papper till Rabbi Alon som visade på hur Martin och jag valt att illustrera ytterligare en modell på hur spelintelligens är eller kan vara uppbyggt. Denna gång utifrån ett samspelsperspektiv.

Den tidigare modellen med rubriceringen *spelinsikt* kompletterades följaktligen med tillkommande grundvalar med beteckningen samspel. Modellen var utformad utifrån Martins och mitt gemensamma synsätt, men tanken var ändå att framställningen skulle vara objektivt betingad. Vi ville ju inte att vare sig vetenskapen eller Rabbi Alon skulle kunna slå oss på fingrarna och säga att vi var fel ute.

Eftersom det gäller att samspela och samverka i spelet för spelarna i ett lag var det naturligt att just *samspel* blev det samlade namnet på underrubriken till spelintelligens. En annan anledning till rubrikvalet samspel var att vi hänvisade till förmågan att klokt kunna interagera i spelet tillsammans med medspelare. Främst avsåg det innefattandet av anfallsspelet med boll, men givetvis gällde det även försvarsspelet. Att kunna läsa spelet och fatta lämpliga beslut omfattar fotbollens polära sidor: anfallsspelet och försvarsspelet. Spelintelligens är liksom fotbollen i övrigt oerhört komplext.

Genom flitiga diskussioner hade Martin och jag kommit fram till att alla försvarande lag får försvårade försvarsvillkor när ett skickligt anfallande lag sätter dem under en forcerande hotbild. Vi konstaterade att det var främst tre utslagsgivande utgångspunkter som gör att ett anfallande lag sammantaget kan tillskansa sig extra fördelar och göra livet riktigt surt med ödesdiger utgång för försvarande lag.

”Den första oumbärliga faktorn är förmågan att kunna spela fotboll och anfalla i högsta möjliga fart. Vid höga hastigheter när tidsmarginalerna blir kortare för beslutstagande och aktion kompliceras omdömet för det försvarande laget. Detta innefattar inte bara att bollen

förflyttas snabbare utan även att anfallsspelarna rör sig speedigare både med och utan bollen. Försvarsvillkoren försvåras ytterligare då det anfallande laget växlar rytm i spelet och på så sätt kan få försvarande lag i obalans. Om höga farter kan hanteras är mycket vunnet", betonade jag.

"Det andra oersättliga anfallsvapnet är variation av spelet. Variation innebär avvikelser som i sin tur är svåra att hantera för de försvarande lagen. Variation kan även bidra till att försvararna överraskas genom mångfald. Om det anfallande laget önskar slå ut försvararnas nedre försvarslinje, oftast en fyrbackslinje, och ta sig förbi dem kan det göras på tre övergripande sätt: antingen att spela bollen mellan försvararna, spela bollen över försvararna eller att komma runt dem på utsidan. Vid samtliga tillfällen kan det endast göras genom passningar och dribblingar. Till passningar räknas även nickar och inkast. Därför är det av vikt att anfallsspelarna har en god teknisk förmåga främst när det gäller passningsspel och dribblingskonst. Variation av anfallsspelet med olika sätt att attackera gör således att anfallsspelarna blir svårlästa, vilket kan ge ett övertag som leder till framgång", förklarade jag.

"Den tredje nyckeln som kanske mest försvårar försvarsvillkoren hos ett motståndarlag är då det anfallande lagets spelare tillsammans agerar med finurlighet och distraktionsförfaranden. Det är tillåtet att vara lurig på en fotbollsplan, men det är dessvärre alldeles på tok för sällan som anfallsspelare generellt tillämpar list och gör skenmanövrer. Oftast är det enskilda anfallsspelare som fintar då de utmanar en motståndare och försöker ta sig förbi. Det är mer sällan att ett helt lag skapar en kollektiv maskerad och varierad hotbild i sitt anfallsspel där de inbegriper distraktioner och tillsammans försöker vilseleda sina motståndare genom olika snärjande för att snuva dem på konfekten.

Att luras och göra det oväntade är ett ypperligt sätt att skaffa sig fördelar på en fotbollsplan. Detta borde vi bli bättre på.

Ett exempel på försvårande av försvarsvillkor är när det anfallande laget ideligen byter spelriktningar samt att framryckningar görs där

det försvarande laget minst anar det. Ett hållbart recept för att slå ut samlade och organiserade motståndare är att spela i höga farter, variera spelet i attackerna samt att vara finurlig i aktionerna. För att kunna hantera dessa ovärderliga anfallsvapen krävs givetvis massor av träning efter denna princip”, förklarade jag.

Rabbi Alon såg lite konfunderad ut med rynkad panna när jag överlämnade nästa del av redovisningen till Martin som hängivet genast tog över taktpinnen.

”Vi har försökt förenkla dissekeringen av spelintelligens ytterligare genom att välja ut fem framgångsfaktorer som är nödvändiga för att ett lag ska kunna nå framgång i sitt anfallsspel mot en likvärdig motståndare”, sade Martin. ”Dessa är spelinsikt, samarbetsförmåga, kommunikation, timing och simultanförmåga”, fortsatte han.

”Den första framgångsfaktorn och förmodligen den viktigaste är spelinsikt. Denna har vi redan utrett och presenterat i sin helhet under gårdagens första halvlek och nyss sammanfattat genom Pelle”, sade Martin till Rabbi Alon.

”Märk väl att skissen som vi visade upp igår utan omsvep hoppar in i den fullständiga modellen över spelintelligens i fotboll som du nyss erhöll. Rubriken spelinsikt som ligger direkt under benämningen framgångsfaktorer är således menad att åskådliggöra och innehålla hela modellen från igår. Hoppas att det är glasklart”, förtröstade Martin.

Rabbi Alon nickade som bekräftelse att han uppfattat budskapet.

”Den andra framgångsfaktorn för att laget ska kunna göra goda prestationer är att spelarna samarbetar lojalt sinsemellan. Här är det av största betydelse att alla spelarna i laget har ett gemensamt regelverk att förhålla sig till och att de har ett grundspel att utgå ifrån samt en matchplan att följa. Alla spelare ska känna till lagets spelsätt, vilja vara delaktiga fullt ut och därutöver kunna utföra det som förväntas i

Samspel

spelet. Coachens spelidé får aldrig vara svårare eller mer komplicerad att utföra än vad spelarna i laget klarar av i verkligheten. Detta är i annat fall ologiskt och banar väg för bakslag. Spelarnas vilja och attityd till att utföra ett arbete tillsammans är naturligtvis av största vikt. I motgång sätts verkligen dessa förmågor på prov”, betonade Martin.

”Att kommunicera på fotbollsplan är den tredje framgångsfaktorn i ambitionen att uppnå goda lagprestationer. Kommunikationen är grunden för allt samarbete och är därför centralt i ett lagspel som fotboll. Ändå är kommunikationen oerhört eftersatt på alla nivåer. Det är för övrigt ganska märkligt, då en lukrativ kommunikation oftast är skillnaden mellan framgång eller misslyckande.

En god kommunikation spelarna emellan kan undanröja många missuppfattningar och förhindra att onödiga misslyckanden uppkommer. Det som efterfrågas mellan spelarna i laget är en delad förståelse för det som ska utföras. Därmed kan rättprocenten öka.

Ju tydligare en sändare är desto större chans har en mottagare att uppfatta budskapet. Om en sändare exempelvis tänker på ett äpple räcker det inte att mottagaren uppfattar budskapet frukt. Sändaren bör helst även ge äpplet attribut för att konkretisera sitt budskap, såsom att beskriva det aktuella äpplet som exempelvis grönt, stort och syrligt. Budskapen bör emellertid vara så korta och koncisa som möjligt på en fotbollsplan i matcher. Detta är uppenbart då tidsaspekten spelar in.”

”Med kommunikationen vill man att spelarna ska kunna tänka samma tanke, se samma bild och känna samma känsla”, fortsatte Martin. ”Det underlättar därför om spelarna i laget har ett gemensamt språk och terminologi att luta sig tillbaka mot. Om laget ska ges en optimal möjlighet till samarbete och kunna kommunicera effektivt bör de därtill ha en tydlig spelidé och en uppdelad rollfördelning inom laget. De flesta situationer som spelare hamnar i på plan kräver emellertid en väl utvecklad improvisationsförmåga. Spontana handlingar fordrar en ännu större kommunikationsförmåga spelarna emellan, för att säkerställa förståelsen för det som ska göras då ovisshet råder och när tiden är knapp.”

”Kommunikation lärs in och tränas upp på lagets träningar genom specifika träningsmetoder och kan sedermera bli en naturlig del i matchspelet”, förklarade Martin. ”Det underlättar om spelarna

känner till varandras individuella färdigheter och egenheter på plan. Spelare som spelat tillsammans under flera år kan lättare sända och ta emot budskap med förståelse mellan varandra. Att spela ihop ett lag kräver därför oftast tid. En alltför tydlig kommunikation kan varsko motståndarlaget om förestående aktioner. Gränsdragningen för vad som ska sägas eller signaleras till medspelarna i laget är hårfin. Att avslöja kommande drag kan leda till försämrade villkor att lyckas, men behöver inte nödvändigtvis göra det", sade Martin.

"Verbal kommunikation är främst beroende av det talade ordet, men innefattar även olika ljud, tonfall och betoningar. Till den icke verbala kommunikationen ingår kroppsspråk och tecken.

Ögonkontakt spelarna emellan och en god observationsförmåga över omgivningen på plan är centralt i den icke verbala kommunikationen. Notera att alla löpningar, förflyttningar, positioner och kroppsrörelser som spelare gör eller intar även kommunicerar medvetet eller omedvetet. Ju mer som kan uppfattas genom synen desto bättre", klargjorde Martin.

"Eftersom tid är en lyxvara under heta matchsituationer är det viktigt att hålla sig kortfattad och tydlig. Vid motigheter på plan och då spelet inte riktigt fungerar kan man ofta höra spelare som utbrister: *'Kom igen – nu måste vi börja snacka!'*

Det jag då undrar över är vad de ska snacka om? Om spelarna inte är vana att kommunicera och inte heller vet vad som ska sägas eller på vilket sätt, hur kan vi då som ledare uppmana dem till att börja snacka? De flesta verkar dock snattra som papegojor i omklädningsrummet och i duschen av någon anledning, men inte på fotbollsplan", sade Martin och skrattade glatt.

"Personligen är jag mycket intresserat av ämnet och har redan börjat så smått med specifik kommunikationsträning hemma i klubblaget", flikade jag in. "Kommunikation är förmodligen ett av de sista ämnena i fotboll som fortfarande är relativt outforskat och där det finns en kolossal vinning att göra."

Jag fullföljde redovisningen efter Martins förträffliga framförande.

”Den fjärde framgångsfaktorn för att få igång ett produktivt samspel i ett lag är att kunna hantera tid, fart och utförande på ett precist sätt, det vill säga; timing. I indianbyn hade Noah skildrat tiden som variabel. För att generalisera och förenkla hade vissa tidsmått upptäckts för länge sedan och tagits fram för människan, såsom ett år, ett dygn, en sekund och så vidare. Jordens rotationsfart runt solen var den grundläggande måttstocken. Utan tid inget liv, hade Noah sagt. Därför är den sanna måttstocken på liv just tiden.

När det kom till fotboll hade Noah förklarat att *’det är lika fel att vara för tidig som att vara för sen’*. Om man är för tidig får det inga fördelaktiga effekter och detsamma gäller omvänt om man är för sen. Att däremot vara ’tidig’ kan vara gynnsamt, men inte för tidig. Hänger du med, Rabbi Alon?” frågade jag.

Den vise juden var väl medveten om tidens tand och det visste jag egentligen redan, men jag ville bara ha en bekräftelse att Noahs och Rabbi Alons filosofier tangerade varandra. Detta trots att de hade olika religionsåskådning och bodde i olika delar av världen. Noah hade även framfört för mig ett annat tidsbegrepp – *”Hellre långsamt som blir rätt än snabbt som blir fel”*.

”För att lyckas måste man göra saker rätt. Det ska först konstateras. På en fotbollsplan handlar det inte bara om att ta rätt beslut och välja rätt teknik i en situation utan handlingen måste även utföras i rätt fart vid den aktuella tidpunkten. Annars blir ofta kontentan underhaltig. Att spela i för hög fart i förhållande till vad man klarar av är givetvis olämpligt. Då är det bättre att spela lite långsammare – bara det blir rätt.

Det absolut bästa är naturligtvis att kunna känna av i vilken hastighet som effekten är som störst och sedan kunna iscensätta handlingen med ett korrekt utförande. Timing är som jag sagt tidigare en samordning av tid, fart och metod för ett utförande. Timing är också något som går att träna upp. Vissa spelare har en grym

teknik, men de verkar ha svårt att omsätta utförandet i matcher och i synnerhet mot bra motstånd. Vid felaktigheter är det oftast timingen som saknas eller till och med brist på spelintelligens. Timing handlar om att vara precis eller exakt”, sade jag.

”En viktig beståndsdel gällande förmågan att kunna samspela är att spelare äger en simultanförmåga”, fortsatte jag. ”Denna förmåga avser en talang för att kunna uppfatta, tänka, besluta och kunna utföra flera saker samtidigt. Med en multifunktionell kapacitet kan spelare agera tryggt i den komplexa matchmiljön. Simultanförmågan är den femte framgångsfaktorn till att vara lyckosam i samspelet med lagets medspelare. Denna unika förmåga går inte att träna upp genom isolerad träning utan kan endast absorberas genom spelövningar där det finns motståndare involverade”, underströk jag.

”För att vara spelintelligent som spelare på fotbollsplan behövs spelinsikt. Den är helt nödvändig för att kunna fatta snabba och vettiga beslut. För att verkningsfullt kunna samspela med medspelare och vara lyckosam krävs således även andra avgörande faktorer som samarbetsförmåga, förmågan att kunna kommunicera, ha timing i sina aktioner samt att inneha en simultanförmåga.

Självklart är det ytterligare faktorer som påverkar utfallet i olika situationer och några av dessa kommer Martin strax att redogöra för. De har direkt med bollen att göra”, sade jag. ”De fem nyss presenterade framgångsfaktorerna är starkt knutna till varandra och avhängda till att ett fungerande samspel kan åstadkommas inom laget.”

”Redovisningen av ämnet spelintelligens har hittills uteslutande handlat utifrån spelarnas perspektiv”, förtydligade jag.

”Coachen har en annan roll och får använda sin intelligens på ett annat sätt. Under matcher är matchledaren positionerad utanför plan och måste därmed överblicka spelfältet från ett annat läge än de mobila matchspelarna. Coachens uppgift blir att observera spelet,

dra slutsatser och ge eventuella instruktioner till sina spelare som gör att laget kan nå vinning och ges fördelar på plan. I halvtid har coachen bäst chans att nå ut med sina budskap, då spelarna är samlade och har lättare att ta till sig information. En av coachens största uppgifter under matchens gång är att vid behov kunna bidra till att förändra en matchbild genom taktiska dispositioner", förklarade jag.

"Tränaren i sin tur har en annan roll än coachens och brukar sin intelligens utifrån andra premisser. Coachen och tränaren kan emellertid vara en och samma person, men har helt skilda roller.

En ledare i teamet, vilket kan vara tränaren, bör vara strategiskt lagd och ha förmågan att planera för laget på både lång och kort sikt. Tränaren utgår från utformade träningsstrategier och metoder som är direkt förbundna till lagets vision, målsättningar och spelsätt. Tränaren eller instruktören selekterar omsorgsfullt övningar på lagets träningar för att spelarna ska utveckla och lära för kommande matcher. Detta görs både individuellt och i gruppform. Slutmålet för tränaren är att utveckla specifika färdigheter och kvaliteter för en avsedd skicklighetsnivå som spelarna kan realisera i matcher. Det gäller för tränaren att se till att spelarna är väl förberedda i mötet med en motståndare och att de genom rationell träning ökat sannolikheten att göra goda prestationer i matchspelet. Tränaren är nyckelpersonen för att utveckla enskilda spelare och hela lag. Tränarens förmåga att guida spelarna med fingertoppskänsla under själva träningen är av primär betydelse. Tränaren med god urskillningsförmåga kan avläsa beteenden och sinnesstämningar och agera därefter. Detta innefattar att ge rätta instruktioner, feedback, beröm, uppmuntran eller vidta andra åtgärder i lagom doser vid rätt tillfälle. Det gäller således för tränaren att kunna balansera sina aktioner med nyansering för att positivt tillskott skall generera till spelarna", klargjorde jag.

"Tränaren gör grovjobbet och coachen finjusterar. Båda rollerna kräver sin intelligens. En ledare kan ha många uppdrag och alla fordrar sin kunskap och pedagogik. Ledarroller kan till exempel vara coach, tränare, instruktör, visionär, strateg, taktiker och organisatör.

Andra roller kan vara administratör, innovatör, koordinator, peppare, psykolog, rådgivare, vägledare eller till och med biktfader.”

Rabbi Alon lyssnade ihärdigt och flikade in med ett par frågor.

”Vem är det som fattar besluten över det som ska utföras på plan? Och vem avgör vad som är rätt och fel i det som praktiseras under matcher?”

Jag tittade på Martin och fick genom hans knappt synliga huvudnick klartecken till att bemöta Rabbi Alons framlägg.

”Det här är intressant. Låt mig få svara på frågorna utifrån mina personliga åsikter”, sade jag.

”Övergripande är det ledarteamet, oftast med en huvudansvarig, som dragit upp riktlinjerna för lagets grundspel och ordinarie spelsätt. Coachens roll är att bestämma över matchtaktiken och upprätta en matchplan för det enskilda tillfället. Det är sedan upp till spelarna att omsätta matchplanen och de taktiska direktiven under matcherna. Den enskilde spelaren har en subjektiv rättighet att bestämma över sina egna aktioner i de mångtals olika situationer som förekommer. Förhoppningsvis sammanfaller spelarnas aktioner med det som förväntas.

Vid flervalssituationer finns det ett antal alternativ och det är alltid upp till spelaren själv att välja vilket. Suveräniteten att bestämma ligger hos spelaren. Spelförande bollhållare har således alltid befogenhet att välja det nästkommande draget med bollen. Valen den enskilde spelaren gör bör givetvis helst vara inom ramen för lagets gemensamma matchplan. Alla beslut en spelare tar är inte bra och det mesta är förbundet till dennes spelintelligens, fantasi och improvisationsförmåga.

Irrationella spelare är ovälkomna för motståndarlaget, då de kan överraska och göra det oväntade. Detta kan leda till att målchanser skapas och att mål görs. Att vara irrationell bör då vara någonting positivt för laget och detta sätt att agera borde naturligtvis vara helt

riktigt. Samtidigt är irrationella spelare inte alltid en tillgång för medspelarna i egna laget eftersom de kan vara svåra att uppfatta och samspela med.

Balansgången är hårfin. Kommunikationen fyller här sitt sanna värde.

Så länge den irrationelle spelaren lyckas och tillför laget delikata prestationer brukar denna spelartyp accepteras av medspelarna och hyllas av ledarteamet. Fansen å sin sida brukar vanligtvis älska den irrationelle spelaren som bjuder på något extra och blir därigenom ofta lagets kelgris. Lika älskvärt är det inte vid motgång, då denna spelartyp oftast får ta en rask väg av plan bort till avbytarbänken.

Om ett helt lag kan agera irrationellt mot en motståndare och rationellt mot varandra är förstås mycket vunnet. Är detta framtidens sätt att agera i anfallsspelet?"

Jag fortfor min del av redovisningen för Rabbi Alon med en slutkläm: "Spela med hjärtat som talar om vad du vill och som får dig att känna spelglädje. Spela med hjärnan som berättar vad du behöver göra. Spela med fötterna som får dig att utföra saker och som tar dig dit du vill. Det är spelarna som spelar matchen – inte coacherna. Ju bättre spelare, desto större chans att nå framgång."

Jag hade nyss presenterat det som Martin och jag arbetat fram och lite till under tre hektiska dagar. Nu var det upp till Martin att slutföra uppdraget och ro redovisningen i hamn.

Martin inledde med att hänvisa till modellen som jag tidigare delat ut till Rabbi Alon. Min följeslagare Martin framförde att det fanns tre direkta bollfaktorer som tillsammans med de fem nyss presenterade framgångsfaktorerna avgör lagets skicklighetsnivå och samspelsförmåga. De tre bollfaktorerna var graden av kompetens gällande bollteknik, passningsspel samt kombinationsspel. Spelintelligens innefattar förmågan att bedöma vad som kan utföras med ackuratess.

”Tillåt mig att åter använda spelgeniet Xavi som ett exempel”, sade Martin. ”Xavi måste kunna värdera hela lagets sammantagna förmåga till att kunna samspela med varandra liksom hans enskilda medspelares kvaliteter och inte minst sin egen kompetens i olika situationer. ’Bra tänkt’ är ett begrepp som vi använder flitigt i Sverige när vi påtalar att något hade en god avsikt, men där utförandet i själva verket misslyckats. Allt förarbete med att uppfatta situationer, värdera och fatta beslut blir genast sekundära om bollaktionen faller. Därför är det så ofantligt viktigt att alla spelare kan behandla bollen på ett skickligt sätt. Detta inkluderar inte minst båda fötterna. När allt kommer omkring är det ändå helt avgörande att aktionen med bollen blir rätt i anfallsspelet. Därför är det viktigast att inneha en god teknik. Nåja, en god teknik i symbios med en god spelintelligens”, korrigerade Martin sig.

”Den första direkta bollfaktorn är att inneha en hög individuell bollteknisk förmåga. Bollteknik omspänner allt från att kunna kontrollera bollen med ett följsamt fotarbete till att utföra moment med skicklighet som exempelvis finter, dribblingar, vändningar och skott.

Om spelare ska kunna maskera och variera sitt anfallsspel för motståndarlaget krävs inte bara samspelsförmåga. Det fordrar även individuella prestationer som kan överrumpla motståndarna. Dessa utförs med finurlighet, finess och inte sällan med stor överraskningseffekt. Oftast är det lirarna eller de så kallade artisterna som står för denna kalldusch gentemot motståndarna. Fler artister i laget borgar för ytterligare oväntade angrepp för motståndarna, vilket är det rätta då de får svårare att försvara sig.

Med andra ord är det en klar fördel om större delen av spelarna i laget kan behandla bollen tekniskt fulländat och varva oförutsägbara soloraider med kollektivt lönsamt samspel”, kungjorde Martin för Rabbi Alon.

”Ett bra passningsspel är den andra direkta bollfaktorn för att kunna vara lyckosam i anfallsspelet. Denna faktor innefattar olika typer av passningar, mottagningar och medtagningar.”

Martin förklarade därefter att en passning egentligen endast var en form av tillslag på bollen från en passningsläggare till en medspelare eller till en avsedd yta.

”Ju bättre spelare kan passa bollen med variation och precision, desto större verkan och möjlighet till välgång. Passningar ska därför kunna slås med båda fötterna. Det är en grundförutsättning och ett krav som alla tränare borde ställa på sin spelare.

Alla kan slå en passning, men alla kan inte slå passningar som gör att bollmottagaren ser bra ut i situationen och blir bekväm i sin mottagning – blessing or burden?”, förklarade Martin.

”Tränaren instruerar i lämpliga passningsövningar i olika spelformer, där spelarna får tillämpa tekniken för tillslag med insidor, utsidor och vristerna. Tåpass och klackar är andra tillslag som kan bli grymt effektiva i vissa lägen.

Spelarna bör träna på alla typer av tillslag så mycket som möjligt i olika spelövningar, där motståndare är involverade och där bollen omväxlande är stillaliggande, rullande, studsande eller i luften. Spelarna tvingas då värdera och göra val i situationer som i högsta grad påminner om matchspel. Och det är ju dit man vill komma, att kunna göra adekvata passningar i fart och under tempofyllda förhållanden med motståndare omkring sig.

I spelsituationer sätts spelintelligensen och timingen på prov till skillnad från om spelarna bara skulle stå isolerat och slå passningar till varandra utan motstånd.

Förutom själva typen av tillslag måste även passningsläggaren välja längden på passningen liksom hårdheten, höjden, rakheten och dessutom bestämma ögonblicket när passningen ska slås. Utan vidare börjar man inse att passningsspel innehåller en hel del komponenter och kan vara ganska invecklat i sig”, kåserade Martin med inlevelse.

”Förmågan att kunna slå varierade passningar och bemästra mottagningar är en grund i anfallsspelet. Detta är det första steget för att kunna samspela och överhuvudtaget ha ett anfallsspel, där bollen kan hållas inom laget eller leda till att målchanser skapas efter ett uppbyggnadsspel.

Passningsspel är underliggande samspel som är mer omfattande. Samspel inbegriper egentligen att hela laget samverkar, hur spelare förhåller sig internt och direkt agerar i de olika situationerna. Exempel på detta kan vara positionering, rörelser, löpningar och olika typer av samverkan i bollmomentssituationer. Alla spelare interagerar således på ett eller annat sätt i samspel, vilket spelarna inte gör i passningsspel. Samspel är därför både mer komplicerat och omfattande än att slå passningar från en medspelare till en annan. Små detaljer avgör om spelarna i sin anfallsvåg ska kunna lyckas mot motståndare som gör allt för att förhindra och förstöra. Detaljerna är helheten”, sade Martin och refererade till Rabbi Alons exempel vid ett presumtivt väggspel då han förklarat att spelarna måste aktivera on/off-knappen för att öka medvetandet och agera med mikroskopiska aktioner.

In i ”dockskåpet” och upp på tårna, hade Rabbi Alon sagt.

Martin fortsatte.

”Den tredje bollfaktorn i modellen är kombinationsspel. En kombination kan utföras mellan två eller flera spelare i ett fast mönster eller improviserat utifrån rådande förutsättningar.

Kombinationsspel är i synnerhet effektivt för att ta sig förbi motståndarnas nedre försvar, men kan givetvis lika gärna utföras på egen planhalva eller i andra syften. En kombination kan göras genom passningar, vid uppsökande kontakter eller en mix av båda.

Passningskombinationer är precis som det låter, nämligen att bollen passas mellan medspelare på olika sätt för att nå fördelar. Kontaktkombinationer är då två eller flera spelare söker upp varandra som vid exempelvis överlämningar, överhoppningar eller

överlappningar. I dessa fall gäller det att medspelarna närmast bollen inte har för långa spelavstånd i utgångsläget.

Kombinationsspel är en viktig del i samspelet spelarna emellan. Det är en fördel om kombinationerna kan maskeras vid vissa tillfällen för att överraska motståndarna. Detta görs genom distraktion eller att man döljer den egentliga avsikten så länge som möjligt. På detta sätt kan en ovälkommen illusion skapas och bli en obehaglig synvilla för motståndarna som inte förväntar sig angrepp vid den aktuella tidpunkten eller platsen. Fotbollsillusionister agerar oftast med kirurgisk precision och förklär sina handlingar likt trollkarlar som fascinerar med magiska föreställningar utan att avslöja de bakomliggande tricken.

Att skapa illusionister som kan trolla i sista tredjedelen av spelplan borde vara alla utvecklingstränares största dröm. Det vill säga de tränare som väljer att satsa på den kreativa fotbollen som bygger på uppfinningsrikedom, skapandekraft och skicklighet.

Därmed var jag klar med min del", sade Martin och pustade ut överdrivet.

Martin hade gjort en toppenbra presentation av ämnet spelintelligens och jag kände mig även tillfreds med min del av redovisningen. På bara tre dagar hade vi benat upp ett ämne som vi tidigare varit ganska främmande för. Vi var medvetna om att vi hade gjort dissektionen från vårt perspektiv som lekmän och den kanske skiljde sig från den universella utsagan.

På de tränarkurserna som både Martin och jag gått fanns det inte mycket information om spelintelligens överhuvudtaget och i stort sett inget om hur det var uppbyggt eller hur man kunde träna upp förmågan.

"Bravo, Martin och Pelle", sade Rabbi Alon och applåderade så det förslog med sina stora händer. "Bravo. Bravo. *Tov meod!*"

Rabbi Alon verkade uppriktigt berörd av presentationen. Han förklarade att vi klarat uppgiften med bravur och att det fanns inslag som han själv inte reflekterat över tidigare. En av sakerna som hade

tjusat Rabbi Alon var Martins beskrivning om att skapa illusionister. Spelare som tillsammans kan skapa en maskerad och varierad hotbild i sitt anfallsspel mot ett försvarande motståndarlag.

”Det är ju precis det som det går ut på”, sade Rabbi Alon.

Vår skäggprydde supporter jämförde anfallsspelets illusionister med militärens soldater som agerar på ett liknande sätt när de stormar fram. Rökgranater kastas mot fienden för att skapa en dimridå som gör det omöjligt för blotta ögat att fokusera och överblicka det som händer. Detta skapar förvirring och distraktion. Fienderna kan tas med överraskning och en framryckning kan företas med tilltänkt verkan som den inte hade kunnat göra i annat fall.

”Ninjas var en grupp japanska elitkrigare som förr satte distraktionen i fokus när de gick till angrepp eller skulle försvinna. De använde påhittiga medel för att skapa förvirring eller för att dölja sina knep. Det sägs till och med att de kunde flyga korta sträckor och förvandla sig till andra skepnader. Ibland kan man tro att FC Barcelonas spräckta stjärntrio med Messi, Suarez och Neymar var sinnrika ninjor som skapade illusioner i sitt anfallsspel genom optiska synvillor och villfarelser.” Rabbi Alon var en mästare på att göra allmängiltiga liknelser som alla känner igen.

Rabbi Alon berättade att hans juniorspelare tränat en hel del på vinkelpassningar, det vill säga att riktningen på passningen skiljer sig markant från spelarens blick som avsiktligt hålls i en annan riktning.

”Allmänt brukar vi i Sverige kalla dessa tillgrepp för ’tittpassningar’”, flikade jag in. ”Dock är de ganska sällsynta hemma.”

Rabbi Alon beskrev att ju större vinkel som fanns mellan blick och passningsriktning, desto större kan överraskningseffekten bli eftersom de försvarande motståndarna inte förväntar sig detta angrepp. En annan typ av passning som kan ge ännu större effekt är då bollen byter spelriktning 180 grader. Det gör den vid en kamouflerad klack. En sådan manöver kan sätta de bästa försvar på pottkanten eftersom den är direkt oväntad.

”En annan ’180-gradare’ är när två spelare gör en överlämning mellan varandra, då den mötande spelaren tar över bollen från den bollhållande medspelaren”, fortfor Rabbi Alon. ”Irrationella aktioner är eftertraktade, då motståndarna minst förväntar sig detta. Det har vi pratat om tidigare, men icke att förglömma.”

”Pojkar, har ni förresten hört talas om minsta motståndets lag inom fotbollen?” undrade Rabbi Alon. Innan Martin eller jag hann svara fortsatte vår läromästare på den inslagna vägen.

”Det är en strategi som vill minska motståndarlagets möjlighet att bjuda på effektivt motstånd”, förklarade Rabbi Alon.

”Grundtanken är att man vill ta sig fram där det finns litet eller inget motstånd. En av metoderna för detta är att skapa eller ta vara på luckor mellan eller bakom motståndarnas nedre försvar. Detta kan frambringas eller utföras på flera olika vis. De flesta förfarandena har vi redan behandlat”, fastlade Rabbi Alon.

”Några tillvägagångssätt kan vara att skapa distraktion, göra det irrationella, växla spelrytm eller skapa omväxling i anfallsspelet genom alternativa attacker och genombrott. Det gäller även att analysera eller förutse var motståndarna minst kan bemöta en offensiv. En metod för att verkställa detta kan vara att ställa spelmässiga styrkor mot svagheter. Ett annat tillvägagångssätt kan vara att ställa höga farter och intensiv rörelse mot stillastående.

Lyckas man dessutom skapa mental ohälsa för det försvarande laget som leder till obeslutsamhet är mycket uppnått. Tveksamheter är ofta en följd av otrygghet, frustration, förvirring eller mental frånvaro, vilka alla genererar ytterligare möjligheter för det anfallande laget”, konstaterade Rabbi Alon.

”Spelets yttersta mening är att vinna matcher och göra minst ett mål mer än motståndarlaget. Genom att tillämpa minsta motståndets lag i en matchplan kan det anfallande laget optimera möjligheter till att nå framgång genom olika taktiska manövrar och därigenom reducera motståndarnas försvarsförmåga. Det låter enkelt, eller hur?”

sade Rabbi Alon och drog på munnen.

”Valen som de enskilda anfallsspelarna gör bör avpassas till sin egen förmåga, sina medspelares kompetens i olika situationer och inte minst till motståndarnas kompetenser. För att lyckas göra bra val som straffar motståndarna krävs det att man kan läsa spelet. Spelintelligens är oumbärlig, eller hur?” undrade Rabbi Alon.

Nästan alla tapasdelikatesser som Leora dukat fram fanns kvar. Det var bara mineralvattnet som var slut. Samtalen i den härliga oktoberkvällen under bar himmel hade upptagit all uppmärksamhet. Rabbi Alon tog tag i en kycklingvinge och gestikulerade till oss att göra detsamma och göra honom sällskap. Martin och jag tog för oss av maten samtidigt som diskussionerna återupptogs.

Martin utvecklade en annan tes beträffande spelintelligens och det var att få spelarna att anpassa sig till omgivning och gällande förutsättningar. ”Ni vet, likt en kameleont som färganpassar sig till miljön och smälter in i grannskapet”, förklarade han vidare.

”I både anfall och försvar handlar det om att lösa kniviga situationer på plan och lösa den problematik som uppstår med jämna mellanrum. Vissa kallar det problemlösning. Andra slår fast att egna lagets spel inte riktigt fungerar och att det finns ett dilemma att reda ut. Här gäller det att ’lösa uppgiften’. Bakom aktioner som ska lösa uppgiften ligger som vanligt tankeverksamhet som direkt relaterar till spelintelligensen. ’Kameleonter’ har förmågan att läsa spelet och anpassa sina aktioner till motstånd och brydsamheter. Därför är den fiffige kameleontens egenskaper välkomna i mitt lag”, sade Martin.

Både Martin och jag hade på kort tid börjat använda metaforer för att göra universella liknelser som underlättade våra resonemang.

Det fanns så mycket att prata om och mina tankar växte alltmer för fotbollens helhet som verkade vara ändlös. Spelintelligens var inte bara förknippat till taktik, strategier och spelinsikt utan vävdes samman med allt annat i matchspelets underfundiga natur. Allt hängde ihop.

Därför gällde det att vara bra på allt och inte ha några större svagheter som blottas i spelet mot bättre motstånd. Jag mindes Noahs och mina tankegångar om att utveckla spelare med allsidiga toppkvaliteter.

Jämförelsen med universalgeniet Leonardo Da Vinci var slående. Italienaren hade många strängar på sin lyra och han verkade ha varit oöverträffad inom allt han företagit sig. Strävan borde vara att försöka utveckla kompletta spelare som kan hantera sina färdigheter i matcher. Strävan att försöka bli bra på allt – att äga allsidiga toppkvaliteter. Detta var den sanna Da Vinci-koden i mina ögon.

Rabbi Alon undrade om vi hade hunnit med att konstruera någon övning, där spelare kan utveckla sin spelintelligens.

”Visst har vi det”, svarade jag.

Det var en spelövning mot mål som vi valt att kalla ”nivåspel”. Innan jag hann utveckla övningen något mer föreslog Rabbi Alon att Martin och jag skulle fullborda redovisningen genom att praktiskt förevisa ”nivåspelet” på morgondagens juniorträning för Rabbi Alons adepter.

”Vad spännande”, sade Martin gillande.

”Instämmer”, insköt jag.

”Då säger vi det”, sade Rabbi Alon. ”Träningen börjar på eftermiddagen efter skolan. Låt oss kika på förutsättningarna för träningen imorgon vid frukosten.”

Kvällen hade nästan blivit natt.

”Tiden går fort när man har kul”, konstaterade Martin.

KAPITEL 16

Utvecklingen ligger i anfallsspelet

Jag vaknade tidigt och gick upp för att ta en morgonpromenad, vilket jag inte brukade göra. Folk var på väg till sina arbeten. Bilar trängdes som vanligt i trafiken. Jag vek av till en mindre trafikerad gata, där en trädkantad rad delade vägen i två filer. Jag vandrade bredvid vackra mimosaträd som uppenbarade en härlig lyster med sina gula blommiga kulklasar. Träden gav ifrån sig en behaglig doft som uppmärksammades av svärmande honungsbin att det fanns någonting gott att hämta.

Tiden i Jerusalem hade hittills varit helt underbar. Martin och jag hade berikats av nya bekantskaper och fått nya erfarenheter. Rabbi Alon var en vis man som upplyst Martin och mig om flera förtäckta spår i fotbollen. Han hade dessutom visat stor gästfrihet och varit mycket givmild. Rabbi Alon hade redan satt avtryck för resten av mitt liv.

Tiden var inne för att resa vidare och fortsätta äventyret. Jag kunde tänka mig att stanna längre, men den inneboende alarmklockan hade ringt. Det kändes som om Martin och jag hade snyltat tillräckligt länge på Rabbi Alons och Leoras bekostnad. De hade sina liv och jag var oerhört tacksam för sättet de hade tagit sig an Martin och mig. Jag var medveten om att jag gick händelserna i förväg, då jag inte pratat med Martin om saken. Vi hade en betydande del kvar av vår gemensamma semesterresa som övergått till att bli en fotbollsutbildning av stora mått och en lära för livet.

Benen hade fört mig till ett grönområde, där jag satte mig ner på en blåmålad parkbänk. Höga träd skylde morgonsolen som redan drivit upp värmen i luften. Jag kom att tänka på Hope som förtrollat

mig med sin charm och skönhet i indianbyn. Ett sms fick bestyrka att jag gärna ville träffa henne igen, helst snarast möjligt. Det fanns en stark längtan hos mig att tillbringa tid med henne, men det fick vänta tills vidare.

Vad Hope, som befann sig på andra sidan jordklotet, hade för innersta tankar om mig var osagt men hon var en frisk fläkt som satt mina känslor i lågor. Några tidigare textmeddelanden och ett kärt telefonsamtal hade emellertid skvallrat om att något låg i luften. Jag knappade in den sista meningen på mobiltelefonen och vandrade tillbaka till Rabbi Alons hus.

Det var liv och rörelse i hemmet när jag kom tillbaka. Leora ursäktade oväsendet. En trädgårdsmästare i overall klippte gräset med en skränande gräsklippare som gick på högvarv utan någon ljuddämpning. En glasmästare hamrade bullersamt på ett skjutfönster som hoppat ur sin skåra och var på väg att fullborda sitt arbete med att byta ett sprucket fönsterglas i altandörren. Full rulle var det även vid frukostbordet, där Martin slagit sig ner tillsammans med Rabbi Alon och en ny bekantskap som kvickt reste på sig när hon såg mig. Det visade sig vara Sarah, Rabbi Alons enda dotter. Jag blev välkomnad på sedvanligt sätt med en rejäl kram och dubbla kindpussar. Sarah berättade att hon hade en man och fyra barn. De bodde strax utanför Jerusalem, men Sarah och Yosi som hennes man hette arbetade i centrum.

Vi hade en trevlig frukoststund i allt stoj. Efter att Sarah lämnat frukostbordet beslöt Martin och jag att vi skulle ta oss till poolen, där vi varit några gånger tidigare. Rabbi Alon berättade att hans juniorer skulle bli tjugo till antalet på eftermiddagsträningen som skulle bedrivas på en gräsplan intill klubbens stadium. Jag försäkrade mig om att det skulle finnas tillräckligt med bollar, västar och koner.

”Var hemma klockan tre, så åker vi strax därefter till träningsplanen”, uppmanade Rabbi Alon.

Martin och jag begav oss till fots i riktning mot poolkomplexet. Vi kom osökt in på redovisningen av spelintelligensen som vi så tappert lyckades framföra dagen innan för Rabbi Alon. Martin var pratglad och förnöjd över vårt framförande. Speciellt glad var Martin över att ha fått ett större vetande gällande spelintelligens och hur han skulle kunna tillämpa ämnet i sitt klubblag.

Vi betalade sextio shekel vardera för inträdet till poolområdet och fick badhanddukar att låna på köpet. Hettan gjorde att vi genast kastade oss i bassängen. Där blev vi liggande plaskandes utan att ta ett enda simtag. Det gjorde däremot ett antal motionärer som pressade sig längd efter längd vid några avgränsade banor intill. Några tjejer i vår egen ålder frågade oss om vi ville vara med på vattenvolleyboll.

”Varför inte?” sade Martin och jag gjorde honom sällskap till ett uppspänt nät i mitten av bassängen.

Det som uppsluppet hade börjat som en landskamp i dubbel mellan Israel och Sverige utvecklade sig snart till en drabbning med ett dussin glada amatörer. Vi spelade många bra bollar och stämningen var skojfrisk. Uppmuntrande ord och pikar avlöste varandra, både på engelska och hebreiska. Martin och jag hade det riktigt trevligt och snart hade vi fått några nya bekantskaper.

Efter kampen i vattnet gick Martin och jag till våra vilstolar för att planera träningen för Rabbi Alons juniorer och verkställa den sista delen av uppdraget. Det teoretiska var redan avklarat. Praktiken återstod och det var en komplex övning som Martin och jag skulle komma att hålla i. Övningen skulle verkligen sätta prov på spelarnas klipskhet. Förutom att genomföra övningen som vi valt att kalla ”nivåspel” för juniorlaget ville Martin och jag även få en pratstund med Rabbi Alon efter träningen för att diskutera inlärningsprinciper.

En sak var att lära ut. En annan att lära in.

När allt kommer omkring gäller det att få spelarna att ta till sig lärandet. Målet är att de ska få ut så mycket som möjligt av sina inlärda förmågor från träningen in i spelsituationer och i matcher.

Detta var den stora nöten att knäcka.

Martin och jag synkade i detalj våra roller och uppgifter inför träningen för att inte lämna något åt slumpen. Vi var väl förberedda i tanken då vi lämnade poolområdet och sade shalom till våra flyktiga lekkamrater.

På träningsanläggningen strömmade juniorspelarna till och bytte om allteftersom i ett för litet omklädningsrum i förhållande till hur många de var. Rabbi Alon hade informerat både sina tränarkollegor och spelarna om att Martin och jag skulle leda dagens träning. Rabbi Alon talade om att alla spelarna pratade engelska, men att han fanns med på plan som tolk om det skulle behövas. Dagen till ära fick Martin och jag dra på oss varsin röd klubbtröja och göra övriga ledare sällskap i en gemensam klädsel, åtminstone på överkroppen.

Efter en kort samling ledd av Rabbi Alon och hans ledarstab drog Martin och jag igång en uppvärmning. Rabbi Alon hade påtalat för spelarna att vara extra alerta och göra sitt bästa under hela träningen. Spelarna visade sig också vara lyhörda och tog till sig uppvärmningsövningens instruktioner i ett nafs.

Martin och jag delade in spelarna i tre grupper bestående av sex till sju spelare vardera. Spelarna fördelades till tre intilliggande övningsytor som alla hade formen av en rektangel. Martin och jag delade på oss och positionerade oss på de fria ytorna mellan de tre rektanglarna. Där fick vi överblick och närhet till samtliga spelare.

Spelarna fick direktiv att spela fyra–fem anfallsspelare mot två försvarare. Målet var för respektive anfallsgrupp att hålla bollen innanför rektangeln och inom laget samt för försvararna att erövra bollen. Byte av uppgifter skedde, då bollen brutits av försvararna eller om bollen hamnade utanför konmarkeringarna.

Övningen var i sitt ursprung på pricken lik den klassiska ”kvadraten” som bedrivits i urminnes tider av tränare världen över, med skillnaden att ytan istället utgjordes av en rektangel. Detta var ett förfarande för att igångsätta uppvärmningen, där juniorerna kände igen sig sedan tidigare.

Efter hand fick spelarna fler kriterier att arbeta med och genast fick de mer att tänka på för att lösa uppgiften. Spelet riktningsbestämdes i djupled. Poäng utdelades under en minut, då respektive forward positionerad vid ena kortsidan av rektanglarna var målbilderna att hitta. Tre poäng tilldelades det bollförande laget om de lyckades nå den främre anfallsspelaren vid kortsidan samt en poäng om de lyckades nå någon av anfallsspelarna vid långsidorna, kallade mittfältarna.

En kontrollerad mottagning av forwarden följt av en passning till en medspelare var kriteriet för att få poäng. För att poäng skulle erhållas från mittfältarna måste de spela framgångsrikt på ett tillslag till medspelare. Efter en minut sammanställdes poängen och därefter bytte spelarna uppgifter med varandra. Besluten anfallsspelarna tog pressades till att vara underbyggda med en god överblick och värderingsförmåga. Spelarnas ”miniräknare”, det vill säga deras tankeverksamhet, tvingade dem att arbeta febrilt för att göra bra val under tidspress i jakten att ta många poäng. När allt kom till kritan var det spelarnas samspel och teknik tillsammans med underbyggda beslut som avgjorde om resultatet blev lyckosamt.

Martin och jag hade ställt ut två stora målburar på varsin sida av rektanglarnas kortsidor redan innan uppvärmningen hade börjat. Målburarna stod cirka tio meter ifrån rektanglarnas koner som utgjorde begränsningsytorna.

Målsättningen blev nu för anfallsspelarna, som fick röra sig fritt i ytan, att på ett kontrollerat sätt få en av spelarna att dribbla bollen förbi den offensiva kortsidan i rektangeln och avsluta med ett tillslag i det tomma målet. Försvararnas uppgift var givetvis att förhindra detta, men även att själva göra mål i motsatt målbur vid andra kortsidan om de lyckats erövra bollen. De tidigare fyra–fem anfallsspelarna fick omedelbart ställa om till försvar och ta tillbaka bollen när den gick förlorad.

De två spelare som normalt fungerade som målvakter hade varit delaktiga i uppvärmningen som utespelare för att sedan utgå och få en traditionell duvning med Rabbi Alons målvaktstränare.

Hela den så kallade uppvärmningen fortgick i cirka tjugo minuter. Inledningen av träningen var inte mindre viktig än den resterande delen bara för att den igångsatte passet. ”Kvadratvarianterna” var en direkt förberedelse för kommande övning.

Spelarna hade fattat galoppen och svarade upp på ett bra sätt när de fick instruktioner av oss tränare. Ändamålet med övningsvarianterna hade nått sin mening. Rabbi Alon var aktivt medverkande på ett uppmuntrande vis utan att stjäla uppmärksamheten.

Knappt tio minuter fortlöpte med återhämtning, påfyllning av vatten och stretching för spelarna. Martin och jag förberedde under tiden huvudnumret som vi valt att kalla ”nivåspel”. Det var en övning mot mål, där syftet var för en anfallande grupp att åstadkomma centrala genombrott för att skapa målchanser och göra mål.

Martin och jag hade placerat ut koner i en rektangelformation centralt från straffområdeslinjen i riktning mot mittplan. Ytan på rektangeln var 20 gånger 12 meter. Rektangeln utgjorde spelytan tillsammans med hela straffområdet. Konerna som var utplacerade på straffområdeslinjen fungerade även som offsidelinje.

Spelarna indelades i fyra lag med fyra spelare i vardera. Västfärgerna fick namnge lagen, nämligen röda, blåa, gula och vita. Tre lag omväxlades i tur och ordning att anfalla med det röda som det startande laget. Vita laget inledde som försvarande.

Alla anfallande lag utgick från en organisation med siffervärdena 1-2-1, det vill säga med en defensiv mittfältare som fungerade som balansspelare, två offensiva mittfältare och en forward. Självklart kunde spelarna inta nya positioner och göra platsväxlingar även om de i möjligaste mån utgick från sina ordinarie positioner när de spelar matcher.

Övningen ingångsattes med en passning från den röda defensive mittfältaren till forwarden på topp. Därefter var det fritt spel inom markerade ytor. Meningen var att den röda kvartetten skulle slå ut en ensam försvarare från vita laget på ett enkelt sätt, ta sig emellan konerna vid straffområdets halvmåne, undvika att springa offside och komma in i straffområdet och där avsluta samt göra mål.

En poäng utdelas till anfallande lag som gör mål på försöket.

Nästa försök görs av blåa laget följt av det gula innan röda laget får försöka på nytt.

Om försvarsspelaren lyckas erövra bollen ska denne försöka göra mål i motsatt bur. Detta ger i så fall två poäng. När de tre anfallande lagen tillsammans har gjort tre mål ska det försvarande vita laget ta in ytterligare en spelare och försvara med två man. Ytterligare en försvarsspelare tillkommer om de tre anfallande lagen tillsammans lyckas göra tre mål till innan övningstiden är slut. På detta sätt ökar svårighetsgraden undan för undan då fler försvarsspelare tillkommer, därav namnet ”nivåspel”. Notera att spelarna som tillfälligt vilar och återhämtar sig efter sina anfallsförsök omgående positionerar sig utanför spelytan nära där de sedan kommer att ha sina utgångspositioner i kommande försök. Vid sin tur löper de därpå raskt in i spelytan och startar sitt försök utan att tappa tempot i övningen.

Jag satte igång övningen efter det att spelarna fått sina instruktioner. Det gick omedelbart att se att spelarna var tvungna att använda sin spelintelligens och ta ständiga beslut. Det gällde inte bara anfallarna utan även försvarande lagets utespelare och målvakt. De flesta anfallsförsök slutade med mål eller skapade målchanser. Några gånger överarbetade anfallsspelarna situationerna som uppkom och det ledde oftast till misslyckande. Det kunde vara felval, missuppfattningar i kommunikationen eller att någon löpte offside. Det stressades även fram flera tekniska misstag.

Under de första fem minuterna frös jag spelet en gång och stoppade tidtagningen för att fråga en anfallsspelare om han borde gjort något annorlunda i en situation. Detta ledde till några kommentarer från spelaren i fråga. Förhoppningsvis fick han och övriga i laget förståelse för att hitta bättre alternativ nästa gång de hamnade i en liknande situation.

De tre anfallande lagen anföll omväxlande under fem minuter i den första omgången innan det röda laget bytte uppgift med det vita laget. Alla fyra lagen fick anfalla totalt i tre omgångar och försvara i en innan den första perioden var över efter tjugo minuters effektiv speltid. Vi gjorde därefter en kort utvärdering och reflekterade över prestationerna i största allmänhet.

Fanns det en bra variation i anfallen? Gick det att lura försvararna och göra saker oväntat? Lyckades man komma till öppna avslutslägen? Var man effektiva i avsluten och följde man upp dessa för eventuell returtagning? Lyckades anfallarna snabbt ställa om till försvar då de förlorat bollen? När man misslyckades, vad berodde det då oftast på?

Nivåspel

Några av lagen hittade bra lösningar och var lyckosamma. Det blåa laget hade det svårare och hamnade efter poängmässigt. Vid två av omgångarna hade de försvarande lagen tvingats släppa in sex mål och därigenom drivits till att ta in både en och två försvarare till. Två mål hade för övrigt gjorts av de försvarande lagen som brutit bollen och kommit till avslut i numerärt underläge.

Innan den andra rundan tog vid fick spelarna några justerade kriterier att förhålla sig till. Martin och jag hade valt att inte ändra för mycket på rådande förutsättningar, men följande direktiv fick spelarna tänka över:

”Alla försök igångsätts numera av anfallande målvakt genom ett utkast eller fotpassning. Respektive försök får hålla på i högst tio sekunder för att anfallslagen ska komma fram till snabba lösningar samt dubbel poäng vid returtagning på ett tillslag som går i mål.”

I övrigt var det samma regelverk som under första perioden.

Tidsaspekten gjorde att anfallsspelarna pressades till att påskynda genombrottsförsöken för att komma till avslut och göra mål. Detta satte ytterligare tryck på spelarnas spelsinne, samspelsförmåga och inte minst stresshantering. Jag märkte att anfallsspelarna förbättrade skärpan i avsluten och att lagen producerade fler mål i andra rundan jämfört med den första.

De följde dessutom upp avsluten med att ta snabba löpningar mot mål för tänkbara returer på ett bättre sätt än i första perioden. I samtliga perioder tvingades de försvarande lagen slutligen att agera med tre spelare. Detta eftersom de anfallande lagen hittade snabba och överlag effektiva lösningar när motståndet utgjordes av en eller två försvarare samt målvakt. Anfallsspelarna blev även bättre på att ställa om till försvarsspel när de förlorat bollen. Försvarande lag lyckades ändå göra två mål.

Martin och jag frös spelet ett par gånger för att uppmärksamma spelarna på vissa saker för att raskt sätta igång spelet igen.

”Nivåspelet” ställde verkligen krav på anfallsspelarnas teknik, spelintelligens och inte minst timing i utförandet av bland annat passningar, dribblingar och löpningar. Andra rundan summerades av Martin och mig tillsammans med Rabbi Alon. Spelarna tyckte övningen var både rolig och givande. Martin gjorde en poängsammanställning och meddelade resultatet för spelarna, där det gula laget hade vunnit turneringen.

Martin och jag fick även förtroende att avsluta träningen med ett spel: sex mot sex samt målvakter. Rabbi Alons hjälptränare lade ut koner som markerade spelytan samt fick två målburar på plats under tiden jag utdelade västar till spelarna och gav instruktioner. Vi valde att spela med ”trelagsprincipen”, där två lag spelar mot varandra och ett lag tillfälligt vilar. Laget som vilat går in i matchspelet efter det att föregående match avslutats efter nittio sekunder eller tidigare än så om ena laget hunnit göra två mål.

Efter tjugo minuters spel var träningen slut med undantag av en nedvarvning och en kort stretching.

Spelarna tackade artigt för träningen och tog Martin och mig i hand efter träningen. Martin och jag fick varsin flaska mineralvatten av en förälder till en av spelarna. Vattnet försvann rasande snabbt ner genom strupen till magen. Solen hade gått ner och elljusbelysningen hade nyligen slagits på. Rabbi Alon bad oss gå in i klubbhuset och återhämta oss efter ett väl genomfört pass. Rabbi Alon anslöt en stund senare efter det att han haft en samling med spelarna.

Rabbi Alon delade ut beröm till Martin och mig för både upplägget och genomförandet av träningen. Han sade att spelarna framför allt hade uppskattat ”nivåspelet” och ville göra om övningen igen. Det hade han inget emot, då han tyckte att övningen var intressant.

”Ni har redan gjort avtryck pojkar”, sade Rabbi Alon.

Martin påtalade att ”nivåspelet” kan avpassas på många olika sätt utefter syftet.

”Övningsytan kan till exempel göras större, mindre eller ändras i annat format. Om ändamålet är att öva på inläggsspel kan spelytan formas annorlunda och förläggas mot ena kanten. Spelarnumeräret kan justeras liksom hur spelarna ställer upp i sina utgångspositioner.” Martin förklarade att han menade att lagen kan formeras i olika mönster och att spelsättet kan styras. ”Det kan exempelvis vara att inga passningar får vara över knähöjd eller att begränsa antalet tillslag om man önskar ett snabbare spel.”

Själv hade jag kommit till insikt att helst inte begränsa spelkriterierna och förutsättningarna för mycket utan istället göra övningarna så matchlika som möjligt för att efterlikna spelets natur. Därför bör alla typer av passningar och dribblingar vara tillåtna.

Martin förklarade att det anfallande lagets kravprofil kan vara att försöka skapa förvirring för försvararna genom distraktion, maskerade avsikter och vara luriga i största allmänhet.

”Det kan även göras genom att skapa en extrem rörelse inom laget och göra platsväxlingar. En annan sak att beakta kan vara att försöka utnyttja motståndarnas svagheter för att lättare komma till målchanser. I övrigt är det viktigt att anfallsspelarna har en tydlig kommunikation, kan skapa kombinationer, ständigt gör sig spelbara och tillsammans försöker öppna attraktiva ytor för att hitta genombrottsalternativ. Spelet är oerhört komplext och det ställer stora krav på den enskilde spelaren. Det gäller att läsa spelet och ständigt ha på on/off-knappen”, sade Martin. ”Full närvaro och beredskap för att ta initiativ för samverkan.”

Rabbi Alon var uppriktigt imponerad av hela träningen, men i synnerhet var han fascinerad av ”nivåspelet” som enligt honom innehöll allt man kunde önska sig. Det var en övning mot mål, där svårighetsgraden ökade efter hand för anfallsspelarna med tuffare motstånd. Kriterierna för spelet kunde ändras helt och hållet utefter ändamålet. Det gjorde att alla tränare kunde tillämpa övningen oavsett fotbollsfilosofi eller spelsätt. De som spelar med två centrala forwards i matcher kan och bör givetvis göra så även i övningen.

Rabbi Alon anmärkte på att hans spelare sprang en del offside under den första rundan för att nästan helt undvika det i andra delen. Att lägga en offsidelinje på straffområdeslinjen var genialt, tyckte Rabbi Alon.

”Det gällde verkligen att tima djupledslöpningarna för anfallsspelarna för att vara onside”, fastslog Rabbi Alon.

”Pojkar, ni har verkligen lyckats med er uppgift i både teori och praktik. Jag är smått överväldigad”, sade Rabbi Alon. ”Hoppas att jag har er tillåtelse att använda ’nivåspelet’ framöver”, bönföll gurun.

”Visst får du det”, sade Martin.

”Vi har inga hemligheter”, tillade jag.

”Ni är härmed flygfärdiga för att föra svensk fotboll mot högre höjder”, framhöll Rabbi Alon leende.

Naturligtvis var vi inte det även om vår ambition var att påverka vår inhemska fotboll att bli mer kreativ, teknisk, konstruktiv och mer underhållande. Jag ville tro att Martin var lika belåten som jag var över vad vi presterat under de senaste dagarna.

En kvinna iklädd föreningens matchtröja kom kånkande med tre tallrikar med mat till vårt bord, där vi satt lite i skymundan i klubbhuset. Från klubbhusets kök serverades en slags köttgryta med potatis och sallad. Hungern hade gjort sig påmind och maten intogs under tiden som diskussionerna fortsatte.

”Är ni mogna för en fotbollsgåta?” frågade Rabbi Alon samtidigt som en potatisklyfta gled in i hans mun.

”Det är vi”, sade Martin.

”Nåväl pojkar, föreställ er följande: Två jämngoda seniorlag spelar upprepade gånger mot varandra. De har ungefär lika stor kunskap och kompetens, men ändå är det nästan alltid bara ett av lagen som vinner. Det är något väsentligt som skiljer dem åt. Vad är det? Kan någon av er komma fram till en konkret lösning? Det är framför allt två variabler jag är ute efter”, uttryckte Rabbi Alon pillemariskt.

”Här kommer några ytterligare faktorer att förhålla sig till. Häng med nu”, mälte rabbin. ”Förutom att lagens spelare har ungefär lika kunskap och kompetens, tränar de även på liknande sätt och lika mycket. De två lagen har även likartat spelsätt och utgår från ett tangerande grundspel. Förmågan att försvara är densamma. De ligger på samma nivå när det avser fysiska aspekter som till exempel snabbhet, uthållighet och styrka. Tekniken och spelintelligensen är snarlik hos spelarna jämte det taktiska sinnet. De har samma fallenhet för att kommunicera och samverka. De båda lagen har konstigt nog liknande förmåga till samspel, variation av spelet, men också till att kunna utföra goda individuella prestationer. Lagandan och sammanhållningen är god hos båda lagen. Det mentala tillståndet är även det likvärdigt, där spelarna har gott självförtroende och är mentalt i balans. Inställningen är den rätta. Även kampmentaliteten och kämpatakterna är jämbördiga. Vad är det då som spelarna i ena laget tillämpar men inte spelarna i det andra?” Rabbi Alon log åter illmarigt och lät oss suga på karamellen.

”Får vi samarbeta eller är det en enskild uppgift?” undrade jag.

”Whatever”, svarade Rabbi Alon. ”Lös uppgiften bara, pojkar. Ni får tio minuter på er. Blir det okej?”

Jag märkte inte att vi lät Rabbi Alons fråga bli obesvarad. Gåtan hade uppslukat våra sinnen. Martin och jag tittade på varandra med tomma blickar utan att omedelbart hittat någon konkret lösning på problematiken.

Rabbi Alon lämnade oss för stunden. Jag sade till Martin att svaren Rabbi Alon sökte förmodligen var något självklart för oss, då vi hade en likartad fotbollsfilosofi som han själv. Alltså borde svaren på gåtan vara något som vi även står för och kanske redan arbetar med hemma i våra respektive klubbar. Det borde vara något som gör ett lag eller spelare närmast kompletta.

Jag klurade så det knakade mellan öronen.

Vad är det som krävs om man ska kunna klara av att hantera den komplexa matchmiljön och där kunna realisera sina kvaliteter och

färdigheter? Två lag är helt jämngoda när det gäller fysik, teknik, spelintelligens och det mentala. Dessutom har de liknande förmåga till att kämpa, vara laglojala och försvara.

Plötsligt slog det mig vad rabbin var ute efter. Javisst, naturligtvis är det så. Självklart! Yes!

Jag hade hittat en av nycklarna till varför Bayern München, Real Madrid eller FC Barcelona i stort sett alltid vinner över sina inhemska motståndare och hade gjort så även mot våra bästa svenska toppklubbar. Det givna svaret var att det återkommande vinnande laget kunde behärska spelet i högsta möjliga fart. Spelarna i de bästa europeiska klubblagen hade en sak gemensamt och det var att de kunde spela tillsammans och lyckas i högre farter än de lag som är snäppet sämre. Bayernspelarna kunde hantera farten i spelet, skruva upp tempot och hitta lösningar under tidspress. De kunde helt enkelt spela snabbare med stor skicklighet även om motståndarna är lika fysiskt snabba och starka. De hade en överlägsen förmåga till samspel och tekniskt utförande gentemot sina motståndare eftersom de kontrollerade tiden och även kunde tima sina aktioner i riktigt höga farter.

Motståndarna kunde alltså vara lika tekniska och spelintelligenta, men de hade inte förmågan att lyckosamt spela tillsammans under höga tempofyllda förhållanden och i högsta möjliga fart. Så var det.

Martin bemötte min teori och kunde bara bekräfta att jag var rätt ute. Det första svaret på gåtan hade Martin och jag redan framlagt för Rabbi Alon i vår egen redovisning om spelintelligens dagen innan. Spel i höga farter av ett anfallande lag var en av tre faktorer som i vår mening försvårar försvarsvillkoren för ett motståndarlag.

Vad finns det då för fler variabler som skiljer lagspelarna i Real Madrid och Malmö FF åt? Den andra nyckeln var inte svår att hitta. Det var bara att gå tillbaka till min egen dissekerade anfallsfilosofi som jag osannolikt nog fick på pränt på en bergstopp i indianbyn Kykotsmovi. Likaså fanns parametern även med i redovisningen av

spelintelligens. Martin kunde samtidigt konstatera det som jag själv kommit fram till, nämligen att den andra nyckeln var att vara lurig.

Rabbi Alon var tillbaka hos oss och han var nyfiken på om vi kommit på svaret eller svaren på gåtan.

”Det tror jag faktiskt att vi har”, sade jag smått belåtet. ”Det tog några minuter innan vi kom på det.”

Martin överlät till mig att redogöra för den första variabeln som var fart. Jag beskrev i detalj hur vi tänkte och vad vi tyckte.

”Höga farter förblindar de flesta eftersom de får svårt att hantera ett ovant förhållande. Det går helt enkelt för fort i förhållande till den egna förmågan och då brister vissa egenskaper och kontrollen förloras. Detta gör att försöket oftast slutar med ett misslyckande.”

Rabbi Alon applåderade försiktigt och gav mig rätt när det gällde den första variabeln. Martin spädde bums på med nästa del av gåtans lösning. Han konstaterade kort och gott att svaret var att vara lurig.

”Vänligen utveckla det vidare”, bad Rabbi Alon.

Martin utvecklade omgående sin tes för Rabbi Alon.

”Om ett anfallande lag spelar förutsägbart och utan finess gör de det förväntade, vilket innebär att motståndarna är förvarnade, kan försvara på ett sätt som de räknat med och som de i regel vanligtvis kan hantera utan större besvär. Försvarsvillkoren blir i detta fall gynnsamma för motståndarna. Det gäller att vända på strategin. Det vill säga att istället försvåra försvarsvillkoren för motståndarna genom diverse aktioner som kan få dem ur balans, tappa fokuseringen, bli förvirrade eller göra dem oorganiserade. Mycket är vunnet om man lyckas ha ett betydande bollinnehav och erövra mittplan. Dock reduceras denna fördel i stort sett helt och hållet om laget inte lyckas komma till kvalificerade avslut och göra mål.

Kontentan är att det är av vikt att slå ut motståndarnas nedre försvar, vilket oftast inbegriper en backlinje och målvakten. När ett helt lag backar tillbaka för att försvara lågt i och kring eget straffområde ställs de absolut högsta kraven på det anfallande laget. Då

räcker inte en så kallad ’funktionell teknik’ som allmänt tillämpas på egen planhalva eller vid mittplan. Det räcker inte heller att förfoga över ett hyggligt spelsinne när nöden kräver supervassa hjärnceller med synapser som kopplar information vidare på bråkdelen av en nanosekund.

Spelarnas teknik och spelintelligens måste vara ändamålsenlig för genombrott i sista tredjedelen mot paketerade samlade försvar och därför måste spelarnas verktygslådor vara överfyllda av vässade redskap och kompatibla hjälpmedel”, sade Martin.

”Att vara lurig blir nästan en förutsättning mot samlade och organiserade försvar. Det är inte tillräckligt att endast ha spelare som är luriga var för sig utan de måste även vara luriga tillsammans med sina medspelare. På detta sätt kan laget skapa en maskerad och varierad hotbild i sitt anfallsspel som genast gör att försvarsvillkoren försämras hos motståndarlaget. Vid snabba kontringar i djupled mot ett oorganiserat försvar fordras i regel en mindre grad av finurlighet i aktionerna, då det finns en öppnare väg fram till målet”, fortsatte Martin.

Martin utvecklade sina tankar på ett utomordentlig vis, ansåg jag.

”Det finns olika syften med att vara lurig”, sade Martin. ”När en bollförande spelare utmanar en motståndare och fintar är syftet i regel att antingen ta sig förbi eller ifrån motståndaren. Det kan också vara att köpa tid för sig själv eller för sina medspelare att hinna inta alternativa positioner eller löpa till attraktiva ytor”, klargjorde Martin.

”Det finns en uppsättning metoder som planmässigt kan sättas i system för att lura ett motståndarförsvar. Uppfinningsrikedom och fantasi samt förmågan att improvisera måste alltid finnas med liksom skarpsinnet och den förhöjda tekniska förmågan.

Själva omväxlingen i sig är ett orosmoment för motståndarlaget. Mångfalden i anfallen skapar ovisshet. Medverkande krafter som kan vilseleda är till exempel variationen att komma runt via kanterna eller

centralt, slå långa bollar eller kortpassa sig förbi, kombinationsspela, skapa avslutslägen genom att dribbla och finta eller att skifta tempo i spelet.

Överraskande bländverk som vinkelpassningar, avledande handlingar och irrationellt agerande är prov på distraktionsfaktorer och dessa bidrar samtliga till oväntade angrepp. Det är just överrasknings-momenten tillsammans med den speltekniska skickligheten som är svårast för de försvarande lagen att gardera sig emot. De vet aldrig riktigt vad som väntar dem. När ett försvarande lag möter artister som har förmågan att skapa illusioner i sina anfallsvågor krävs det en hundraprocentig närvaro och en hållning som signalerar att det gäller för dem att förvänta sig det oväntade. Ännu besvärligare blir det för det försvarande laget om anfallsspelarna är skickliga på att kontrollera slumpen i straffområdet. Det vill säga att anfallsspelarna är alerta och vakna på att fånga upp oförutsägbara bollrekyler och studsar inne i boxen. Ett typiskt exempel på detta är avslut som resulterar i returtagningar eller ter sig för styrningar. Det är närmast omöjligt att värja sig från huggande kobror som håller sig framme vid just returtagning. De luktar sig till målchanser och vill ta vara på varje chans att få ett avslutsläge nära mål och få bollen över mållinjen.

Kombinationen att vara lurig i spelet samt äga förmågan att kunna spela vinstgivande i hög hastighet är de två variablerna som utmärker riktigt duktiga lag mot den stora massan. Det naturliga för tränare vore att inkludera båda dessa variabler i sin spelidé och låta spelare regelbundet få träna på dessa moment.”

”En annan sak att reflektera över är att fysiskt snabba spelare aldrig på allvar har behövt vara riktigt luriga, framför allt inte i ungdomsåren”, framhöll Martin.

”De har tillämpat metodiken ’putt och spring’ och därigenom tagit sig förbi eller ifrån sin bevakning på ett fysiskt sätt. Den dagen den snabbe forwarden med begränsade kvaliteter möter en lika snabb eller till och med rappare försvarare har ändhållplatsen nåtts

för den medelmåttige forwarden eftersom denne saknar finurlighet, finess och kanske även en god spelintelligens. Långsamma spelare har däremot tvingats att vara luriga och smarta för att överleva. Spelintelligensen är därför i de flesta fall större hos långsamma spelare än snabba."

Martin fullbordade sin utläggning genom att poängtera att fotbollens utveckling låg i anfallsspelet.

Rabbi Alon höll med om att utvecklingen låg i anfallsspelet. Han mindes Kurre Hamrins spektakulära mål i VM-semifinalen mot Västtyskland 1958. Kurre som spelade högerytter fick en passning på kanten och promenerade sedan sakta framåt i fem sekunder innan en tysk rusade till. Därefter gjorde Kurre en fantastisk tempodribbling längs kortsidan mot mål för att avsluta obehindrat med ett irrationellt skott i dålig vinkel som lurade målvakten och resulterade i ett mål för Sverige.

"På den tiden fanns det stora ytor att härja på och de försvarande lagen spelade inte med press och understöd som man gör idag", förklarade Rabbi Alon.

"Det såg nästan komiskt ut hur ensam och ostört Kurre fick agera på den tiden. Fotbollen har förändrats sedan dess och kommer att fortsätta utvecklas ytterligare i framtiden. Det kommer att ställas högre krav på anfallskompetensen framöver som måste skärpas ytterligare ett par snäpp från dagens nivå för att räcka till mot tuffa och starka lag som lägger sig på försvar.

Skillnaden mellan dagens fotboll och den som uppvisades i teve med svartvita bilder för runt sextio år sedan ligger framför allt inom det fysiska området. Idag går det mycket snabbare. Kanske blir förändringen lika stor i spelet om ytterligare sextio år fram i tiden", begrundade Rabbi Alon.

"Den stora utvecklingen inom fotbollen har de senaste decennierna dock inte skett i själva spelet utan istället på andra områden", hävdade Rabbi Alon.

”Nya moderna arenor byggs för att locka en större publik till matcherna. Träningsanläggningar poppar upp för att optimera träningsvillkoren för klubbarna. Konstgräsplaner anläggs numera i parti och minut. Målkameror, dataprogram och andra hjälpmedel tas fram för att effektivisera förutsättningarna.

Teve och övrig media bevakar matcher minutiöst. Nyheter, reportage och artiklar produceras på löpande band. Informationsflödet är massivt. Reklaminslagen hjälper till att finansiera utbudet. Vid de stora evenemangen finns mängder av kameror utplacerade på arenorna som översänder matchstoff från olika vinklar till tevetittarna hemma i sofforna för att inramningen ska bli så fullständig som möjligt.

Kommersen runt fotbollen har nått hissnande höjder med försäljning och exponering. Transfermarknaden har blivit en gigantisk uppblåst bubbla, där en enda spelarövergång har nått en miljardnivå för en namnpåskrift. Tänk att en människa kan bli miljardär på att spela fotboll. Visst är världen en märklig skådeplats vi lever i”, kåserade Rabbi Alon.

”Mycket är positivt kring fotbollen idag. Inte minst har krafttag tagits mot rasismen och andra former av orättvisor. Några mindre regeländringar har gjorts på senare år, men spelet i sig har inte utvecklats på långa vägar i förhållande till hur miljön och förutsättningarna har stärkts utanför plan”, framhöll Rabbi Alon.

”Det är de yttre faktorerna som styrt fotbollen dithän den kommit idag. Yttre stimuli kommer alltid att vara efterfrågad. I framtiden kommer emellertid spelet, laget och individen att utvecklas outsägligt mycket mer än vad som skett under senare år”, förutspådde Rabbi Alon.

”Den inre evolutionen kommer att påbörjas inom kort och därigenom kommer spelet fotboll att förändras på ett epokomstörtande sätt.

Spelarnas skicklighetsnivå kommer att höjas markant när de kan ta till sig och omsätta en större kunskap. En kunskap som generellt

avser de eftersatta potenserna till spelintelligens och kommunikation samt effektiviseringen av simultanförmågan. Även de mentala aspekterna kommer att vidgas. Det är främst inom dessa områden som den stora utvecklingen kommer att ske", framhöll Rabbi Alon bestämt. "Givetvis kommer även fysiken och tekniken att fortsätta utvecklas."

"Spelet kommer att se annorlunda ut när spelare och hela lag kan samspela och samverka på ett existentiellt högre plan. Kunskapen kommer inte bara att förmedlas från mun till mun utan kommer även tillägnas via programvaror och tekniska hjälpmedel. Träningen och inlärningen kommer också att se annorlunda ut", spådde Rabbi Alon visst.

"I en mer avlägsen framtid kommer människan att kunna förbättra sina förmågor genom bionik. Ingenjörsvetenskapen har gjort fantastiska framsteg och kan med hjälp av hypermodern teknologi skapa robotiserade funktioner i den mänskliga kroppen. Redan idag kan implantat och liten apparatur inopereras i människokroppen för att ersätta inre skadade eller sjuka organ. I framtiden tillåts kanske bioniska ingrepp även inom idrotten för att förbättra tävlandes kapacitet och färdigheter. Science fiction-filmen Terminator med Arnold Schwarzenegger får symbolisera vad bionik kan åstadkomma", sade vår läromästare och skrattade brett. Det hade varit skrämmande om bioniska implantat tillåts i framtiden. Kanske blir det även fritt fram för att använda dopingpreparat, funderade jag.

"Det är sant att fotbollen utvecklats betydligt mer utanför plan än på plan under de sista decennierna", sade jag.

Det fanns ofantligt mycket mer att utveckla för både ett lag och en individ. Tyvärr verkar de flesta ha svårt att se det.

Rabbi Alon hade kommit fram till samma slutsats som jag själv gjort.

"Det är alltid lättare att lyckas med sina försvarsintentioner än att klara av att anfalla förtjänstfullt och göra mål. Fotboll är inte enkelt,

men den går att förenkla. Och det är just vad de flesta svenska seniortränare väljer att göra. De lägger den mesta energin och tiden på försvarsspel och fysisk träning, vilket inte främjar spelkvaliteten eller tar anfallsspelet till högre höjder.

Främst de äldre lagens tränare har ett inskränkt synsätt och det har jag haft uppe på tapeten tidigare. Min ambition att försöka få de konservativa tränarna att konvertera till det kreativa har hypotetiskt lett mig in i ett cirkelresonemang. Det verkar vara ett olösligt dilemma, ett slags moment 22, att få traditionalister att tänka om. Kultiverade människor borde väl ändå kunna se saker från ett större perspektiv?" hävdade jag.

Lösningen låg inte i att tvinga utan genom att upplysa.

"Det måste gå att få de sedvanliga fotbollsivrarna att smaka på den kreativa såsen som serveras. Om de väl smakar och fattar tycke för arom och krydda kanske de ändrar uppfattning? Husmanskosten kan göras så mycket mer smakrik och aptitlig med piff i anrättningen. Att fylla ut kosthållningen med exempelvis njutbara italienska pastarätter eller exotisk asiatisk kokkonst breddar vår matkultur och frestar smaklökarna på ett behagande sätt. Åtminstone tycker jag det."

"Lycka till med din mission Pelle", sade Rabbi Alon. "Ge inte upp! Man måste vara två för att dansa tango", fortsatte Rabbi Alon, och förordade att båda lagen borde spela en konstruktiv fotboll för att vinna av egen positiv kraft och inte på grund av en överprioritering av destruktivt agerande.

"Det är ledningen som anger takt och ton och därför bör förändringsprocessen börja just hos klubbledningen, tränare och coacher. De som främst och snabbast kan påverka en kursförändring för större tillväxt av anfallsspelet är av naturliga skäl landets högsta organ, i detta fall det Svenska Fotbollförbundet", proklamerade Rabbi Alon.

"Det skulle vara enkelt för dem att rekommendera en mer attraktiv fotboll med konstruktiva inslag. Den blågula ledningen skulle utan svårigheter kunna styra över utbildningsinnehåll i samma riktning,

där tränarna förkovras med ett nytänk som leder till kreativitet och en ansenlig satsning på anfallsspelet”, sade Rabbi Alon förutsägande.

”Egentligen borde man införa en passivitetsvarning i fotboll för de lag som endast lägger sig på försvar och chansar på kontringar. I brottning beivras de som inte tar några som helst initiativ. De som inte vill brottas tvingas ner i knästående eller kan få ett poängtapp. Kanske borde fotbollen införa något liknande”, grunnade Rabbi Alon.

”Jag visste att ni båda skulle lösa gåtan som ni fick av mig”, fortsatte Rabbi Alon. ”Ni hade ju redan indirekt presenterat svaret i er redogörelse av spelintelligensen. Tidigare har jag ställt samma gåta till flera av mina tränarkollegor och de har haft betydligt svårare att hitta lösningen. I de flesta fall kom de inte fram till de svar jag ville höra.”

Klubbens vaktmästare kom fram till vårt bord, där vi huserade i klubbhusets ena vrå. Han berättade att han ämnade gå hem för kvällen och att vi var de sista kvar på anläggningen. Rabbi Alon skramlade med en nyckelknippa som bildligt aviserade att han tänkte bomma igen stället.

”Shalom Moshe”, sade Rabbi Alon när vaktmästaren stegade iväg ut genom dörren.

KAPITEL 17

Inlärning

Martin hade bokat in en tvådagars busstur till kulturorten Petra i Jordanien sedan tidigare. Martin valde att göra resan på egen hand, då jag bestämt mig för att tillbringa resterande tid i Jerusalem innan vi for vidare.

Jag följde med Martin i ottan till avgångsplatsen som låg i centrum vid Davidstorget. Vi kramade om varandra innan Martin klev in i en minibuss och for iväg med resten av sällskapet och en medföljande guide. Martin var hiskligt intresserad av forntida arkitektur och återblickade gärna till historiens vingslag när det gavs möjlighet.

Jordaniens huvudstad Amman låg bara någon timme från Jerusalem och var det första etappmålet på utflykten. Klippstaden Petra låg omkring tio mil söder om Amman. Martin hade berättat att resmålet Petra förr var en liten handelsstad som byggdes före Kristus tid. De flesta av stadens åttahundra byggnader och monument är uthuggna i sten, övervägande delen från bergen i området. Vistelsen ska tydligen vara utöver det vanliga. Jag kan förstå att Martin verkligen ville göra trippen.

För tillfället hade jag tankarna på annat håll och valde att avstå att göra Martin följe. Martin och jag hade kommit överens om att resa ifrån Jerusalem och Rabbi Alons gästvänlighet inom kort till ett nytt resmål som ännu var obestämt. Jag hade fått i uppdrag av Martin att leta efter några presumtiva destinationer som kunde komma att bli nästa anhalt av vår semesterresa som blivit till en ambulerande fotbollsutbildning av världsliga format.

Det var fortfarande tidig morgon hemma hos Rabbi Alon. Jag lade mig i sängen och tog fram mobiltelefonen för att läsa svenska nyheter på webben. En stund senare unnade jag mig att sluta ögonen för att

vakna upp ett par timmar senare till ljudet av en dörrknackning. Det var Rabbi Alon som undrade om jag hade lust att följa med honom till en kibbutz i närheten för att handla färsk mat.

En kvart senare satt vi i Rabbi Alons bil som skulle ta oss till en kibbutz som mestadels levde av jordbruk. Rabbi Alon skildrade livet på en kibbutz och förklarade att det fanns cirka tvåhundrasextio av dem i Israel.

”Kibbutzer är ett slags demokratiskt kollektiv, där medlemmarna lever efter principen av jämlikhet, social rättvisa och gemensamt ägande. Grundtanken är att de boende har lika mycket att säga till om samt att de delar på kollektivets tillgångar. De har förutom sina boenden gemensamma egendomar och tillhörigheter som exempelvis matsal, tvätteri, små affärer och en sjukstuga. Swimmingpool och sportfaciliteter finns på alla större kibbutzer. Oftast finns det även en fotbollsplan, där kibbutzens medlemmar brukar bilda ett lag och spela mot andra kollektiv.

Medlemmarna på kibbutzerna är en frivillig samling människor som försöker vara socialt oberoende och klara sig ekonomiskt främst genom jordbruksproduktion eller industriell verksamhet. De som arbetar får ungefär lika i ersättning oavsett syssla. De flesta kibbutzer tar emot volontärer som bor i gästhem. De får oftast arbeta sex dagar i veckan med diverse sysslor. Lönen är inte densamma som hos de ordinarie medlemmarna, men de har tillgång till mat, husrum och övriga förnödenheter”, sade Rabbi Alon visst.

En grusväg förde oss till kibbutzen som var lokaliserad till ett grönområde med vida gräsytor och träd med lummigt lövverk som gav skugga och skydd från solens heta sken. Hus fanns över hela kibbutzen. Jag antog att de flesta av dem var bostäder. Lador, stall och andra större byggnader utgjorde en annan del av området tillsammans med fält och åkrar.

Det lilla kooperativet var levande. Folk var i rörelse och syntes lite överallt. Barn roade sig på en lekplats. Hundar och katter rörde sig fritt, och innanför stängsel vistades kor, hästar och fjäderfän.

Rabbi Alon och jag klev ur bilen och gick mot några byggnader.

”Jag tänkte att vi skulle träffa Miriam i shuken”, föreslog Rabbi Alon.

”Vad är shuk för något?” undrade jag.

”Det är en liten marknad för främst frukt, grönsaker och annat såsom rotfrukter, kryddor, nötter och spannmål”, förklarade Rabbi Alon.

En lanthandel som delvis låg utomhus uppenbarade sig bakom husknuten. Ätliga varor i alla dess färger och former syntes läckert framställda i byttor och andra förvaringskärl. Ruljansen var i full gång. Ett drygt trettiotal kunder trängdes mellan stånden där högljudda försäljare lockade med fräscha produkter till billigt pris.

Rabbi Alon gick fram till en kvinna iklädd snickarbyxor och med en stråhatt på huvudet vid ett av fruktstånden.

”God morgon Miriam”, utbrast Rabbi Alon. Därefter utbyttes ett kramkalas och artighetsfraser under gladlynta former. Miriam berättade att det var många skandinaver som arbetade på kibbutzen för tillfället. Hon pekade sedan på Lina från Sverige som sålde nötter, fikon och kryddor ett par stånd längre bort.

”Två skopor pistagenötter tack”, sade jag på svenska. Tjejen i det blonda håret brast ut i ett vitt leende.

”Hej, du kommer från Sverige”, sade hon.

”Jajamän”, sade jag och presenterade mig som Pelle från Göteborg. Mycket riktigt hette flickan Lina och visade sig komma från Halmstad. Efter att ha avslutat gymnasiet hade hon luffat runt några månader för att sedan hamna i Jerusalem. Lina berättade att hon hade jobbat på kibbutzen i en månads tid. Mest hade hon haft kökstjänstgöring och plockat frukt, men ibland fick hon jobba på marknaden och det tyckte hon var mest intressant.

Lina berättade att ytterligare tre svenskar befann sig på kibbutzen just nu. Annars var Norden främst representerat av Finland på kibbutzen. Minst tio finnar jobbade på kibbutzen och de flesta var

i hennes egen ålder. Lina beskrev att det var ganska slitsamt arbete, men som belöning slutade de tidigt och kunde ägna resten av dagarna till att slappa vid poolen eller hitta på andra trevliga saker att göra. I gengäld började arbetsdagen i regel redan före sextiden på morgonen.

Rabbi Alon kom förbi och hälsade på Lina för att sedan gå vidare till charken för att handla kött och kyckling. Jag hann inte besvara Linas fråga angående vad som fört mig till Jerusalem, bara att jag var på väg därifrån. Vi växlade telefonnummer och jag lovade att berätta om min häftiga reseupplevelse om vi sågs i Sverige i framtiden. Lina gav mig en påse pistagenötter.

”Hoppas de smakar”, sade hon och log när jag gick därifrån.

Jag gjorde Rabbi Alon sällskap och hjälpte honom med inköpen till bilen. Rabbi Alon hade verkligen storhandlat. Vi fick gå ytterligare en gång för att få med alla kassar och kartonger som var fyllda med färska varor.

Under hemfärden berättade jag för Rabbi Alon att Martin och jag hade bestämt oss för att resa vidare. Jag förklarade för Rabbi Alon hur bra vi haft det hos honom och Leora.

”Alla upplevelser vi varit med om kommer att bli ett minne för livet”, sade jag.

De fotbollsmässiga äventyren hade berikat oss svenskar kolossalt och jag försäkrade Rabbi Alon att jag skulle komma att inkludera det mesta av innehållet i mitt ledarskap. De åtskilliga fotbollsdiskussionerna vi haft var oerhört upplyftande och bidrog till ett större tänkande. Jag var oerhört tacksam för alla pusselbitar Rabbi Alon hade gett mig i jakten på att upptäcka helhetsperspektivet i fotboll.

Det var min ambition att förmedla stora delar av Rabbi Alons gåvor till mina tränarkollegor i Sverige. Förhoppningsvis skulle jag kunna få ut budskapen i några större sammanhang för att upplysa fler fotbollsentusiaster om det oöverträffade som de gått miste om.

”Vi hinner väl med några fler djupa tankeutbyten innan ni åker?” undrade Rabbi Alon. ”Ni får förresten stanna så länge ni vill. Det

finns gott om plats i huset och det är bara uppfriskande med sällskap. Det har känts tomt sedan barnen flyttat ut."

Rabbi Alon erinrade sig om att jag frågat honom om principer för inlärning inom fotbollen. Han erbjöd sig att ge mig några tips för att lära ut fotboll på ett verkningsfullt sätt som gör att spelare kan tillämpa lärandet i själva matchspelet.

"Det måste ju vara avsikten med själva inlärandet", slog Rabbi Alon fast.

Rabbi Alon var ledig för dagen och hade tid för min vetgirighet. Efter att ha lämnat av varorna och ätit frukost hemma hos Rabbi Alon tog han mig till fots till ett närliggande hotell. Det fanns ett populärt café i hotellet där vi skulle avnjuta kaffe som vi medvetet sparat från frukosten.

En servitris visade oss till ett ledigt bord intill ett piano som var utan speleman. Caféet var flott inrett med modernt möblemang, konstverk, tygverk och fernissa i elegantaste stil. Ett tjusigt mosaikalster i nyanser av silver och svarta stenar föreställande Golda Meir, före detta israelisk premiärminister, upptog en hel väggsida i rummet. Stället var nästan fullbesatt av kunder som sågs samspråka sittandes i fashionabla soffgrupper och vid trendiga fikabord. Det var en avslappnad stämning i den lyxiga lokalen och det tilltalade mig.

Rabbi Alon reste på sig för att hälsa på en kvinna bakom disken. Han hade två bakverk med sig tillbaka därifrån. I nästan samma stund anlände vårt kaffe som gjorde chokladkakan följe ner i buken.

Rabbi Alon harklade till och påtalade i samma andetag att han var redo för att ge sin syn på inlärning.

"Jag lyssnar med andakt", sade jag.

Rabbi Alon berättade att han såg fotbollsträning som en form av undervisning. En skolning som var en utbildning för livet.

"Innan undervisningen börjar måste ledaren själv vara helt på det klara med hur hans egen fotbollsfilosofi ser ut och vilka värderingar

han har i övrigt. Innan jag går in på olika inlärningsprinciper, vill jag därför börja med att förklara de viktiga bakomliggande motiven för träning och lärande", sade Rabbi Alon. "En ledares värderingar, normer, moral och människosyn påverkar i regel hela verksamheten och bör därför vara inom ramen för det som klubben eller verksamheten anger."

"Det är tankarna som styr handlingarna. Det bör därför alltid finnas en vision som vägleder det vardagliga arbetet. En vision är en framtidssyn av något som man strävar efter att uppnå. Visionen skapar oftast en nödvändig energi och drivkraft för att ett team ska kunna kämpa hårt tillsammans för något i det lite längre perspektivet. Visionen ska vara uttalad, väl förankrad och accepterad av de inblandade. På detta sätt skapar en vision delaktighet och samhörighet i en utvecklingsprocess som ska ge laget framgång", förklarade Rabbi Alon.

"Människorna i gruppen har alla olika roller och funktioner, men de ska alla dela en samsyn när det gäller visionens mål.

När visionen är tydliggjord i sin helhet utformas en målbild med målsättningar av olika slag, riktlinjer och en tidsplan. Hänsyn tas till bland annat ekonomi, materiella resurser, planer, lokaliteter samt inte minst ledarkrafter och spelartrupper. En funktionell organisation fastslås därefter med devisen rätt person på rätt plats.

Ledaren planerar för, samordnar och lotsar teamets medlemmar i den avsedda riktningen. En utvecklingsidé upprättas som är fullt förenlig med den övergripande filosofin, värderingarna, visionen och målbilden. Ett utbildningsprogram skapas därpå utifrån ett strategiskt tänkande iklädd träningsmetoder, övningar och inlärningsmetoder. Det är i detta skede som inlärningsprinciper formges för enskilda spelare samt för laget som helhet. Träningar och matchspel står för den praktiska delen i konceptet", tillkännagav Rabbi Alon.

"Innan all träning påbörjas förväntas alla veta i förväg vart man skall, vad som ska åstadkommas och vad som förväntas. En insiktsfull

tränare vet på vilken nivå spelarna befinner sig för tillfället och har även förståelse för hur nästa steg ska tas i utvecklingen. En stor del av träningseffekten går förlorad om man tränar godtyckligt och inte kan känna av spelarnas och lagets förmågor. I sådana fall är det lätt att träna på fel saker eller lägga ribban på en för hög eller för låg nivå.

Finns det ingen vision eller plan att följa bygger mycket på improvisation. En tränare kan till exempel få en impuls att bedriva nickträning med spelarna eftersom det var länge sedan de övade på huvudspel. Denna spontanitet bygger på en impuls eller känsla och har säkert vissa poänger, men är inte speciellt rationell ur ett utvecklingsperspektiv när mål är utstakade och där destinationen är förutbestämd", fastlade Rabbi Alon.

"För att utvecklas i en tilltänkt riktning bör det finnas en vision som fungerar som ledstjärna. Detta är centralt i en utvecklingsprocess. Den andra kärnpunkten är att spelarna ska tränas till att kunna realisera sina kvaliteter och färdigheter i matchspelet. För att de ska kunna göra detta måste de bli varse om hur den komplexa matchmiljön ser ut och hur den fungerar. Fotboll är mångfaldigt, där många delar bildar en sammanhängande helhet. Varje liten del är unik och har sin betydelse i det stora hela. Det förslagna är att allt samspelar och hänger ihop. Eftersom spelet är underfundigt utformat krävs det att spelarna har god simultanförmåga och att de äger allsidiga kompetenser som är direkt anpassade för spelet fotboll och ingenting annat. Fotbollens komplexitet har vi pratat om tidigare och läggs därhän för tillfället", sade Rabbi Alon. "Dessutom har du ju tidigare haft långa diskussioner och redogörelser gällande det komplexa spelet med Noah."

"Stämmer", inflikade jag. "Diskussionerna med Noah har varit ögonöppnande för mig och min insikt för fotbollens komplexitet har ökat ytterligare sedan jag träffade dig", sade jag uppskattande till Rabbi Alon. "Mycket av det som varit oklart tidigare har börjat falla på plats för mig och det är upplyftande att känna hur sinnet växer."

Rabbi Alon bockade lätt med överkroppen och sade i samma ögonblick att även han fått idéer från våra samtal, där även Martin varit en frisk fläkt.

Rabbi Alon berättade att han ville delge mig en kort universell metafor gällande visioner och ambitioner som en av hans vänner berättat för honom en gång i tiden.

”Den går så här”, fortsatte Rabbi Alon. ”En man promenerade på landsbygden strax utanför en stad. Lite längre fram på en väg satt en man och var fullt sysselsatt av något. Vandraren frågade: ’Vad gör du för något?’ Mannen svarade med bister uppsyn att han högg kantsten. Vandraren fortsatte längs vägen och kom fram till en annan arbetare och frågade: ’Vad gör du för något?’ Stenhuggaren svarade att han högg kantsten och att det var oerhört slitsamt. En bit längre fram på vägen satt ytterligare en man som tycktes hugga kantsten. Stenhuggaren var fullt engagerad och hade ett leende på läpparna. Vandraren blev nyfiken och frågade: ’Vad gör du för något?’ Den bekymmersfria stenhuggaren svarade: ’Jag bygger en katedral!’”

Rabbi Alon förklarade att människor har olika sätt att se på saker, trots att de kan hålla på med samma grej. Den tredje stenhuggaren hade en annan synvinkel än de två första knegarna som allmänt var deprimerade av det tunga enformiga arbetet. Den positive stenhuggaren såg en större mening med sin gärning och ville vara en del av ett större verk.

”Inom fotbollen kan en vision ge nödvändig inspiration för de involverade och dessutom skapa förståelse för att små insatser och beundransvärda uppoffringar kan bidra till att storslagna saker sker. *’Människan kan bli fråntagen allt, utom den sista av de mänskliga rättigheterna – friheten att välja hur man vill bemöta det som händer.’* Orden kommer från juden Victor Frankl som satt i koncentrationsläger under andra världskriget”, upplyste Rabbi Alon om. ”Låt folk få drömma och leva på hoppet.”

”När det gäller principer för inlärning har jag fastnat för vissa saker”, fortfor Rabbi Alon.

”Först gäller det att fastställa vad som ska läras in och hur det ska mätas eller kontrolleras. Antal repetitioner i förhållande till tiden kan vara en måttstock. Andra kvalitetsmått kan exempelvis vara lyckade tekniska utföranden som träffbilden vid skott, precisionen vid en passning eller finter förbi motståndare. Vissa moment som avser spelintelligens och det mentala är speciellt svåra att avläsa. Även en del tekniska utföranden är svåra att kontrollera i relativa mätvärden.

Fysiska och fysiologiska aspekter som till exempel styrka, kondition och syreupptagning är lättare att mäta och kan oftast presenteras i siffervärden. Fysiologer har på senare år fått ett allt större mandat inom elitfotbollen och framför allt på seniornivå. De kan bestyrka mätresultat och effekter från det fysiska området som inte sällan får en överprioriterad betydelse i helheten.

Förmodligen ges fysiken företräde just på grund av att det är mätbart och att undersökningar kan presenteras på ett enkelt sätt. Den insiktsfulle koordinatorn för laget eller ansvarig tränare har ett stort ansvar för att balansera upp tekniken, spelintelligensen och det mentala området i förhållande till det fysiska inom lagets verksamhet för att inte undermineras i helheten. I centrum står givetvis spelet och hur det kan behärskas på bästa sätt.

Vid inlärning önskas att spelarna får en bestående kunskap och att de tar med sig sin lärdom så länge de spelar fotboll. Här spelar minnet en betydelsefull roll. Det är därför viktigt hur inlärningen fördelar sig i tiden. En koncentrerad inlärning under en begränsad period, för att sedan inte repeteras ytterligare, leder ofta till glömska längre fram i tiden. En inlärning med alltför långvariga avbrott kan i sin tur leda till förlängd inlärning. Inlärning kräver kontinuitet.”

Rabbi Alon gjorde på nytt en liknelse till vad en jude sägs ha sagt en gång i tiden berörande inlärning. Han åsyftade geniet Albert Einstein, en man jag själv knyckt några citat och liknelser ifrån. Rabbi Alon framförde sitt budskap på ett nyckfullt sätt:

”Albert Einstein ska ha arbetat som lärare på en skola. Det sägs att han där ska ha delat ut ett prov med samma frågor och uppgifter till sina elever som de haft en gång tidigare. En av eleverna gjorde magister Einstein medveten om att provet var detsamma som de fick föregående termin. Einstein lär ha svarat: *’Frågorna är de samma, men svaren blir annorlunda.’*

Denna metafor är mycket talande. Einstein ville kontrollera kunskapen som fanns kvar hos eleverna och se om de burit med sig sitt lärande. Olyckligtvis bygger mycket av skolsystemets betygskriterier och bedömningar idag på de teoretiska provens svarsresultat. Många elever pluggar hårt för att göra bra ifrån sig inför prov. Vissa har en enastående inlärningsteknik för att kunna prestera för stunden för att därefter förlora det mesta ur minnet. Denna kategori elever premieras av en bra inlärningsteknik och borde bedömas utifrån det. Den verkliga kunskapen har de som bär med sig den för framtiden.

Oförberedda tester kan vara en god bedömningsgrund eller varför inte följa Albert Einsteins pedagogik att låta eleverna på nytt skriva om ett prov som de gjort tidigare”, förordade Rabbi Alon.

”Målet med inlärningen är främst att frambringa och utveckla en förmåga till en förhöjd och avsedd skicklighetsnivå. Metodiken inom fotbollen är att arbeta efter principen *krypa-gå-springa*. När man ska frambringa en förmåga börjar man inte med femmans gångertabell”, slog Rabbi Alon fast och gjorde en liknelse till matematikens domäner. ”Först bör spelarna kunna ettans, tvåans, treans och fyrans gångertabell. Före det kan de med all sannolikhet redan addition och subtraktion. Notera att många fotbollstränare enträget fortsätter att bedriva simpla isolerade övningar för spelargruppen som de redan klarar av sedan lång tid tillbaka. Detta är varken rationellt eller stimulerande. Det gäller att inte hänga kvar för länge i det förflutna utan istället ta nästa steg. För att sporra eleverna på matematiklektionerna borde de logiskt nog därefter få öva på sexans gångertabell och samtidigt repetera tidigare stadier.”

”Det finns många parametrar för inlärning. En av dessa är att gå från att utföra saker långsamt till det snabbare samt från att göra det enkla till det svårare”, förklarade Rabbi Alon. ”En del moment kan vid vissa tillfällen isoleras till en början för att sedan bli integrerade med andra spelare och i olika spelformer. Den absolut bästa inlärningsmetoden borde emellertid vara att låta spelarna få lära genom att ideligen spela. Det är jag helt säker på”, hävdade Rabbi Alon. ”Tränaren bör därför utgå ifrån att all inlärning och träning görs i olika spelformer som påminner just om spelet i matcher. Det borde vara det rätta. Skulle en viss förmåga inte gå att frambringa hos laget eller för en enskild spelare genom att spela så får andra metoder tillämpas. Det kan vara att isolera träningsmomentet eller hitta lösningen på ett alternativt sätt.”

”Det finns ytterligare variabler att ta hänsyn till när det gäller inlärning. En av dem är tidsaspekten. Spelare kan ges obegränsat med tid för att sedan sättas under kraftig tidspress. Ett sätt att styra intensiteten i spelet och därmed sätta spelare under press är att reglera spelytan och göra den mindre. I spelet kan spelarnas fotbollsaktioner även påskyndas genom att öka antalet spelare utan att öka spelytan. Jag kan dessutom förorda ett riktningsbestämt smålagsspel med målburar eller målzoner på ganska liten spelyta”, sade Rabbi Alon. ”Spelarna hamnar på så sätt ständigt i situationer där de är tvungna att använda sin spelintelligens och bollteknik. Genom att spela sätts spelarna direkt in i den komplexa spelmiljön och lär sig successivt att uppfatta situationer och ta beslut. På detta vis brukas simultanförmågan hos spelarna redan från början och multifunktionella kvaliteter kan växa fram.”

”När parametrarna för inlärningen är inringade gäller det för tränaren att selektera övningar för både den enskilde spelaren och laget som harmoniserar med den befintliga förmågan. Träningen bör vara kompetensanpassad och inte relatera till en specifik ålder.

Svårighetsgraden i övningarna måste avvägas med fingertoppskänsla för att nå bästa effekt. Uppgiften som ligger framför spelarna får inte vara för lätt eller för svår. Tränare som ger sina adepter goda instruktioner kan snabbare få avsedd verkan. Korrekta anvisningar, råd och feedback är av godo. Pedagogiken kan inte nog värderas", betonade Rabbi Alon.

"Ett av tränarnas största bekymmer under inlärningen är att kunna hantera stora kompetensskillnader spelarna emellan", konstaterade Rabbi Alon.

"Ligger spelarna på ungefär samma nivå så går inlärningen i regel smidigare. Inlärningen kan vanligtvis bli något svårare när spelarnas förmågor spretar för mycket, vilket det oftast gör i yngre åldersgrupper. Eftersom målet är att försöka sätta individen i centrum bör alla få en rimlig chans till att tillgodose sig träningen.

Under träningen är det en fördel om det finns ett antal tränare på plats som tillsammans skapar förutsättningar för att individen ska trivas, utvecklas och få personlig handledning. Motivation är förmodligen den enskilt största faktorn vid inlärning. Att känna glädje för något skapar ofta en inre drivkraft. Ett utvecklingsklimat bör därför vara uppbyggt på intresse, lust och inspiration.

Åtminstone försöker jag motivera mina pojkar på detta sätt. Fotboll ska vara kul helt enkelt. Sedan kan man ju alltid fundera över vad som är kul och vad som inte är det. Glädje är subjektivt och skiljer sig spelarna emellan", framhöll Rabbi Alon med flerårig erfarenhet.

"Jag har redan poängterat att träningsmetodiken bör vara förbunden till en uttalad vision", fastslog Rabbi Alon. "Det är rationellt att träna spelarna i deras ordinarie positioner som de har i matchspel. Det är även fördelaktigt att spelarna får känna på alternativa positioner för att bredda sin repertoar och sätta sig in i fler funktioner. Vissa förväntningar ställs på förmågan för olika roller, uppgifter eller

positioner i laget. Exempel på roller kan vara en back, playmaker, frisparksläggare eller en lagkapten. Kravprofilen på en roll ska vara tydlig, men det måste alltid finnas frihet för spelarna att improvisera inom de fastslagna ramarna."

"Förutom att bedriva specialträning för spelarnas enskilda roller och uppgifter ska även särskild samspelsträning praktiseras tillsammans med övriga medspelare. Samspel tränas för att stärka ett grundspel, en spelidé eller för att skapa situationer som möjliggör fördelar och övertag i mötet mot en motståndare. Det kan till exempel vara att skapa öppningar i motståndarnas nedre försvar vid genombrottsförsök.

Samspelsträning vidtas också för att tillämpa en speciell taktik i mötet med en motståndare. Spelarnas individuella färdigheter bildar tillsammans med deras enskilda roller ett nätverk av olika sammansättningar som utgör lagets exklusiva unikhet. Det är upp till duktiga ledare att få ut det mesta av lagets särprägel i matcher. Tränaren utvecklar och coachen verkställer", konstaterade Rabbi Alon.

"En del av den totala träningstiden bör gå åt till att spelarna får träna upp sina grundläggande individuella färdigheter oavsett vilket spelsystem eller vilken taktik som laget väljer att tillämpa i matcher. De individuella färdigheterna avser allmängiltiga förmågor gällande bollteknik, spelintelligens, fysik, kommunikation och mentala aspekter. Det mesta av lagets träningstid bör emellertid fördelas till olika former av spelövningar, där spelare hamnar i sina ordinarie positioner och roller som direkt efterliknar det matchspel som egna laget oftast praktiserar mot andra motståndarlag.

Till den totala träningstiden räknas även all individuell träning som bedrivs utanför lagets träningar. Spelare bör uppmuntras till att främst träna extra med bollen utöver lagträningarna. En spelare kan aldrig bli bra nog tekniskt. Det finns inget tak för teknisk skicklighet. Föreställ dig, Pelle, vilka enorma förutsättningar lagtränaren får om

samtliga spelare har gränslösa tekniska kvaliteter”, anförde Rabbi Alon. ”Det är något som bör eftersträvas.”

”Får jag sticka in med en fråga?” undrade jag.

”Javisst”, sade Rabbi Alon.

”I laget jag tränar finns en forward som ofta tar felbeslut”, framförde jag. ”Bland annat vänder han som felvänd spelare rätt in i motståndarnas försvar gång på gång, där oftast en försvarande mittback avväpnar honom på ett enkelt sätt. Det verkar som om han chansar när han vänder upp utan att veta hur miljön ser ut bakom honom. Jag har åtskilliga gånger påtalat för honom att han ska titta över axeln innan han vänder för att lokalisera närmiljön och upptäcka vilka förutsättningar som råder. Kanske borde han inte vända upp med bollen utan istället välja ett annat alternativ. Jag har också bett honom att kalkylera med möjligheter och risker. Därigenom kan han bedöma oddsen att lyckas i situationerna. Mina uppmaningar verkar inte bära frukt, då han fortsätter att vända upp rakt in i cementväggen. Han har knappt förändrat sitt beteende trots att han fått öva på dessa situationer under träning i olika former. Jag vet att även hans lagkamrater har försökt få honom att ändra på sitt beteende. Vad ska jag göra?” undrade jag.

”Aha, det klassiska ’bränna sig på plattan-syndromet’”, utbrast Rabbi Alon och skrattade hjärtligt.

”Att bränna sig på spisplattan gör ont. Svedda fingrar kan göra sig påminda i flera veckor. Det sänder en signal till att agerandet definitivt bör undvikas i fortsättningen. Konstigt nog finns det människor som är oförsiktiga och likväl placerar tassarna på spisplattan. Dessa självplågare gör förmodligen inte detta medvetet för att tillskansa sig smärta utan helt enkelt för att de är oförsiktiga eller rentav dumma.

Eftersom fotbollsspelare är människor finns denna kategori individer även på fotbollsplanen. I ditt fall verkar det som om forwarden saknar nödvändig spelintelligens eller så lider han av en överdimensionerad hoppfullhet. Det är aldrig fel att vara optimistisk, men i vissa fall får det negativa konsekvenser.

Eftersom spelaren fått både upprepade råd, instruktioner, tillsägelser och därförutom praktisk träning för att justera beteendet, men ändå fortsätter på den inslagna vägen, finns inte mycket mer att göra", fastslog Rabbi Alon.

"Forwarden måste emellertid tillfrågas varför han hoppfullt vänder upp utan att titta bakom ryggen och vad konsekvenserna blir med ideliga bolltapp. Kanske kan bilden klarna om spelaren i fråga kan redogöra för sina handlingar. Förmodligen har han en verklighetsuppfattning som skiljer sig markant från det vedertagna.

En annan åtgärd kan vara att skola om spelaren till en backspelare, där han oftast hamnar i en rättvänd position. Detta borde dock inte behöva göras", tyckte Rabbi Alon.

"Jag är nöjd med ditt svar", sade jag. "Det verkar vara ett mission impossible. Trägen vinner", konstaterade jag.

"Jag har ytterligare en fråga", tillade jag. "I vår klubb har vi flera ungdomstränare som anlitat friidrottstränare för några enstaka träningspass i syftet att medvetandegöra rätt löpteknik för spelarna. Tycker du att detta är rätt väg att gå?"

Rabbi Alon hånskrattade på nytt och knackade med ena handen på sitt eget huvud.

"Hallå är det någon hemma?" Rabbi Alon gav uttryck åt det ironiska med det hela. "Självklart ska inga fotbollsspelare bli skolade av en friidrottstränare", påpekade Rabbi Alon.

"De fotbollstränare som anlitade friidrottstränaren var nog främst ute efter en löpteknik som gör spelarna snabbare. I sådana fall efterlyste fotbollstränarna en teknik som förmodligen har med sprintträning att göra. Kopplingen mellan en sprinter och en fotbollsspelare är ytterst marginell. Beröringspunkterna finns bara i teorin", hävdade Rabbi Alon. "Den gemensamma faktorn är att både sprintern och spelaren vill ta sig från punkt A till punkt B snabbast möjligt. Där slutar dock sambandet", påstod Rabbi Alon.

"Låt mig få förklara. En sprinter som löper exempelvis sextio meter på tid startar sin löpning ifrån ett startblock. Något sådant

hjälpmedel har åtminstone inte jag sett på en fotbollsplan”, sade Rabbi Alon. ”Alltså måste vi framför allt utgå från att alla explosiva löpningar påbörjas i ett upprätt läge. Friidrottssprintern vidtar undantagslöst spikraka löpningar i alla situationer och har efter starten inga yttre faktorer att förhålla sig till förutom väderlek, underlag samt att upprätthålla sig inom banans begränsningslinjer.

Sprinterns aktioner är okomplicerade jämfört med fotbollsspelarens som håller till i en kolossalt komplex miljö. Fotbollsspelaren måste ta hänsyn till en rad omständigheter före och under sina löpningar. Först och främst gäller det för spelaren att förhålla sig till bollen. Steglängden blir automatiskt något kortare när en spelare driver bollen nära kroppen eller då en mottagning ska till att göras. Fotarbetet måste då anpassas till boll och situation. Här spelar timingen en avgörande roll.

Beträffande spelarens löpvägar så är de ytterst sällan lika långa eller spikraka som en sprinterns utan de är istället fyllda av riktningsförändringar, krökta banor och tempoväxlingar. Spelaren måste ständigt vara beredd på snabba stopp, inbromsningar samt att vid behov blixtsnabbt kunna vända tillbaka i motsatt riktning. Den löpande spelaren måste även vara beredd på att undvika tacklingar och inte heller springa på motståndare som stänger vägen.

Fotbollsspelaren måste under sin löpning dessutom tankemässigt värdera olika situationer och fatta beslut genom att ha on-knappen påslagen. Det slipper sprintern. Dessutom gäller det för spelaren att beakta medspelarnas och motståndarnas ansatser. Av den orsaken ställs det stora krav på spelarens visuella uppfattningsförmåga, där blickfånget tvingas fara hit och dit för att registrera information. Även detta slipper sprintern ta hänsyn till och kan fokusera på att hålla blicken rakt fram.

Det finns således sannerligen få likheter i löpmönster eller löpteknik. Ändå envisas så många fotbollstränare, inte bara i Sverige, med att ta hjälp av friidrottstränare. Oerhört märkligt kan tyckas”, förebådade Rabbi Alon. ”I de flesta fall beror det troligen på att

fotbollsledarna saknar relevant kunskap och inte kan känna av vad som är rätt eller fel. Deras avsikt är god, men konsekvenserna blir i bästa fall obetydliga.”

”Nu vet jag hur jag ska bemöta en fotbollstränare som vill anlita en friidrottstränare”, sade jag till Rabbi Alon. Jag noterade minst sju–åtta argument för att låta bli.

”I bästa fall kan en insiktsfull fysiolog eller en omdömesgill fotbollstränare visa på en löpteknik som är anpassad för fotboll i höga farter”, fastlade Rabbi Alon. ”Det är för övrigt lika oriktigt att anlita en brottningstränare eller en gymnastikinstruktör som en friidrottstränare i fotbollssammanhang.”

Under tiden Rabbi Alon besvarade mina frågor och redogjorde för inlärningens grundsatser poppade det upp fler frågeställningar i mitt huvud. Jag frågade Rabbi Alon hur han såg på att bedriva andra idrotter eller isolerade företeelser under den ordinarie tiden för fotbollsträning.

Rabbi Alon berättade att han tyckte att det var alldeles förträffligt att unga fotbollsspelare höll på med fler idrotter i sin uppväxt.

”Barnen får därmed en allsidig träning och får lära sig olika saker som de till viss del har nytta av som fotbollsspelare. Barnen får därutöver en varierad träning på skolans idrottslektioner. Äldre ungdomar och seniorspelare kan få svårt att kombinera flera idrotter med fotbollen. Detta är mest en tidsfråga, då fotbollsverksamheten kan sysselsätta spelaren alla dagar i veckan. Däremot vill jag absolut inte se att andra sporter eller aktiviteter praktiseras under själva fotbollsträningen”, betonade Rabbi Alon. ”Det är varken logiskt eller ändamålsenligt.”

”För det första befinner sig spelarna på fotbollsträningen för att de valt att spela fotboll och har ett intresse för sporten. Barnen och deras föräldrar har förväntningar på att det ska tränas och spelas fotboll, vilket inte är ologiskt eftersom de i regel har betalt både en medlemsavgift och en träningsavgift för att just fotboll ska praktiseras.

För det andra har alla spelare oavsett ålder ofantligt mycket mer att lära inom fotbollen. All träningstid bör därför oavkortat ges till lärandet för att utvecklas och bli bättre genom att träna och spela fotboll. Det finns inget svenskt eller israeliskt elitlag som på allvar kan mäta sig med de bästa europeiska klubblagen. Åtminstone inte på herrsidan. Detsamma gäller Sveriges och Israels landslag, som hamnar en bra bit ner i rankingen. Detta är en måttstock på att våra länder har mycket att bättra på för att komma ikapp. All träningstid i fotbollsklubben måste av den anledningen ägnas åt att träna fotboll och inget annat. Det finns ingen tid att förlora. Fotboll bör bedrivas under fotbollsträningen oavsett om det är på elitnivå eller breddnivå", klargjorde Rabbi Alon.

"Det finns två enskilda individer som varit världens bästa fotbollsspelare under flera år, nämligen Lionel Messi och Cristiano Ronaldo", sade Rabbi Alon.

"Det kan väl ingen opponera sig mot", inflikade jag.

"Deras sagolika kvaliteter och förmågor lägger ribban för vad enskilda spelare kan prestera i den nutida fotbollen", fortfor Rabbi Alon. "Dessa två artister spelar på en nivå som få andra klarar av att göra i sina bästa stunder. Det krävs åtskilliga tusentals träningstimmar för att bli en duktig fotbollsspelare. För att överhuvudtaget ha chans att tillhöra de bästa måste en individ tillägna sig hög träningsflit, vara motiverad och målmedveten samt helst bli guidad av goda läromästare.

Förebilder som Messi och Ronaldo kan inspirera både unga och vuxna spelare till att träna mycket för att sträva efter att bli så bra som möjligt."

"För att skapa ett riktigt sylvasst och fungerande lag krävs en omfattande och tidskrävande samspelsträning. Detsamma gäller för enskilda spelare, då de genom träning fyller på sina egna arsenaler med de bästa verktygen och redskapen för att bli lyckosamma i

matchsituationer. Då går det inte att hålla på med andra aktiviteter under lagets ordinarie träningstid. All tid måste gå till att utveckla spelet fotboll. Det säger sig självt, eller hur?" förvissade sig Rabbi Alon om.

"Träningarna måste rationaliseras och göras så matchlika som möjligt. Huvuddelen av all träning bör därför bedrivas i olika spelformer som är anpassade efter en fastslagen vision, ett syfte och efter rådande förutsättningar. Vi har tidigare konstaterat att det är i spelet under träningar och i matcher som spelarna måste använda sin simultanförmåga och agera på ett multifunktionellt sätt. Hur kommer det sig då att majoriteten av tränare världen över än idag bryter ut olika delar av spelet och tränar dem isolerat? I många fall till och med utanför fotbollsplan och utan boll. Det är ju totalt orimligt, eller hur?" sade Rabbi Alon.

"Notera att all träning som spelarna behöver kan göras på fotbollsplanen och i övningar med bollen i olika spelformer. Vill man att spelarna ska överbelastas fysiskt kan till exempel lättare viktmanschetter fästas på deras fotleder och handleder under själva fotbollsträningen på plan. Enskilda spelare behöver således endast i undantagsfall ta till sig träning utanför fotbollsplanen och då endast äldre ungdomar och spelare i senioråldern. Ändå tillbringas en betydande del av lagets ordinarie träningstid på gymmen och i motionsspåren. Hur mycket bollteknik eller spelintelligens tränas där? Givetvis ingenting.

Hur mycket samspelsträning går inte förlorad på detta sätt? Och för att inte prata om simultanförmågan som blir lidande. Spelarnas förmåga att göra flera saker samtidigt eller lösa flera komplicerade uppgifter inaktiveras i den isolerade träningen. Det är oerhört viktigt att kunna synkronisera saker på fotbollsplanen och det tar lång tid att träna upp en väl utvecklad simultanförmåga. Ska man bli en riktigt aktningsvärd kreativ fotbollsspelare ska träningen således läggas på planen med boll och nästan undantagslöst i spelet. Slutdiskuterat", sade Rabbi Alon.

”En annan sak som kan göra mig bestört är tränares inställning till att träna fotarbete. Det är mer en regel än ett undantag att tränare bedriver fotarbetesträning utan boll än med boll”, sade Rabbi Alon.

”Detta är oroväckande och dumdristigt. Tränare lägger ut repstegar, ställer upp häckar och placerar ut koner på rader där spelare ska ta sig fram med snabba fötter på ett angivet sätt utan boll.

Utan boll – vilket slöseri med tid!

Har vi inte kommit längre i utvecklingen?” fräste israelen.

”All fotarbetesträning ska givetvis bedrivas med boll eftersom det gäller att förhålla sig till bollen i fotboll. På detta sätt tränas fotarbete, teknik, bollkontroll, fysik, koordination, timing och mycket annat på en och samma gång. I spelet finns inga repstegar, koner eller andra redskap. Bollen är föremålet som fotboll spelas med och det finns inget som kan ersätta den runda leksaken. Ändå envisas tränare med att praktisera konstlade träningsformer utan boll.

Det gör ont i mig att se hur fotbollstränare missbrukar träningstiden till isolerade företeelser där bollen inte finns med”, sade Rabbi Alon med både sorg och frustration i rösten. ”Varför tror du att jag skapade träningsmetoden *Pop Ball* på ålderns höst?”

Han lät mig inte besvara frågan utan fick mig att förstå att svaret hade med multifunktionella effekter att göra.

”Många svenska lag tränar gruppass på gym under försäsongsträningen”, insköt jag. ”Det kan till exempel vara spinning på en motionscykel i konditionssyfte, kickbox som kampsport eller bodypump för uthållighetsstyrka. Då antar jag att dessa aktiviteter också är oriktiga att bedriva för en fotbollsspelare.”

”Utan tvivel fyller dessa gymaktiviteter en generell funktion för en motionär eller någon som söker olika typer av fysisk träning”, svarade Rabbi Alon. ”Dock har träningsformerna inget med fotboll att göra. Jämförelsevis skulle en fotbollsspelare få en avsevärt större effekt av att träna ett rationellt konditionspass på plan med boll, då många fotbollsaktioner inkluderas i träningen, än att få upp pumpen

genom att exempelvis cykla. Specifik fysik träning ska bedrivas på plan som är direkt anpassad för fotboll. Det mesta av den fysiska träningen ska göras med boll i olika spelmoment eller i spelet. De klubblag som tränar upp mot tio pass i veckan eller mer än så är bemyndiga att spetsa den fysiska träningen genom något extra pass i gymmet eller utanför plan. Detta då de redan lagt åtskillig tränings-tid av veckan på planen med att bedriva fotboll."

Detta lät mycket förnuftigt. Emellertid borde ingen behöva träna så pass mycket som över tio pass i veckan. Kvalitet måste gå före kvantitet.

Jag fick en snilleblixt. Varför inte bjuda in Rabbi Alon som föredragshållare till tränarseminarium eller liknande forum i Sverige för att medvetandegöra problematiken och samtidigt visa belägg för hur fotboll borde tränas och läras in? Det Rabbi Alon praktiserar står han verkligen för. Han om någon borde kunna upplysa om den rätta vägen att gå när det gäller både inlärningsmetoder, spelintelligens och helheten i övrigt.

Rabbi Alon och Noah var två fenomenala ambassadörer för fotbollen. De hade så ofantligt mycket att tillföra utvecklingen av sporten. Inte minst för oss i Sverige, där vi bortprioriterat kreativiteten till förmån för andra sätt att försöka vinna framgång och spela spelet fotboll. Vem skulle förresten vilja lyssna på en judisk rabbi eller en shamansk indian? Förmodligen hade intresset varit lika litet som om jag själv hade stått där och ivrat. Hade samma budskap kommit från representanter från aktningsvärda Manchester United eller från de vita eleganterna från Madrid hade uppmärksamheten blivit av en helt annan dignitet.

Det viktiga verkade inte vara det som sades och gjordes utan från vems mun det kom ifrån. Det hade jag blivit varse förr. Det var annars en strålande idé att försöka få Rabbi Alon och Noah att missionera till Sverige som utvecklingskonsulenter för att upplysa om sanningar som aldrig berättats på våra inhemska tränarkurser.

Martin skulle få ta del av min idé när han kom tillbaka från sin utflykt till Petra.

”Pelle, innan jag glömmer av det vill jag nämna ytterligare en sak som är central när det gäller inlärning”, sade Rabbi Alon.

”Notera att felaktiga utföranden i samband med skolningen också är inlärning. Detta kallas felinlärning. Oriktiga utföranden över tid kan vara mycket svåra att justera och det kräver oftast ett antal extra korrekta repetitioner för att hamna rätt igen. Tränaren eller instruktören spelar därför en viktig roll på fotbollsträningen. Det gäller för dem att ge rätt anvisningar och feedback samt att fortast möjligt korrigera oriktigheter i samband med inlärningen.

Det är en felaktig uppfattning att tro att man lär sig av misstagen. Däremot kan misstagen sända signaler att någonting är fel med utförandet. Man lär sig då att göra saker på annat sätt som förhoppningsvis blir rätt”, förtydligade Rabbi Alon.

Min israeliske vän återgick till forwarden i mitt lag som ständigt vände upp med bollen rätt in i motståndarnas backlinje. Trots att bollen oftast gick förlorad fortsatte forwarden med sitt felaktiga beteende. Han brände sig gång på gång på spisplattan och borde reagerat annorlunda än vad han gjorde.

”Även om forwarden blir uppmärksam på att han gör fel betyder det inte per automatik att han gör rätt i ett senare skede. Korrekta instruktioner från tränaren kan avhjälpa problemet, men bara om forwarden själv vill och kan ändra på beteendet”, fastslog Rabbi Alon.

”Med hjälp av sin varseblivning kan forwarden få förståelse för att något är på tok och att han borde agera på ett annat sätt för att bli lyckosam. Förhoppningsvis upptäcker han ett förfarande som kan lösa uppgiften på ett bra sätt, men det är ingen garanti. En obeständig självinsikt kan vara bedräglig”, tillkännagav Rabbi Alon.

”Det som är viktigast för inlärningen är antalet korrekta repetitioner”, avslutade Rabbi Alon.

Gud, vad jag älskade att diskutera fotboll på ett djupare plan och få till mig större kunskap. Rabbi Alon hade gett sin syn på inlärning och gav mig konkreta tips på hur jag kunde arbeta med spelarna i klubblaget som jag tränade i Göteborg. Jag kunde knappt ge mig till tåls att praktisera det som jag själv lärt in från Rabbi Alon och Noah. Spelarna som jag tränade skulle omedvetet komma att bli försökskaniner i ett nytt storslaget utvecklingskoncept utan referenser från den etablerade svenska fotbollen.

KAPITEL 18

Vara Gud för en dag

Det hade blivit eftermiddag då jag tog en promenad till Jerusalems citykärna för att besöka en resebyrå för att få uppslag till ett nytt resmål som förmodligen också skulle bli den sista etappen på semesterturen. Jag stannade till och satte mig på en bänk intill en busskur för att skicka ett textmeddelande till Noah. Med några knapptryckningar upplyste jag Noah om att Martin och jag var på väg att lämna Jerusalem efter en enastående tid hos Rabbi Alon och Leora. Färdmålet var tillfälligt okänt. Jag passade även på att åter tacka Noah för kontakten han hade förmedlat till Rabbi Alon.

Trafiken var tät och det hade börjat skymma. Solen hade bestämt sig för att gå ner i väster som den dagligen brukade göra. Skimrande brandgul försvann stjärnan på bara några minuter bakom några byggnader och mörkret gjorde ofördröjligen entré i staden.

Jag klev in genom glasdörrarna till resebyrån Adam International Tours. En man hälsade mig välkommen och frågade vad han kunde stå till tjänst med. Jag förklarade för mannen bakom disken att jag sökte en flygresa till en destination någonstans i världen för att sedan fortsätta till Göteborg ett par veckor senare. Kriterierna för resmålet var egentligen endast att det skulle vara fortsatt värme i klimatet och att det fanns sevärdheter på platsen. Både Martin och jag var intresserade av kultur och händelser som utspelat sig i forntiden. Kanske kunde mannen i den vita skjortan med den åtsittande ljusblåa västen rekommendera något för mig.

En stund senare lämnade jag resebyrån med ett par resekataloger i handen och några presumtiva resmålsprojekt att tänka över. Jag beslutade mig för att även söka vidare på webben för att få ytterligare uppslag.

Sedan lång tid tillbaka hade jag önskat att resa till två attraktioner i nuvarande Peru. Den ena var att vandra upp till inkastaden Machu Picchu som ligger högt upp i Anderna och den andra var att besöka Nazcalinjerna med sina mytomspunna geoglyfer föreställande främst djur och geometriska former. Dessa figurer kan endast ses från luften och ovissheten kring framställandet av mönstren är fortfarande en gåta som gäckar både vetenskapen och intresserade lekmän än idag.

Många anhängare tror att figurerna är förbundna till utomjordingar som besökte platsen förr i tiden. Detta anser jag är högst troligt. Inte minst på grund av tiotusentals årliga ufo-observationer världen över sedan slutet på 1940-talet. Många av dessa kan avfärdas av naturliga förklaringar, men många iakttagelser går inte att förklara. Lägg därtill oräkneliga påstådda mänskliga bortföranden och sanningen kommer allt närmare.

En bemannad farkost med utomjordiska varelser kraschade i USA 1947. Det fanns ett antal ögonvittnen till händelsen, men det hela tystades ner och mörklades av landets försvarsdepartement. Roswellincidenten som händelsen rubriceras som är ett av flera möten som sägs ha ägt rum med utomjordisk livsexistens.

Och vad försiggår egentligen på den topphemliga amerikanska militäranläggningen Area 51 i Nevada? Vad finns för övrigt under Denvers flygplats i Colorado? Är konspirationsteorierna kring dessa platser grundlösa eller finns verklig substans bakom farhågorna? Vetenskapen har nyligen konstaterat att det finns åtskilliga planeter likt vår egen i universum med goda möjligheter för organiskt liv. Varför skulle vi vara de enda intelligenta livsformerna i världsalltet? Knappast troligt, eller hur? Ofattbara avstånd skiljer våra galaxer åt och vi har varken teknologin eller kunskapen att färdas dessa sträckor. Åtminstone inte idag.

Om nu vår planet tidigare har besökts av utomjordingar och kanske gör så även idag, så betyder det att de har kommit mycket längre i sin utveckling än vad vi själva har gjort.

Inom en snar framtid är jag övertygad om att bevis kommer att framläggas för att det förekommer utomjordiskt liv. Kanske ska vi inte vara jättepositiva till detta. Vi kan inte förutsätta att främmande varelser har goda avsikter i mötet med oss jordbor. Hur hade vi själva agerat i en motsvarande situation om vi besökt en annan planet över tid och där vi såg att det fanns vinster att hämta? Människan är både god och ond, antar jag. Samma egenskaper gäller nog för främmande varelser.

Mitt intresse var stort för dolda sanningar och inte minst för ufo-teorier. När därtill en närstående tillförlitlig släkting till mig sägs ha sett en ljusskimrande farkost sväva ett tjugotal meter över henne för att sedan ge sig av i en obeskrivlig hastighet förstärktes mina övertygelser.

Jag slutade att grubbla för mig själv och drog slutsatsen att tiden skulle vara för knapp för att resa till Peru och hinna med att besöka både Machu Picchu och Nazcalinjerna. Dessutom kanske inte Martin var inne på samma linje som jag.

Under nuvarande omständigheter gällde det att hitta ett mer passande resmål för Martin och mig att avrunda vår forskningsexpedition på. Jag kände att jag skulle behöva få tid att samla ihop mina tankar och sammanställa allt som jag blivit förärad med under de två månader som gått sedan jag lämnade Landvetter flygplats i Göteborg.

Rabbi Alon och Leora satt i tevesoffan och såg på kvällsnyheterna när jag återvände till deras hus efter att ha tagit en omväg tillbaka till fots.

”Kom och sätt dig hos oss en stund”, uppmanade Rabbi Alon och sänkte volymen på teven. ”Om du inte har bestämt något resmål ännu har jag ett förslag.”

Rabbi Alon berättade att han kände en holländare väl vid namn René som bodde i Rom sedan millenniumskiftet. René fanns med i Ajax vid tiden då den så kallade totalfotbollen föddes och utvecklades med framgång under flera år.

”Renés sonson Nick spelar i AS Romas juniorlag och nosar på att få en plats i seniorlaget. René kanske inte har möjligheten att inkvartera Martin och dig i sin lägenhet, men han har säkert tid för att visa runt er i huvudstaden och prata fotboll”, förmodade Rabbi Alon. ”Jag kan slå René en signal direkt för att höra om han befinner sig i Italien och om han kan ta emot er.”

Jag tackade ja till Rabbi Alons erbjudande på stående fot med reservation för att även Martin samtyckte.

”Jag ringer Martin direkt”, sade jag.

Ett par minuter senare bekräftade jag för Rabbi Alon det som jag redan antagit, nämligen att Martin var med på noterna.

Ytterligare en kvart senare meddelade Rabbi Alon att René mer än gärna var tillgänglig för oss. René skulle även ordna husrum för oss i anslutning till lägenheten han bodde i. Vi kunde komma när vi ville. Klockan hade blivit mycket och resebyrån hade med all säkerhet släckt ner för kvällen. Jag tog fram min mobiltelefon för att checka vilka resealternativ det gick att finna på webben. Eftersom Martin skulle vara tillbaka i Jerusalem imorgon kväll efter utflykten kunde vi åka tidigast om två dagar. Det fanns ganska gott om flygresor till Rom och jag bestämde mig för att boka ett flyg som gick i övermorgon vid lunchtid.

Den italienska huvudstaden Rom skulle alltså bli nästa anhalt för Martin och mig. Jag hade varit i Rom en gång tidigare med familjen då jag var liten. Minnena från den resan var sedan länge utsuddade.

Rabbi Alon berättade om hur han träffade René i Amsterdam en gång i tiden och att de hållit kontakten sedan dess. René spelade i Ajax ungdomslag när Ajax vann tre raka segrar i Europacupen för mästarlag i början på 1970-talet. Storheter som Johan Cruyff, Ari Haan, Johan Neeskens, Johnny Rep och Ruud Krol fanns bland annat med i mästarlaget.

”René som tillhör en något yngre generation har spelat med världsstjärnor som Marco van Basten, Dennis Bergkamp och Frank

Rijkaard. De är förmodligen inte helt okända för dig", sade Rabbi Alon. "Som du förstår har René rikliga erfarenheter från den yppersta elitfotbollen och har säkert många historier att berätta för er från Ajaxtiden", fortfor Rabbi Alon.

Morgonen därpå tillbringade jag mestadels i hammocken med en penna och ett anteckningsblock. Jag började med att summera mina upplevelser och försökte få dem på pränt. Anteckningsblocket var redan fullsmockat med noteringar sedan tidigare. Här fanns bland annat utkast från min dissekerade fotbollsfilosofi och min syn på anfallsspel jämte metaforer och annat som Noah och Rabbi Alon delgivit mig.

Jag skrattade för mig själv då jag reflekterade över hur andra betraktade mig för min olikartade syn på fotboll jämfört med vad gemene tyckare och tänkare står för i Sverige. Jag tyckte att det var ganska bisarrt att jag ansågs som kontroversiell hos mina tränarkollegor eftersom jag stod och verkade för att utveckla en kreativ fotboll som främst bygger på en väl utvecklad teknik med skarpt spelsinne med målsättningen att kunna samspela med finurlighet och finess.

Ursäkta mig, men är det inte det som är meningen? funderade jag. Varför hålla tillbaka på att utveckla spelet med boll och då i synnerhet tekniken, spelintelligensen och samspelsegenskaperna?

Vilken patologisk syn på fotboll många fortfarande har i Sverige. Var det arvet efter Tipsextra-tiden med brittisk fotboll, under 1970-talet och tjugo år framåt, som vi sedan tog efter och anammade under många år som inskränkte fotbollsfilosofin i landet? Kanske var det herrlandslagets bronsmedalj i USA eller IFK Göteborgs framgångar på 1980- och 1990-talet i Europacupspelet som fick oss att bli reaktionära? Dessa framgångar var en välsignelse för svensk fotboll, men märk väl att välgången utspelade sig för mer än tjugo år sedan. Det är historia nu och kvar finns endast minnen från några högtidsstunder.

Visst, vi kan blicka tillbaka, slicka oss om munnen och njuta av lyckostunderna, men det hjälper oss inte idag när vi ska konkurrera

internationellt mot driftiga motståndare. Framgångarna var dessutom tillfälliga och inte bestående.

Det är bara att konstatera att tränarkåren fastnat i kvicksanden och har så ofantligt svårt att komma loss från tankebanorna som begränsar vårt sätt att utvecklas och spela fotboll. Är det inte så att alla kan springa, kämpa och sparka på bollen? Det kan alla som hållit på med fotboll i några säsonger. Det kan väl ändå inte räcka att träna spelare till att främst bli uthålliga, kriga hejdlöst och offra sig för laget samt att spela medelmåttigt i anfallsväg? Det kan heller inte vara meningen att spelarna ska utbildas till att bli bäst utan boll och inneha en stramt begränsad verktygslåda. Kravprofilen är i sådana fall oerhört lågt satt. Fotboll måste väl ändå vara något mer än så?

Känslan är att nittionio procent av svenska tränare väljer att först bygga laget och spelet bakifrån, det vill säga att prioritera att arbeta med försvarsspelet, organisationsbestyr och taktiska dispositioner. När det gäller den konstruktiva delen, anfallsspelet och spelet med boll, tillägnas inte samma tid eller passion. Konsekvensen blir att de destruktiva förståsigpåarna inte kan eller hinner ta anfallsspelet från en grundnivå till en påtagligt stegrad nivå. De fastnar oförtrutet på ”femmans gångertabell” och har plågsamt svårt att ta sig vidare.

I bästa fall behärskar tränarkåren de fyra räknesätten på ett dugligt sätt, men utan chans att lösa enklare ekvationer eller kluriga problem.

Matcher kan inte vinnas om inte mål görs. Eftersom fotboll handlar om att göra mål borde kanske laget och spelet byggas framifrån och sedan bakåt. Åtminstone borde den mesta av tiden och passionen ägnas åt anfallsspelet eftersom det konstruktiva tar mest tid att utveckla i förhållande till försvarsspelet och det destruktiva i spelet. Det borde vara en självklarhet, eller?

Jag kunde fastställa att min syn på fotboll skiljde sig avsevärt mot det tränarkåren i allmänhet stod för i Sverige. För mig var det angeläget

att utveckla alla delar inom spelet fotboll genom att försöka obegränsa spelarnas färdigheter och att de lär sig att samspela och samverka på ett effektivt och upptrappat sätt med variation och finess.

Det var inget självändamål för mig att spelarna i laget skulle äga mycket boll, men om de lyckas behärska ett beständigt possessionspel skulle det betyda att de har en raffinerad teknik och en väl utvecklat spelintelligens. Jag ville i grund och botten vinna matcher av egen positiv kraft, där lagets konstruktiva färdigheter överglänser motståndarnas kvaliteter. Mitt lags försvarsspel skulle naturligtvis hålla högsta klass, men företräde gavs ändå till anfallsspelet. Något annat accepterades inte av mig, varken i teorin eller i realiteten.

Den stora skillnaden var att de flesta av mina tränarkollegor kunde vidkännas vad som helst och spela hur primitivt som helst bara de lyckades vinna eller göra goda resultat. De kunde lägga sig på försvar i eget straffområde som en burk förpackade sardiner match efter match och satsa på kontringar som kunde inbringa en seger eller ett oavgjort resultat. Deras anfallsförsök var många gånger till synes endast en halvhjärtad satsning framåt för att istället vara mer av en förberedelse för nästa försvarsinsats.

Var ligger tänkandet då? grunnade jag vidare. Snacka om att simma klädsim med reducerad förmåga att ta sig framåt, filosoferade jag. Det viktiga var inte att de hade ett konstruktivt vägvinnande spel med god samspelsförmåga. Det viktiga var inte heller att försöka bemöda sig och bjuda på en underhållande attraktiv fotboll. Nej, det verkade helt ointressant att underhålla publiken med ett kreativt spelsätt. De tyckte att det viktigaste var att vinna och verkade göra allt för att lyckas med det. Vi vet alla att vinna inte går att göra på beställning.

Konstigt nog verkar dessa konservativa tränare tro att man tar mer poäng om man spelar försvarsinriktat och chansspelar framåt. Omställningar och kontringsspel var mest eftertraktat. Märkligt att denna filosofi har företräde i Sverige än idag. Borde vi inte göra något åt detta? begrundade jag för mig själv.

Personligen tyckte jag att det var viktigt att vinna, men hade kommit till insikt att det inte var det absolut viktigaste inom fotbollen. Det betydde inte att jag ville vinna mindre än den traditionelle tränarkollegan, bara för att jag hade ett annat sätt att försöka vinna på. Ett sätt som gav något för framtiden och inte bara för stunden. Ett sätt som rörde sig om utveckling av individerna och laget som helhet. Ett sätt där bollen var i centrum i spelet. Ett sätt där successivt framåtskridande skulle leda till långsiktig framgång och förhoppningsvis även ge vinster för stunden.

Jag ville verkligen vinna alla matcher, men inte på bekostnad av att fega och spela primitivt i grunden. Spelet fotboll går ut på att vinna och där finns det förmodligen inte en levande själ i hela världen som har en avvikande åsikt. Det gällde därför att vara riktigt bra på att göra mål.

De traditionella tränarna som strikt står för en medellös fotbollsfilosofi borde uppmanas att byta idrott eller rentav sluta helt och hållet med sportandet. De borde istället hålla på med andra destruktiva element i samhället som gynnar mänskligheten på något sätt. Detta var kanske lite hårddraget, men för fotbollens utvecklings skull hade det varit det bästa.

Vad är det egentligen som driver de urholkade mammutarna och dronterna framåt i den moderna fotbollsvärlden? Många av de traditionella tränarna i Sverige vet för övrigt inte om själva att de bromsar sig genom matcherna. De betraktar inte sig själva som varken konservativa eller försvarsinriktade. De anser inte heller att de har en fattig och begränsad fotbollsfilosofi. Kanske beror det på att så många tänker på ett liknande vis och inte kan se det uppenbara. Det är inget alternativ för dem att förespråka det kreativa och stå för allt vad det avser. Det får varmbloden söderifrån stå för. Det är således uteslutet.

Alltså värnas det om det motsatta, där kreativiteten slätas över och rättfärdigar en torftig fotboll som alternativ. Lyckas de bara göra

goda resultat är allt frid och fröjd. Om de misslyckas med resultaten som de flesta gör i en serie eller i en cup kan de alltid urskulda sig med att de tränat hårt och förberett sig väl.

Det utdöende släktet lever på lånad tid, men verkar konstigt nog ständigt få förnyat förtroende och respons för sin ideologi i vårt avlånga land.

Den aktade svenska modellen var i avsaknad av uppfinningsrikedom och fantasi i spelet. Det verkade emellertid inte bekomma vare sig etablissemanget, klubbledningarna eller tränarkadern. Media och journalistkåren eldar inte heller på för en förändring av spelsättet mot en offensivare fotboll i landet. Drevet gick i en annan riktning som blint följde resultaten. Vann de blågula så var det mesta till belåtenhet. Vid förlust så skulle vi haft en annan taktik, en annan uppladdning eller andra spelare på plan. Svårare än så var det tydligen inte. Ingen tittade på vad som egentligen saknades för att vi skulle kunna möta de bästa internationella lagen på samma villkor.

När en svensk förbundskapten för några år sedan försökte spela upp mot ett orangeklätt manskap på bortaplan blev han hudflängd efter konstens alla regler av media efter en storförlust. Framför allt var det några individuella misstag som bäddade för det nederlaget. Naiv taktik löd domen. Undanbe oss från att försöka spela kreativt i fortsättningen. Befria oss från fler fadäser av den sorten. Drevet var igång och hjälpte på detta sätt till att befästa den svenska varsamma modellen. Sitt still i båten tack och vänligen återgå till det vaksamma spelet som svenska lag ideligen framträder i anfallsväg.

Ibland händer det att Sverige som landslag vinner mot högre rankade länder. Dock väldigt sällan på grund av att våra blågula hjältar spelar en bättre fotboll än det ansedda motståndet, utan främst på grund av att effektiviteten framåt var god för dagen samt att försvarsinsatserna

var tillräckligt lyckosamma för att en seger skulle kunna bärgas. Det händer för övrigt frekvent att sämre rankade lag kan vinna enstaka matcher mot bättre motstånd.

Fotbollen är beskaffad på ett sådant sätt att det är många faktorer som påverkar ett resultat och om bollen går över mållinjen eller inte. Förutom skicklighet är mycket även avhängt till tur, slump och tillfälligheter. De bästa lagen verkar dock oftast kunna kontrollera slumpsituationer och tillfälligheter bättre än andra. I det långa loppet, till exempel i ett seriespel, tar kunnandet ut sin rätt. Där ståtar det bästa laget i toppen av tabellen och har gjort sig förtjänt av den ädlaste medaljen.

Nåväl, det var inte svårt att fastlägga att det fanns inhemskt motstånd för att förändra fotbollen som jag önskade i en kreativ riktning med allt vad det innebär. Visst skulle det gå att tina upp fotbollsfolk i position för att ombildas på nytt till ett betydligt mer nydanande tänkande, där kreativiteten är rättesnöret. Uppdraget skulle bli svårt och det kändes som om en livstid inte var tillräckligt. Ett reningsbad av gigantiska mått krävdes för att få skutan på rätt köl för att ledas in i den önskade riktningen.

Tänk om jag fick vara Gud för en dag och få välsignelsen att guida svensk fotboll mot oanade höjder med ett annorlunda sätt att tänka, verka och förhålla sig. Jag vet att det inte förhåller sig på detta vis, men tänk om…

Jag gick in i det tomma huset för att hämta en flaska mineralvatten i köket. Rabbi Alon och Leora hade åkt iväg för att sitta barnvakt för ett av deras barnbarn. Värmen var fortfarande påtaglig i slutet av oktober, men vintern var i antågande. Rabbi Alon hade berättat att den israeliska vintern i Jerusalem kunde vara blåsig, kall och regnig, och att det förmådde åska en hel del. När Rabbi Alon menade kall, så avsåg han att temperaturen kunde gå ner till knappt tio plusgrader. Det kunde motsvara en svensk vårdag i början av maj.

Tillbaka i hammocken började jag skissa på min plan, *fotbollsplanen*, nämligen att implementera kreativitetens lyster som en naturlig del i den svenska fotbollen. Det viktiga var att saken kom fram och fick fotfäste över hela landet.

Det var fullständigt oväsentligt att jag själv skulle synas i rampljuset och ta äran för en tilltänkt förändring. Kunde jag utlösa processen utan att själv stå i centrum vore det absolut bäst. Jag hade fått klart för mig att det viktigaste egentligen inte var vad som sades utan vem som sade det. En auktoritet kunde påverka med blott sin närvaro, men en okänd valp var föranledd att framlägga bevisföring och all annan smörja för att överhuvudtaget tas på allvar. Kanske behövde jag allierade för att operationen skulle kunna genomföras? Att Martin var med på noterna visste jag sedan tidigare, men han stod på samma låga rang som jag själv. Om det var två dårar istället för en spelade ingen som helst roll.

Nyckeln för att planen skulle lyckas nå ut och vinna terräng var avhängd till att utforma en fyndig och pricksäker strategi. Där var jag inte framme ännu. Däremot var jag emellertid tämligen klar med budskapen och innehållet i stort. Mitt korståg skulle inte utkämpas med svärd i blodiga strider utan genom upplysning.

Resterande av dagen tillbringade jag vid poolen, där Martin och jag varit några gånger tidigare. Det blev inte mycket till badande. Tankarna var åter stationerade kring planläggandet av fotbollsprojektet till att få svensk fotboll att blomstra med inkluderandet av kreativiteten. Jag hade bokstavligt fått det på hjärnan. Jag kunde inte släppa taget. Timmarna gick och slutligen hade jag utformat stommen till en femstegsraket som skulle delge de icke invigda en genuin väg för dem att vandra. Det skulle kunna bli ett uppvaknande som gav stora proportioner för svensk fotboll lång tid framöver.

Jag tog mig en dusch i det angränsande omklädningsrummet och smorde därefter in mig med body lotion efter en heldag i solen. Det

ringde på min mobiltelefon. Det var Martin som meddelade mig att bussen med resesällskapet hade fem minuter kvar att köra innan de var tillbaka på samlingsplatsen.

”Då bör vi anlända ungefär samtidigt”, sade jag till Martin och började traska från poolområdet. Samma orangefärgade sol sågs sänka sig sakta ner bortom staden som den gjort så många gånger tidigare. Mörkret gjorde intrång på bara några minuter.

Martin hoppade ut från den inkommande bussen och tog några av resenärerna i hand och sade adjö. Vi vandrade sedan båda hemåt och en pratglad Martin återgav sina upplevelser från utflykten. Jag kunde skönja att Martin var mycket nöjd med avstickaren till Petra i Jordanien.

”Nästa äventyr blir till Rom med avresa imorgon vid lunchtid”, sade jag till Martin. ”Vi bör vara på flygplatsen minst tre timmar innan flyget går. Uppstigning vid sjutiden. Det är dags att börja packa min vän.”

KAPITEL 19

Ingivelsen

Något svettig vaknade jag upp mitt i natten. Jag hade precis haft en intensiv dröm eller snarare en inlevelse, där någon eller något nattetid delgivit mig lösningen till förfarandet att reformera fotbollen i Sverige och påbörja intåget av de kreativa elementen i landet. Det kändes som om jag befunnit mig i ett halvvaket tillstånd, där en röst förklarade för mig hur jag skulle gå tillväga samtidigt som jag såg bilder spelas upp framför mig. Upplevelsen var genomträngande och känslan var att kungörelsen var djupt verklig. Jag fick konkreta visa råd av ett övernaturligt orakel eller något liknande. Uppenbarelsen var mäktig.

Vid uppvaknandet tände jag lampan på nattduksbordet och rafsade hastigt åt mig en penna och anteckningsblocket som redan var fullklottrat av modeller, budskap och medryckande uppslag. Jag noterade så mycket som möjligt på baksidan av anteckningsblocket av vad jag mindes av drömmen. Helheten hade jag fått grepp om hyfsat, men detaljerna försvann för varje hundradels sekund som passerade. Minnet kunde både hjälpa och stjälpa. I detta fall gick det inte längre att få åtkomst till detaljerna som suddats ut från minnesbanken.

Gudomssvaret hade sagt till mig att skriva en bok i ett litet format där jag förklarade mina samlade budskap på ett övergripande sätt, från vision till handling. Nattrösten talade sedan om att boken skulle tryckas upp inkognito och skickas utan avsändare som en gåva till fotbollsfolk runt omkring i Sverige. På detta sätt skulle jag inte öppet förknippas med boken och dess innehåll. Saken skulle kunna nå ut och spridas på detta vis. De utvalda skulle få ta del av omdaningen och utgå från samma referens.

Efter att jag skrivit ner det jag mindes av drömmen fick jag genast fler idéer till att förmedla min stora plan, *fotbollsplanen*. Det var en plan att utveckla en kreativ och närmast komplett fotboll i Sverige. Inget av vikt skulle saknas. Även om målgruppen var Sverige, skulle ett återskall kunna nå ut i Europa och till andra kontinenter om idén fick effekt.

Utgivandet av boken skulle kunna kompletteras med sammanhörande artiklar som skickas anonymt till selekterade fotbollstidningar och andra vederbörliga organ. På detta sätt skulle fler kunna ta del av den kreativa dogmen. En snöboll skulle sättas i rullning, där törsten för nationell framgång kunde stillas genom att skapa en blågul fotbollshybrid.

Jag var vid det laget klarvaken och kunde inte somna om förrän tidigt på morgonkvisten. Larmet på väckarklockan ljöd ovälkommet och det var dags för uppstigning med bara några timmars sömn i kroppen. Martin anslöt till frukosten som Leora hade dukat fram som så många gånger tidigare.

Efter frukosten tackade Martin och jag Leora för hennes gästvänlighet och överräckte en blomma för att visa vår uppskattning. Rabbi Alon körde sedan Martin och mig till flygplatsen i hans bil.

Rabbi Alon följde med in till flygplatsen och fanns med oss då vi köade till att checka in vid en disk tillhörande flygbolaget Alitalia.

Vi göteborgare tackade för allt Rabbi Alon hade varit behjälplig med under vistelsen inräknat allt som han hade anförtrott oss med. Åtskilliga timmar hade Rabbi Alon lagt i tid för vår skull, både på och utanför fotbollsplanen. För mig kommer han alltid att vara en fotbollsguru och läromästare med världsliga vyer. Jag gjorde ett försök att betala Rabbi Alon för Martins och min vistelse hos honom. Vi hade fått både husrum och mat dagligen under en månads tid samt transfer till diverse resmål. Rabbi Alon avböjde vänligt men bestämt att ta emot någon ersättning för sejouren. Han log och förklarade att det hade varit ett nöje. Martin tog fram en fint förpackad present och

gav den till Rabbi Alon. Martin och jag kramade om Rabbi Alon och hälsade honom välkommen till Göteborg närhelst. Vi kramade om varandra och sade adjö och på återseende. Mentorn i en vit skjorta och jeans lämnade oss, då vi gick mot säkerhetskontrollen.

Martin hade via en kompis beställt en svensk landslagströja med tryck på både bröst och rygg. På bröstet skulle det stå: *Creative football forever* och på ryggen över siffran tio återfanns Rabbi Alons namn. Tröjan var under leverans och skulle med all sannolikhet dimpa ner i Rabbi Alons postlåda inom kort.

Efter säkerhetskontrollen, som för övrigt tog lång tid, gjorde vi några inköp i taxfree-butikerna innan det var dags för boarding. När flygplanet väl var i luften mot Rom kunde jag inte längre hålla mig utan kände mig piskad att berätta för Martin om min nattliga inlevelse som jag fått till mig av ett okänt väsen.

Jag återgav min uppenbarelse för Martin som lyssnade nyfiket. Martin var förstummad av att jag haft en uppenbarelse. En spökröst hade talat till mig och ledsagat mig till en handlingsplan för att initiera ett tänkande som leder till en utveckling av det kreativa i spelet fotboll i Sverige.

”Tänk att någon eller något förkunnat ett budskap till dig i sömnen”, uttryckte Martin smått lyriskt till mig. ”Det skulle nog aldrig kunna hända mig”, sade han.

Det var en genialisk plan att låta trycka upp ett antal exemplar av en bok innehållande kärnpunkter till en omdaning av svensk fotboll och sedan skicka ut dessa till utvalda personer, tyckte Martin. Innanmätet i boken skulle på ett beskrivande sätt förklara visionen och vad den kan medföra.

”Det är ju fantastiskt”, utbrast Martin. ”Boken skulle kunna bli en lärobok för undervisning av den kreativa sidan, en form av katekes för fotbollsfolk”, inbillade sig Martin.

Den inkommande flygplansmaten stoppade inte vår verklighetsfrämmande diskussion. Vi bollade upplyftande idéer med varandra

tiotusen meter över havet och hade redan ett utkast till en programförklaring innan planet tog mark på Fiumicino flygplats i Rom.

Vi tog en taxi till det namngivna hotellet som jag tagit emot från René på min mobiltelefon. Färden in i huvudstaden gick av bara farten. Idylliska pittoreska byggnader med tilltalande arkitektur kantade gatorna vi passerade. Hela den italienska atmosfären var smakfullt tilldragande. Det hade jag alltid tyckt.

Taxin bromsade in intill en brokig och färggrann byggnad i en gulorange kulör vid en innergård i ett charmigt kvarter. En fontän var förlagd i mitten av gårdsplanen med husfasader åt båda sidor. Hotellet visade sig vara ett enklare pensionat. Ut från en intilliggande port kom en tillhastande äldre kvinna och välkomnade Martin och mig. Kvinnan presenterade sig som Anna.

Vi blev inkvarterade i en spartansk men behaglig tvårumslägenhet med kök och toalett. Balkongdörren stod öppen mot innergården som exponerade en förtjusande panoramavy från andra våningen. Vardagsrummet var stort till ytan och gav plats åt en singelsäng förutom en soffa, en fåtölj, ett bord och ett par garderober i möbelväg. Jag erbjöd mig att sova i vardagsrummet. Martin fick därmed inhysa sig i sovrummet jämte.

Anna meddelade att René, som bodde endast hundra meter ifrån pensionatet, skulle hämta upp oss klockan tolv för lunch dagen efter om det passade oss. Vi talade om för Anna att det passade oss utmärkt.

Martin och jag slappade på rummet under några timmar efter resan. Jag somnade på stubinen och återhämtade en välbehövlig energi efter en natt utan någon riklig sömn. Martin och jag tog oss sedan flanerande mellan gator och gränder mot en mysig restaurang med skön omgivning som vi fastnade för. Augusto Pizza och Pasta blev valet. Martin beställde in husets lasagne och jag var pigg på att testa en italiensk pastagratäng som skulle innehålla fänkål, sardeller och oliver tillsammans med en klick köttfärs. Det var lite stimmigt och

högljutt emellanåt på Augustos, men det var inget som bekom oss. Folket verkade trivas och det var en god stämning med dämpad musik i bakgrunden.

Martin och jag reflekterade över vad vi varit med om på vår semesterresa. Trippen hade inletts i Mexico, där jag hade lyckan att få träffa Noah under slumpmässiga former. Genom Noahs bekantskap fördes jag på en häftig upptäcktsfärd till Las Vegas i Nevada åtföljt av ett besök i Grand Canyon som ligger i Arizona för att anknyta till hans hemort Kykotsmovi Village. Därifrån hade jag flugit tillbaka till Playa del Carmen i Mexico, där jag träffade Martin som anslutit från Göteborg efter en segdragen influensa. Vi båda fortsatte sedan tillsammans till Jerusalem, där vi fick förmånen att möta Rabbi Alon. Nu satt vi på en trivsam restaurang och åt välsmakande italiensk mat i Rom i väntan på att få träffa René, en vän till Rabbi Alon. Förmodligen ännu en bekantskap som hade stor insikt och mycket att berätta om inom fotbollens värld.

Maten smakade lika gott som den såg inbjudande ut på menyns fotobilder. Martin och jag blev sittande på restaurangen någon timma efter kaffet som vi intog till en smarrig bakelse bestående av en chokladfyllning med överdrag av aptitgivande hallon och björnbär. Inte helt oväntat reserverades de mesta av våra diskussioner till spelet fotboll.

Martin visade stort engagemang för att vara delaktig i upprättandet av den stora planen att förvandla svensk fotboll till något annat än vad den var idag. Spelet med boll skulle äntligen börja premieras, vilket innebar att förbund, klubbar, tränare och coacher tvingades tänka om och inta en annan attityd till vad fotboll egentligen handlar om.

Utbildningsinsatserna skulle riktas mot skapandekraftens favörer. Att jobba med utbildning och att ständigt försöka bidra till att utveckla varje individ till dennes optimala potential är väl meningen? Detta oavsett individens aktuella kompetensnivå. Detta synsätt är

den rätta vägen att slå an så länge spelaren finns i gruppen, att arbeta med strävan efter progression och välmående. Visst är det flera gånger mer krävande för tränaren att verka på detta sätt än att göra det lätt för sig och välja ett bekvämare arbetssätt.

Genom tillväxt i spelets samtliga discipliner skulle spelarna bli mer kompletta och därigenom kunna hantera den komplexa matchmiljön på ett skickligare sätt.

Martin och jag sprudlade av inspiration för att sjösätta projektet. Min nattängel hade i sömnen visat mig hur vi skulle behöva gå tillväga. Noteringarna i anteckningsblocket hade undan för undan blivit så pass många att bokhandeln fick bistå med nya tomma skrivpapper. Numera gick jag aldrig någonstans utan papper och penna. Nya uppslag och infall kunde komma när som helst, till och med i sängen i sovande tillstånd.

Martin och jag tog en omväg genom Roms förföriska kvarter tillbaka till pensionatet, där Anna hade gått hem för dagen. Resten av aftonen tillbringade Martin och jag var för sig. Martin tänkte läsa klart sin bok om grekiska gudasagor i rummet intill. Grekisk mytologi var ett av många ämnen som intresserade min gode vän.

Jag satte på teven för att fastna på en sportkanal, där de visade italiensk fotboll. Jag hade inget favoritlag i Italien, men det var roligt att titta på AC Milan förr i tiden då de hade ett flertal holländska importer i laget. Det var också en upplevelse att se Maradona spela för sitt SSC Napoli. Detta var dock länge sedan. Närmare bestämt i mina tidiga barndomsår. Redan då upptog fotbollen en stor del av mitt liv. Jag spelade fotboll med en tennisboll på nästan varje skolrast och sedan cyklade jag oftast till den lokala klubben på eftermiddagen och tränade med laget i samma åldersgrupp eller med de som var ett år äldre.

När klubben inte hade någon verksamhet spelade vi istället fotboll på gräsmattan utanför vår villa som låg intill en gårdsbutik och

en busshållplats. Platsen var centralt belägen på landet där jag växte upp. Detta medförde att många barn och ungdomar från trakten var med och spelade tvåmål.

Jag fick en naturlig förstklassig teknik av allt lirande och uppfattade snart vilka fördelar som omfattades. Tekniken och spelsinnet firade stora triumfer för mig i unga år. Jag hoppades kunna spela på högsta elitnivå när jag klivit upp bland de stora pojkarna, men mina framtidsplaner grusades alltför snabbt. Avsaknaden av snabbhet och spänst omöjliggjorde att mina drömmar slog in som spelare. Jag insåg att man måste vara ganska komplett och inte ha några stora svagheter för att bli en riktigt duktig spelare. Åtminstone om man ville bli en kreatör.

Förverkligandet fick istället bli som tränare, där mina snabbhetsbrister som spelare inte spelade någon roll. Efter att ha varit ungdomsledare några år hamnade jag sedan i min nuvarande situation som en heltidsanställd tränare för äldre ungdomar på elitnivå. Där skulle jag minsann kunna testa mina teorier och metoder på ett storskaligt sätt. Det var jag inte heller sen att göra.

Spelarna jag tränade utvecklades snabbt och gjorde goda prestationer. Samtliga blev skolade i ett annorlunda koncept, där kreativiteten stod i centrum. Framför allt var det tekniken, spelintelligensen och samspelet i anfallsspelet som jag prioriterade. Underhållningsvärdet var ofta högt, spelet fantasirikt och resultaten goda. Försvarsspelet var vanligtvis hållfast och välorganiserat.

Många av spelarna som jag tränat hade tagit klivet upp i seniorlaget och fått spela fotboll på Ullevi. Med min nyss nyvunna kunskap hoppades jag att de spelare som jag tränar framöver skulle komma att få ytterligare färdigheter och förmågor som bereder dem för elitfotboll på högsta nivå. Förhoppningsvis skulle jag även kunna förmedla detta kreativa koncept utanför klubben till mottagare i hela landet.

Mina ögonlock föll ner över ett par trötta gluggar. Några sekunder senare var en ny dag i antågande. En stark morgonsol bekräftade

detta på en blå molnfri himmel. Jag hängde ut över balkongräcket endast iklädd en handduk omvirad runt buken. Jag inandades gashöljet på innergården, där endast ett par människor vistades. Vilken härlig känsla att vakna upp i Rom.

Några timmar senare knackade det på vår dörr till lägenheten. Jag öppnade den flagnade dörren och på andra sidan tröskeln stod en man med en beige kostym och svartlackade lågskor. Frisyren var som hämtad från sjuttiotalet. En sidbena av hårsvall hängde ner över högra ögat på mannen och polisongerna var bredare än de flesta hade nu för tiden. Den leende mannen presenterade sig som René. Martin smög upp bakom mig. Vi hälsade båda på René och bad honom komma in.

Väl inne i vardagsrummet föreslog René genast att vi skulle ta en promenad till en närliggande lunchrestaurang.

”Det är ett populärt matställe och det brukar vara mycket folk i omlopp. Det är nog bäst att vi raskar på så vi får ett bord. Den värsta rusningen är om en halvtimme”, sade René.

”Rabbi Alon har talat mycket gott om er”, fortsatte René. ”Jag har förstått att ni båda är kunskapstörstande svenskar som vill göra skillnad i ert hemland med en annan typ av fotboll än den som vanligen praktiseras där.”

”Det stämmer”, försäkrade Martin. ”Vi håller på att dra upp planer för att medvetandegöra ledare att det generellt saknas en del beståndsdelar för att den svenska fotbollen ska bli riktigt slagkraftig”, fortsatte Martin. ”Vi måste inkludera en del ingredienser som gör att den svenska fotbollen blir mer konkurrenskraftig internationellt sett, men även mer komplett och underhållande. Framför allt måste våra svenska lag och spelare bli bättre i anfallsspelet.”

René pekade med sin högra hand mot den utvalda restaurang som vi skulle inta vår lunch vid. Det var mycket riktigt stor efterfrågan att få ett bord på restaurangen. Uteserveringen hade några lediga bord kvar. Några människor bildade en liten kö före oss. René menade på

att normalt sett gick det inte att reservera bord under lunchtid, men ägaren brukade göra undantag för honom.

Strax därpå slog vi oss ner vid ett bord på uteserveringen med utsikt över en vacker kyrka och några byggnader med ett antal affärer på nedre plan. Strosande människor sågs passera förbi och enstaka bilar for igenom den smala enkelriktade gatan som skiljde matstråket från affärsbutikerna.

René propsade på att vi skulle prova Luigis specialitet. Det skulle vara en fantastisk ravioli med ricottaost och spenatfyllning. Martin och jag samtyckte. Det lät gott.

”Vad sägs om ett välkylt glas vitt vin till maten?” René verkade vara en gourmand som hade tagit det italienska köket till sitt hjärta.

Ofrånkomligt kom samtalet in på favoritämnet fotboll som vi alla hade gemensamt. Martin och jag berättade om vår bakgrund och vad vi sysslade med hemma i Sverige. Därefter beskrev René hur den holländska fotbollen hade utvecklats från sjuttiotalet och framåt. René skildrade hur AFC Ajax nådde stora framgångar i början på sjuttiotalet där de vann tre raka segrar i Europacupen för mästarlag. De hade infört en ny typ av fotboll som i allmän mun kallades för *totalfotboll*. Den byggde på en väl utvecklad teknik, varierat passningsspel, stor rörlighet och omväxling i anfallsspelet. Detta var något som förbryllade de flesta motståndarlag som hade svårt att värja sig för den nyskapade kreativiteten.

Förutom AFC Ajax var likaledes klubblagen Feyenoord och PSV Eindhoven dominanta i landet. Även landslaget i Holland, kallat *Oranje*, tog efter denna revolutionerande typ av fotboll och gjorde goda prestationer ute i världen. Det blev bland annat två VM-silver 1974 och 1978 och ett EM-guld 1988.

”Sättet att spela blev en succé och har präglat holländsk fotboll fram till idag med få undantag. Många kända holländska spelare har skolats i detta offensiva spelsätt genom åren”, berättade René och rabblade upp närmare femton profiler som jag alla kände väl till.

”Tyvärr har det varit en del interna bråk och schismer i landslaget under flera år, vilket givetvis har gjort att sammanhållningen inte varit den bästa. Oenigheten har gjort att resultaten blivit sämre än förväntat även om det blivit åtskilliga framgångar även sedan 1990-talet. VM-silver 2010 och brons 2014 är två fina meriter liksom en trio delade EM-brons, då matcherna om tredje pris hade slutat att spelas.

Det var oftast med en teknisk och attraktiv fotboll som framgångarna nåddes. Många har och har haft åsikter om både det ena och andra i holländsk fotboll. Inte minst gällande *Oranje*. Fotbollen berör många människor i Holland och de flesta verkar veta bäst. Ibland beter sig folk som en polsk riksdag, där alla har synpunkter, ska vara domare och vara med och fatta besluten. Det gäller naturligtvis att dra åt samma håll och vara lojala för sitt land eller klubblag”, betonade René.

Oväntat drog René sedan en liknelse till kontrasten mellan svenske tennisspelaren Björn Borg och hans amerikanske antagonist John McEnroe. Dessa båda motparter var som bäst samtidigt som den holländska fotbollen stod som högst i aktning, gjorde René gällande. Borg och McEnroe hade en helt olik approach till att spela tennis. Detsamma gällande deras uppträdande. McEnroe spelade oftast attacktennis och gick fram på nät för att vinna snabba poäng medan Borg i regel nötte ut sina motståndare från baslinjen och hittade dödliga passerslag när motståndarna gick fram på nät.

McEnroe var hetlevrad, visade starka känslor, kunde hamna i obalans och till och med skälla ut domarna med jämna mellanrum. Borg var däremot balanserad, visade kyla och uppträdde som en gentleman på tenniscourten.

Trots sina kontraster hade de båda trätobröderna även vissa likheter, menade René.

”Båda var vinnarskallar ut i fingerspetsarna. Dessutom hatade de att förlora utöver något annat. Skillnaden var att de gav uttryck åt olika sätt att agera och uppföra sig. Deras karaktärer och egenheter var motsägande, men spelet de presterade var fabulöst”, erinrade sig René.

”I fotboll består ett lag av elva spelare och en trupp av fler än så. Tillkommer gör en ledargrupp. Inför och under turneringar lever en stor grupp människor tillsammans under tid. De bor, äter, umgås och spelar fotboll tillsammans. Det sociala måste fungera både på och utanför plan. Alla måste ställa upp på en gemensam målsättning och uppdragna riktlinjer annars är det fördömt att misslyckas”, betonade René.

”Att inte alla spelare och ledare har samma värderingar om saker och ting är naturligt, men alla måste foga sig till regelverket”, markerade René.

”Under flera år har vårt brandgula landslag haft interna stridigheter som gjort att gruppen inte dragit åt samma håll. Detta har medfört onödiga besvikelser på fotbollsplanen trots att våra holländska spelare i de flesta fall haft överlägsna spelmässiga kvaliteter gentemot våra motståndare. En god sammanhållning och mental styrka är tveklöst något som är viktigt i ett lagspel som fotboll”, konstaterade René.

”Hollands landslag påminner en hel del om tennisspelaren John McEnroe. Fotbollsmatcherna har varit offensivt inriktade med ett attraktivt spel, men ibland har man förlorat på eget grepp, då attityden eller inställningen missgynnat prestationerna”, sade René.

”Förhoppningsvis kan vi städa undan problemet framöver. Det måste vi helt enkelt göra för att fortsätta göra goda resultat i mästerskapen i framtiden. Efter två misslyckade internationella respass redan i kvalet till mästerskapen i EM 2016 och VM 2018 står holländsk fotboll i ett vägskäl. Spelsättet som gett välgång är det inget fel på”, hävdade René med kraftfullt tonfall. ”Problemet är att de yngre spelare som gjort entré i landslaget verkar ha svårt att hålla samma nivå som tidigare årgångar. Utbildningsmetodiken måste ses över i klubbarna för att få fram bättre spelare.”

Jag frågade René hur han allmänt uppfattade den svenska fotbollen. René drog länge på munnen. Sedan fastslog han att Holland förmodligen hade varit både världsmästare och Europamästare under

1990-talet om de hade haft den svenska mentaliteten och lojaliteten. Dessa egenskaper utmärkte främst den svenska fotbollen ur ett positivt perspektiv, ansåg René.

”Sverige brukar alltid vara väl organiserade och hålla ihop laget väl i försvarsspelet. Spelet är väl strikt och det mesta verkar vara översystematiserat i anfallsväg utan någon större fantasi”, hävdade René.

”På senare år har Sverige förlitat sig till ’Ibra’ som fått dra det tunga lasset framåt. Utan Ibrahimovic hade Sverige förmodligen haft svårt att vara respekterade i Europa”, fastslog René.

”Nu när er stora stjärna närmar sig slutet på sin karriär får vi se om den nya generationen kan föra Sverige till en högre ranking. Dock behöver Sverige tillföra en betydligt större konstruktivitet och påhittighet i spelet, annars kommer ni aldrig att lyckas”, försäkrade René. ”Europa darrar inte direkt när man nämner Sverige som fotbollsnation. Det vågar jag hävda trots att Sverige kom före Holland i gruppkvalet till VM i Ryssland 2018. Sverige skall dock alltid respekteras.”

”Den svenska klubblagsfotbollen har inte heller haft någon större framgång på många år. Jag tror att min uppfattning om den svenska fotbollen är allomfattande bland fotbollsfolk i hela världen”, fortsatte René.

”Då är vi av samma uppfattning”, inflikade jag. ”De enda som inte har samma uppfattning är svenskarna själva som verkar tycka att deras fotboll är behagande.”

Synen på hur fotboll ska tränas och spelas skiljer sig markant åt. Jag kunde påstå att det är avsevärda åtskillnader mellan holländsk och svensk fotboll. Den holländska fotbollen kännetecknas av idérikedom och kreativitet med rötter från totalfotbollens glansdagar medan den svenska fotbollen fortfarande präglas av en inriktning som regeras utifrån ett försvarstänk med taktisk medvetenhet och kampmentalitet, ansåg jag.

”Upphovet till svensk fotbolls beskaffenhet de senaste trettio, fyrtio åren är med största sannolikhet ett överhängande anammande av den brittiska spelstilen från 1970- och 1980-talet. Problemet är att vi svenskar fortfarande hänger kvar i det förgångna och har häpnadsväckande svårt att tro på något annat än de lutherska grundstenarna”, underströk jag.

”Vi måste inse att det inte räcker att spela fotboll och försöka att göra goda resultat över tid med de variabler som har använts och fortfarande begagnas än idag. Trots att vi svenskar gång på gång blir överbevisade av att andra länder lyckas bättre med ett mer komplett spelsätt och med en större kreativ förmåga ignorerar vi det uppenbara för att försöka hitta utvägen i det förflutna”, förkunnade jag.

”Kanske borde några holländska tränare ta över några svenska elitlag och påvisa favörerna av myntets framsida”, knorrade jag.

René höll med om att skillnaden fotbollsmässigt mellan våra länder i grund och botten låg i tänkandet och i den bakomliggande filosofin. Fotbollen var helt enkelt en produkt av värderingarna som rådde.

Raviolin var för övrigt helt fantastisk. Italienarna kan verkligen laga mat. Förmodligen var det den fullkomliga miljön runt måltiden som påverkade helhetsintrycket och trissade upp omdömet. Martin hade inte sagt så mycket under restaurangbesöket utan mest suttit och lyssnat till vad René hade att säga om den holländska fotbollen.

Efter lunchen när vi gick tillbaka till pensionatet kom vi överens om att ses senare på eftermiddagen för att se Renés sonson spela en match med AC Romas reservlag.

Några timmar senare satt vi på en läktare under tak på en mindre arena som gav skugga. René hade plockat upp Martin och mig i sin vita flotta Jaguar som härstammade från 1980-talet. René hade med sig sin fru Jana. Paret såg ofta sitt barnbarn Nick spela matcher och tyckte det var spännande att följa hans karriär.

Nick spelade från start för fjärde gången med reserverna och fick möjligheten att spela med många äldre etablerade spelare. Tio minuter från slutet blev Nick utbytt mot en annan juniorspelare. Roma vann matchen med 5–1 mot gästande AC Siena.

Efter att ha hälsat på Nick avrundade vi kvällen på ett matställe som Jana pratade varmt om. Kvällen var trivsam med trevligt sällskap och god mat på en mysig trattoria.

Morgondagen tillbringade Martin och jag på egen hand i centrala Rom, då vi åkte på sightseeing med en röd hoppa på/hoppa av buss. Under rundturen fick vi besiktiga ett flertal kända byggnader och attraktioner från ovandäcket av bussen. Vi hoppade av vid Colosseum för att inspektera resterna av den blodiga skapelsen från insidan. Huvudattraktionen var ändå Vatikanmuseerna med sitt imponerande innandöme samt den intilliggande praktfulla Peterskyrkan. Bedårande konstverk och smyckningar i alla dess former prydde stadens sakrala gudshus. Det var överväldigande att få uppleva den mäktiga ståten på nära håll.

Martin och jag gick sedan i eftermiddagssolen till det vackra fontänbygget Fontana di Trevi. Verket bestod av en tilldragande bassäng med ljusgrönt vatten och en klippsida där vattenväsen och skulpturer var utmejslade från stenhällen. Synnerligen urläckert.

En tidig middag på en taverna, näst intill Berninis skapelse, fick avsluta aftonen innan Martin och jag gick tillbaka i maklig promenadtakt till vårt krypin som endast låg en kvart därifrån.

KAPITEL 20

Överraskningen

Nattsömnen hade varit god utan drömsyner och annalkande budskap. Åtta timmars nattro var välkommet och jag kände mig utvilad och redo för att ta tag i den nya dagen. Martins dörr var stängd och förmodligen låg han och sussade i rummet bredvid. Jag klev upp och satte mig på en stol ute på balkongen med en penna och det obligatoriska anteckningsblocket. Jag tog varje tillfälle när en ledig stund gavs att fila på innehållet i den stora planen som skulle förändra svensk fotboll. Åtminstone var förhoppningen sådan.

Min femstegsraket handlade om ett medvetandegörande. En initiering till ett nytt koncept. Det första steget var att objektivt tydliggöra vad fotboll gick ut på och vad spelet omfattade. Det var viktigt att beskriva meningen med spelet så sakligt och opartiskt som möjligt för att undvika att belackare får vatten på sin kvarn. Likaså gällde det att presentera hur komplext spelet verkligen är samt att upplysa om att det därför ytterst handlar om att utveckla spelare som klarar av att hantera den mångfaldiga matchmiljön.

För att lag och spelare ska kunna realisera sina förmågor i spelet bör de inte ha några större svagheter utan snarare vara så kompletta som möjligt med allsidiga toppkvaliteter.

Att öva på isolerade träningsmoment får inte bli något självändamål. Man får inte fastna vid att till exempel slå passningar mellan två spelare på träning utan vare sig tidspress eller motståndare. Spelet ser annorlunda ut och är oerhört mångskiftande. Det viktiga är således att spelarna är funktionella i det komplexa spelet. Man bör därför sträva efter att öva på de fem stora blocken: teknik, spelintelligens, fysik, kommunikation och mentala aspekter så mycket som möjligt

integrerat i olika spelformer på träningen för att få bästa möjliga effekt på matchspelet.

Pentagonmodellen har sitt epicentrum i spelet och det är i matcherna som vi ska prestera genom god simultanförmåga och multifunktionell kompetens.

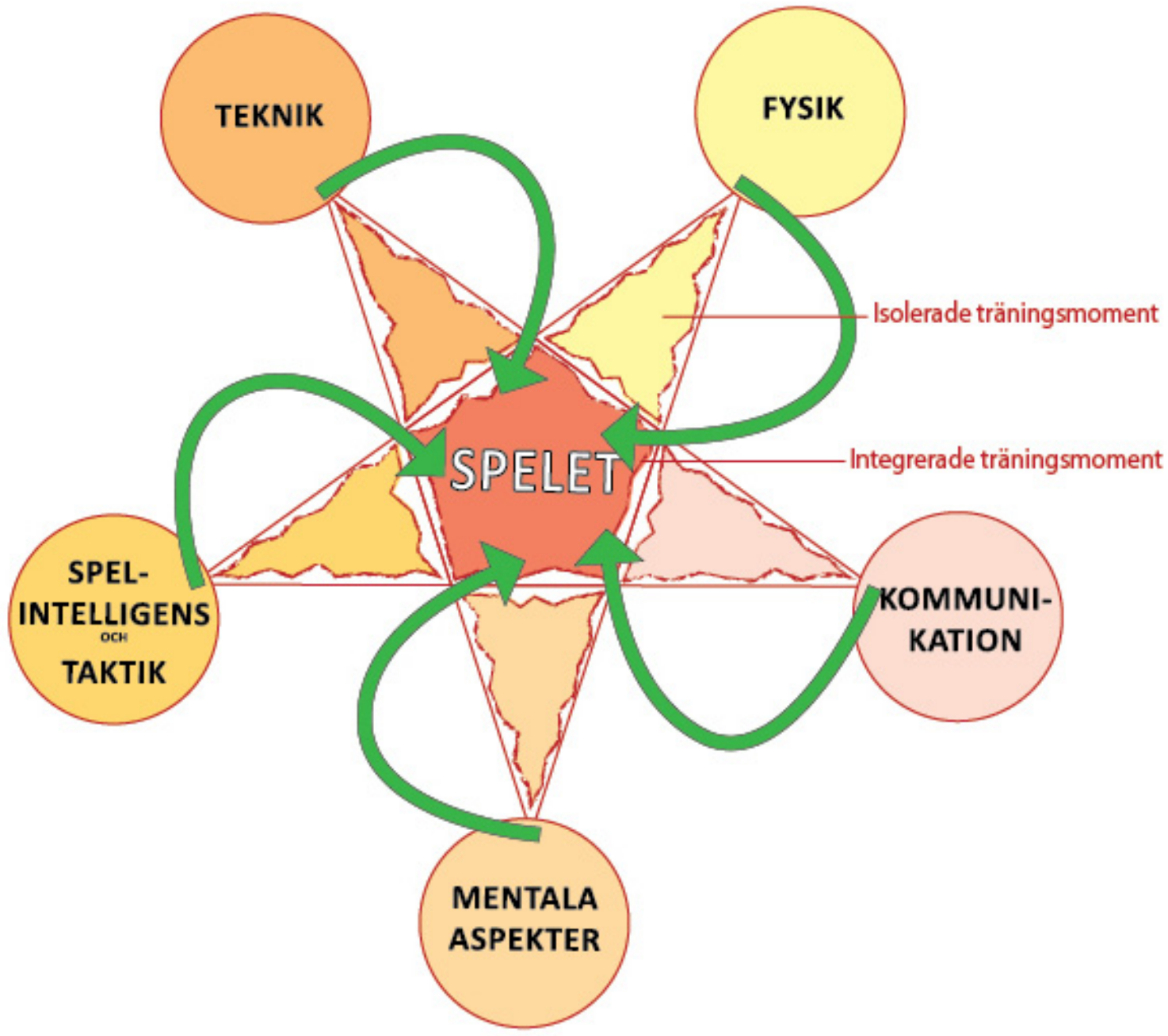

Penatgonen – "Bli bra i spelet"

Det andra steget borde vara att identifiera var svensk fotboll befinner sig idag, vad den generellt inrymmer och vad den kännetecknas av. Det kan påvisas genom siffervärden och statistik att svensk herrlagsfotboll befinner sig en bra bit ifrån toppen av de bästa europeiska landslagen och klubblagen. Det kan väl ingen ifrågasätta. På damsidan är det bättre ställt. Sedan dam-VM infördes 1991 har Sverige tagit ett silver och två brons med ungefär liknande facit i EM.

Damerna började spela fotboll sent, i förhållande till herrarna, och har funnits med i det övre skiktet sedan starten.

På både herr- och damsidan finns det ett stort engagemang med många ambitiösa ledare och spelare i hela landet. Viljan är god. Den så kallade ”svenska modellen” har sedan många år tillbaka kännetecknats av en försvarsinriktad och organiserad fotboll, där spelarna varit taktiskt medvetna med god samarbetsförmåga. Spelarna har i regel varit laglojala, kampvilliga och välträna de. I anfallsspelet har funnits ett grundspel att falla tillbaka på, men spelet har inte innehållit någon större finess eller finurlighet. Det offensiva och konstruktiva spelet har varit ganska idéfattigt och förutsägbart. I varje fall om vi ska jämföra oss med de bästa europeiska lagen som har en betydligt större kreativ förmåga.

Fotboll är en tävlingssport och vi befinner oss i en ständig konkurrenssituation. Därför måste vi jämföra vår spelstandard och prestationer med andra. Det må vara hänt att det är min subjektiva åsikt, men vi ligger otvivelaktigt efter de bästa när det gäller det konstruktiva spelet. Då gäller väl att sträva efter att utveckla offensiven minst i paritet med de bästa, tyckte jag. Det måste vara det enda rationella att ta sig för. Det går inte att tro att vi ska kunna nå framgång mot motståndare som är minst lika bra som vi själva på det som avser våra styrkor när vi befinner oss i underläge gällande anfallsspelet. Den ekvationen går inte ihop. Det säger sig självt. Det behöver man inte vara Einstein för!

Konklusionen är att inkludera och välkomna kreativiteten till vår fotboll på alla nivåer och skapa någon form av hybrid. Spelet med boll måste utvecklas åtskilligt och det är ett faktum. Det gäller att obegränsa spelarnas verktygslådor snarare än att begränsa dem, eller hur? Det kan inte vara fel att ha stor kunskap och en stor förmåga.

Femstegsraketens tredje fas är att vinna förtroende för det kreativa inom fotbollen utan att göra avkall på defensiven eller något annat betydande. Genom att inkludera kreativiteten blir vi mer fullkomliga

och kompletta. Tyckare, tänkare och fotbollsfolk i allmänhet måste bli övertygade om att vi blir bättre som nation om vi blir bättre anfallsmässigt. Det konstruktiva spelet i framtiden kan inte avspegla den karga offensiva förmågan som oftast avspeglas idag med ett funktionellt grundspel som rättesnöre. Det räcker inte att endast tillämpa grunderna. Spelet i sista tredjedelen av spelplan kräver betydligt större kompetens och det är där matcherna avgörs liksom i eget straffområde förstås.

Att endast kunna hantera ett av straffområdena räcker inte. Spelarna bör starkt rekommenderas till att uppmuntras och utvecklas till att bli skickliga kreatörer som både kan göra fantastiska individuella prestationer såväl som att framgångsrikt samspela i ett maskerat och varierat anfallsspel med sina lagkamrater. Om det ska bli verklighet måste förbundsfolk, klubbledningar och i synnerhet tränare och coacher vilja, stå och verka för att kreativiteten oavkortat släpps fram utan reservationer.

Först måste tanken tänkas. Därefter kan det första steget tas.

Vi är inte där ännu och notera att vi snart är framme vid tredje decenniet på 2000-talet! Det är på tiden att vi förnyar svensk fotboll genom att skapa en syntes och bli mer slagkraftiga. Det är hög tid att kliva ut i okänd terräng för oss och spränga gränser. Rädslan för att trampa upp nya stigar och skapa förnyelse måste upphöra. Ett rationellt tänkande säger att vi behöver införliva en större kreativ förmåga. De som inte vill vara med får faktiskt kliva av tåget och syssla med annat eller helt enkelt rekonstruera sig själva.

Det fjärde steget blir att upprätta en vision för svensk fotboll som sedan vägleder den vardagliga verksamheten ute i vårt avlånga land. Visionen ska kläs med målsättningar och handlingsplaner. Strategier ska utformas som gör att den kreativa fotbollen ges företräde, det vill säga spelet med boll. De som formar den stora planen bör vara uppfinningsrika visionärer med god insikt i vad som behöver göras. Den nedärvda svenska modellen kompletteras med en förhöjd dos

av kreativitet som tillsammans bildar en sinnrik hybrid som ska ge oss framgång många år framöver, samtidigt som vår fotboll blir mer attraktiv och underhållande.

Genom att tänka annorlunda mot tidigare kommer vi även att träna och spela matcher på ett annat sätt, vilket gör att fotbollen blir mer komplett än den någonsin varit.

De fyra föregående stegen har varit en förberedelse för det femte steget, nämligen att praktiskt sjösätta processen och förverkliga målet. Helt enkelt att omsätta idéer till handling i ett framtidsscenario.

Duktiga operativa tränare och coacher ska se till att vi tränar och matchar på ett sätt som är direkt avhängt till visionen och det som ska uppnås. Målet står klart skrivet i stjärnorna, nämligen att gå från en slätstruken fotboll till en som inkluderar en fyndig och fantasirik anfallsfotboll med allt vad det innebär. Den övergripande ledaren för respektive lag, managern eller tränaren med huvudansvar, bör skolas till att bli en koordinatör för hela verksamheten med stor förståelse och insikt för hur inlärning, träning och matchning ska genomföras.

På träningen skolas spelare till att utveckla en omdömesgill omsättningsförmåga, det vill säga att anpassligt gå från beslut till handling i spelet med en god simultanförmåga.

Min insikt sade mig att det var tränarna som var nyckelpersonerna för att utveckla spelarna till att bli kompetenta matchaktörer. Tränarna i sin tur måste få sin skolning för att utvecklas och bli kompetenta i sin roll.

Kunde en person utan större erfarenhet inom fotbollen bli en kompetent tränare för ett fotbollslag, med målet att utveckla spelare med allsidiga toppkvaliteter, om denne endast gick någon enstaka tränarkurs eller två på några timmar? Naturligtvis inte.

Hela utbildningsförfarandet måste ses över och revideras. Den enskilde tränaren behöver själv få kontinuerlig fortbildning och träning i vardagen liksom spelarna får varje gång de tränar i klubben. Poängen är att flertalet tränare i sin tur behöver ha en personlig

tränare som coachar dem framåt med inspiration och fingertoppskänsla. Den personlige tränaren, PT, bör främst finnas med på fotbollsplanen under träning och match, och där stötta och guida tränaren när denne verkar i sin naturliga miljö. PT:n kan bland annat hjälpa till att förstärka eller förändra en tränares beteende för att spelarna sedermera skall få en chans till en optimal inlärning och en positiv utveckling.

Själva spelet har i det närmaste kommit i andra hand på senare år gällande seniorverksamheten i Sverige. Många tränare verkar titta mer på registrerade pulsvärden som spelare avlämnar under fysisk aktivitet från apparaturer än att ge förtur åt spelet i sig. Den fysiska träningen har överprioriterats och det har varit en regel snarare än ett undantag att fysträningen bedrivits utan boll.

Av lagens totala träningstid har den fysiska träningen fått helt orimliga proportioner i förhållande till det som borde vara det viktigaste; att utvecklas och bli bättre i spelet samt det självklara att kunna hantera föremålet som man spelar med, det vill säga bollen. Ett stort antal ansvariga fotbollstränare för våra svenska elitlag har självmant överlämnat makten till fysiologerna som fått mandat att drilla fysisk träning utan boll som i de flesta fall dessutom inte har någon koppling till fotboll. Framför allt gäller detta under försäsongen. Detta är helt förvridet.

Isolerade företeelser och träning utan boll bör svartlistas helt i fotbollsklubbarna för barn, ungdomar och seniorer i lägre divisioner. Denna träning har visat sig vara improduktiv i förhållande till matchlik träning som konstigt nog inkluderar bollen. ”Ursäkta om jag var ironisk”, sade jag till mig själv.

Det är dags att ändra förhållningssätt till hur fotboll ska tränas och matchas i Sverige för framtiden.

Jag kom att tänka på hur beskaffenheten ser ut för spelet fotboll. Rätta mig om jag har fel, tänkte jag för mig själv. Spelet fotboll

spelas mellan två lag med en boll mellan två målburar på en angiven spelplan. Detta är fakta. Spelet innehåller omväxlande anfallsspel och försvarsspel samt omställningsfaserna däremellan. Detta kan nog inte heller tillbakavisas. I spelet gör spelare fortlöpande observationer, bedömningar, tar beslut och utför aktioner. Även detta går nog inte att avliva. Om nu spelet fotboll ser ut på detta sätt, varför tränar vi då inte på detta vis och mer matchlikt? Det vill säga att den betydande delen av all träning bör ligga på fotbollsplanen och bedrivas i olika spelformer där det finns två lag samt en boll och två målburar.

Om vi ska bli bra i spelet borde vi rimligen träna på det sätt som spelet är konstruerat. Låter det rationellt? För att effektivisera träningen måste metodiken förändras i förhållande till hur den ser ut idag, där en stor del av tiden tillägnas drillandet av isolerade moment utan härledning till spelet. Därtill ska tilläggas att man alldeles för ofta kan skönja att bollarna ligger kvar i bollnäten under delar av den så kallade fotbollsträningen. Detta gör mig både ledsen och utsiktslös.

Slutsatsen är helt självskriven: För att bli bra i det mångbottnade spelet fotboll måste man träna åtskilligt på det sätt som matchspelet fordrar. I princip borde all träningstid med laget förläggas till övningar i olika spelformer med de objektiva förutsättningar som presenterats. Utöver lagets träningar bör alla spelare uppmanas till att träna extra för att få ytterligare bollkontakter samt förbättra sin individuella bollkontroll och tekniska repertoar. Även smålagsspel med kompisarna bör entusiasmeras utanför själva lagträningarna i klubben. Detta gynnar alla spelare på ett positivt sätt.

För att förtydliga mig ytterligare tog jag tag i mitt nedklottrade anteckningsblock och noterade följande: Vad behöver spelare träna på att utveckla för att kunna bli bättre och kunna fungera i matcher?

Det första borde sannolikt vara att öva på att kunna hantera spelets innehåll och discipliner. Det vill övergripande säga anfallsspelet och försvarsspelet. Det andra budet är att kunna hantera föremålet som man spelar med på ett erforderligt sätt, det vill säga bollen. Med

andra ord att ha en fullgod teknik i alla de situationer som man kan hamna i. Det gäller således att kunna förhålla sig till bollen och vara lyckosam.

Fotboll är ett lagspel. Jag vet att det inte har undgått någon, konstaterade jag för mig själv. Vi tränar för att kunna samspela och samverka med medspelare i ett lag. Om detta ska ha en trovärdig chans att fungera måste spelarna kunna uppfatta situationer, ha en väl utvecklad spelintelligens, kunna kommunicera och ha en driftig teknik. Detta var ett tredje konstaterande.

Utöver detta bör spelare kunna lära in lagets grundspel och spelidéer samt följa en matchplan. Om vi ska en chans att bli bra fotbollsspelare och kunna samspela i laget måste vi kunna behärska spelets element. Detta gör vi genom att träna matchlikt. Det optimala vore egentligen att all ordinarie lagträning bedrivs i olika spelformer som gynnar lagets spelsätt. Samtidigt utvecklas den enskilda spelaren genom att kunna förkovras i ett klimat som påminner om matchspel. Låter det rationellt? Kan det vara effektivt?

Dörren öppnades till Martins rum och mina djupa tankebryderier avbröts abrupt. In i vardagsrummet klev en sömndrucken kompis som gnuggade händerna i sina nyöppnade ögon. Martin hade sovit i nästan tio timmar och han trodde det var personligt rekord. Jag berättade otåligt för Martin att jag gjort ett utkast till en femstegsraket som kan ligga till grund som en strategi att införa kreativ fotboll i Sverige.

Visst, på sina håll och i sina bästa stunder finns det redan lag i Sverige som kan spela en påhittig och finurlig fotboll ska jag tillägga. Ett exempel på elitnivå är en viss klubb från Jämtland som avancerat genom divisionerna till Allsvenskan och till och med nått framgång i Europa League. Det är verkligen glädjande att framgång har nåtts på ett osvenskt sätt att spela fotboll, där offensivlustan och optimismen flödar. Det går ju! Dessa typer av lag är dock tyvärr synnerligen lätträknade.

Jag delgav Martin mina innersta funderingar kring förslaget och tog hjälp av några stödanteckningar jag gjort. Martin tyckte att utkastet var intressant och väl värt att skissa vidare på. Detta hade vi gott om tid att verkliggöra när vi kom hem till Göteborg. Det var för övrigt hög tid att boka en biljett med destination till Landvetter flygplats. Ledigheten började närma sig sitt slut och det var snart dags att återvända till mitt kall.

Jag såg fram emot att få återse ett par trevliga vänner i Sverige som dessutom var tränarkollegor som tillhörde det gamla gardet. När vi tidigare argumenterat om filosofier och värderingar kring fotbollen hade jag inte kunnat hävda mig på ett tillräckligt verkningsfullt sätt. Det hade varit svårt att framvisa fördelarna med att utveckla spelet med boll och spela på ett kreativt sätt. Mina utbrytningar hade varit ganska lönlösa. Traditionalisterna var okuvliga energitjuvar som oftast hade tagit ner mig på jorden med sina sterila motiv och hänvisat till att det viktigaste var att vinna och det gjorde man främst genom att vara fysiskt stark, spela försvarsinriktat och ta vara på sina chanser. Efter diskussionerna hade jag varit helt kraftlös och det hade känts som om jag pratat till en vägg.

Nu var jag beredd att bemöta mina vänner igen och motbevisa dem genom ett annorlunda tillvägagångssätt. Mina insikter för fotbollens mening och helhet hade vidgats på ett närmast ofantligt sätt under de senaste nio veckorna. Numera kunde jag förklara mina ståndpunkter och uttrycka mig på ett bättre sätt. Kanske kunde jag få dem att se fotboll utifrån mina glasögon. Det skulle bli intressant att se om jag kunde vinna sympatier hos de konservativa anhängarna.

Martin och jag tog en lunch i huvudstaden och gick därefter till ett gym för att motionera. Vi sprang en dryg halvmil på löpbandet, drog lite i maskinerna och gjorde ett par hundra situps var. Helst av allt hade jag velat prova på *Pop Ball*, Rabbi Alons egenkomponerade teknikträning med boll. Det var en träningsmetod som jag bestämt mig för att lära

in och utöva för spelarna i mitt lag. Övningarna var i och för sig inga spelövningar, men de fyllde väl sitt syfte för mycket annat, där bland annat tekniken, fysiken och fotarbetet får sig en rejäl omgång.

René plockade upp Martin och mig i sin luxuösa Jaguar framåt kvällningen och tog oss till en fisk- och skaldjursrestaurang. Vi fastnade denna gång inne i restaurangen som var elegant inredd med referenser till romarrikets högglansdagar. Ofrånkomligt hamnade samtalet åter på vårt favoritämne fotboll.

René lyfte fram att fotbollen var i behov av några regeländringar för att bli mer rättvis, men även att den borde bli mer underhållande. Han ifrågasatte bland annat offsideregeln som både hjälpte och stjälpte för spelarna.

”Hur kan vi ha en regel i fotbollen som människan inte kan uppfatta med blotta ögat i intensiva situationer?” frågade sig René. ”Matcher avgörs ideligen där domare fattar felaktiga beslut som i efterhand kan bekräftas med repriserade tevebilder. Felaktiga offsidevinkningar eller uteblivna sådana avgör matcher även på högsta nivå med de bästa domarteamen i världen. Hur kan klubbar, coacher och spelare tillåta detta?”

Det hade han ju absolut rätt i. Martin och jag höll med om att en regelförändring var nödvändig. Offsideregeln var finurligt påkommen, men om den nu var för svårlöst för att fungera i realiteten fanns det ju ingen anledning att ha den kvar. Kanske borde offsiden tas bort helt och hållet.

”Det hade definitivt öppnat upp spelet och gett fotbollen en ny dimension”, framlade Martin.

Vi synade matsedeln som kyparen överlämnat till oss vid vår ankomst. Samtalet kring fotbollen hade bedövat vår tidsuppfattning. Det blir ofta så när man uppslukas av något intresseväckande.

Plötsligt knackade någon med fingerspetsarna på min högra axel. Jag vred på huvudet och fick mig en oväntad överraskning. Med stor

förvåning beskådade jag över axeln två nyvunna vänner från andra sidan jordklotet. Det var Noah som stod där med sin niece Hope. Jag hoppade fullkomligt upp från stolen och kramade ohämmat om båda samtidigt. Det var verkligen en chock att få se båda här i Rom. Noah och René hade träffats en gång tidigare genom sin gemensamma bekant Rabbi Alon.

De båda hade planerat ett sammanstrålande och jag hade varit helt ovetandes. Martin fick träffa Noah och Hope för första gången. De var precis de två personerna i hela världen som jag allra mest ville se och så dök de upp helt oannonserat. Det blev en klang- och jubelmiddag för mig.

Min blick sökte sig till Hope som satt med ett leende på läpparna. Jag räckte henne min hand över bordet och Hope besvarade min gest med öm omfamning med båda sina händer över min. Jag berättade att jag hade saknat henne och hon sade att det var underbart att få träffa mig igen. Ljuv musik hade uppstått oss emellan för en månad sedan och kontinenter verkade inte kunna hålla oss åtskilda.

De följande tre dagarna tillbringade jag med vännerna Noah, Hope och såklart Martin. Hope och jag smög iväg emellanåt och tillbringade tid för oss själva. Hope var lika vacker och gudomlig som jag inpräntat sedan tidigare. Mina känslor för Hope svallade i en gränslös kaskad av uppsluppen kärlek. Livet lekte för mig och jag var i fullständig harmoni, undantaget några obetänksamma handlingar som tillståndet åkallat från Hopes närvaro.

Martin och jag lämnade Rom samma dag som Noah och Hope reste vidare. De skulle fortsätta vidare till Paris. Noah bjöd in mig till en återträff i Kykotsmovi, där jag skulle få träffa representanter för ”myrfolket”. Jag frågade vilka de var och Noah svarade kufiskt att det var de som visste. De hade svaren på gåtorna och mina frågor.

”Vill du veta?” frågade han.

Efterord

Drygt ett år senare var boken färdigskriven av Martin och mig. Oraklet i drömmen hade visat vägen. Martin och jag hade förverkligat vår vision att på vårt sätt påverka den svenska fotbollen till att bli mer teknisk, konstruktiv och offensiv. Kreativiteten skulle få en chans att revolutionera svensk fotboll genom vägledningen i boken. Processen hade Martin och jag omsatt efter att först ha gjort resan i *det indianska medicinhjulet*. Efter åtskilliga turer med metoden var vi på det klara med vad boken skulle innehålla och hur vi strategiskt skulle nå ut med den.

Boken som döptes till *Fotbollsplanen*, trycktes upp i trehundra exemplar på ett litet tryckeri där en god vän till Martin arbetade. Författare var enligt bokpärmen en herre vid namn Pär Pärsson. I själva verket var det naturligtvis ett fingerat namn för att dölja Martins och min identitet.

Fotbollsplanen skickade Martin och jag främst ut via postverket till selekterade fotbollsklubbar, förbundsfolk, tränare, profiler, kända fotbollsspelare samt till skribenter och sportjournalister på ansedda tidningar. Utskicket gjordes i samma veva strax före julafton det året. Boken föreföll vara en julklapp med omslagspapper med tomtar och sedvanliga julapplikationer med personliga hälsningar från Pär Pärsson.

Spridningen av boken hade fungerat som en äggkläckningsmaskin. Det spekulerades från alla håll vem Pär Pärsson var och var bokens idéer hade kommit ifrån. Idéerna debatterades flitigt både i större och mindre sammanhang. Flertalet tränare hade redan påbörjat en

kursförändring mot kreativitetens kännetecken och anammat bokens ståndpunkt.

Med jämna mellanrum skickade Martin och jag ut kompletterande artiklar och ytterligare vägledning till olika instanser. Detta gjorde att utvecklingsgången blev levande och en ständig dunkelhet rådde kring händelseförloppet.

Ingen kunde direkt angripa författaren eftersom denne var påhittad och inte gick att hitta. Det var endast saken som kunde angripas och det fanns många som försvarade det gamla heliga som det allrådande. Meningsutbyten hade påbörjat att diskuteras och det oundvikliga intrånget av kreativiteten var ett faktum. Kreativiteten hade satt klorna i dinosaurierna som fick allt svårare att freda sig. Åtminstone var förloppet igång. Det var en god början.

När sedan Noah föreläste i Sverige på ett stort symposium om fotbollsfilosofi, mening och mål fick rabaldret ytterligare nyhetsvärde. Noah berättade för pressen att han kände Pär Pärsson väl och var en god vän till honom. Pär Pärsson blev nästan till en myt. Spekulationer följde. Än idag vet ingen vem Pär Pärsson är som har skrivit *Fotbollsplanen* – planen att förändra svensk fotboll för alltid.

Hope och jag kommer inom kort att flytta ihop i Göteborg. Vi har träffats flera gånger både i Sverige och i Amerika. Våra band växer sig allt starkare. Trots komplicerade förutsättningar vill vi ge kärleken en möjlighet. Det var helt otänkbart att leva utan Hope.

Martin arbetar idag som elitträner på heltid för ett svenskt ungdomslag och gör dessutom flera insatser årligen för sitt distriktsförbund. Vi är fortfarande goda vänner och har en hemlighet ihop.

FOTBOLLSPLANEN

De två svenska fotbollsträ̈narna, Pelle och Martin, har tagit tjänsteledigt från sina arbeten och beger sig ut på en tio veckors semesterresa för att upptäcka nya världsliga sanningar och samtidigt öka sin kunskap om spelet fotboll. Resan utvecklar sig till något de inte hade kunnat föreställa sig.

Under sin forskningsexpedition stöter de på två gurus, en schaman och en judisk präst, med olika ursprung som berikar dem med en mäktig insikt för fotbollens helhet och verkan. De svenska fotbollsträ̈narna får uppleva och ta del av djupsinniga tankar, alternativa utvecklingsidéer, okända träningsmetoder och ställs dessutom inför kluriga uppdrag som leder dem mot ökat självmedvetande.

Detta leder till att Pelle och Martin börjar skissa på en plan för att förändra den svenska fotbollen till att bli betydligt mer kreativ, konstruktiv, teknisk och slagkraftig än vad den är idag. Det finns otroligt mycket kvar att utveckla inom fotbollen och det fanns ingen tid att spilla.

Spelet som våra svenska klubblag – och för all del även landslagen på både herr- och damsidan – uppvisar internationellt, är och har varit alltför konservativt och idéfattigt. Det finns ingen framtid i att genomföra matcher på detta sätt. En förändring måste komma till stånd genom utvecklandet av en ny kreativ hybrid som skänker svensk välgång år framöver …

Vulkan

ISBN 978-91-639-6099-4

9 789163 960994